

Primorski

D N E V N I K

št. 11 (14.407) leto XLIX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakit nad Cerkljem, razmnožen na ciklostili. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Govcu pri Gorini Trebuli, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšlo zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040/7796600

GORICA - Drevored 24 maggio 1 - Tel. 0481/533382

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432/731190

1200 LIR POSTNINA PLACANA V GOTOVINI SPED. IN ABB. POST. GR. 1/70

TOREK, 12. JANUARJA 1993

Gradimo skupaj.

BCKKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

ITALIJA / TUDI DANES VRSTA ZAPOR V MESTNIH SREDIŠČIH

Omejitve v prometu »na italijanski način«

Prepovedi sprejemajo in preklicujejo, ne da bi ljudje prav razumeli, če je vsa zadeva res tako tragično resna

RIM - Italija se v teh dneh ubada s tragikomedijo, ki se ji pravi »prepoved prometa na italijanski način«. V njej sodeluje doberšen del avtomobilistov od hladnega Borna do sredozemskega temperaturnega Neaplja, saj prepovedi sprejemajo in preklicujejo na tak način, kot da bi bilo vse odvisno od dalekovidnosti raznih občinskih odborov in ne na podlagi dan ali dva dni starih podatkov (ko je bila v veljavi prepoved vožnje) o koncentraciji strupenih plinov v ozračju. Tako bodo danes veljale omejitve samo v petih italijanskih mestih, če izvzamemo Neapelj in Bari, kjer so omejitve že redne, medtem ko so jih za štiri druga mesta preklicali. V Turinu, Bologni, Modeni in Bocnu bodo pri casovnih omejitvah prometa upoštevali končne številke na evidenčnih tablicah (sode-lihe), tako bo tudi v Neaplju in Bariju, medtem ko bodo v Firencah prizadeti vsi. Milan, Varese, Trst in Rim so se za danes resili, kaj bo jutri ne ve nihče. Italijanski avtomobilisti so se tako prelevili v budne poslušalce večernih radijskih in televizijskih poročil, ki jih seznanjajo, kako se bodo naslednji dan podali na delo. Minister za okolje Ripa di Meana je včeraj spregovoril o »drastičnih in bolečih« ukrepih, ki jih morajo ljudje razumeti. Ljudje se seveda zavedajo resnosti, ne morejo pa razumeti sedanje tragikomedije.

Trst bil med srečnimi mesti, kjer so omejitve nepričakovano preklicali (foto Ferrari)

KUVAJT / ŽE DRUGI VDOR IRAŠKIH SIL

Sadam izziva mirovne sile OZN

Clinton podpira Bushevo politiko

KUVAJT - Po spektakularni namestitvi raket SA-2 in SA-3 sovjetske proizvodnje ob meji območja, prepovedanega za iranske vojaške polete in polete vojskih letal, zaradi česar so Američani 27. decembra sestrelili irasko letalo, Bagdad spet izziva Organizacijo Združenih narodov in predvsem Američane.

Ze drugic v 24 urah so Iranci vdrlj na kuvajtsko ozemlje in iz svojih nekdanjih oporišč odpeljali vojaško opremo. V nedeljo je 500 Irancov pred nemocnimi predstavniki opazovalne misije za Irak in Kuvajt odneslo orožje, štiri rakete silkworm kitajske proizvodnje in celo cisterne in električno napeljavo iz svojih sestih nekdanjih oporišč, ki so jih imeli med zalivsko priložnost, da zaustavijo neusmiljeno vojno, »je na zenevskem letališču pozval k sprejemu najnovejšega mirovnega nacrtja za Bosno in Hercegovino srbski predsednik Slobodan Milosevic, ki se prvič udeležuje mirovni konferenci.

Povsem očitno je, da Irak preizkusa svoje možnosti ob zamenjavi ameriške administracije. Bratranec predsednika Sadama Huseina, obrambni minister Ali Hasan al Majeed je tako v ponedeljek javno zagotovil, da Irak ne bo več dolgo spoštoval omejitve, ki mu jih je po zalivski vojni vsilila zahodna vojaška koalicija z Združenimi državami na celu.

Bill Clinton, ki bo 20. januarja v Beli hiši zamenjal Georga Busha, pa je v Little Rocku izjavil, da njegova administracija ne bo spreminjala politike do Iraka.

Karadžićeva tma onemogoča uspešnost ženevske konference

ZENEVA - »Sem optimist in upam, da bodo sprte strani v Bosni in Hercegovini izrabile priložnost, da zaustavijo neusmiljeno vojno,« je na zenevskem letališču pozval k sprejemu najnovejšega mirovnega nacrtja za Bosno in Hercegovino srbski predsednik Slobodan Milosevic, ki se prvič udeležuje mirovni konferenci.

Mednarodna mirovna posrednika Cyrus Vance in lord Owen sta zato drugi dan drugega kroga pogajanj izrazila upanje, da bo Milosevic pomagal prepričati predstavnika bosanskih Srbov Radovana Karadžića, naj pozabi na samostojno srbsko državo v BiH. Po treh urah ponedeljkovih pogajanj je namreč

Karadžić vztrajal pri svojem predlogu, naj bi bila polovica BiH, ki so jo namenili Srbom, upravnna celota s koridorjem, ki bi jo povezoval s Srbijo. Vance in Owen pa si poveljno Bosno predstavljata kot državo 10 provinc. Prav Karadžićevo vztrajanje pri samostojni srbski državi v BiH je najpomembnejši razlog za zastoj konference.

V Sarajevu, ki so ga v ponedeljek spet brez milosti obstreljevali, pa je bosanska vlada zahtevala odpoklic francoskega poveljnika sil ZN Philippa Morillon in egiptovskega generala Razeza, ki naj bi bila zaradi malomarnosti pri zagotavljanju varnosti odgovorna za uboj Hakija Turajlica. (Reuter)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Trst: že marca pokrajinske volitve?

V Trstu bodo predčasne pokrajinske volitve morda 28. in 29. marca. Zakon je glede tega zelo jase, vlada pa ima možnost, da upravne volitve zdruzi z deželnimi, ki bodo 13. junija. Za to pa je potrebna politična odločitev.

stran 4

Osimo: Turello želi biti zaslišan

Predsednik deželne vlade Furlanije - Julijske krajine Vinico Turello želi povedati svoje mnenje vladi pred podpisom novega italijansko-slovenskega sporazuma in tudi pred sklenitvijo dogovora med ES in Slovenijo. Če bi diskusijo o teh sporazumih prenesli z rimske na krajevno raven pa bi to zaradi znanih tržaskih apetitov in z njimi povezanih polemik nedvomno pomenilo dodatno odlašanje, vsaj do deželnih volitev.

stran 4

Velike težave Amatove vlade

Amatova vlada je v skripcih. Poleg opozicijske DSL, ki ji napoveduje nezaupnico, jo zdaj napada tudi demokristjan Segni, medtem ko socialist Formica meni, da je izčrpala svojo vlogo.

stran 4

Danes v Trstu prost promet

V Trstu bodo lahko danes avtomobili prosto vozili, brez vsake omejitve. Tako je odločil tržaski občinski odbor po spodbudnih nedeljskih podatkih o stopnji onesnaženosti zraka v mestnem središču. Tržaski mestni redarji so tudi včeraj stavkali zato, ker se ne strinjajo z ukrepi, ki jih je občinska uprava sprejela za omejitev zračne onesnaženosti. Redarji zahtevajo večjo zdravstveno zaščito pa tudi in predvsem boljše opremo za izvajanje zapore mestnega središča. Stavko so oklicali sindikati CGIL, CISL in UIL. Občinski odbor medtem za danes obljublja nove, strožje varnostne ukrepe.

stran 6

KZE v Gorici deli nalepke

KZE v Gorici je včeraj z velikimi težavami začela z razdeljevanjem nalepk upravicencem, ki so vsaj za 16 receptov letno oproščeni plačila tikeletov na zdravila. Teh je v Gorici 6 tisoč, prvi dan pa jih je nalepke lahko prevzelo komaj nekaj desetlin.

stran 8

Bodo tudi v Gorici zaprti center?

Avtomobilski izpušni plini so tudi v Gorici že nasičili zrak z ogljikovim monoksidom. KZE zaenkrat se zbira podatke, če se stanje v prihodnjih dneh ne bo izboljšalo, pa bi lahko vzeli v poštev možnost omejitev prometa.

stran 8

Neurje onemogoča konkretno ukrepanje

Prebivalci Šetlandskih otokov so po ekološki katastrofi tankerja Brear prepuščenim na milost in nemilost naravnim elementom, ki preprečujejo korenitejša sanacijske ukrepe proti razlitju nafte.

stran 16

Drugi smuk dobil Švicar Mahrer

Švicar Daniel Mahrer je včeraj zmagal na smuku za svetovni pokal v Garmisch-Partenkirchenu. Odlično je smučal tudi avstrijski Luksemburčan Marc Girardelli, ki je osvojil peto mesto in s tem se bolj utrdil svoje vodstvo v skupnem seštevku za svetovni pokal, v katerem najbrz za končno zmago nima več rešnega tekmeca.

stran 19

BUJE / ZAHTEVA ISTRSKIH ŽUPANOV

Istra naj postane demilitarizirana

BUJE - Istra naj bi bila v prihodnje demilitarizirano območje kar je v enakih meri v interesu Hrvaske in Slovenije. To so od oblasti v Zagrebu in Ljubljani zahtevali župani obmejnih istrskih občin Buj, Buzeta, Koprna, Izole in Pirana. Po njihovem prepricanju, ki so ga danes potrdili na sestanku v Bujah, je meja med obema državama preveč »trda«, so pa tudi znanja, kot so poudarili, da se bo režim na meji se bolj zaostril.

Istrske občine z obeh strani meje so aprila lani v Umagu podpisale Memorandum o spodbujanju in razvoju sodelovanja na polotoku. Takrat so povedali, da nima nobena od obeh držav ozemeljskih zahtev in tudi ne »večjih odprtih vprašanj«. Zahtevali so tudi, naj celotno Istro - demilitarizirajo. Prav ta zahteva, ki so jo podprli hrvaški in slovenski župani, pa je izzvala največ reakcij.

Ne samo zaradi tega, ker so vsi župani zahtevali, naj bodo vojaški objekti nekdanje JLA v celoti na voljo občinam, ampak zato, ker so nekateri v Zagrebu oziroma v Ljubljani sklepali, da občinski uradniki niso pooblašteni za razpravo o »državnih interesih«. Na Hrvaskem so nekateri sklepali, da se s svojimi zahtevami po demilitarizaciji polotoka, Istra skuša uveljaviti kot - država. Podobno je reagiral, kot zahtuje koprski župan Aurelio Juri, tudi slovenski minister Janez Jansa.

»Prisotnost orožja v Istri in neupoštevanje zahtev občin lahko pripelje do povečanja napetosti ob meji, celo do oboroženih incidentov, ki bi bili, če bi do njih prišlo, pogubni za slovenski, se bolj pa za hrvaški turizem« - pojasnjuje župan Juri in meni, da je »jastrebov« z obeh strani meje treba preprediti, da bi se naprej zaostrovali odnose

med državama. Kateri »jastrebi« pa so poskrbeli za najnovejša izzivanja v Piranskem zalivu, se ni znano. Ze v petek je namreč hrvaški policijski coln zaplul v Piranski zaliv, ki pa ga po dogovoru med Slovenijo in Hrvasko, nadzorujejo slovenski obmejni organi, ceprav so hrvaški policisti trdili drugače. Precej ogorčenja v slovenski javnosti pa je povzročil sobotni »izlet« hrvaske raketne topnjace v slovenskih teritorialnih vodah. Zato je slovensko zunanje ministrstvo že protestiralo pri hrvaškem veleposlaniku v Sloveniji Miljenku Zagarju in pri hrvaškem zunanjem ministru v Zagrebu. O najnovejših incidentih in o morebitnem bolj natančnem dogovoru, kdo in kako nadzorovati piranski zaliv, naj bi v kratkem razpravljali notranja in zunanja ministra Slovenije in Hrvaske.

RIM / PREDSEDNIK AMATO IN MINISTER JERVOLINO

Boj proti rasizmu terja večjo didaktično svobodo

RIM - Manj Manzoni in več Prima Levija. V to geslo bi lahko strnili recept, ki ga predsednik italijanske vlade Giulio Amato ponuja soli v boju proti rasizmu. Svoje poglede o rasizmu in narodnostni mrzniji je italijanski premier obrazložil včeraj popoldne, ko je na novinarski konferenci skupaj z ministrom za solstvo Roso Russo Jervolino pred-

stavil poziv, ki sta ga skupaj naslovlila solnikom, naj se angazirajo v boju zoper rasizem in antisemitizem. Po oceni Giuliana Amata »sovratstvo in mrznja proti različnosti ne sodita v naravno dediščino človeka, pač pa sta posledica nekega kulturnega razpoloženja. Otroci namreč ne razlikuje barve kože in zanj je vseeno, če se igra z crnimi, rumeni ali rdecimi vrstniki.«

In če je ta diagnoza pravilna, je tudi terapija neizogibna. Kot vzgojna ustanova se mora sola neposredno angazirati v boju proti sovratstvu in mrzniji do različnega. In to ni naloga samo profesorja zgodovine, pač pa k temu lahko prispevajo vsi vzgojitelji, pa naj učijo literaturo ali matematiko, fiziko ali telesno kulturo. Kako jim to omogočiti? Osvoboditi jih je treba sužnosti programov. »Glede tega sem radikalna,« je dejal predsednik vlade in se na tiskovni konferenci pomenljivo ozrl k ministru za solstvo: »Obravnavanje rasizma in antisemitizma terja veliko didaktično svobodo. Vzemimo na primer zidovsko-italijansko, pa tudi tujo - literaturo. Tako je lepa in tako prevzame, da bi jo morali dijaki brati, namesto, da bi trikrat obdelali Manzonijska

Zarocenca. Z večjo svobodo pedagofov, bi najbrz resili 3/4 tega problema.« In poseg je nujen, saj med italijansko mladino po Amatovi oceni ni veliko rasistov, »je pa preveč tistih, ki so zaprti v svoj mali zasebni svet. Preveč je mladih, ki so dobri samo v svojem majhnem obzorju, več kot si jih lahko neka družba privoščiti.«

V pozivu, ki sta ga Amato in Jervolino naslovlila italijanskim pedagogom - in se na ta način odzvala pozivu sindikatov, naj se sola angazira v boju proti narodnostni mrzniji - je med drugim receno, da bo »spoštovanje za kulturo manjšin in drugih narodov postavilo naše mlade v stik s svetovno letnega dostojanstva, ki je zelo zanimiv in izredno lep«. Ministrstvo poziva solnike, naj ukrepajo takoj, obenem pa se obvezuje, da »bo z drugo razdelil programov in drugimi prijemi omogočilo to novo vzgojno pot.«

Poziv je naslovljen vsem, zdi pa se kot nalašč napisan za italijanske solnike na Trzaskem, Goriskem in v videmski pokrajini. Kdo ve, ali bo v teh krogih našel na pozornost usesa in odprta srca? (VT)

KOMENTAR

O čem se pogajajo v Ženevi

TONE HOCEVAR

Ob Zenevskem jezeru, v razkosnem hotelu, spet sedijo Izetbegović, Boban, Karadžić in Milošević, Tudman in Čosić. Z njimi svetovni pogajalci, zastopniki jasnih stališč razvitega sveta, ki na svojem obrobju noče imeti sitnosti in zahteva urejenost po svoji podobi. Nadaljevanje je za svetovno javnost vse manj zanimiva, vse bolj spominja na case vietnamske vojne, ko smo vsak dan poročali o bojih za Quang Tri, in je nekdo pripomnil, naj vendar že omenimo tudi Quang Stiri.

V resnici je zgodba vsak dan bolj zanimiva in zapletena, saj gre za prihodnje evropske meje, se bolj morda za zgodovinsko mejo med Evropo in Jutrovim, ki se je pomaknila v osrčje Evrope, ko se je razvnela vojna v Bosni in je nihče ni ustavil. Če prav premislimo, se je morda začela pomikati že tedaj, ko se je na Balkanu porajal narod, ki so ga na hitro poimenovali Muslimani. Tedaj sta se najbrž hkrati začela dva procesa - vsaj navidezno združevanje treh narodov v BiH v nekakšno Bosance, na drugi strani pa odpor, ki se je precej kasneje z razpadanjem večnacionalnih tvorb dvajsetega stoletja in z zahodnim odporom proti islamizmu v Evropi spremenil v bosansko vojno.

Bosno ta trenutek, ob zenevskih pogajanjih, spremljamo z dveh čisto različnih strani. Z ene vidimo vojno, mrtve, posiljene, prezeble, z druge pa visoko politiko, ki se nikoli ni zmenila za to, ce je nekje nekdo umiral.

Zenevska pogajanja so se izrazito prevesila v zgodbo o visoki politiki, ko je Alija Izetbegović v nedeljo odhitel v Senegal po pomoč bratov muslimanov. Vsakršno pomoč, tudi morebitni naftni embargo proti vsemu svetu, ki naj bi ga udarec po zepu prisilil k ukrepanju proti Srbom. Cisto mogoče je, da bo bosanski predsednik po Senegalu pogajalsko močnejši, vendar si je že s kratkim skokom iz Ženeve v Afriko nakopal nasprotovanje razvitega sveta, ki se bodo branili pred muslimani in jim utegne biti se manj mar, koliko ljudi umre v Sarajevu.

Nacrt, ki so ga zahodnjaki ponudili trem balkanskim stranem, zahteva obnavljanje Bosne in nekakšnega bosanskega ljudstva, kar je v osnovi blizu muslimanskim stališčem. Izetbegovićevo iskanje podpore na Jutrovem utegne spodbuditi drugi dve strani, srbsko in hrvasko, da bosta se bolj trmasto in premeteno poskušali dobiti vsaka svoj kosček, umirajoči muslimani pa tako ali tako niso nikomur mar.

LASTNINJENJE

Lastnina ostaja področje norosti

TONE KRASOVEC

Potem ko je zakon o lastninjenju podjetij oblikoval instrumentarij, ki naj bi postopoma dokončno omogočil preobrazbo družbene lastnine v pretežno zasebno, pa tudi državno in združeno, bi navaden državljan sodil, da bo naslednja leta glavno vprašanje lastninjenja - joj, kam bi del? Tisti del lastnine namreč, ki ne bo po zakonu pripadel ne zaposlenim ne preostalim državljanom, niti raznim skladom, zacasno pa Razvojnemu skladu. Komu to prodati, ko ni domače akumulacije; ko je tuji kapital zaradi naše nedodelane strategije do tujih vlaganj nezaupljiv; ko zaradi pomankanja kapitala nimajo možnosti odločneje poseči po kreditih za odkupe podjetij podjetni zasebniki. Zal ni tako.

Prekletstvo duha družbene lastnine blodi po slovenski deželi in sproja v političnih glavah odvijanje programov na disketah lastninjenja samo z vidika boja za politično moč; gospodarska funkcija lastnine znova ostaja pozabljena, tako kot vsa zadnja stiri desetletja. Da so nove stranke obsedene s starih dojemanjem lastnine, je bilo jasno takoj ob javnem nastopu nekdanjega pravosodnega ministra (v vlogi enega izmed vodilnih v Demosu), ki je zahteval tektonski, povsem boljševistični premik (bolje rece-

no, prenos): po osvojitvi politične oblasti se gospodarstvo v last. Temu so sledile peripetije in odriavanje Mencingerjevega zakona o privatizaciji, ki je skušal zadevo zasnovati bolj na gospodarskih in manj na političnih ciljih. Po ustavnem konceptu lastninjenja in novem kompromisnem zakonu bi državljan pričakoval, da je za čas za prehod od besed k dejanjem. Zal se ne, ker predstavniki nekaterih desno usmerjenih strank znova klicejo na svetlo stare duhove, češ da bo lastninjenje izvedeno »po levicarsko«. Skratka, lastnina se vedno ostaja področje norosti.

Pri lastninjenju bomo sli skozi dolg proces, a bo vendarle morala postati odločilna njena gospodarska funkcija v socialni državi. Prevladala bo zasebna lastnina, ki se je skozi tok zgodovine dokazala kot najuspešnejša pri družbenem napredku; z vlogo države, ki je deloma solastnik in predvsem mehanizem, ki zagotavlja uveljavljanje Honerjevega načela, da zasebna lastnina ni le pravic, ampak tudi odgovorna dolžnost do

drugih, do vse družbe. V prvi fazi je ze lastninski zakon opredelil za delavce, prebivalstvo, sklade in državo Lookovo pravico prvega priposestovanja in lastninjenja sedanje družbene »nelastnine«. V naslednji se bo to prenasalo (proti plačilu seveda) na podjetje in ekonomsko prodome ljudi. V tej fazi je odločila strategija države, da - ob upoštevanju ekonomskih koristi - ohrani pred tujim kapitalom nase nacionalno identiteto. Ta ni tako krhko in lomljivo blago, kot vpijejo razni brambovci slovenstva, sicer razvite evropske dežele ne bi imele v povprečju vknjiženega v premoženju svojih podjetij 30 do 50 odstotkov tujega kapitala, ne da bi njihova nacionalna identiteta zato zbledela. Ravno v tem obdobju bo morala odločilno zazaveti socialna vloga države glede razumnega usmerjanja moči lastninskega utilitarizma v splošno družbeno blaginjo. Poprej tudi posebnih koristi od lastninjenja kot vzgona za izhod iz gospodarske krize ne gre pričakovati. Glavni instrumentarij omenjene vloge državnega mehanizma bo

moral biti na gospodarsko-družbenem področju premisljen, sodoben davčni sistem; na moralno-etničnem pa razumno soupravljanje delavcev.

Vsekakor se bo treba sprijazniti z resnico, da bodo nekateri živeli od svojega dela in znanja, nekateri od kapitala, mnogi od obojega, marsikdo pa tudi od socialne skrbi države. Do tega bomo prišli, če bo v dolgotrajnem procesu lastninjenja dejansko dopuščena ekonomsko-trzna logika, občutljivo in občutno korigirana s socialno razvojnimi instrumentiranjem države. Potem se bo ta tudi sama odločala za drugo denacionalizacijo; denacionalizacijo lastnine, ki ji bo (tudi po zakonski sili razmer) pripadla v prvi etapi procesa lastninjenja. Za zdaj pa je veliko bolj pametno zagotoviti (namesto klicanja duha preteklosti o lastnini kot izključnem temelju politične moči, brez upoštevanja njene ekonomske funkcije) nekatere povsem preproste ali celo banalne zadeve. Na primer, da noben poslanec, minister, direktor ali strankarski funkcionar ne bo imel zaradi svojega družbenega položaja prav nobene možnosti za priposestovanje večjega kosa sedanje družbene »nelastnine« kot po zakonu vsi drugi državljani. Znova naglasimo - podjetje mora postati blago na trgu.

GLOSA

Svetla prihodnost

BOSTJAN HORVAT

Kaj je to: majhno je, crno je in trka na vrata? Svetla prihodnost!

Zgornja sala je iz osemdesetih let in je izvorno slovenska. Skeptičnost, ki je zaznamovala prejšnje desetletje slovenskega življenja, je kljub osamosvojitvi postala zopet aktualna. Ne samo narasajoče število brezposlenih, tudi patološka nesposobnost generiranja ustvarjalnih potencialov slovenske družbe vedno bolj demistificira narcisoidno podobo slovenske prihodnosti.

Je ze tako, da se bomo morali Slovenci najprej naučiti gledati sebe brez olepsav. Probleme je treba najprej definirati in potem reševati. Za takšno početje je potrebna pamet: pamet je v človeških mozganih, v človekovi osebnosti, v inteligentnih strojih, v kulturi podjetij, ki želijo biti najboljše. Razlog za kakršen

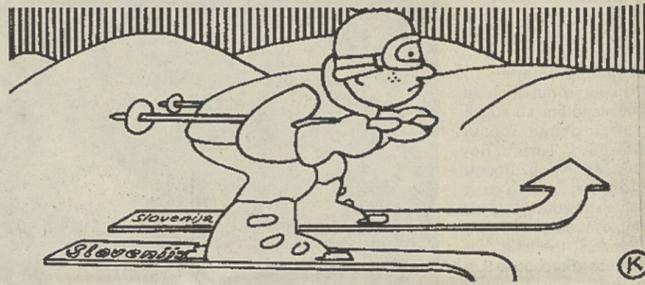
koli neuspeh je v pomankanju informacij. Definiranje tega dejstva je zacetek reševanja vseh problemov. Zavedanje, da živimo v globalni ekonomiji, je glavni vzvod napredka. Hoteenje, da resnično postanemo zgodovinski narod, zahteva spoznanje, da stopimo v krog svetovne kulture. Njeni sestavni deli so globalna ekonomija, globalna politika, globalna tehnologija in globalni informacijski sistemi. Narodne vlade imajo v teh sklopih manj pomembno vlogo. Predvsem se morajo zavedati globalnih procesov in jih stimulirati. Kot ostale države nekdanje Jugoslavije je tudi Slovenija kognitivno odvisna od Zahoda: ne ustvarjamo svojih idej, temveč jih prevzamemo od druge in jih doma predstavljamo kot novosti.

Slovenija hoče na Zahod. Pri tem se moramo

zavedati, da smo se vedno nerazvita družba. Imamo nerazvito politiko, nerazvito vlado, nerazvito znanost (ne znanstvenikov!), nerazvito kulturo (ne umetnikov!), nerazvito podjetje, nerazvito solstvo ... Pri svoji poti na Zahod bomo morali pogledati v Evropo, Anglijo, Združene države, Japonsko in sele tedaj bomo naleteli na državo, ki je nerazvita kot je Slovenija.

V tem letu pričakujemo dokončno dominanco pameti na vseh področjih dejavnosti slovenske družbe. Poiskati je treba dobra podjetja in se od njih naučiti, kako gospodariti. Ustvariti je treba družbo, ki se bo sposobna vsaj v eni točki prebiti v svetovni vrh in dati zgled za ostale. Če ne bo tako, bomo lahko se vedno ugotavljali, da »tudi prihodnost ni več tisto, kar je bila nekoč«.

(A. Clark)

POVABLJEN K PREMISLEKU

Kaj me žuli in žali

MIRAN KOSUTA

Prijazna prošnja, da za vas casnik napišem v 30 vrsticah o preteklem in prihodnjem, me komajda preseneča: navajen sem življenja v pilulah, romanov na treh straneh in rokov do predčerašnjim... Beg je nas bog. Toda: kako stlaciti v 30 vrstic, v kapljo crnila ves ocean minulega, vso tisto neizmerno gmoto dogodkov, sprememb in idej v svetu, vse tiste sklope ob-

cutij, premikov, modrenja in morda zorenja v nas samih? Prej me preseneča nekaj drugega: izbira. Zakaj prav jaz? Kaj sem storil taksnega lani? Kako predavanje, nekaj esejev, proze, par akordov za gledališče, otroško kaseto, uredniški kruh, obilo sejanja brez zetje, guba vec na srcu ob izgubi prijatelja, veliko misli in tisine - skratka ničesar medijsko vznemirljivega. Pa tudi eshatoloških receptov,

eksegez doživetelega nimam, nikakršne zvezdne hermenevtike o usodi, ki nas bo zivela v novem, triindevetdesetem. Kakor mnogi sem pozdravil svezino vzhodnega vetra, rojstvo slovenske države, preklel sem vojno norijo v Jugoslaviji, mrzil Amata in se ob sobotah brezuspšno poskušal v deklariranju pesmi Upanje italijanskega "freak" literata Antonija: X12, XX1, 21X, 1XX... Kakor vseh je tudi mene strah prihaja-

jočega volka krize, rasizma, nestrpnosti, lakote, brezposelnosti, planetarnih boleznih in ozonske luknje; žuli in žali me potrošniška plitvina, evforija trga, preziranje intelektualnega, ustvarjalnega garanja; kakor mnogi trepetam za prihodnost slovenske kulture in njenih institucij, se posebej zamejskih, ki jim grozi, da bodo prikrajsane za kisik iz jeklenke italijanskega zakona za deželna območja. Za ca-

se, ki so pred nami, ne morem več zazeleti prijateljem vse najbolje: morda bi se jim dopolnila zgodba Kleobisa in Bitona, za katera je mati Milezija izprosilna od bogov "kratison" - najbolje, pa sta potem zato oba za vselej zatisnila oči. Komur stisnem oko, recem samo: cim manj zlega. In kakor vsi ...cakam, cim manj vdano in godotovski cakam, da bo kdaj v kakem novem letu - kot poje Lucio Dalla v pesmi "L'anno che verrà" - trikrat bozic, po cele dneve praznik, da bo vsak Kristus odresen svojega kriza in da se bodo v nase loge povrnile ptice upanja. Takrat mi bo potrebno mnogo manj kot 30 vrstic. Pravzaprav ena sama beseda...

POGLED

Hipoteze za ukinitev

JADRAN STERLE

Večmesečno ukvarjanje vlade same s seboj - prva, druga in se kakšna inacica zakona o vladi - kaže na konceptualno zamudo, ki vlada v državno-oblastninskih krogih in lobijih. Blago receno zmeda, kajti izza vseh teh disputov, javnih in zakulisnih, se skriva »kompromisni strah« antiintelektualnega dela političnih strank in posameznih poslancev. Kdo pa se verjame najmočnejši tezi o ukinitvi ministrstva za solstvo, znanost in kulturo, češ da je racionalna in pragmatična za delo vlade oziroma usklajevanje interesov državnih resorjev? Toda tudi če temu ne verjame nihče, mina je bila nastavljena, in verjetno se je javni nemir ali pasivni odpor obracal na simbolno raven in pomen teh vladnih teles. Ob splosni krizi, ki tli na slovenski politični in

socialni sceni, pa je prav ta simbolični pomen slovenske duhovne identitete pomemben dejavnik kohezije različnih socialnih slojev. Čeprav bi vsi najraje samo »kšeftali«, pa smo le občutljivi na »slovensko kulturo, slovenski jezik in zavest«, ki nas dela Slovence, ta troživi narod, ki se je tisoletnim ujam navkljub ohranil na svoji zemljici. Sedaj pa - ko smo samostojni - hoče kar naša, domaća oblast prav ta narodovni element izbrisati iz top-lestvice državnih in signij. Volilci takšnih poslancev, ki predlagajo formulo »1 +

12«, »1 + 14«, morda celo »1 + 9«, nekateri pa najrajši formulo »1 + 0«, ostajajo nemi statisti in se trudijo dojeti, kaj vlada sploh je. Vedo le, da je bolna, a na tako močan »državotvorni antiintelektualizem« na tej simbolični ravni pa le ne računajo. Kompromis »ministrstvo za kulturo + ministrstvo za solstvo + ministrstvo za sport« je kljub vsemu le kompromis. S kulturo je oblast počenjala kot svinja z mehmo ze zadnjih 50 let; z nacionalno fuzijo smo razbili skupna jugoslovska jedra; Capudros »interregnum« je od domače oblasti

odvrnil večino kulturnikov, saj njegov poziv »ora et labora« vsaj v drugem delu ni veljal njemu samemu - obagal je ideologijo in stranko krščanskih demokratov, ne pa sledil interesom slovenske kulture.

Ta državotvorna ignoranca se sedaj prodaja kot »racionalna ureditve vladnega delovanja«. Ali se obeta globlji pasivni odpor vsakic, ko bo država pomislila, koliko lahko privarčuje pri kulturi, solstvu, znanosti? Tudi če razpada ta integrativni dejavnik slovenske družbe? Ali to pomeni, da sedaj, ko imamo svojo državo, tega ne potrebujemo več? Da nas lahko združuje svobodno tržišče, tuj kapital in dve veliki sredinski koaliciji, »pes in mačka«? Nas, bodoče juznjake združene Evrope? Z vlado in s taksnimi poslanci vred!

POŠTA

Spremeniti sebe ali ime

Posnemanje zahodne demokracije nas ob vilitvah 92 ni pripeljalo k zelenemu cilju. Slovenci smo pac nekaj drugega, in za prihodnje volitve moramo iznajti svoj model predvolilnih aktivnosti. Dvomim tudi, če sta nam koristili evforičnost in prenagljenost nekaterih politikov. Ljudje so pogresali njihovo ljudskost in nastope, ki bi imeli več vsebine. Ob tem ne smemo prezreti dejstva, da se slovenskega

naroda ob vsej njegovi drugocnostni in posebnosti in kvalitativnosti loteva neke vrste bolezenskost, ki se kaže v nenehnih sporih in iskanju napak pri ljudeh. »Ne lomiti zlomljenega trsa ...« nas je med drugim opozoril mag. Alojzij Uzan, novoiimenovani ljubljanski pomožni skof.

Dobro vem, da so eni tako, kakor so, glasovali tudi iz usmiljenja - napadanega je pac treba braniti - čeprav je tudi zaslu-

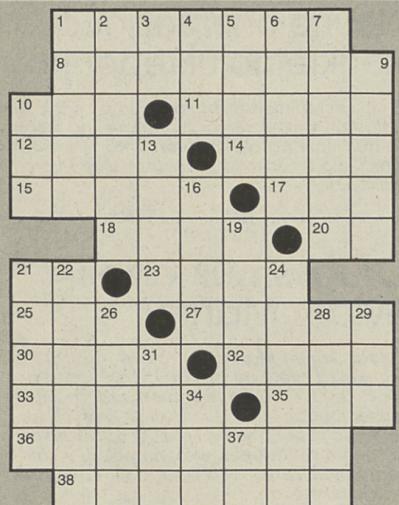
vljanov Republike Slovenije. Navsezadnje tudi za dobro krščansko-demokratske stranke. Razmislimo tudi, če bi v imenu naše stranke oziroma združene desnice rez kazalo opustiti ime »krščanski«, ko pa smo ze tako malokrat zares kristjani. Ali spremenimo sebe, da bomo kot stranke bolj vredni tega imena, ali spremenimo ime - druge alternative ni!

Ivan Kepic, urednik Nasih pogledov

Vodoravno: 1. povezanost, privrščenenost, 8. na danasnji dan leta 1976 umrla angleska pisateljica kriminalnih romanov (Agatha, rojena 1891), 10. grška mati bogov, 11. crna krava, 12. nemsko ime za reko Anizo, 14. stopnja, položaj, 15. vozilo za odvažanje nepravilno parkiranih avtomobilov, 17. odzagan kos debela, hlod, 18. junak Vergilovega epa, 20. Kenan Evren, 21. Alojz Gradnik, 23. olupek, 25. oborožena tatvina, 27. slovenski pianist in glasbeni pedagog (Anton), 30. Sokratov tožnik, 32. izvorni naziv Irske, 33. oseba, ki rada je kaso, 35. pregovor, 36. trajna zelika z debelimi koreninami iz rodu prstnikov, zdravilna rastlina (dve besedi), 38. crta secnica.

Navpično: 1. prizorišče, torišče, 2. odstranjevanje trsega ovoja zitnih zrn s tolčenjem, 3. Edvard Rusjan, 4. mostvo, ekipa (naša pisava), 5. ptic sršenar, 6. rec, predmet, 7. kruh iz mešanega zita, 9. prejšnji zlatnik v ZDA z orlom na naličju, 10. del telesa nekaterih živali, 13. posušena trava prve košnje, 16. sodobnik llirov, 19. ime slovenskega biatlonca Velepca, 21. reka na stičišču Armenije, Azerbajdzana, Turčije in Irana (anagram KASAR), 22. naselje v Italiji pri Palmanovi, kjer je bilo med drugo svetovno vojno koncentracijsko taborišče, 24. pronicljivi detektiv v delih pisateljice pod 8. vodoravno (Hercule), 26. piščanček, 28. veliko zadovoljstvo, veselje, 29. apetit, slast, 31. okloпно vojaško vozilo, 34. egipčanski bog Sonca, 37. Milan Natek.

Zmago Pezdirc

Med ljubiteljstvom in umetnostjo

KARMEN STARIHA

Neja Kos je že od leta 1977 zaposlena kot svetovalka za plesno dejavnost pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije. Po poklicu je diplomirana psihologinja, sicer pa avtorica mnogih člankov in knjige o plesu, plesni kritik, pobudnica in organizatorica večine plesnih prireditev in dejavnosti. S svojim delom je odločilno vplivala na razvoj sodobnega plesa v Sloveniji, hkrati pa je seveda tudi ples bistveno zaznamoval njeno življenje.

Kdaj ste se začeli aktivno ukvarjati s plesom in kaksni so bili ti začetki?

Proti koncu gimnazije sem se priključila skupini Zive Kraigher, začela pa sem se prej. Pritegnile so me točke showdancerice v seriji zabavnih oddaj, ki sta jih za televizijo pripravljala Marti in Majna Sevnik. Lahko bi rekla, da je bil jazzovski ples moja prva ljubezen. Ko je Majna Sevnik pripravljala novo oddajo, sem pršla k njej, in tako se je začelo. Hotela sem plesati, zvedela sem za skupino Zive Kraigher, ki je postala moja prva plesna učiteljica. Do prelomne odločitve pa je prišlo v začetku sedemdesetih let, ko smo, ob vsem spoštovanju do naše pedagoginje in mentorice, hoteli najti svoj pot. Leta 1974 smo tako ustanovili Studio za svobodni ples, kjer smo se zbrali skoraj vsi tedanji plesalci: Jasna Knez, Silva Ros, Daliborka Podboj in mnogi drugi. To je bilo zelo plodno obdobje, delali smo svoje studije, potem pa je Studio začel organizacijsko pesati zaradi bolezni, ki se danes tare naše plesne skupine. Kreativni potenciali močnega imamo, nimamo pa produkcijskega. Preprosto receno, kot ustvarjalec se ne moreš uspešno ukvarjati se z organizacijo, iskanjem denarja, izdelovanjem scene in kostumov. To so prehuje obremenitve in to je potrebno ločiti. Nase plesne skupine imajo se danes podobne težave.

Leta 1977 ste prenehali poučevati na vzgojiteljski soli in začeli delati kot svetovalka za ples pri ZKOS. Kako se danes spominjate teh pionirskih časov slovenskega sodobnega plesa?

Mene je pravzaprav zivljenje, nujnost zahtev, potegnili iz kreativnega dela v organizacijsko. Če sem iskrena - mislim, da tega nikdar nisem dokončno prebolela. Verjetno nisem tak človek. Takrat Studia pac nismo več mogli voditi ali razvijati na profesionalni ravni. K temu je bistveno pripomogla tudi stara bolezen slovenskega plesa. Vse do danes nam namreč ni uspelo ustanoviti sole za profesionalni sodobni ples. Zavedala sem se, da je za razvoj plesa najpomembnejše plesno izobraževanje. Če se plesalci ne seznanjajo s plesnimi tehnikami, če ne obvladujejo svojega telesa, če z gibnimi materiali ne znajo kreativno delati, napredka ni. Pri ZKOS smo tako začeli z organizacijo seminarjev. Prvo leto smo povabili koreografinjo in pedagoginjo Karin Wähler, pri kateri se je v Parizu že Ziva Kraigher seznanila z ameriški plesnimi tehnikami, jazzovsko tehniko pa je poučeval belgijski pedagog Christian Berger. Vzporedno s plesnimi seminarji so začele nastajati različne plesne skupine in leta 1980 smo organizirali prvo Poletno plesno solo. Na žalost je to se vedno edina vrsta plesnega izobraževanja pri nas. Trudili smo se in tudi uspeli privabiti odlične pedagoške, ki so odločilno vplivali na mentaliteto in na način razmišljanja o plesu. Tako smo ves čas ohranjali stik z aktualnimi dogodki po svetu. Drugače je seveda s plesno tehniko oziroma izurjenostjo telesa. Na tem področju so naši plesalci gotovo slabši, saj primeren razvoj telesne tehnike zahteva kontinuirano delo oziroma studij, te možnosti pa slovenski plesalci doma se nimajo. Kljub temu je ples v Sloveniji postal množičen, vsako leto nastane več novih skupin z različnimi usmeritvami, med katerimi seveda prevladuje zabavna vrsta plesa. Vplivi medijev, glasbeno-filmske plesne komedije, musicalov, spotov z MTV itd. so zelo pomembni in najmočnejše oblikujejo plesni okus. Plesnih skupin s t.o.i. resneje usmeritvi je manj. Kot je razvidno iz letošnjih Dnevov plesa pa jih lahko vsaj deset uvrstimo v vrh amaterskega plesa pri nas.

Takrat ste čisto na novo začeli z načrtovanjem nekega sistematiziranega plesnega razvoja, sodelavci ste bili prisiljeni najti in ustvariti nove organizacijske oblike, dejavnosti. Kaj je bilo najbolj značilno za tisto obdobje?

Institucionalno je za to dejavnost skrbela ZKOS, glede razmere pa smo delali sami, delali smo z navdušenjem, z željo, da bi se nekaj zgodilo, in seveda, delali smo zastonj. Pomagali so mnogi sodelavci, ki so se danes člani Obdora za plesno dejavnost pri nas: Ksenija Hribar, Marija Vogelnik, Breda Kraigher, Mira Mijacevič, Ana Vovk-Pezdir, Gordana Schmidt, Matjaz Faric, Damir Zlatar-Fray in drugi. To niso bili samo ustvarjalci, koreografi, plesalci, bili smo tesni sodelavci in dobri prijatelji. Meje med službenim in zasebnim ni bilo. Hoteli smo tudi pomagati plesalcem, ki so želeli po plesno znanje oditi v tujino. Seveda ne bi slo brez včasih norega poguma teh ljudi, ki so bili za to, da so lahko studirali zunaj, pripravljali pomivati posodo, čistili po stanovanjih. Mnogim, sedaj že uveljavljenim plesalcem pa smo pomagali vsaj s skromnimi stipendijami.

S kakšnimi težavami ste se in se morda se danes srečujete pri svojem delu?

Največji problem je, da delam v ustanovi, ki se ukvarja z amatersko kulturo, s sodelavci pa smo naše delo zasnovali celostno, nismo razmišljali o amaterizmu. Nasproti smo imeli namreč zelo močno trdnjavo družbeno priznanje klasičnega plesa. S te strani smo dolgo časa - danes je to že precej drugače - doživljali največje nasprotovanje. Kljub vsemu smo zeleli sodobni ples razvijati v celoti, zavedali smo se, da je ljubiteljstvo nujna osnova za vrhunske umetniške dosežke. Zato pa do danes ni bilo pravih pogojev in razumevanja. Morda se bodo zdaj, v novih družbenih razmerah, s privatizacijo pokazale nove možnosti. Prihodnost vidim v polzasebnim in poldržavnim institucij, pri čemer sta osrednji vprašanji prostor in kapital.

NOS GOR? / GLEDALIŠKA PREDSTAVA

Karakter so simptomi

PDG Nova Gorica, Roger Vitrac: Volkodlak, premiera 7. 1. 1993

MATEJ BOGATAJ

Jože Horvat in Rade Serbedžija (Foto: Pavšič - Zavodlav)

Prevod Ales Berger, režija Dusan Jovanovic, scenografija Marjan Kravos, kostumografija Bjanke Adzić-Ursulov, glasba Davor Rocco, koreografija Tanja Zgonc; igrajo Janez Starina, Rade Serbedžija, Veronika Dralc, Jože Horvat, Ivo Barišič, Mira Lampe-Vujčić, Teja Glazar, Nevenka Sedlar, Metka Franko, Alenka Vidrih in Stane Leban.

Roger Vitrac je - ob Antoninu Artaudu - predstavnik nadrealističnega gledališča; oba sta bila iz gibanja izključena in nato ustanovila gledališče, ki se je z imenom navezalo na Alfreda Jarryja. Vitracu poznamo predvsem besedilo Victor ali Otroci na oblasti, ki se ga je režiser Jovanovic lotil kar dvakrat, prvič v pionirskih letih gledališča Glej pred več kot dvajsetimi leti, drugič pa v lastni predelavi, ki so jo uprizorili v Mestnem gledališču ljubljanskem leta 1988. Vendar pa je Volkodlak iz precej bolj rahlega testa kot Victor; namesto za mracno filozofično in emancipatorno igro gre za lahkon vodeno, ki črpa svojo osnovno idejo iz Molièrovega Don Juana, v katerem služabnik ocita Don Juana, da je volkodlak. In Volkodlak, naslovni junak Vitracove igre, je res osvajalec zenskih src, vendar prisilno, v njegove zapelejuvanju ni nobenega krsenja zapovedi ali heroičnega jaganja deklin, divjih osvobjetev in uzivanja ob mehcarnu zenskega odpora; namesto tega je Volkodlak obeseden s tem, da mora vsako noč spati z drugo žensko, enako so

obsedene z njim njegove zrtve. Cela zadeva se zato seveda dogaja v norišnici, kjer se vsi skupaj zdravijo. Vendar se (v) Volkodlaku, ki nosi zdrobljen komturjev kip, ki je pri Molièru se prestavljal onstransko moralčno instanco in obetal kaznovanje predrznega zapeljivca, kar v kovčkih, ne more zgoditi nič usodnega, dokončnega ali zavezujočega; onstranstvo, kar ga se je, je zbasano v kovčkih, ostal je torej le absurd in odbita, ludištica konverzacija, preoblačenje in menjanje vlog, preigravanje jezikovnih klisejev in igrakanje z hipnimi ozdravitvami in spreobrnjenji, ki samo zamenjajo ene simptome z drugimi. Takšno vedenje pa pri Vitracu ni posledica svobodne in neobvezne igrivosti, temveč prisile, norosti, zavedanja oseb, da so simptomi edino kar posedujejo, histerija pa ena redkih res učinkovitih metod samospoznavne in spodbujevalke svobode. Ker so enako posteno ubrisani prav vsi, tudi doktor, služkinja in likarica, ker so vsi V, predstavlja Vitracove Volkodlak predhodnika absurditete in ludišticne komedije, ki kljub duhovitostim in predelavi mita o Don Juanu na trenutke zdrse na nivo lahkotne ekstenzivne in neobvezne konverzacije.

Režiser Dusan Jovanovic je postavil Volkodlaka na tridelno, v globino razpirajočo se sceno, ki se je uspešno levila v različne prostore v sanatoriju - v enaki zabrisani oranžni barvi, kot je tista iz lanske Jovanovičeve postavitve

Pirandellovega komada Kaj je resnica?, in temu so sledili tudi kostumi Bjanke Adzić-Ursulov, ki so poudarjali vsiljene »vloge« oseb, na primer Volkodlaka v konjski koči in s pustno masko, s katero je po potrebi strasil, lovca v obveznem lodnu in v črno oblečeno temperamentno Spanko z obvezno ruto na glavi. Režija je izhajala iz v osnovi ludišticne predpostavke, da izguba metafizičnega horizonta ni sla v vpravljalna, da je absurd povsem običajen in času ustrezen sentiment. Goriska predstava Volkodlaka ni sla v poudarjeno stilizacijo in preigravanje posameznih različno kodiranih prizorov, temveč v korektno in na trenutke premalo izrazito in ne dovolj avtorsko postavitev obcasno razvlečenega besedila. Prestava je tudi zato, ker Jovanovic ni izpostavil komicne plasti besedila nihala, redkim duhovitim domislicam so sledili deli, v katerih je padla tako gledalska kot igralska koncentracija.

Z nekaj izjemami; zelo precizna in kljub izrazni redukciji intenzivna je bila igra Veronike Dralc kot Volkodlakove žene; Rade Serbedžija je Volkodlaka odigral nosalantno in nekajkrat dokazal, da bi bila lahko macoidna balkanizacija vloge, ki jo ni razvil, se bolj učinkovita, povsem solidna sta bila Janez Starina kot nemodni zdravnik in Jože Horvat kot majavi alkoholik, največ smeha pa je pozel Ivo Barišič, ki je za vlogo ptica - lovca našel dovolj učinkovit, smes in karikiran model.

ZDAJ IN NIKOLI

Armani in Plečnik

ANDREJ BLATNIK

V kraje, kjer sem letos preživljal praznike, je Božiček skočil z jadrnim padalom, nakar so ga med ljudi popeljale motorne sani. Kar dalec od klasičnih običajev. Gotovo bi se našel kdo, ki bi z odobravanjem rekel: nič več ni tako, kot je bilo. Kdo drug bi se zgragal nad nespostovanjem kulturne zapuščine.

Saj res, kako je že s to zapuščino? Obcasno nas najo spomni strogi glas Jozeta Hudečka s televizijskega zaslona. Sicer ji gre v času virtualne resničnosti prejkone slabo. Philips na primer svoj CD-I, zadnji tehno dosežek na trgu množične zabave, oglašuje z geslom: Palm Springs in Firenze v vaši dnevni sobi.

No, če bi ze lahko izbiral, bi vseeno raje imel dnevno sobo v Palm Springsu ali Firencah kot obratno, vendar je CD-I namenjen prav tistim, ki ne morejo izbirati. In če imamo lahko Firenze v dnevni sobi, ni več daleč od misli, da jih v resničnosti sploh ne potrebujemo, v resničnosti namreč piha in dezuje, pa se njeno vzdrževanje stane več kot nov laserski disk. Pretresljiva izjava, ki jo je v Ljubljano prenesel Josip Osti, da namreč na gričih okoli Sarajeva vlada prepričanje, kako bodo po koncani vojni zgradili se lepše, se bolj slikovito in starejše Sarajevo, je pac samo skrajnostna radikalizacija vere v moč konstruiranja realnosti. Ze res, Firenze na dvodimenzionalnem TV ekranu niso enake tistim v Italiji, a kdo razmerje med realnim in virtual-

nim lahko zanesljivo hierarhizira?

Tudi Slovenci si naglo nabiramo izkušnje z izbrisanjem kulturne dediscine. Predelava Plečnikove Lectarije, ob kateri smo brali ze vec protestov strokovnjakov, je ena od njih. Če bi se debata nadaljevala, sem prepričan, da bi slejko prej katera od strani izjavila, da gre za postmoderno interpretacijo preteklosti, in odprta bi bila pot za trditve, ki jo tuina izrekajo tudi vidni slovenski razumniki, kako je za postmodernizem pac značilno, da z zgodovinskimi izročili dela kot svinja z biseri. Na teoretični ravni je temu močnega ugovarjati ze s trditvijo, da prav postmodernizmu tako ljuba ironizacija zgodovinsko uveljavljenih vrednot njihovo vrednost potrjuje, vendar nacelna debata kulturnih spomenikov, nanaglom predelanih v taksne in drugačne gift-shope, ne bo resila, kakor jih ne bo resilo opozarjanje, da je poudarjanje soobstoja različnosti o osrednjih postmodernističnih vodil.

Kulturolog bi lahko porekel, da pri tem ne gre za stranski proizvod, receno z marksističnim besednjakom, prvobitne ekspropriacije obstoječega, ki sili bankrotirane firme, da nastavijo jadra se tako dvomljivemu vetru, ce se hočejo potegniti iz vrtinca, temveč za orientacijo, ki so jo U2 na svojem zadnjem, po vsem svetu iz Dublina televizijsko prenasanem koncertu, učinkovito strnili v (samoironični?) stavek: I have a vision.

Television. Za produkcijo videza. Ta pa potrebuje neprenehno prenovo.

Nacelne debate o tem, kaj je sploh resnično, kako resnice o resnici ni, in podobno, so vsakdanjemu življenju nekoliko napoti. Živimo pac na ravni, ki nam je omogočena, naj bo resnična ali ne. Morda gre v boju med, receno s primerom, medenastim leskom in v les vpisano umetnostno vizijo res za medsebojni spopad dveh videzov, v katerih predvidljivo zmaga kapitalsko boljše podprti, vendar je spopad nepotreben, dokler je prostora za soobstoj dovolj.

Tudi v srečanju kapitala in umetnosti na Plečnikovem lesu, ki je ustvarilo nepopravljive zrtve (kulturna zapuščina pa pozna vrsto podobnih izkušenj, ki nam, tako zagledanim v Zahodu, biznis in kar je teh reči, priklicajo v spomin sovjetsko skladiščenje premoga v cerkvah), se na primitiven način obnavlja znani problem nadvlade ene forme nad drugo. Je več poezija ali trda publicistika, sonet ali videospot? Dileme, znane tudi v slovenski zgodbi o kulturi. Prej omenjeni postmodernizem je nacelno mnenje (pustimo konkretne izpeljave tokrat ob strani!) povedal. Velikokrat. Ce nas zanima, se je o njem močnega poučiti, ce pa nas ne zanima, se spodobi, da se, ko se srečamo s kulturno dediscino (ali sploh vsako artikularno kulturno prakso, o kateri nič ne vemo), postavimo vstran, v položaj opazovalca.

REGINA KRALJ: Breztelesje in gon (samoza-lozba, Tolmin, Kranj 1992, broširana izdaja, 80 str., 850 Sit) Zbirka kratkih zgodbic Regine Kralj je na meji med erotiko in pornografijo, pogosto pa prehaja predvsem v območje druge. Pisec spremne besede Ivo Antič jo je označil za novega slovenskega de Sada z balkansko konotacijo. Avtorica izpricuje mojstrstvo pesniškega izraza, ki je skrajno brezobziren, pa hkrati bogato asociativnih in poln nenavadnih besednih iger, ki so pisane v specifični obliki prozno-verzne kombinacije. Zbirka sicer ne prinaša nobenih posebnih novosti v prostor slovenske erotične poezije, je pa zanimiv poskus, ki bo bralcu v razvedrilo in premislek. (V.S.)

SONJA KORANTER: Zmajeva steza (samoza-lozba, Ljubljana, Kranj 1992, broširana izdaja, 70 str., 850 Sit) Zbirka pesmi Sonje Koranter prinaša triindvajset pesmi z izredno raznoliko tematiko in različnimi verzniimi oblikami, od sonetov, pesmi v prozi, dramatične verzih in psalmov. Zajema biblijske motive, grško mitologijo, sodobno življenje prepleteno s sanjami. (V.S.)

GIANNI GRANZOTTO: Kristof Kolumb (Cankarjeva založba in Založba Lipa, Ljubljana 1992, pol usnje, 307 str., 2982 Sit) Avtor nam v živo napisani pripovedi predstavlja osebnost, ki v ničemer ni podobna običajnim junakom življenjepisov velikih mozt, samouka, ki mesa znanost in vero in si prizadeva avtoriteto biblije in klasičnih piscev ter izkušnje morjeplovcev združiti v prepričljivo sintezo. V ozadju njegovega neverjetnega podviga sta dva velika zgodovinska dogodka: padec Zahodnorimskega cesarstva in izgon Arabcev iz Španije ter seveda tedanji svet sploh, z vsemi intelektualnimi strastmi in iskanji ter bojaznijo pred novimi svetovi. Avtorjeva pripoved je veplastna, saj se v njegovo fascinarost nad norim in drznim sanja-

cem, ki slabo obvladuje ljudi in razmere, vpleta ozadje poti na novi kontinent, simbolno slovo od evropocentrizma. Ob tem avtor ne prikriva temnih plati Kolumbove osebnosti, ki ne pozna moralnih predsodkov in s tem tudi ne prikriva interesa Španije in njene sokrivde za enega največjih genocidov v svetovni zgodovini. (T.M.)

JANKO TRAVEN: Pregled razvoja kinematografije pri Slovencih do 1918 (Slovenski gledalski in filmski muzej, zbirka Slovenski film (11), Ljubljana 1992, mehka vezava, 215 str.) Knjiga je ponatis vrste studij Janka Travena iz leta 1950/52 o genezi kinematografije na Slovenskem od prvih gostovanj francoskih filmov v Mariboru leta 1896, leto po Lumierjevemu izumu, do konca I. vojne. Travenova studija ni film-

ske-zgodovinska, saj j natančna zgodovinska in sociološka podoba omenjenega casa dajeta interdisciplinaren pomen. Zal politične razmere Traven niso dopustile, da bi l do predvidenega leta 1945. Gradivo je natančno z opombami in kazalom obdelala Liljana Nedić. (T.V.)

DUSAN MORAVEC: Portreti pozabljenih igralcev (SGFM; Dokumenti st. 58-59, Ljubljana 1992, broširana, 119 str., 735 Sit) V uvodnem pojasnilu avtor pojasnjuje, da gre za dolg igralcem, ki so bili v svojem času vsi po vrsti odrske zvezde tako slovenskih kakor "južnoslovenskih" gledališč. Portreti Vere Nigrinove, Zofije Zvonarjeve, Josipa Danesa, Mileve Zakraskove, Cirile Medvedove, Rada Zeleznika, Emila Kralja, Vike Podgorske, Janka Rakuse in Vladose Simčičeve so

(razen prvih dveh) obemni plod avtorjevega osebnega znanstva z igralci, ki v knjigi "se enkrat zazivijo vsaj na potpepljivem papirju. (T.V.)

SLOVENSKE IGRE IN SCENARIJI; opera, opereta, balet (Uredil dr Henrik Neubauer; SGFM, Ljubljana 1992, broširana, 104 str., 525 Sit) Cetrti knjiga Slovenskih iger in scenarijev je usmerjena v glasbenogledalska dela slovenskih skladateljev in je podoben imenik vseh slovenskih del, postavitev in avtorjev, ki jih lahko umescamo v omenjena tri področja. Ker se z omenjeno izdajo zaključuje obdelava posameznih umetnostnih vrst, lahko ze naslednje leto pričakujemo sinhrono izdajo pregleda celotne slovenske umetniške vizualne produkcije. (T.V.)

TRST / PO RAZPUSTU POKRAJINSKEGA SVETA

Marca pokrajinske volitve? Rim pred težko odločitvijo

Strogo po zakonskem roku bi morale biti volitve 28. in 29. marca

SANDOR TENCE

TRST - Če vlada ne bo odločila drugace, bodo pokrajinske volitve na Trzaskem v nedeljo, 28. in v ponedeljek, 29. marca 1993. Uradni list je namreč v začetku decembra lani objavil dekret o razpustu pokrajinskega sveta, notranje ministrstvo je na tej osnovi že uvrstilo trzasko pokrajino med uprave, ki jih je treba v zakonskih rokih obnoviti. Datuma se niso uradno določili, zakon pa ne dovoljuje odlozitev, ceprav lahko vlada z izrednim sklepom preloži volitve.

Do včeraj so vsi pričakovali, da bodo pokrajinske volitve 13. junija skupno z deželni, sedaj pa se stvari zapletajo. Na Pokrajini in na Prefekturi so potrdili, da bi morale biti volitve na osnovi zakonskih predpisov za marca, tudi zaradi velikih stroškov (skupne volitve stanejo manj kot ene same) pa bi lahko Rim vse skupaj preloži na junij. Problem vsekakor ni finančne, a je izrazito politične narave. Mnogi namreč pričakujejo novo volilno zakonodajo in pravijo, da v teh pogojih (stari volilni sistem) nima smisla glasovati, ker bi vse ostalo

Sedež trzasko pokrajinske uprave v Ulici Galatti (foto Sergio Ferrari)

pri starem, tudi morebitne spremembe pa bi le dodatno razdrobile itak že razdrobljen strankarski sistem. Vsi pa niso tega mnenja. Parlament do poletja ne bo sprejel novih volilnih zakonov, pravijo, zato je popolnoma enako, če glasujemo junija ali marca. So pa tudi tisti, ki mislijo, da bi bilo treba vse napovedane upravne volitve takoj odložiti na jesen, ko vlada dobila nove volilne zakone in ko bodo

lahko volilci neposredno volili zapane ozirno predsednike pokrajine.

Notranje ministrstvo se torej nahaja pred nehalo odločitvijo, ki bo v vsakem primeru sprožila polemike in negodovanja. Nekatere stranke (predvsem Severna liga) so že dale vedeti, da nasprotujejo vsakršni odložitvi upravnih volitev, druge sile (socialisti, krščanski demokrati in del Demokratične stranke levice) pa so za

odlozitev. Vsaj na junij, ker upajo, da bodo takrat že stopili v veljavo novi volilni zakoni.

Vest o skorajšnjih pokrajinskih volitvah je močno presenetila trzasko stranko, ki se v tem trenutku skoraj vse soočajo s precej hudimi tezavami. Mesto pesti zelo resna ekonomska in splosna družbena kriza, ki se seveda odraža tudi v političnem življenju. Med ljudmi iz dneva v dan narašča nezaupanje do strank in

do tega sistema, saj je razširjeno mnenje, da se v Trstu - kot sicer drugod pod državi - tudi z volitvami itak nicesar ne spremeni. Za nekatere je od izvoljenih upraviteljev celo boljši vladni komisar, ki trenutno vodi Pokrajino. Zaradi vsega tega obstaja nevarnost, da bi marčevske volitve samo potrdile sedanjo skrajno nejasno politično sliko. Od tod zahteva nekaterih, da se morajo nove volitve odvijati z novimi pravili.

Pokrajinsko upravo vodi trenutno izredni komisar, upokojeni prefekt Mario Marrossu. Skupščino so, kot rečeno, formalno razpustili v začetku lanskega decembra, konkretno pa je pokrajinski svet prenehal obstajati že jeseni, ko je propadel poskus za izvolitev kakršnekoli uprave. Avgusta je bil socialistični predsednik Dario Crozzoli izvoljen z odločilnimi glasovi neofasistov, zato je kmalu za tem odstopil. Stranke so se nato več kot mesec dni pogajale (in prepirale) o sestavi nove politične koalicije. Pogovori pa so bili popolnoma neuspešni in na koncu neplodni. Zato je rimska vlada imenovala komisarja in s tem dala spet besedo volilcem.

OSIMO / PISMO PREDSEDNIKA DEŽELE TURELLA MINISTRU COLOMBU

Sporazum s Slovenijo samo s soglasjem Dežele

Turello zahteva, da se Dežela predhodno izreče tudi o besedilu sporazuma med Slovenijo in Evropsko skupnostjo

JANEZ J. NOVAK

TRST - Vlada dežele Furlanije-Juljske krajine od vsega začetka z veliko pozornostjo sledi odnosom med Italijo in Slovenijo. Sedaj, ko prehajajo ti odnosi z umestitvijo mesane italijansko-slovenske komisije in z začetkom pogovorov o pogodbi med Evropsko skupnostjo in Slovenijo v ključno fazo, želi biti Dežela prisotna in se zlasti želi povedati svoje mnenje o bodočih sporazumih.

To izhaja iz dolgega tiskovnega poročila, ki ga je včeraj objavil tiskovni urad deželne vlade. Gre za pismo, ki ga je predsednik deželne vlade Vinicio Turello sporazumno z odbornikom Tersarjem naslovil na italijanskega zunanjega ministra Colomba. V tem pismu je prvenstveno poudarjena najstarejša dejavnost zunanjega ministrstva in Dežele z namenom, da se po-isejšeju najustreznejše rešitve glede na potrebo po primernejšem upoštevanju stališč in pričakovanj celotne dežele.

Turello je mnenja, da vsebuje nacrt ES-Slovenije nekatera določila, ki zadevajo izvajanje osimskih sporazumov ter »obvezujejo pogodbeni strani, da namerajo posebno pozornost

naporom za uresničitev nacrtov.« Posebno določilo, opozarja predsednik Furlanije-Juljske krajine, zadeva industrijsko cono na italijansko-slovenski meji in o tem delu pogodbe obstaja v deželi enoglasno mnenje, da ga je treba »obiti«. Glede na obvezno italijanske in slovenske vlade, da ponovno precučita in morda spremenita vsebino osimskega sporazuma, ki bi bilo treba vprašanje industrijske cone natančno preveriti ob upoštevanju tistih novosti, ki izhajajo iz nove situacije v dvostranskih odnosih.

V pismu Colombu Turello nadalje piše, da mora biti besedilo sporazuma med ES in Slovenijo sestavljeno »dovolj elastično«, da to besedilo ne bo oviralo izvajanje bodočega italijansko-slovenskega dvostranskega sporazuma, s katerim bo spremenjen osimski sporazum. Po Turellovem mnenju bi morali na evropski ravni že vnaprej predvideti, da bo Evropa pristala na bodoče bilateralne dogovore in tudi na nove ugodnosti, ki naj bi jih predvidela prosta cona, kot bodo izhajale iz bi-

lateralnega sporazuma, z namenom, da bo tudi nova prosta cona uživala posebni režim znotraj ES.

Prav glede na kocljičnost teh vprašanj in na vpliv, ki jih bodo imela na deželo Furlanijo-Juljsko krajino, je Turello mnenja, da mora rimska vlada predhodno Deželo obvestiti in jo vprašati za mnenje o vseh vprašanjih, ki bi zadevale ozemlje dežele in njene razvojne možnosti, kot tudi o dvostranskih italijansko-slovenskih pobudah, za katere bi bila zainteresirana tudi Evropska skupnost, z namenom, da lahko dežele izreče politično mnenje, ki je, tako Turello, »bistveno za primerno oceno vseh dejavnikov«. To zahtevo je Turello podkrepil s sklicevanjem na deželni statut, ki izrecno obvezuje rimsko vlado, da zaslisi deželno upravo pri vseh odločitvah, ki zadevajo to deželo.

To je Turellovo stališče. Predsednik dežele je oceno zaskrbljen, da tudi ti sporazumi ne bi bili sprejeti »mimo« mnenja in volje dežele in zahteva ne samo običajno zaslišanje deželne vlade, ampak sirše posvetovanje, ki bi

očitno zajelo tudi javno mnenje in ne samo nekaj deželnih institucij. Temu seveda nacerlo ne bi bilo mogoče oporekati, ko bi bili odnosi v Deželi, se zlasti pa v Trstu »normalizirani«. Tako pa je težko pričakovati, da bi kakršenkoli sporazum prestal preizkusno trzaskih meščanskih in nacionalističnih apetitov, se zlasti ne v predvolilnem obdobju (dezelne volitve bodo 13. junija, verjetno pa bodo še prej pokrajinske volitve v Trstu), tudi ce bodo, kar lahko sklepamo iz Turellovega pisma, industrijsko cono »preselili« iz trzasko pokrajine. Vendar to ni edini problem, ki ga postavlja Trst pri odnosih s Slovenijo. Gre se za druga vprašanja, nekatera, na primer, tesno povezana z imovino istrskih beguncev. Naceti v Trstu javno razpravo o teh problemih lahko torej pomeni odlozitev podpisa novih sporazumov - in z njimi tudi problematiko slovenske manjšine v Italiji, ki je Turello sploh ne omenja - na cas po deželni volitvah. Cetudi to ponovno odlašanje verjetno ni odraz volje deželne vlade, pa bo po vsej verjetnosti posledica odprtja široke razprave v predvolilnem casu.

NOVICE

»Amnesty« o mučenjih v italijanskih zaporih

RIM - »Amnesty International« znova poroča o primerih mučenja in slabem ravnanju v italijanskih zaporih. Podrobne podatke navaja zadnji šestmesečni bilten humanitarne organizacije, ki se ukvarja s kršitvami človekovih pravic na policijskih postajah ter v zaporih v približno 40 evropskih državah, in sicer v obdobju od maja do oktobra lani.

V poglavju, ki je posvečeno Italiji, se »Amnesty« zlasti zaustavlja pri kršitvah človekovih pravic v sekciji za največjo varnost v zaporu na otoku Pianosa, kjer naj bi pazniki s palicami in brcami pretepali skupino zapornikov, ki so jih pripeljali iz Ucciardoneja in so vpleteni v mafijske zadeve. O tem so organizacijo seznanili sorodniki 55 zapornikov (v glavnem so ostali anonimni, ker se bojijo povračilnih ukrepov), ki so se pojasnili, da morajo zaporniki tudi po dve uri na dan opravljati izredno težke gibalne vaje, poleg tega jim s sadicno brutalnostjo opravljajo analne preglede.

Preteklega septembra so o šestih primerih kršenja človekovih pravic (stirje so se nanašali na posamezne zapornike, dva sta bila skupinska) seznanili pravosodnega ministra, na odgovor pa se čakajo. Bilten med drugim omenja primera Cira Esposito, ki je bil zaprt stiri ure na karabinjerski postaji Marianella v Napoliju, kjer ga je šest karabinjerjev pretepal z železnimi palicami, in pa Maura Pallassinija, ki ga je luska policija v Civitavecchii tako pretepla, da so mu morali odstraniti del vranice.

Ze lani je »Amnesty« poročal o mučenju italijanskih zapornikov in zahteval podrobno preiskavo posameznih primerov. Leto prej pa je »Amnesty« izročil Giulio Andreottiju, tedaj ministrskemu predsedniku, poseben memorandum o tem problemu.

Prefekt suspendiran zaradi sodne preiskave

L'AQUILA - Sodne oblasti so zacasno suspendirale prefekta iz L'Aquile Calogera Cosenzo, ker so proti njemu uvedle sodno preiskavo zaradi izsiljevanja in izkoriscanja lastne oblasti. Prefekta je sodstvu prijavil delavec Rolando Pannunzio, ki je v prijavi zapisal, da ga je visoki državni funkcional »preganjal«. Pannunzio stanuje prav ob prefektovem stanovanju. Malo po imenovanju je dal prefekt zgraditi ob svojem vhodu »varnostni zid«, ki pa je grobo oškodoval Pannunzia, saj odtlej sploh ne more z avtomobilom v lastno garazo!

Rešila se je po padcu s petega nadstropja

RIM - Priletna zenska je v noci na ponedeljek v trenutku obupa skocila skozi okno svojega stanovanja v petem nadstropju. Hotela je zaključiti svoje življenje, ki je postalo zanjo nevzdržno po moževi smrti. Namera pa se ji ni posrečila. Zenska se je pri padcu hudo ranila, zlomila si je nogi in roki, ostala pa je pri življenju in je na zdravljenju v rimski bolnišnici.

Slovenija: Kdo naj spremlja problem manjšin?

TRST - Deželno tajništvo Slovenske skupnosti je v tiskovnem poročilu izrazilo začudenje in zaskrbljenost, ker v predlogu zakona o vladi, o katerem bo danes razpravljalo slovenski državni zbor, ni besede o tem, da bi bilo kako stalno telo s političnimi pooblastili in učinkovito strokovno službo v okviru vlade Republike Slovenije zadolženo za spremljanje problematike slovenskih manjšin v sosednjih državah. Doselej je bil pristojen za to minister brez listnice »za Slovence po svetu«, seveda pa je imel pomembne pristojnosti na tem področju tudi zunanji minister.

Predlog zakona o vladi govori o možnem imenovanju ministrov brez listnice in o možnem oblikovanju vladnih uradov in služb, vendar so to očitno zacasne izbire vsakokratne vlade.

SSK izraza tudi obzaloževanje, da pri sestavljanju omejenega predloga ni prišlo do kakega zaslišanja manjšinskih in zdmskih predstavnikov, da bi predstavili svoje poglede na problematiko, ki jih zadeva in nedvomno sodi med nacionalne interese.

RIM / PRED ODLOČITVIJO USTAVNEGA SODIŠČA O REFERENDUMIH

Vlada pod vprašajem

Segni (KD) grozi z nezaupnico - Formica (PSI): Amato izčrpal svojo vlogo

VOJMR TAVCAR

RIM - Morebitni »ne« ustavnega sodišča referendumu o volilnem zakonu bi imel kot posledico nezaupnico za vlado, ki jo vodi Giuliano Amato. Tako je včeraj poudaril voditelj referendumskega odbora Mario Segni, na tiskovni konferenci, ki jo je sklical, da bi podkrepil predvsem pravno argumentacijo, s katero je odbor pred ustavnim sodiščem utemeljil zahtevo po referendumu. Mario Segni je tako pred sirso novinarsko publiko potrdil izjave, ki jih je dal v soboto dnevniku »La Repubblica« in ki so izzvale precejšnje vznemirjenje med njegovo stranko in tudi med silami, ki so s Segnijem pristopile k referendumskemu gibanju.

Toda Mario Segni, ki

ocenjuje, da sta reforma volilnega zakona in ustave »problem problemov«, s katerim se mora spoprijeti Italija in brez katerega ni mogoče zaceti z reševanjem ne gospodarske ne družbene krize, ki pretresa Italijo, se ni zbal kritik in obrazložil, da njegova trditve sloni na objektivnih dejstvih in ne gre za politično izsiljevanje ustavnega sodišča ali vlade. Amato vlada, je pojasnil, je nastala tudi na osnovi dogovora z referenduskim gibanjem, da bo nevtralna glede problema referendumov in da bo stimulirala ustavno reformo. Ce bi ustavno sodišče reklo »ne« referendumu, meni Segni, ne bi bilo več nobenega jamstva, da bi parlament reformiral volilni zakon. Edina pot bi bila

oblikovanje take vlade, ki bi si kot glavni cilj zastavila volilno reformo in dala možnost italijanskim volilcem, da z večinskimi volilnim sistemom izbirajo večino, ki naj vodi državo.

Segni, ki ocenjuje morebitni »ne« ustavnega sodišča kot nacionalno tragedijo, nima nobenega zaupanja v sedanji parlament: brez nabite pistole referendumov reforme volilnega zakona ne bo. In z njim soglasa tudi podpredsednik dvodomne komisije za ustavne reforme Augusto Barbera (DSL): ta parlament se lahko legitimira, samo ce uspe sprejeti učinkovito reformo volilnega zakona in ustave.

Ta teden bo v marsicem

odločen za usodo Giuliana Amata in njegovo vlado. Po eni strani ga referendumsko gibanje stiska v svoje klešče, po drugi strani mu DSI grozi z nezaupnico. Vendar ta ne bo predložena takoj, je včeraj pojasnil nacelnik poslanske skupine Massimo D'Alema po skupščini strankinih parlamentarcev, ker to zahteva določen cas. Do razprave o nezaupnici bi v zbornici lahko prišlo sele prihodnji mesec. To je po besedah D'Aleme sansa, ki je DSL tudi socialistom, da brez pogojevanj izpeljejo prenovalne stranke.

Morda tudi zaradi tega se demokratski tajnik, ki potrjuje Amatovali

svoje zaupanje, ne boji toliko opozicije DSL (včeraj je o tem vprašanju razpravljal z Achillejem Occhetto na srečanju na sedezu poslanske skupine DSL), pač pa udarcev, ki lahko pridejo od PSI.

»Amato lahko pade samo zaradi udarcev socialistične stranke, ce bo kriza PSI strla tudi vlado,« je dejal Mino Martinazzoli. In kot ce bi hotel potrditi Martinazzolijevo bojaznen, je včeraj eden od voditeljev socialistične opozicije Rino Formica izjavil, da je po njegovem mnenju sedanja vlada izčrpala svojo funkcijo. »Vlada, ki crpa svojo moc iz sibičnosti političnega sistema, je nujno sibka vlada, lebdži v zraku in ne more imeti dolgega življenja,« je menil Formica.

Bivsi minister je tudi eden od redkih socialistov, ki ne ocenjujejo negativno Occhettove nezaupnice vladi. Po njegovem mnenju je zgrešeno misliti, da bi se DSL lahko pridružila sedanji večini, kot tudi, da bi lahko del PSI vstopil v DSL.

Politična situacija v Italiji je v tem začetku leta se močno zmedena in je težko predvideti, kako se bo strena lahko razpletla. Ce pa bo ustavno sodišče ocenilo referendum v skladu z ustavo, bo parlament prisiljen ukrepati hitro, sicer bo v resnici, kot trdi Barbera, delegitimiran in bo reformo volilnega sistema moral prepušiti odločitvi ljudi, ki v tem casu s sedanjim strankarskim sistemom niso ravno zadovoljni.

PO SODNIH OBVESTILIH PROTI TAJNIKU PSI

Gradivo proti Craxiju roma danes v Rim

Sveženj sodnikov obsega sto strani - V stranki vedno glasnejše zahteve po odstopu

RIM - Danes zapade rok, v katerem morajo milanski sodniki izročiti gradivo, s katerim bodo podprli svojo zahtevo, naj parlament odvzame parlamentarno imunite-to tajniku italijanske socialisticne stranke Bettina Craxiju. Preden so poslali gradivo v Rim, naslovljeno na pravosodno ministrstvo, ki ga bo nato izročilo poslanski zbornici, so se člani milanskega javnega toilstva včeraj se zadnjic sestali, da bi se enkrat pregledali okoli 100 strani dolg dokument in dokazno gradivo, na ka-

terem so osnovali svojo zahtevo.

Pricakovanje tega gradiva, predvsem pa drugo jamstveno obvestilo, ki ga je milansko toilstvo poslalo Craxiju, je pospešilo dialektiko v PSI. Oglasila se je spet notranja opozicija, ki je z Martellijem in Formico zahtevala nedvoumno določitev datuma za sklic nacionalne skupščine in odstop Bettina Craxija s tajniškega mesta. A premiki so bili opazni tudi v večini, ki je doslej podpirala se do pred nedavnim nespornega liderja italijanskih sociali-

stov. Včeraj se je oglasil evropski poslanec Lelio Lagorio, ki je predvčeršnjim vodil srečanje toskanskih socialisticnih parlamentarcev. Na srečanju, katerega se je udeležil tudi predsednik vlade Amato, je bilo poudarjeno, da prenavljanje stranke »terja prenovitev vodstva, vendar to je politično smotno samo, ce se uresnicni na osnovi enotne politične linije«.

Craxija je pozval, naj sam zahteva odvzem parlamentarne imunite-te, tudi demokratski tajnik Mino Martinazzo-

li. Voditelj KD je tudi dejal, da svojim poslanecem ne bo dal navodil, kako naj volijo, ko bo zbornica morala odločiti o Craxijeji usodi, ker meni, da mora ob teh vprašanjih vsak odločiti po svoji vesti. In kot dokaz dodal, da je osebnoprispeval k prepričevanju upravnega tajnika svoje stranke Severina Citaristija, naj sam zahteva sodno preiskavo. Kaze pa, da ti nasveti Craxija se niso prepicali, saj je njegov odvzetnik včeraj spet napadel tiste, ki »zlorabljajo izsledke sodnikov. (VT)

SINDIKAT POLICIJE PROTESTIRA

Dotrajane strukture mejnega prehoda pri Feticich

TRST - Dezelno tajništvo za Furlanijo-Juljsko krajino sindikata policije LISIPO je včeraj izdalo tiskovno poročilo, v katerem oboja popolno zapusčenost struktur obmejne policije na italijansko-slovenskem mejnem prehodu pri Feticich. Lope so zarjavele, stavbe dotrajane, tako da v njih dezuje in piha, sama vojsnica obmejne policije pa ze predolgo čaka na nujna popravila.

Tajnik policijskega sindikata Domenico Marturano je tudi opozoril, da osebe na mejnem

prehodu nima na razpolago primernih oblačil za posebne vremenske razmere (mraz in veter). Sindikat LISIPO zahteva visje stevilo agentov, ki naj bi delali na mejnem prehodu, poleg tega pa se je obrnil tudi na trzasko prefekta, da bi pac posredoval za resitev odprtih vprašanj, ki ne zadevajo samo mejnega prehoda ne Feticich, pač pa tudi bližnje postojanje železniške policije, ter da bi sprejeli primerne ukrepe za izboljšanje delovnih pogojev za obmejno policijo.

POLITIKA / TISKOVNA KONFERENCA

Trst: Prazne obljube ne peljejo nikamor

Potreba po oblikovanju nove napredne fronte

SANDOR TENCE

TRST - Novoletni politični poki (tiskovna konferenca Camberja, Biasutti in Sara ter Camberjev odbor za "resitev" tržaškega gospodarstva) so prinesli samo besede in prazne obljube. Nic konkretnega torej, a samo dodatne polemike, ki jih del Trsta odklanja kot nevarne usedline prevzele preteklosti, saj so, poleg vsega, tudi odraz čisto desničarske usmeritve. Ob mestu, ki jamra in ki se krcevitno drži oblasti, je tudi mesto, ki je navelicano vseh teh zakulisnih spletk in slepomisenj.

Da obstaja tudi "drugi Trst" so prepričani Giorgio De Rosa (DSL), Paolo Castigliero (PRI) in Ariella Pittoni (PSI), ki so z včerajšnjo tiskovno konferenco skušali nekako odgovoriti na novoletno potezo tria Camber-Biasutti-Saro. Trst, so dejali, ne potrebuje eklatantnih pobud in "super odborov", ampak le to, da vsakdo posteno naredi svojo dolžnost. Predvsem krajevne uprave in upravitelji, ki dosti govorijo, konkretnih dejanj pa ni od nikoder. Zavijamo si rokave torej in, ce je mogoče, ustanovimo napredno gibanje, ki bo z novo vo-

Na sliki (od leve proti desni) Giorgio De Rosa, Ariella Pittoni in Paolo Castigliero na včerajšnji tiskovni konferenci v Novinarskem krožku (foto Sergio Ferrari)

lilno reformo lahko enakovredno kljubovalo za nastajajoči desničarski in konservativni fronti.

Pittonijeva, ki se v PSI prepozna v Martellijevi struji, ni stedila kritik na račun dela svoje stranke, ki se v Trstu in deželi vse bolj naslanja na konservativne in oblastniške kroge. Bila je kritična do podpredsednika Dezele Sara in vseh tistih somisljenikov, ki se sodelujejo z LpT. Castigliero, ki je pokrajinski tajnik republikanske stranke, pa je postavil na zatožno klop predvsem

podtajnika Camberja, katerega je pozval, naj nasteje, kaj je doslej stvarnega napravil za Trst. Tako Pittonijeva kot Castigliero sta prepričana, da je sedanji strankarski sistem dokončno propadel in da je zato nujna radikalna volilna reforma.

De Rosa je rekel, da sta Sara in Biasutti na znani tiskovni konferenci med neuresničeni načrti "pozabila" omeniti zaščito Slovencev, ki je sedaj nihče več ne omenja, medtem ko sodi med glavne tržaške vozele. Kaj je s tržaskim re-

gulacijskim načrtom, kako je s plinskimi skladišči pri Miljah, kam je romal načrt POLIS in kako je s projektom offshore ki je se do včeraj polnil casopise? Uprave in politiki, je podčrtal zastopnik DSL, morajo odgovoriti na taka in podobna konkretna vprašanja. Nekateri pa so očitno mnenja, da je politika kot spektakel še vedno "dobičkonošna" in da ljudje se verjamejo praznim geslom. Potem pa se prav ti politiki čudijo nad velikimi volilnimi uspehi Severne lige.

Družba Friulia ima novo upravo

TRST - Dezelna finančna družba ima od včeraj upravni svet, nima pa se svojega predsednika, ki bo skoraj gotovo Luigi De Puppi, menadzer furlanske tovarne Zanussi. Njegovo imenovanje, kot je uradno potrdil podpredsednik Saro, bo v kratkem potrdila dezelna vlada. V novem vodstvu Friulie ni nobenega predstavnika slovenskega gospodarstva, ki je bilo doslej redno zastopano.

Upravni svet sestavljajo Roberto Campaner, Giuliano Castenetto, Carlo Di Re, Paolo Francia, Roberto Grandinetti, Livio Marchetti, Massimo Paniccia, Luciano Russo Cirillo, Sandro Taddio, Giuseppe Viani, Romualdo Volpi, Vittorio Meloni, Luigi Menazzi Moretti, Flavio Pressacco, Giorgio Sabbadini, in Giuseppe Zuccato. Včerajšnjo sejo predstavnikov delničarjev je vodil nekdanji direktor Piccola, novinar Paolo Francia, formalno predstavnik PSI, a dejansko politični odraz Liste za Trst.

PO PISANJU GOSPODARSKEGA DNEVNIKA IL SOLE - 24 ORE

Ekonomija premalo gleda proti Vzhodu

Pozornost slovenskemu gospodarstvu v FJK

ELIO FORNAZARIC

MILAN - Ugledni milanski gospodarski dnevnik »Il Sole 24 ore«, glasilo zveze italijanskih industrijev Confindustrie, je pred kratkim izšel s posebno prilogo o gospodarskih dejavnostih v deželi Furlaniji-Julijjski krajini. Nic nenavadnega, da se list ponovno ukvarja z ekonomskimi problemi te obmejne dezele, saj so se podobne priloge o Furlaniji-Julijjski krajini občasno pojavljale že v preteklosti, nenavaden pa je tokrat pristop, in to predvsem v zvezi z osnovnimi smernicami za nov zalet tukajšnjega gospodarstva in z vlogo slovenske manjšine.

Glede temeljnih usmeritev ugotavlja v uvodniku Nadio Delai, generalni direktor raziskovalne ustanove Censis, da je ekonomski sistem severovzhodnih območij Italije na široko odprt proti zahodu (torej Padski nižini), proti jugu (Emiliji Romagni) in proti severu (Nemčiji), medtem ko je odločno premalo odprt proti vzhodu, kjer bi morala dežela FJK igrati neprimerno važnejšo vlogo kot doslej. Predsednik dezelne industrijske zveze G. Zoppa pa v svojem prispevku precizira, da morata biti pri tem glavna sogovornika Furlanije-Julijjske krajine Slovenija in Hrvaška. Odnosi med Italijo in tema novima neodvisnima republikama se morajo povsem obnoviti in utrditi - poudarja Zoppa - in to brez vsakršnih predpostavk ali vračanja v preteklost, pač pa z namenom, da se zgradi prihodnost. »S tem se Zoppa navezuje tudi na tisti del uvodnika, kjer Delai obsoja obrambo ozkih krajevnih po-

gojev«, ki da vodi v »nevarnost ustvarjanja notranjih separatistizmov«.

Članek izpod peresa Pa.R. pa obravnava pojem Mitteleurope in v delu, kjer je govor o bivši Jugoslaviji ugotavlja, da je v tem trenutku le mala Slovenija (z delom Hrvaške) sposobna, da naglo nadoknadi zamude, nastale na Balkanu zaradi znanih političnih zapletov. Čeprav je izgubila znaten del svojega tradicionalnega tržišča, se Ljubljana, ki je pravkar sprejela soliden zakon o zasebni lastnini, že uveljavlja na Zahodu - ugotavlja Pa.R. - izvaja močno ofenzivo za udritev svojega imidža in si pridobiva turizem in investicije.

V delu priloge, ki je namenjen kreditnim strukturam v Furlaniji-Julijjski krajini, je na vidnem mestu objavljen članek, ki obravnava gospodarstvo slovenske manjšine v Italiji. V njem je med drugim poudarjeno, da živi v naši deželi okrog 100 tisoč »italijanskih državljanov slovenskega porekla« in da »italijansko-slovenski« podjetniki vodijo 2400 trgovskih, obrtnih, industrijskih, kreditnih in zunanjetrgovinskih podjetij, vclanjenih v Slovensko dezelno gospodarsko združenje. Kljub opazni skrbi, da bi pripadnike manjšine obravnavali kot polnokrvne Slovence brez dvoimnih privednikov, je slovenska zamejska stvarnost v članku prikazana posteno, kot je korektno poudarjena tudi odprtost, s katero slovenska manjšina gleda na možnosti gospodarskega sodelovanja z Vzhodom. To je razvidno

tudi iz nadaljnega obravnavanja slovenskih denarnih zavodov in se zlasti Tržaške kreditne banke.

Priloga se ukvarja tudi z vprašanjem tim. komunikacij in v tem okviru poroča o novem časopisu Primorski dnevnik - Republika, za katerega poudarja, da je »mitelevropski dnevnik«, pri katerem sodeluje tudi furlanski industrije Melzi in ki hkrati z istrsko pobudo tržaškega dnevnika »Il Piccolo« in z bližnjo uvedbo televizijskih programov državne ustanove RAI v slovenscini dokazuje, da glede sodelovanja s sosednjimi komunikacijski mediji napreduje hitreje kot trgovske ali industrijske pobude. Zanimiv je tudi članek, ki ga je napisala G. Nonino in ki obravnava vinarstvo in zganjarstvo v deželi. Avtorica se zelo pohvalno izraza o vinogradnikih iz Brd, in to na italijanski in slovenski strani (med katerimi da prednjaci znani vinogradnik Gravner), in o izvrstnem tropinovcu, ki ga pridobivajo tudi na sosednjih območjih Slovenije.

Ob izidu omenjene priloge gre torej ugotoviti, da je tudi v obeh Confindustrie in njenih predstavnikov v Furlaniji-Julijjski krajini Slovenija najbolj zanimiva in perspektivna dežela na Vzhodu, posebej pa velja omeniti nepristransko in zanimanje, ce ze ne simpatijo, s katero je v prilogi obravnavana gospodarska komponenta slovenske manjšine, cesar v prejšnjih tovrstnih publikacijah ni bilo zaslediti. Zal pa moramo ugotoviti tudi to, da se temu novemu ozračju ni odzval noben institucionalni predstavnik Trsta...

Beneško gledališče razveselilo publiko

CEDAD - Pridni člani Beneškega gledališča so tudi tokrat razveselili številno publiko na nedeljskem Dnevu Emigranta v gledališču Ristoro v Ceadu. Za to priloznost pa so se prvič lotili dela neslovenskega av-

tora, saj so uprizorili delo Angleza Alana Ayckborna »Sam ni dobro bitič«, ki ga je cedajska publika zelo dobro sprejela. V komediji so nastopili Mario Bergnach, Bruna Ciuch, Renzo Gariup, Anna Jussa, Carla

Loszach in Gianni Trusgnach, sceno je pripravil Renzo Ruclli, režiral pa je Marjan Bevk. Na sliki Sergia Ferrarija vidimo prizor iz nedeljskega nastopa Beneškega gledališča na Dnevu emigranta.

DAVKI / PO PREDLOGU MINISTRA FORMICE

Nov družinski davek v prid premožnejšim

DRAGO GASPERLIN

TRST - Državni zakonski odlok o izvajanju delegiranega zakona ministra Formice, ki zadeva obdavčevanje družinskih dohodkov, predvideva možnost, da se leta 1994 uvede - poleg že obstoječega mehanizma za obdavčevanje osebnih dohodkov - se sistem obdavčevanja celotnega sklopa družinskih dohodkov, in sicer preko uveljavljanja posebnih kvocientov ali kolicnikov. Zakonodajalca zamisel sloni na predpostavki, da je družina kolektiven obdavčljivi subjekt.

Postopek za ugotavljanje obdavčljive osnove se deli v tri dele. Najprej združimo dohodke vseh družinskih članov in sestevamo koe-

ficiente ali dele koeficientov, ki odpadejo na posameznega člana (1 za družinskega poglavarja, 0,5 za njegovo družico in 0,1 za vsakega nadaljnega člana); zatem razdelimo vsoto, ki jo tvorijo združeni dohodki, s številom družinskih članov (1,5 v primeru dvočlanske družine, 1,6 v primeru zakoncev z enim otrokom itd.) in dobimo tako znesek davka, ki bremeni vsak posamezen del družinskega dohodka; nazadnje izračunamo celotni davek, ki ga mora poravnati družina, in sicer tako, da zneske, ki bremenijo njene posamezne člane, pomnoži-

mo s številom samih članov.

Ob tem gre povedati, da se davčni zavezanci, ce se odločijo za ta sistem, ne bodo mogli okoristiti z dosedanjimi odbitki na račun družinskih članov, ki jih prezivljajo. Zakon navaja, da bo znasala ugodnost, ki jo prinaša omenjeni sistem, največ 400.000 lir na leto za vsakega družinskega člana v breme - v primeru stricljanske družine naj bi slo za privarčevanje 1.200.000 lir v primerjavi z doslejšnjo prakso.

Vendar nalaga vse to davčnemu zavezancu dvojno delo, torej dvojni izračun, ki naj pokaže,

kateri sistem mu je bolj po godu. Novi mehanizem koristi predvsem bogatejšim družinam: kakor navajajo sindikati CGIL, CISL in UIL, bi ob dramatičnem primanjkljaju, kakršen zeva v državni blagajni, slednji samo se odtegnil nadaljnjih 1.600 milijard lir, in to v korist premožnejših plasti prebivalstva.

Danes ima davčni zavezanec pravico, da v dohodkovni prijavi odbije od obdavčljive vsote toliko in toliko za vsakega družinskega člana, ki ga prezivlja. Odbitek pa je za vse enak, ne glede na to, kolikšen je v družini zaslužek - 20, 30 ali 100 milijonov lir na leto. Po novem bi bilo treba k vsemu temu pristeti kakšnih 2.000 milijard lir, in to v razmerju, ki bilo toliko večje, kolikor visji je dohodek, torej ravno v nasprotju s stvarnimi potrebami posamezne družine. Sindikalisti so zaradi tega označili tovrstno družinsko davčno olajšavo kot neupravičeno in krivično: »Pod krinko pomoči družinam, v katerih dela en sam član, hoče vlada se obogatiti družine, ki tega niso potrebne.« Omenjenih 2.000 milijard lir, katerih delovanje je predvidena za leto 1994, naj bi po njihovem raji izkoristili za povečanje oziroma ovrdenjenje družinske doklade, in to v dohodkovnem pasu izpod 40 milijonov lir, seveda ob upoštevanju stroja posamezne družine in gmotnih potreb njenih članov.

PRI POBUDI SODELOVALO TUDI SDD

Iz Turina preko Trsta pomoč za bosanske begunce

TRST - V prejšnjih dneh je potovalo skozi Trst dostavno vozilo s pomočjo za begunce iz Bosne in Hercegovine, ki je prihajalo iz Turina, namenjeno v Portoroz. Material je namenjen bosanskim beguncem, povečini ženskam in otrokom, ki so nastanjeni v bližnjem zbirnem centru pri Fjesei.

Dostavno vozilo so s toplimi oblaci, hrano in higienskimi potrebščinami napolnili prebivalci ene najmanjših turinskih četrti, ki jih je k solidarno-

sti povabil njihov zupnik, don Silvano. Tržaski prijatelji Slovenskega dobrodelnega društva so tovor pospremili do sedeža ustanove CARITAS v Portorožu, ki ga odlično vodi msgr. Prelc. Stiki med turinskimi darovalci in portoroškimi centrom se bodo verjetno še nadaljevali, saj so iz piemontskega glavnega mesta že izrazili namen, da se naprej konkretno izkazujejo svojo solidarnost zrtvam krvave vojne na ozemlju bivše Jugoslavije.

SODIŠČE / ZARADI KORUPCIJE

Ponovno odložili proces proti Bombenu

Bivši deželni odbornik je obtožen, da je za izdajo nekega dovoljenja prejel denar

Na tržaskem sodišču (predsednik Mario Trampus) bi se bil včeraj moral nadaljevati proces proti bivšemu dezelnemu odborniku za javna dela Adrianu Bombenu, ki je obtožen korupcije v zvezi z zadevo Merfil. Proces pa so ponovno odložili, in sicer na ponedeljek, 25. t.m.: eden od obtožencev, Giuseppe Vasselli (bivši direktor odbornitva Bomben), je te dni zamenjal odvjetnika, kateremu ni s pravčasno dostavili sodnega obvestila. Ker ne njega ne Vassellija ni bilo na spregled, ni

preostalo drugega kot proces odložiti.

Bivši demokratski odbornik iz Pordenona je obtožen, da je prejel nekaj deset milijonov (govori se o 40 milijonih) od Angela Venture iz Trevisa in Renza Blanzierija iz Rima (Blanzieri je medtem umrl), ki sta vodila družbo Merfil. Denar naj bi mu bila izročila v zamenjo za dovoljenje za veliko odlagalnišče industrijskih odpadkov v Roveredu. Afera je izbruhnila na dan septembra 1988. Namestnik državnega pravdnika De Nico-

lo naj bi bil zbral dokaze, da je do izplačila res prislo in ker je bila tedaj v teku se volilna kampanja, je bil Bomben obtožen korupcije.

Proces se je začel že leta 1991, poleg Bombena, Vassellija in Venture pa so bili vpleteni se Vinicio Perin, ki naj bi bil dvignil denar in ga izročil odborniku, bivši tajnik dezelne tehnične urada Lionello Zotti ter njegova hči Antonella in pa Rita Feltrin. Sledile so številne odločitve, vse akte so celo predali kasacijskemu sodišču, ki pa je potrdilo

prvotne obtožbe korupcije in jih vrnilo tržaškemu sodišču.

Kot priči, ki jih je zahtevala obtožba, sta bila poklicana tudi bivši deželni predsednik Adriano Biasutti in sedanji predsednik Vinicio Turello. Za zaprtimi vrati pa je potekala procedura »dogovarjanja«, za katero sta se odločila Vinicio Perin in Lionello Zotti: prvemu so pogojno nalozili 20 mesečno zapora, drugemu pa leto dni. Za skrajšano proceduro pa so zaprosili Ventura, Feltrin in Zottijeva.

NOVICE

Protest SSK zaradi izključitve slovenskega predstavnika iz upravnega sveta Friulie

TRST - Dezelni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar je objavil ostro protestno noto zoper dejstvo, da je bila iz upravnega sveta dezelne finančne družbe Friulia zbrisana slovenska prisotnost. Slovenski izvedenci so bili namreč za več kot desetletje prisotni z visoko profesionalnostjo v tem organizizmu.

Jevnikar poudarja politično nekorektnost in kratkovidnost tistih, ki se na eni strani izražajo za krepitev gospodarskih in finančnih odnosov s Slovenijo, tudi kar zadeva področje delovanja dezelne finančne družbe, po drugi pa se odrekajo dragocenemu prispevku tistih, ki imajo v tem pogledu največ znanja in izkušenj.

Predsednik pordenonske Pokrajine zapuša PSI

PORDENON - Predsednik pordenonske Pokrajine Dario Valvasori je sklenil zapustiti socialistično stranko. V pismu, ki ga je poslal tajniku sekcije v kraju Azzano Decimo, v kateri je bil vpisan 30 let, ter v vednost pokrajinskemu in dezelnemu tajniku in samemu Craxiju, je zapisal, da stranko zapuša, ker dezelna PSI ni v stanju, da bi se prenovila. Obenem dodaja, da bo v pokrajinskem svetu ostal kot neodvisni svetovalec leve v pričakovanju, da bi se ustanovila skupina "socialističnega preporoda", ki bi bila sposobna ponovno pridobiti neizmerno politično bogastvo. Valvasori bo zato odstopil s predsedniškega mesta pordenonske Pokrajine.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PR.A.E. d.d. - Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779669 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Titik: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristoro 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročniška služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomski propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec visina 42 mm) 80.000 LIT,
finančni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT besede; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu, IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo: letna 300.000 LIT plačljiva do 31.1.93.
za Slovenijo: mesečna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6.-12.1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PROMET / KLJUB POSLABŠANJU VREMENA

Danes brez omejitev prometa v mestu

Občinski odbor napoveduje »strožje ukrepe«

Kljub poslabšanju vremena bo trzasko mestno središče po nekaj dneh omejitve danes spet odprto za promet. Tako je včeraj odločil trzaski občinski odbor na podlagi zadovoljivih podatkov o stopnji onesnaženosti zraka v nedeljo. Istocasno pa je zupan Staffieri napovedal, da bo občinski odbor danes spet razpravljal o vprašanju onesnaženosti v mestu in bo po vsej verjetnosti sprejel nove, ostriše omejitvene ukrepe.

Na Občini so včeraj zjutraj nestrno pričakovali izide nedeljskih meritev kvalitete zraka v središču mesta. Doslje je

se vedno obveljalo, da se je stopnja onesnaženosti zmanjšala v dneh, ko so bile trgovine zaprte, in ko je bil zato promet v mestu redkejši. Tudi v nedeljo je bilo tako. Medtem ko so se v soboto izmerili na Goldonijevem trgu v časovnem povprečju osmih ur 13, 6 miligramov ogljikovega monoksida na kubik zraka, kar je bilo več od dovoljene meje 10 miligramov, so v nedeljo zabeležili v povprečju po 9 miligramov strupenega plina na kubik zraka. Na podlagi tega izvada so občinski možje

sklenili, da prekinijo omejitvene ukrepe v prometu, ki so trajali od konca preteklega tedna. Včerajšnji sestanek, ki so se ga poleg zupana Staffierija udeležili se podzupan Magnelli in odbornika Codarin in Bosio, je bil po mnenju udeležencev nekakšna priprava na današnji odborov sejo, na kateri naj bi temeljite vzeli v pretres vprašanje onesnaženosti zraka v Trstu. Občinski možje so se namreč doslej borili proti onesnaženju le z omejitvami za promet, te pa so bile tako ca-

sovnost kot tudi podrocno sila omejene (trajale so od 7. do 9. ure in od 18. ure do 20.30, veljale pa so za dve zelo majhni središnji prometni rezi- ni). Trzaski upravitelji so svoje minimalne omejitvene ukrepe zagovarjali, ces, da nočejo prevec prizadeti prebivalstva, v zadnjih dneh, ko je postalo onesnaženje v mestnih središčih vsedržavni problem, pa so imeli priloznost ugotoviti, da tako nesmotrni in nelogični ukrepi niso sprejeli nikjer drugje v državi. Se v Modeni, ki je ukrepala podobno kot Trst, traja omejitve uro vec kot v našem mestu!

Po včerajšnjem »praviljalnem srečanju« je Občina izdala tiskovno sporočilo, v katerem napoveduje, da bo občinski odbor sprejel danes nove, strožje ukrepe. Kakšni naj bi bili ti ukrepi, ni zapisano. Pac pa je omenjeno zupano mnenje, da morajo biti le-ti »postopni« in da jih gre »stalno preverjati«.

»Treba je sprejeti take ukrepe, ki naj zadostijo interesom vseh kategorij prebivalstva, in upoštevati, da je občinski nacrt za promet se v praviljalni fazi,« je dodal Staffieri. Po naše bi temu rekli, da bo vse ostalo po starem...

Promet v mestnem središču po odprtju (Foto Sergio Ferrari)

Načrt o preureditvi glavne bolnišnice

Odboru garantov in izrednemu upravitelju trzasko KZE Domenicu Del Preteju je bil včeraj orisan dokončni, a se vedno okvirni nacrt o preureditvi glavne bolnišnice, ki so ga pripravili projektanti konzorcija EDILSA. Dela bo finansiralo ministrstvo za zdravstvo, potem ko je bil odobren nacrt o izvedljivosti del. Okvirni nacrt - kot je dejal Del Prete - odgovarja v veliki meri splošnim smericam, ki jih je svoj čas trzaska KZE posredovala konzorciju EDILSA. V tretjem budo nacrt predstavili deželno nadzornemu odboru, ki se bo nato izrekel o njegovi tehnični vsebini. Ko bodo izpolnjene te obveznosti, se bodo dela lahko začela; po predvidevanjih bi moralo do tega priti kaj kmalu.

Dr. Zigrino ne more zastopati trzasko USL

Trzasko zdravstvene ustanove (USL) nikakor ne more zastopati eden od njenih uslužbencev, kot je v tem primeru dr. Zigrino, ceprav opravlja pomembno funkcijo upravnega koordinatorja. Tako zatrjuje Giorgio Sirotti, tajnik Osnovne enote zdravstvenih delavcev DSL. Na podlagi sedanje zakonodaje lahko USL zastopa samo izredni upravnik, zato je neumestno sodelovanje dr. Zigrina v tako imenovani »task force«, ki naj bi se ukvarjala s težkimi gospodarskimi razmerami v Trstu.

ACLI Caritas iz Trsta nudi informacije za prehod beguncev iz Bosne

Center za storitve ACLI Caritas iz Trsta za državljane, ki ne pripadajo evropski skupnosti, nudi podrobne informacije v zvezi z evakuacijo prebivalcev s področja bivše Jugoslavije, kjer divja vojna. Gre za podatke v zvezi z dokumenti, ki so potrebni za prehod po hrvaškem ozemlju in za vstop v Italijo za vse tiste osebe iz Bosne, za katere sorodniki, prijatelji ali znanci v Italiji jamčijo, da jim lahko nudijo gostoljubje. Podrobnejše informacije zainteresirani dobijo na sedežu omenjenega centra v Ul. del Sale 4/a (blizu Trga Cavana) ob torkih, sredah in petkih od 10. do 12. ure (tel. 313486).

Posvet o zapeljevalcu oziroma o zapeljevanju

Uradni naslov posveta, ki bo v soboto, 23. t.m. v gledališču Rossetti, je se bolj »zapeljiv«: »Nevzdržna lahkost moskega - anatomija zapeljivalca«. Posvet prirejajo ob predstavi Anatol Arthura Schnitzlerja, ki bo od jutri dalje na sporedu v gledališču Rossetti v okviru abonmajske sezone Stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine. Vodil ga bo gledališki kritik in docent filozofije izrazanja na univerzi v Bologni Ugo Volli. Gledališče pa ga organizira v sodelovanju z avstrijskim generalnim konzulatom v Trstu in banko CRTrieste. Na posvetu bo nastopila vrsta imenitnih strokovnjakov, poleg koordinatorja Vollija se psihoterapevka Gianna Schelotto, dolgoletni direktor Instituta za avstrijsko kulturo v Rimu Walter Zetti, Anna Maria Testa, ki se ukvarja z reklamo in režiser Nanni Garella. V središču pozornosti bo seveda umetnost osvajanja in zapeljevanja.

PROMET / GHERSINA PROTESTIRA

Izsiljevanje z načrtom o parkiriščih

Promet, prevozi in parkirišča v Trstu, kakšna zmeda! Na dan, ko je stavka mestnih redarjev postavila pod vprašaj učinkovitost časovne omejitve prometa v središču mesta, je v občinski palaci »eksplozirala« afera o parkiriščih, ali bolje o mestnem načrtu za parkirišča.

Afero je »sprzil« občinski svetovalec zelenih Paolo Ghersina, ki je iz protesta zapustil včerajšnjo sejo urbanistične komisije. Na seji, ki jo je sklical odbornik De Comelli, bi morali razpravljati prav o »vsakoletni prilagoditvi mestnega nacra o parkiriščih«. Odbornik je sicer predložil nacrt s šestimi urbanističnimi variantami, a brez priloženih map in druge potrebne dokumentacije. Ghersina je smatral, da ob takem vsiljevanju ni mogoče trezno razpravljati o tako pomembnem vprašanju, zato je kratkoma lo zapustil sejo in svoje ravnanje obrazložil v zelo ostrem tiskovnem sporočilu.

Ghersina razkriva, da je bil odlok o parkiriščih prejšnji teden umaknjen, po nekaj dneh pa ga je odbornik spet predstavil v nesprejemljivo nepopolni

obliki. Pri tem omenja, da je odlok sila pomemben, saj bo vplival na gradbeništvo, na urbanistiko, na promet, na javne prevoze, na javna sredstva in na možnost gradenj na določenih mestnih območjih. Nacrt o parkiriščih pa ni dokument samemu sebi namen. Moral bi se vključiti v širše vprašanje prometa v mestu, in tudi tu je prislo do »kratkega stika«. Družba FIAT je lanskega julija izročila trzaski občini nacrt o prevozi v mestu. Nacrt čaka odteje v občinskih predalih, občinski svet o njem ne ve nič, medtem pa postaja promet v mestu vse bolj kaotičen, zasilen, živčen in pocasen. Namesto da bi o nacrtu za promet v mestu in o nacrtu za parkirišča razpravljali skupno, je izbrala Občina neverjetno pot: »privilegirala« je parkirišča, po Gherzinovem mnenju zato, ker gre za »vprašanje denarja, javnih prispevkov, razdelitve med družbami javnega območja, ki so blizu raznim političnim sponzorjem.«

Taka nelogična logika je za Gherzino nesprejemljiva, zato se je tudi odločil za javni protest.

PROMET / PROTEST OBČINSKIH REDARJEV

Stavka proti zaprtju mesta

Ukrepi uprave naj ne bi bili učinkoviti

Trzaski občinski redarji se ne strinjajo z dosedanjimi ukrepi občinske uprave za omejitve zravnega onesnaženja v mestu in so tudi zaradi tega proglasili stavko. V pripravnem stanju so bili že od srede decembra in odteje ne opravljajo nardnega dela, od 2. januarja dalje pa jih velika večina ne opravlja niti tako imenovane »proti-onesnaževalne službe«, se prav dela, ki je neposredno povezano z zapiranjem mestnega središča za avtomobilski promet.

»Po našem mnenju so dosednji ukrepi občinske uprave povsem ne učinkoviti in v nekem smislu celo škodljivi,« nam je povedal poročnik Fulvio Ruzier, ki je sicer tudi sindikalist UIL. »Tako ni npr. poskrbljeno za primerno signalizacijo, ki bi opozarjala voznike na zaprtje mestnega središča.«

Poleg tega zahtevamo, naj bi bila obvezno opremljena s primernimi oznakami vozila, ki kljub prepovedi smejo kroziti na zaprtih območjih. Prav zato, ker te stvari niso urejene, se zdaj večkrat dogaja, da je takorekoc medicina hujsa od same bolezi. Tako bi zdaj morali ob zaprtju mestnega središča ves promet preusmerjati sami redarji, pa tudi pregledati vsak avtomobil,

Trzaski mestni redarji so včeraj stavkali (Arhiv Pd)

ki bi hotel kroziti po zaprtih območjih. To seveda ustvarja zastoje in vrste in povečuje samo onesnaženje, kar je prvem v škodo nam redarjem, ki moramo pac biti sredi tega kaotičnega prometa.« Stavko so proglasili sindikati CGIL, CISL in UIL, udeležuje pa se je približno 80 odstotkov vseh mestnih redarjev. Prav zaradi tega so bile zapore mestnega središča, ki jih je trzaska občinska uprava določila za 8., 9. in 11. januar, le delno oziroma nepopolno izvedene. Sicer pa velja pristaviti, da redarji stavkajo tudi iz drugih razlogov. Tako npr. zahtevajo povečanje osebja.

Trenutno je v trzaski občini v službi kakih 200 redarjev, 100 manj od predvidenega. Poleg tega so redarji ze 15 let brez pravilnika. Kot nam je povedal Ruzier, tečejo o vseh teh vprašanjih ze dalj casa pogajanja s trzaskim občinskim odborom, točneje z odbornikom z osebeje Francom Bosiom in za javni red Renzom Codarinom. Ruzier je pristavil, da se na pogajanjih stalica postopno medsebojno približujejo, zaradi cesar ne izključuje, da bi ze v kratkem prislo do podpisa ustreznega sporazuma in torej tudi do prekinitve stavke.

OTROŠTVO / POBUDA ZA ZAKONSKO REFORMO

Otroške jasli naj bi bile splošna pravica

Tudi na Trzaskem začeli zbirati podpise

Tudi na Trzaskem so začeli zbirati podpise za zakonski predlog o otroških jaslih na ljudsko pobudo. Slo bi za reformo zakona 1044 iz leta 1971 o otroških jaslih, ki je po razširjenem mnenju zastarel. Prvo pobudo za zbiranje podpisov je dal odbor *ad hoc* s sedežem v Firencah, akcija pa se je medtem ze razširila po vsej državi.

Podbudo so na Trzaskem prevzele nekatere zenske organizacije, in sicer UDI, ARCI-donna in zenska koordinacija sindikata CIGL. Kot so povedale Anna Candolf, Gabriella Taddeo in Carmela Sterrentino, je odziv ljudi tudi pri nas izredno dober. Omenimo naj le, da so v nekem trgovskem centru preteklo

soboto v nekaj urah nabrali kar 400 podpisov.

Na osnovi zakonskega predloga naj bi otroške jasli ne bile vec nekakšno »parkirišče« za troke, pa tudi ne skrbstvena dejavnost v pomoč staršem, ki si ne morejo drugace pomagati, temveč naj bi bile družbeno-vzgojna struktura za prvo otroštvo. Z drugimi besedami, otroške jasli bi morali obravnavati kot nekakšno solo, odprto vsem in seveda opremljeno s primerno usposobljenim osebjem. Prav zato naj bi pristojnost zanje v bodoce imelo ministrstvo za solstvo. Posiljanje otrok v otroške jasli naj bi tako postala pravica, izhajajoca iz pravice do zaščite otroštva, pa tudi iz pra-

vice do enakopravnosti med moškimi in zensko, saj je znano, da se zdaj mora marsikatera zenska zaradi otroka odpovedati službi (in obratno, zaradi službe otroku).

Na včerajšnji predstavitvi pobude so tudi poudarili, da bi morali imeti pravico do vpisa v jasli tudi otroci brez italijanskega državljanstva, kakor tudi prizadeti otroci.

Marsikaj v tem smislu je ze predvideno v zadevni deželni zakonodaji Furlanije-Juljske krajine. Predsednica deželnega pedagoskega odbora Maria Teresa Poropat je na včerajšnjem srečanju s časnikarji vsekakor povedala, da se strinja z duhom nove zakonske pobude.

JAVNE UPRAVE / OD VČERAJ PRI TRŽAŠKEM ŽUPANSTVU

Nabiralnika za pripombe trzaski občinski upravi

Službo vodi občinska svetovalska komisija za prozornost

Od včeraj sta trzaskim občanom na voljo dva posebna nabiralnika, preko katerih bodo lahko posredovali svoje pisne pripombe trzaskemu občinskemu odboru in svetu. Za odprtje nabiralnikov se je zavzela trzaska občinska svetovalska komisija za prozornost, ki bo to posebno službo tudi vodila.

Nabiralnika sta postavljena na dveh različnih mestih pri trzaskem županstvu. Eden stoji v vezi pred vhodom po Ul. Granatieri, drugi pa v vezi tako imenovane Stelene palace, nedalec od anagrafskega urada.

Kot bomo v sporočilu za tisk občinske komisije za prozornost, bodo občani na tak način imeli možnost, da posredujejo

občinski upravi svoje kritike in predloge, in sicer brez zapletenih postopkov. Na tak način bodo lahko opozorili na probleme, s katerimi se sami neposredno spopadajo, a ki vsaj v načelu lahko zadevajo več ljudi. Z drugimi besedami, ne bo slo za službo za reševanje povsem osebnih problemov, ki sicer ze po svoji naravi zahtevajo neposreden stik s pristojnim občinskim upraviteljem oziroma uradom. Komisija bo vsekakor pregledala vse, kar se bo v obeh nabiralnikih nabralo, in pripombe posredovala občinskemu odboru ali svetu. Brez dvoma gre za pomembno novo možnost, ki jo imajo občani za izražanje svojih mnenj in volje.

KRAS / PISMO IZREDNEGA KOMISARJA MARROSUJA

Odnos Pokrajine do Kraškega parka

Načrtovanje ne sme potekati brez sodelovanja kraškega prebivalstva

Izredni komisar trzasko pokrajine Mario Marrosu je pristojnim ustanovam in združenjem odposlal pismeno vlogo, v kateri obravnava vprašanje Kraškega parka. Sklicuje se na resolucijo trzasko občinskega sveta, v kateri je med drugim izražena želja, naj bi načrtovanje Kraškega parka ne potekalo brez sodelovanja z napredno zainteresiranim prebivalstvom, ki živi v območju parka. V resoluciji je nadalje receno, da morata vsebina in namembnost parka odražati ravnovesje med elementi ohranjanja naravnih in družbe-

nih značilnosti in elementi razvoja. Pokrajinska uprava torej osvaja predlog Kraške gorske skupnosti in si prevzema vlogo posrednika. Hkrati izraza najširojo pripravljenost ter željo, da bi bil cimprej ustanovljen koordinacijski odbor za park, ki naj med ostalimi ustanovami in združenji vključuje tudi trzasko pokrajino.

Spustovanje in valorizacija kmetijske namembnosti, ki je pravi steber uravnovešenega razvoja na teritoriju, morajo imeti načrtovalci, ki bodo posegli na tem predelu, stalno pred očmi. In v tem smislu je

pokrajinska uprava tudi ukrepala. Deželni upravi je predložila posebno prošnjo ze avgusta lanskega leta, da bi lahko posegla na vseh kmetijskih področjih, pri čemer je osvojila tudi številne nacerte, ki je pripravila Skupnost kraških vasi.

Nadalje se Pokrajina zavzema, da bi se lahko poslužila prispevkov Evropske skupnosti, kot je določila komisija ES glede zastopanih kmetijskih območij (priznanje zastopanih področja bo mogoče končno doseči s podporo deželne uprave). Nenazadnje gre tudi

podčrtati, da je pokrajinska uprava sprejela predlog o ustanovitvi Prosto-voljnega konzorcija za zasciteno poreklo vin (DOC) »Carso« (na razpolago je dala prostore Kraškega pokrajinskega muzeja in Reppnu). Poleg tega je vzpostavila sodelovanje z miljsko občino za organizacijo poklicnih tečajev iz kmetijstva z biološko usmeritvijo, vinogradništva in letarstva. Po mnenju izrednega komisarja vsi ti ukrepi predstavljajo konkretna dejstva, ki se stapljajo s težnjami, da bi imel Kraški park vse razvojne možnosti.

DOLINA / CENTER ZA NARKOMANE

»Vsi smo naredili napake«

Jutri ob 18.30 izredna seja krajevne občinske skupščine

Dolinski občinski svet se bo na jutrišnji izredni seji (zacetek ob 18.30) končno ukvarjal z nacrtovanjem centrom za rehabilitacijo narkomanom, ki ga hočejo zgraditi na območju Frankovca. Sklic seje so na podlagi zakona zahtevali svetovalci Capuzzo (Zelena lista), Gombac (Slovenska narodna stranka) ter krščanska demokrata Mazzarino in Raffaele.

Jutrišnje seje bi se moral udeležiti tudi pobudnik terapevtskega centra duhovnik Mario Vatta, ki pa do sinoci se ni dobil uradnega vabila občinske uprave. To je v tiskovni noti javila Zelena lista, ki je zahtevala izredno sklicanje seje ne iz polemice osti do Obcine, ampak z željo, da se okrog tega problema ustvari strpnost in mirnejše vzdušje. Zato pobudniki jutrišnje seje danja ne bodo predložili posebnih resolucij ali dokumentov.

»Mislim, da smo v tej aferi vsi naredili nekaj napak. Don Vatta, ki se ni pravilno seznanjal z zdravstveno in družbeno rehabilitacijo udeležencev mamil in socialnih emarginirancev sploh.

ZA NAJMLAJŠE / PREDSTAVA SSG V CRISTALLU

V pravljičah je vse mogoče

Celo igrati v slovenščini za Italijane

Carovnja je uspela in vsi so bili veseli - carali so člani Slovenskega stalnega gledališča, ocarali pa so male in starejše gledalce zbrane v dvorani Cristallo. V nedeljo dopoldne je namreč v okviru otroških predstav, ki jih za svojo najmlajšo publiko organizira gledališka skupina Contrada, nastopilo SSG z igrano Cesarjeva nova oblacila povzeto po Andersenovi pravljici (na sliki D. Krizmanica). Izvizi in dodatna magija te predstave

sta bila v tem, da so člani SSG igrali v slovenščini, njihova publika pa je bila pretežno italijansko govoreca. To prepreko so premagali tako, da je Lidija Kozlovic med posameznimi prizori povedala, kaj se dogaja na odru. Nedeljska "dvojezična" predstava je bila istocasnno tudi nekakšen uvod v niz trzaskih predstav, ki se bodo uradno začele jutri popoldne, dejansko pa že dopoldne s predstavo za sole. V trzaskem Kulturnem domu bodo

Cesarjeva nova oblacila igrali jutri, v cetrtek in petek dopoldne ob 10.30, premiera pa bo - kot že receno - jutri popoldne ob 18. uri.

Naslednji teden si bo mogoče Andersenovo pravljico v Kulturnem domu ogledati se v torek in sredo dopoldne, nakar pa bo 22. t.m. na programu v niz trzaskih predstav, ki se bodo uradno začele jutri popoldne, dejansko pa že dopoldne s predstavo za sole. V trzaskem Kulturnem domu bodo

NA POBUDO OBČINE

Leto '93 bo v znamenju lahke glasbe

Leto '93 bo za trzaska mladino leto lahke glasbe. Tako je izjavil trzaski odbornik za sport, turizem in mladinska vprašanja Roberto de Gioia, ko je občinski odbor osvojil njegov predlog glede koncertov lahke glasbe. Z odobritvijo tega predloga se je odbor obvezal, da bo napel vse sile, da bi Trst vključil v seznam mest, v katerih redno gostujejo najbolj priznana in med mladimi najbolj priljubljena imena lahke glasbe. Svojo izjavo, ki bi sicer izzvenela in prazno, je odbornik podkrepil z nekaterimi dejstvi: v prvi vrsti gre za sporazum s firmo Azalea Promotion, ki je med najbolj prodornimi organizatorji koncertov lahke glasbe v naši deželi. Na osnovi tega sporazuma bodo v Trstu letos priredili osem kvalitetnih koncertov: prvi bo na sporedu že v kratkem, in sicer v cetrtek, 21. t.m., ko bo v Sportni dvorani nastopil kantavtor Francesco de Gregori. V relativno kratkih presledkih bosta nato sledila še dva koncerta, ki bosta nedvomna privabila številno publiko: 1. februarja bo - prav tako v Sportni dvorani

- nastopil spet predstavnik "zgodovinskih" italijanskih kantavtorjev Francesco Guccini, 15. februarja pa se bo predstavila skupina Litfiba, ki bo tudi v Trstu prikazala predstavo Terremoto Tour. Naslednji koncert napovedujejo za april, ko naj bi v nase mesto prišel Marco Masini.

Občinski odbor je svoj pristanek na predlog odbornika de Gioie izrazil tudi s pripravljenostjo, da daje na razpolago za koncerte lahke glasbe sportne palače in igrisca, medtem ko je bil do nedavnega nasprotnega mnenja. Tako bodo koncerti v Sportni palači in tudi na novem nogometnem igrišču, istocasnno pa so potrdili, da bodo v okviru poletnih prireditev na Gradu sv. Justa tudi koncerti lahke glasbe. Trzaska uprava bo svojo občutljivost do tega vprašanja izkazala še s tem, da bo nekatere predstave ponudila po dostopnih cenah, sodelovala pa bo tudi z gledališči pri organizaciji pobud, kot je npr. gostovanje kubanske predstave Tropicana, ki so jo uvrstili v sklop občinskih prireditev ob letosnjem pustu.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Milan Jesih

CESARJEVA NOVA OBLAČILA

Režija VLADIMIR JURČ

Trzaska premiera jutri, 13. januarja, ob 18. uri

SLOVENSKI KLUB V TRSTU

vabita

danes, 12. januarja 1993 ob 20.30

v Gregorčičevo dvorano na srečanje

in KROZEK ISTRIA

VELEPOSLANIK IRONIJE

Gost večera bo FRANCO JURČ, o njem in njegovih knjigi »V imenu naroda« bosta uvedla razgovor Danijela BIRSA in Marino VOCCI

SPOROČILO ČLANOM

TPPZ

V petek, 15. januarja, ob 20. uri bo v Bazovici v Partizanskem domu

PRVA VAJA V LETU 1993

Vaja bo za celotni ansambel.

Izšla je

ENCIKLOPEDIJA SLOVENIJE

.....6. knjiga.....

Trzaska knjigarna

Sonce vzide ob 7.43 in zatone ob 16.44 - Dolžina dneva 9.01 - Luna vzide ob 22.08 in zatone ob 9.38.

Jutri, SREDA, 13. januarja 1993

VERONIKA

VREME VCERA: Temperatura zraka 9 stopinj, zračni tlak 1024,2 mb rahlo pada, brezvetrje, vlaga 83-odstotna, nebo oblacno, morje skoraj mirno, temperatura morja 14,2 stopinje. ROJSTVA IN SMRTI RODILI SO SE: Davide Amattuli, Valentina Crevatin, Matteo Bertocchi in Marco Fornasaro. UMRLI SO: 93-letna Carlonda Scopinich, 64-letna Olga Tomazic, 86-letni Giuseppe Ferfilla, 77-letni Adriano Sola, 80-letna Rosa Damiani, 83-letna Giuseppe Della Pietra, 84-letni Silvio Fonda, 94-letna Norma Zambon, 83-letni Rodolfo Uccetta, 70-letni Giacomo Ungaro, 70-letni Leonardo Ventrice, 41-letni Paolo Cherubini, 76-letni Otteo Martinoli, 86-letna Giulia Scoch, 83-letni Aurelio Chiaselotti, 66-letni Bruno Dodich, 85-letna Olga Caharija, 80-letna Valnea Castro, 83-letni Luigi Lucaletti, 69-letni Alberto Ceretti, 59-letna Elda Bravar, 76-letna Miranda Bergamin.

KINO

ARISTON - 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Puerto Escondido«, r. Gabriele Salvatores, i. Diego Abatantuono. EXCELSIOR - 15.30, 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La bella e la bestia«, prod. Walt Disney. EXCELSIOR AZZURRA - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »La morte ti fa bella«, r. Robert Zemeckis, i. Meryl Streep. NAZIONALE I - 15.45, 17.50, 20.00, 22.15 »Guardia del corpo«, i. Kevin Costner, Whitney Houston. NAZIONALE II - 16.00, 18.00, 20.10, 22.15 »L'ultimo dei Mohicani«, i. Daniel Day Lewis. NAZIONALE III - 16.00, 18.00, 20.20, 22.15 »Graziosità anale«, prepovedan mladini pod 18.letom. NAZIONALE IV - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Al lupo, al lupo«, r. Carlo Verdone, i. Francesca Neri. GRATACIELO - 17.00, 19.30, 22.00 »Codice d'onore«, i. Tom Cruise, Jack Nicholson, Demi Moore. MIGNON - 16.30, 18.25, 20.20, 22.15 »La storia di Qui Ju«, r. Zhang Yimou, i. Gang Li. EDEN - 15.30, 22.10 »Eva, la pornomotociclista«, porn., prepovedan mladini pod 18.letom. CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.10 »Mamma ho riperso l'aereo«, i. Macaulay Culkin. LUMIERE - 17.30, 19.45, 22.00 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«, i. Kathy Bates, Mary Stuart Masterson, Mary Louise Parker. ALCIONE - 16.00, 18.05, 20.10, 22.10 »I protagonisti«, r. Robert Altman, i. Tim Robbins, Jack Lemmon. RADIO - 15.30, 21.30 »Cavalcata anal«, porn., prepovedan mladini pod 18.letom.

LEKARNE

Od ponedeljka, 11., do nedelje, 17. januarja 1993 Normalen urnik lekarn od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

LEKARNE ODPRTE OD 13.00 DO 16.00

Ul. Roma 16 (tel. 364330), Trg Valmaura 11 (tel. 812308), Milje - Lungomare Venezia 3 (tel. 274998), NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za nujne primere. Lekarne odprte od 19.30 do 20.30 Ul. Roma 16, Trg Valmaura 11, Trg Garibaldi 5, Milje - Lungomare Venezia 3, NABREZINA (tel. 200466) - samo po telefonu za nujne primere.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30 Trg Garibaldi 5 (tel. 726811). Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVI-TA Urad za informacije KZE Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012. Zdravstvena dežurna služba Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

VČERAJ-DANES

Danes, TOREK, 12. januarja 1993 TATJANA

HUŠANJE pod zdravniško kontrolo

• s pomočjo stimulacije proti apetitu od 8 do 12 kg mesečno
• odprava celulita
• oblikovanje postave
Informacije in naročila: Medico estetski center dr. J. T. Sentočnik, Sezana, Storje 80, tel.: (067) 68-491 ob torkih in sredo

BOLJUNEC / V NEDELJO V VAŠKI CERKVI

Zborovski koncert božičnih pesmi

Mladinski dom iz Boljunca je tudi letos sklenil božično-novoletne praznike s prireditvijo, na kateri je prislo do izrazito posebno vzdušje vsakoletne obrednosti.

Božični koncert je bil v soboto zvečer v boljunski župni cerkvi, številnemu občinstvu pa so se predstavili domači ženski cerkveni pevski zbor, ki je zapel ob instrumentalni spremljavi tamburaškega ansambla KD France Preseren, Cerkveni komorni pevski zbor iz Kopra, ki ga vidimo na sliki (foto Krizmanic), ob zaključku pa se Oktet Skofije.

V središču pozornosti koncertnega programa so bile seveda slovenske božične pesmi, sobotni koncert pa je ponudil tudi priloznost za nagrajevanje najboljših udeležencev letosnjega 16. ex tempore na božični motiv, pri katerem so sodelovali otroci vaskega vrta in osnovne sole »Fran Venturini« ter dijaki dolinske nizje srednje sole. (dam)

BOLJUNEC / BAR PRI MARIJI PREVZELI SESTRI KRALJIČ IZ PREBENEGA

Še ena gostinska pobuda

Z novim letom je na boljunskem »gostinskem obzoru« prislo do novosti: bar, ki ga v širši okolici poznajo kot »bar pri Mariji« sta namreč prevzeli v upravljanje Nadja in Nataša Kraljič iz Prebena (na sliki). Sestri bosta se dalje (vsak dan razen ob nedeljah) nudili raznovrstne pijače in okusne prigrizke za t.i. hitre obroke. Tudi glede na topel sprejem, ki sta ga bili ob odprtju deležni, se sestri prisrcno zabavljujeta svojim znancem, prijateljem in seveda vsem odjemalcem.

†

V 92. letu starosti nas je zapustila naša predraga

Josipina Ženko vd. Junc

Pogreb bo jutri, 13. januarja, ob 15. uri na Velikem Ubeljskem.

Zalostno vest sporočajo sin Adi, snaha Neda, vnukinja Erika in drugi sorodniki

Trst, 12. 1. 1993

PRISPEVKI

Dragi noni Pepini v slovo

Claudia in Miro

Pogreb naše drage mame in babice

Olge Caharija vd. Ušaj

bo danes, 12. januarja, ob 12.45 iz trzasko mrtvašnice v cerkev v Nabrezino.

Svojci

Devin, MAJRENA, 12.1.1993

†

Po življenju, ki ga je posvetil družini nas je nepričakovano zapustil naš dragi

Alberto Cante

Pogreb bo jutri, 13. januarja, ob 11. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v cerkev v Sempolaju.

Zalostno vest sporočajo zena Elvira, sinova Robert z Rosanno in Sergio z Roso, ljubljeni vnuki Enrico, Francesca in Andrea, bratje, sestre ter drugi sorodniki

Trst, 12. 1. 1993 (Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

†

Dotrpela je naša draga mama

Milena (Marija) Percič vd. Kocman

Pogreb pokojnice bo jutri, 13. januarja, ob 12. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice v sempolajsko cerkev.

Zalostno vest poročajo hčeri Ada in Marica ter snaha Anica z družinami in drugi sorodniki

Iskrena zahvala dr. Grudnu, zdravnikom in osebju VI. medicinskega oddelka bolnišnice pod Obeliskom. Sempolaj, Repen, Salez, 12. 1. 1993 (Pogrebno podjetje - Ul. Zonta 3)

Zalovanju svojcev se pridružujeta

družini Cecotto in Adamic

MALI OGLASI

V JAMLAH, Zupanciceva 8, je Mario Pahor odprl osmico. V ZGONIKU 71 je odprl osmico Mario Milic. OSMICO je odprl Radovan Semec iz Prečnika. TAJNICO/KA, izkušeno, večjo tudi dela na computerju, brez družinskih obveznosti, isče pisarno. Tel. (0481) 535302. 18-LETNI RTV-tehnik, diplomiran na zavodu Jozef Stefan, isče primerno službo. Tel. na st. 281211. UNIVERZITETNA studentka nudi lekcije iz angleščine, tel. na st. 229234. TROSOBNO stanovanje na Opcinah dajemo v najem za urad. Tel. na st. 420604 po 20. uri. PRODAMO na Fernetičih hišo z vratom. Tel. na st. 826084 v uradnih urah.

Predsednik, upravni svet, nadzorni odbor, direkcija in uslužbenci

Združenja deželnih hranilnic in posojilnic Furlanije-Juljske krajine

izrekajo občuteno sozlagje rag. Savu Ušaju, ravnatelju Hranilnice in posojilnice v Sovodnjah ob izgubi matere gospe

Olge Caharija vd. Ušaj

Videm, 12. 1. 1993

Svojemu dolgoletnemu članu Savu Ušaju izreka

odbor SKD Igo Gruden in SD Sokol iskreno sozlagje ob izgubi drage mame.

Ob boleči izgubi drage mame izreka Savu Ušaju in prizadetim sorodnikom iskreno sozlagje

družina Breclj

Bančna sekcija SDGZ izreka občuteno sozlagje

odborniku Savu Ušaju ob izgubi drage matere.

Glasbena matica se klanja spominu gospe Zofije Bajec Ambroset, klavirnega nepozabnega mlavnega pedagoga Inota.

Ob izgubi moza in ometa Romana Kavaliča sočustvuje z družino

zupnijska skupnost Repentabor

NOVICE

DSL predlaga najem posojila za obnovo Ville Frommer

Delegacija goriske DSL, ki jo je vodil občinski tajnik Oliviero Furlan, se je predsinoci srečala z brezdomci iz pogorele Ville Frommer, ki so zacasno nameščeni v hotelu Transalpina. Na srečanju so obravnavali perec socialni problem 16 družin, ki so ostale brez strehe nad glavo, kot tudi vprašanje obnove pomembne mestne palače, ki jo je poskoval požar. Glede tega je DSL zaskrbljena, piše v sporočilu za tisk, ker je pričakovati, da bo treba na obnovo dolgo čakati. Obstaja nevarnost, se bo DSL zavzela v občinskem svetu kot tudi v rajonskem svetu za Svetogorsko cetrt. Kot možno rešitev predlagajo najem hipotekarnega posojila (jamcilo naj bi ga izdatno premoženje Sklada Coronini). Tako bi lahko že v nekaj mesecih poskrbeli za obnovo Ville Frommer, izposojeni denar pa bi nato vrnili po predvideni prodaji palače v Benetkah.

Koncert z natečaja Lipizer nocoj v sporedu radia RAI 3

Tretja radijska mreža RAI bo nocoj od 21. do 22.30 prenosala posnetek koncerta zmagovalcev 11. mednarodnega natečaja za mlade violiniste Rodolfo Lipizer. Koncert so posneli v goriskem Verdijevem gledališču 13. septembra lani na zaključnem večeru zadnje izvedbe violinske natečaja. Režiser radijske oddaje Guido Pipolo bo predstavil pregled tekmovalca, nakoč bodo poslušalci lahko prisluhnili izvajanju dveh prvovrstnih ob spremljavi simfonice orkestra Sudetov iz Walbrzycha pod vodstvom dirigenta Jozefa Wilkomirskega. Kitajski violinist Chang Gou (22 let star - 2. nagrada) bo izvajal odlomke iz Španske simfonije Edouarda Laloja, zmagovalka natečaja, 20-letna ruska violinistka Anastasija Cebotarjova pa bo izvajala Koncert št. 3 op. 61 Saint-Saënsa.

V Ul. Favetti našli bombi

V Favettijevi ulici so te dni našli dva topovska izstrelka, dolga kakih šestdeset centimetrov. Pred kakšnim mesecem so na istem kraju, v bregu proti grajskemu grcu našli se en izstrelak, približno meter globoko. Po vsej verjetnosti gre za material iz prve svetovne vojne.

Verizno trčenje v Zagraju

Do pravcatega veriznega trčenja, v dobesednem pomenu, je prišlo včeraj ob 8. uri na mostu preko Soce v Zagraju. V nesrečo je bilo vpletenih šest vozil. Ranjen ni bil nihče, gmotna škoda pa je kljub tolikšnemu številu vpletenih vozil omejena.

ZDRAVSTVO / ŽE PRVI DAN ZASTOJI V RAZDELJEVANJU

Teško priti do nalepk za oprostitev ticketa

Na KZE še pričakujejo naval 6 tisoč upravičencev

MARKO MARINC

Upokojenci, ki imajo pravico do oprostitve plačila ticketa na zdravlila, si morajo to sicer iz leta v leto bolj okrnjeno pravico dobesedno priboriti. V uradih KZE v Ul. Veneto se je včeraj z velikimi težavami začelo razdeljevanje nalepk, ki so si jih na zdravstvenem ministrstvu izmislili za omejevanje nakupov zdravil brez plačila ticketa. Novi sistem je že sam po sebi dokaj zapleten, dodatne težave pa se pojavljajo pri razdeljevanju. Se sreča je, da so goriski upravičenci prisluhnili nasvetu, naj ne navajajo vsi prve dni po nalepke.

Včeraj je bila pred ednim okencem, kjer so razdeljevali nalepke stalno vrsta, ki je bila občasno precej dolga, postopek razdeljevanja pa je bil dokaj počasen. V prvih treh urah so izročili nalepke komaj nekaj več kot 40 upravičencem, tudi zato, ker zaradi tehničnih težav niso mogli vstavljati podatkov v računalnik. Postopek predvideva namreč, da vsak upravičenec prinese potrdilo občine, da ne presega dohodka, ki daje pravico do oprostitve ticketa, nakoč ga KZE vpise v posebni seznam in mu izroci nalepke:

Med prvimi v vrsti za prevzem nalepk za oprostitev ticketa (foto Studio Reportage)

zaenkrat izročajo le 8 od predvidenih 16 nalepk, kolikor jih bo lahko vsak upravičenec izkoristil letno. Preostale bodo razdelili sele čez nekaj mesecev. Razlog tega dodatnega nesmisla je v zamudah državnega instituta, ki tiska nalepke in jih področnim uradom ni dostavil v zadostnem številu.

Povedati je treba, da si osebe KZE resnično prizadeva, da bi čim bolj ugodilo ljudem. Okence za razdeljevanje nalepk je tako odprto v dopoldanskem času med 8. in 12.30 in tudi popoldne od 15. do 18. ure. Podaljšan urnik je pravzaprav nujnost, saj

ocenjujejo, da je samo na ozemju območja Gorice več kot 6 tisoč upravičencev. S sedanjim ritmom razdeljevanja nalepk kakim sto upravičencem dnevno naj bi vsi prisli na vrsto tja do konca marca, medtem ko stopajo novi predpisi glede plačila ticketa v veljavo že s 1. februarjem. Pričakovati je, da se bodo stvari v prihodnjih dneh ob večjem navalu ljudi precej zapletle. Brz ko bodo ugotovili, koliko nalepk utegeje razdeliti dnevno, bodo z razdeljevanjem oštevilčenih listkov določili koliko ljudi bo prišlo nekega dne na vrsto. S

tem naj bi vsaj olajšali priletim ljudem mucno cakanje v vrsti pred okencem.

Stanje naj bi se vsekakor nekoliko izboljšalo po 20. januarju, ko bodo nalepke lahko razdeljevali pri dveh okencih hkrati. Zaenkrat pa je eno okence zasedeno zaradi množičnih zamjenj zdravnikov, ki so jih prav v tem času povzročili novi predpisi o nezdružljivosti zdravniškega rednega delovnega in pogodbenega razmerja s KZE. Od 5 tisoč Goricanov, kolikor naj bi jih v tem času izbralo nekega zdravnika, jih v uradih KZE pričakujejo še okrog tisoč.

GORICA / MERITVE KZE

Zrak je nasičen z izpušnimi plini

Zaskrbljujoči a še nepopolni podatki

MARKO MARINC

Ce se vremenske razmere v nekaj dneh ne bodo spremenile, se utegne tudi v Gorici postaviti potreba po drastičnih ukrepih za omejitev prometa. V našem mestu sicer se ni ustreznih fiksnih merilnih naprav, pač pa so podatki, ki jih KZE zbira v premičnem laboratoriju nadvse zaskrbljujoči. Nacelnik službe za okolje pri KZE inž. Sturzi nam je včeraj potrdil, da so na trgu Saba, prometnem vozlišču med Korzom in Ul. Aquileia, v teh dneh izmerili velike koncentracije ogljikovega monoksida, strupenega plina iz avtomobilskih izpušnih cevi.

V urah, ko je promet najgostejši, so izmerili stalno med 15 in 25 miligrami tega plina na kubni meter. Zakon določa kot najvišjo dovoljeno koncentracijo 40 mg v eni uri in 10 mg v povprečju 8 ur. Prav to povprečje povzroča največ škribi. Če je namreč v časovnih pasovih med 8. in 10. ter 17. in 19. uro koncentracija dvakrat večja od povprečja, ki ga določa zakon, utegne biti tudi podatek za vseh 8 ur nad tem povprečjem.

»Podatke o povprečju moramo se izračunati«, se izmika inž. Sturzi in

Izpušni plini zastrupljajo zrak (foto Studio Reportage)

napoveduje, da jih bodo objavili čez nekaj dni. Takrat pa bi se utegnili pojaviti potreba po omejevanju prometa. Upoštevati je namreč treba, da zakon določa, da je treba meritve opravljati v ozjih in najbolj prometnih mestnih ulicah, medtem ko jih je KZE v Gorici doslej opravljala

na sicer prometnem vendar tudi dokaj širokem trgu, kjer se strupeni plini lažje razpršijo. V prihodnjih dveh mesecih imajo sicer v programu meritve v drugih 5-6 kritičnih točkah v mestu. Iz zbranih podatkov utegnemo dobiti tudi v Gorici kako neljubo presenečenje.

MEJA / PO PODATKIH OBMEJNE POLICIJE ZA GORIŠKO

Blagovni in osebni promet dosegel raven izpred krize

V osebnem prometu na prvem mestu Italijani

VLADO KLEMSE

Podatki o pretakanju oseb in blaga preko meje so zanimiv pokazatelj odnosov odnosov med dvema sosednjima državama, pa tudi v širšem prostoru. Podatki za leto 1992, ki nam jih je v pogovoru posredoval nacelnik obmejne policije na Goriskem dr. Leo, potrjujejo, da je kriza leta 1991, kot posledica vojne v Sloveniji in razkroja Jugoslavije že premoščena. V mednarodnem prometu je mejo prestopilo skoraj 45 odstotkov več oseb kakor leta 1991. Malenkost nižji, skoraj 40 odstotkov, je bil porast prehodov v okviru maloobmejnega sporazuma. Za nekaj več kakor 50 odstotkov več so nasteli stevilo avtomobilov, za dobrih deset odstotkov pa se je povečal promet tovornih vozil. Leta 1991 je mejo preslo 132.032 vozil, lani pa 144.475.

Podatki o osebnem prometu: v lanskem letu je mejo na vseh mejnih prehodih na Goriskem prestopilo 16.510.472 oseb, v letu 1991 pa 12.403.416. Prevladuje maloobmejni promet, med potniki pa so na prvem mestu Italijani, oziroma italijanski državljani, tako v mednarodnem prometu (5.372.956), kakor v okviru videmskega sporazuma (5.245.891).

Dejavnost obmejne policije pa ni omejena samo na nadzorovanje meje, oziroma pretekanje blaga in oseb. V

mrezo nastavljen na mejnih prehodih se dokaj pogosto ujamejo osebe, ki se, bodisi posamično, bodisi v sodelovanju z drugimi, ukvarjajo s kriminalno dejavnostjo. Obmejna policija na Goriskem je v lanskem letu, tudi v sodelovanju z drugimi organi pregona in s kolegi na slovenski strani meje izsledila in prekinila dejavnost treh zločinskih tolpa, ki so se ukvarjale s tihotapljenjem ukradenih avtomobilov. Šestinstirideset avtomobilov so vrnili zakonitim lastnikom, pripravili in prijavi sodstvu pa devet oseb v zvezi s to dejavnostjo.

Precej dela so na imeli na mejnih prehodih z doslednim izvajanjem določil zakona Martelli, saj so zavrnil kar 2.757 oseb, ki niso izpolnjevale pogojev za vstop, oziroma bivanje v državi. Obilico dela pa so imeli tudi zaradi neustreznega označevanja ali celo pomanjkanja potrdila o zavarovanju vozil. Tako so na meji zavrnil skoraj 5.200 vozil (le skromen odstotek odpade na znano decembrsko afero o novih oznakah zavarovanja za avtomobiliste iz Slovenije in Hrvaske).

Sedem avtomobilov pa so na meji zaplenili, ker niso bili zavarovani. Posebni problemov glede nadzorstva meje, oziroma mejne crte, ni bilo, ugotavlja dr. Leo. Tudi sodelovanje s slovensko policijo je vzgledno.

Skozi Jenkovo kmalu s potnimi listi

Goriska Brda bodo v kratkem, morda že v prihodnjih dneh, vendarle dobila svoj mednarodni mejni prehod. Predvidoma že 15. t.m. naj bi prehod Neblu-Jenkovo odprli za mednarodni promet. V zadnjem času so bila uspešno rešena glavna vprašanja, ki so do sedaj zavirala odprtje mejnega prehoda, v prvi vrsti vprašanje osebja, čeprav, po drugi strani, se ni bil dosežen dokončni sporazum, oziroma dogovor glede urnika zapiranja, oziroma odpiranja. Omenjata se dva predloga: od 7. do 21. ure, oziroma od 7. do 22. ure.

Na italijanski strani bo za nadzor skrbel finančna straža. Zelo verjetno se bodo mejnega prehoda v veliki meri posluževali prebivalci bližnjih furlanskih krajev, ki so sicer doslej težili proti Gorici, kakor proti Kobaridu. S tega vidika pri obmejni policiji v Gorici upravičeno pričakujejo tudi določeno razbremenitev mednarodnih mejnih prehodov Pri Rdenci hisi in Standrežu.

V Brdih so računali, da bo mednarodni mejni prehod odprt stalno, saj bi to ugodno vplivalo zlasti na razvoj turizma.

GORICA / ODPADKI

Pokrajina graja nemarno občino

Poziv županu Tuzziju naj poskrbi za rednejše odnašanje smeti

Skrajno pomanjkljivo delovanje občinske službe za odnašanje odpadkov v Gorici je privedlo do tega, da je pokrajinska uprava uradno opozorila Gorisko občino na njene obveznosti. Pokrajinska odbornica za okolje Rosaria Di Dato je po številnih protestih občanov, na katere smo opozorili tudi v našem dnevniku, pisala goriskemu županu ter v vednost prefektu.

Di Dato navaja, da v raznih predelih Gorice občinski delavci niso odnesli odpadkov vse od 22. decembra, zaradi česar so se na mnogih dvoriščih in ulicah nabrali veliki kupi smeti. »Zaradi navedenega«, piše odbornica, »naprosam gospoda župana, naj sprej-

me vse možne ukrepe, da se v najkrajšem času spet vzpostavi normalno stanje v službi za odpadke«. Poleg tega pa predstavnik Pokrajine, ki je po zakonu pristojna za nadzorstvo nad umejanjem odpadkov, zahteva od goriske občine pojasnila o »razlogih teh hudih in nepredvidenih težav«. Nadalje je odbornica zaprosila službo za javno higieno naj preveri, ali obstaja zaradi kopičenja odpadkov nevarnost za zdravje prebivalstva.

Odločen nastop Pokrajine je sicer nenavaden, a prav tako nenavadno je kljub pomanjkanju osebja in težavam zaradi praznične obdobja tudi stanje glede odpadkov v Gorici.

RONKE / V TOVARNI ALENIA

Sindikalni svet čaka na začetek pogajanj v Rimu

V sindikalnem odboru Alenia in Meteor v Ronkah so včeraj razpravljali o napovedani krizi podjetja v državnem merilu ter o napovedanem srečanju, ki bo 14. januarja v Rimu na sedežu zveze Intersind (združenje, v katerem so včlanjena podjetja z državno udeležbo). Na seji niso sprejeli nobenega konkretnega sklepa, saj se ni znano, kako namerava podjetje reševati vprašanje odvečne delovne sile. Za ronski obrat naj bi olajšali za okrog petdeset delovnih

lavec ev. Sindikalni predstavniki so sklenili, da počakajo začetek za napovedanega srečanja na iter sindu v Rimu (zaceo naj bi se 14.t.m.). Doslej namreč se niso prejeli nobenega predloga vodstva podjetja, glede naci-na reševanja odvečne delovne sile. Odgovorili bodo, ko bo predlog znan in predstavljen. V državnem merilu naj bi v prihodnjih mesecih skrčili stevilo zaposlenih za okrog 5.100. Ronski obrat naj bi olajšali za okrog petdeset delovnih mest.

PRIREDITVE

DRUSTVO SPORTNIH RIBICEV VIPAVA prireja srečanje članov ob 20. obletnici delovanja jutri ob 20. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah. Na srečanju bo predaval dr. Specchi o omejevanju podusti v tukajšnjih vodah.

PD STANDREŽ - DRAMSKI ODSEK, pripravljala premiero Goldonijeve komedije Sluga dveh gospodov. Premiera bo v soboto, 16. januarja 1993, ob 20.30 v župnijski dvorani v Standrežu, ponovitev pa v nedeljo, 17. t.m. ob 17. uri.

PRISPEVKI

Ob četrti obletnici smrti Brankota Jurna daruje žena Vilma z družino 50 tisoč lir za SKC Danica in 50 tisoč lir za balinarski klub Danica.

V isti namen daruje brat Poldo 15 tisoč lir za vzdrževanje partizanskega spomenika na Vrhu in 15 tisoč lir za KSC Danica.

Livio Semolice daruje 120 tisoč lir Karitatu za pomoč beguncem v Sloveniji.

Slovensko planinsko društvo daruje, namesto božičnih in novoletnih voscilnic, 50 tisoč lir za pomoč beguncem v Sloveniji.

Ob 8. obletnici smrti Karla Sosola, daruje žena Jerica 50 tisoč lir za KSD Naš Prapor v Pevni.

Namesto cvetja na grob Kristine Kovic darujejo Marija, Sandra in Patricia 50 tisoč lir za društvo krvodajalcev v Sovodnjah.

Namesto cvetja na grob Lovzke Novak iz Trsta darujejo Ladka in Gigi 50 tisoč lir, Davorin, Zlatka in Franc Pelicon 50 tisoč lir, Dragica in Franc Tomsic 50 tisoč lir, Sandra, Patricia in Marija Batistic 50 tisoč lir, Zdravko in Slavica Novak 100 tisoč lir ter Vera in Klelija Novak 50 tisoč lir za sovodenjsko cerkev.

KINO

GORICA VITTORIA Zaprti. Jutri: 20.00-22.00 »Puerto Escondido«. Rezija G. Salvatores. Igrata D. Abatantuono in V. Golino.

CORSO 17.15-19.30-22.00 »Codice d'onore«. T. Cruise in J. Nicholson.

VERDI 17.15-22.00 »Guardia del corpo«. K. Kostner.

TRZIC COMUNALE Zaprti. Jutri 20.30 koncert Simfonikov RTV Slovenija.

EXCELSIOR 17.30-22.00 »Spasmodici giudizi con liceali sextil«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI BASSI RITA - Don Boscova ulica 175 - tel. 32515.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU RISMONDO - Ul. E. Toti, 52 - tel. 410701.

POGREBI

Danes v Gorici: 9.30, Maria Pettener vdova De Giorgio iz bolnišnice Janeza od Boga na glavno pokopališče, 11.00 Valdemaro Lanzil iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče, 13.00 Angiolina Verdura vdova Ricco iz splosne bolnišnice v Premariacco, 13.15 Luigi Sarturi iz splosne bolnišnice v Romans, 13.15 Giovanni Olivo iz splosne bolnišnice v Mos.

Upravni, nadzorni odbor in osebje Kmečko delavske posojilnice v Sovodnjah izrekajo direktorju Savu Usaju iskreno sozljavo ob izgubi drage mame Olge Caharija vd. Usaj.

Vrste na meji so vedno daljše (foto Studio Reportage)

Corzutto Gianfranco

Od 12. januarja do 20. februarja

TRADICIONALNA RAZPRODAJA OB KONCU SEZONE

MODERNE PREPROGE PREŠITE ODEJE - PUHOVKE

Posebni popusti tudi na vseh drugih artiklih

GORICA - UL. MORELLI 19/B - 23/B - TEL. (0431) 533432

TOLMIN / TRZNICA

Vse prej kot primerno mesto

Premaknili jo bodo na boljši kraj

MIRAN MIHELIC

Ko so Tolminci pred leti zvedeli, kje in kako majhna bo njihova trznica, so se le nasmihali. Takoj ko je bila predana svojemu namenu, so ugotovili, da je lokacija iz več razlogov neprimerna: premalo je bilo prodajnih površin, je v enosmerni ulici, da ni mogoče prepeljati blaga nanjo, skrita osem in se kaj jih je motilo. Tako so tistim, ki o tem odločajo, z zgledom pokazali, kje je po njihovem najbolj primeren kraj za tovrstno prodajanje blaga in storitev. To so storili kar prodajalci sami, čeprav

so jih sprva organi usmerjali na za to zgrajeni, a neprimerni prostor. Trgovci z "zeleno ponudbo" s taktičnega juga drazave so na srečo hitro dobili dovoljenje za prvo barako pred poslopjem LB, nasproti Blagovnice in avtobusne postaje v Tolminu. In kamor je sel bik, naj gre se strik: potlej ni nihče več nadlegoval branjevcev in drugih trgovcev.

Tako je nastala trznica tam, kjer je. Je pa na neprimernem mestu: sredi

samega mesta. A so branjevci ravnali pametno: kdo bi koga preganjal od tam, če je že (zanemarjeno) okolje vse prej kot primerno za središče mesta, ki se ponasa tudi s sedežem občine in vsem, kar spada zraven.

»Skrajni čas je, da uredimo novo trznico, «pravi bivši prvi mož KS Ciril Ursic. Nova trznica bo imela svoj prostor (brzkone) med blagovnico in bivsim domom JLA. Ko bo prostor urejen, bo tam tudi nekaj parkirnih mest za kupce.

Brda: nov mejni blok

Pred poldrugim mesecem smo pisali o sestanku mešane slovensko-italijanske komisije za izvajanje videmskega sporazuma, na katerem so med drugim sprejeli sklepe o novih maloobmejnih prepustnicah in o odprtju novega mednarodnega mejnega prehoda v Goriskih Brdih. Prepustnic zaenkrat se ni, tudi prekategorizacija maloobmejnega prehoda v Neblem se je zavlekla. Najprej so ga mislili odpreti sredi decembra, potem so otvoritev preložili na 15. januar, a kot kaže, bo tudi ta datum prezgoden. Slovenske oblasti namreč želijo, da bi prekategorizacijo slovesno opravila visoka državna predstavnica, v sosednji državi pa se ne morejo odločiti, kdo naj bi to bil, nekaj zadreg v tem smislu je tudi pri nas, saj se nimamo izvoljene vlade. Kot smo neuradno zvedeli, bo za začetek mednarodni mejni prehod Neblo odprt le do 21. ure. Če se bo pokazala potreba, bodo urnik spremenili.

SEŽANA / ZDRAVSTVO

Koncesije za zdravnike

Počasna pot do zasebnih ordinacij

OLGA KNEZ STOJKOVIC

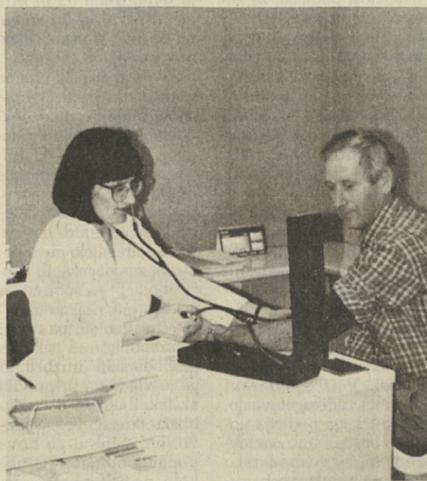
Zdravstveni dom Sezana, v katerem nakaj več kot 100 (točneje 108) ljudi skrbi za osnovno zdravstveno varstvo v sezanski občini, opravlja ambulantno dispanzersko dejavnost in zobozdravstveno službo, vključena pa je tudi reševalna dejavnost. Poleg splosne ambulante v Sezani imajo še 4 zdravstvene postaje (Komen, Dutovlje, Divaca, Kozina). Tarejo jih prostorski problemi in investicije.

Na nedavni seji sezanskega izvršnega sveta je bilo govora tudi o možnosti podeljevanja kon-

cesij na področju zdravstvenega varstva. Ker plan zdravstvenega varstva na republiškem nivoju ni bil sprejet (parlament bi ga moral namreč sprejeti do 30. 9. lani), lahko zdravstvena dejavnost deluje do sprejema plana največ v obsegu obstoječe mreže zdravstvenih služb. Vanjo se vključujejo javni zavodi, oz. pravne osebe in zasebni zdravstveni delavci pod pogojem, da si pridobijo koncesijo. Direktorica sezanskega zdrav-

stvenega doma Milena Pegan Fabjan je poudarila, da za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti je potrebno pridobiti dovoljenje Republiškega Ministrstva za zdravstvo, družino in socialno varstvo, nosilec zasebnega dela s tega področja pa ne sme biti v delovnem razmerju. Ko bo plan zdravstvenega varstva sprejet v republiškem parlamentu, bodo natančneje znani tudi vsi pogoji, ki jih bo potrebno upoštevati tudi v zdravstvenem domu kot v zasebni praksi. Člani IS menijo, da je treba osnovno zdravstvo obdržati v sedanjem obsegu.

IS je od pristojnega občinskega sekretariata zahteval, da pregleda vsa izdana obrtna dovoljenja in registrirana podjetja ter da v primeru neskladnosti dovoljenj z veljavno zdravstveno zakonodajo ukrepa v skladu z zakoni. IS je zadolžil sekretariata za gospodarstvo in družbene dejavnosti, da pripravi predlog razpisa pogojev za dodeljevanje koncesij za opravljanje zdravstvenega varstva v ambulanti Senožece in v ambulanti na Kozini skupaj z dežurnim centrom ter koncesije za opravljanje zobozdravstvenega varstva v eni ambulanti v Sezani.

Zasebna praksa: koliko in kako do nje? (Foto: O' Hara)

Najbolj ponesrečeno mesto za tolminsko trznico (Foto: M. Mihelič)

NOVA GORICA / POČITNICE SE BLIŽAJO

Zveza prijateljev mladine je pripravila pester program

Počitnice na snegu Črnega vrha, Krvavca in v Avstriji

VOJKO CUDER

Zimske počitnice bodo za novogoriške trajale od ponedeljka, 25. do petka, 29. januarja. Če dodamo še dve soboti in nedelji, bodo sole "samevale" deset dni. Zveza prijateljev mladine iz Nove Gorice je za solarje pripravila tri počitniške "programe". Organizirala bo smučanje na Crnem vrhu nad Cerknim, petdnevne smučarske počitnice na Krvavcu in šestdnevno družinsko smučanje v Avstriji (Bad Kleinkirchheim). Na Crni vrh se bodo solarji vozili vsak dan; za 1500 tolarjev bodo lahko smučali kolikor bodo hoteli, pa se tople obroke bodo dobili za ta denar. Odhod vsako jutro ob 7. uri iz Nove Gorice. Za smučanje na Krvavcu bo za čas od 25. do 29. januarja treba odsteti 18.000 tolarjev. Za ta denar bodo učenci - program je primeren za učence od 5. razreda OS naprej - prebivalci v hotelu Creina v Kranju in imeli petdnevni smučarski paket. Dodano bo se kaj, recimo filmska predstava, družbene igre in podobno. V Avstriji pa bodo tisti, ki se bodo odločili za smučanje med 24. in 30. januarjem odsteli 2200 silingov (za otroke do 6. leta starosti) in 3750 za starejše.

tudi računalniški krozek. Stare obveščajo, da bo ZPM organiziral tudi

kosila in malice tako da jim ne bo treba skrbeti, kaj bo z njihovimi

malcki. Za podrobne informacije se lahko zglasite na Zvezi prijateljev mladine, Cankarjeva 8. ali po telefonu 065/22192

Crni vrh nad Cerknim: prijazno smučišče, kjer snega ne bo zmanjkalo (Foto: R. Bric)

SEŽANA / NAGRADE

Nagrajeni zvesti kupci v prodajalnah sezanskega podjetja Preskrba

OLGA KNEZ STOJKOVIC

Da sezanska Preskrba zares skrbi za svoje potrošnike, prica tudi velika božično novoletna nagradna akcija, v kateri so kupcem za vsak nakup nad 2.000 tolarjev podarili kupon, s katerim so lahko sodelovali v velikem nagradnem zrebanju. V 70 prodajalnih so razdelili 68.132 kuponov in za nagradne pripravili 105 lepih nagrad, ki so jih prispevala priznana slovenska podjetja. Odziv na nagradno akcijo je bil zares velik. Bogate nagrade je Preskrba prispevala v sodelovanju s podjetji: Cimos Koper,

Tovarna pralnih in čistilnih sredstev Synchen Padova, Kras Sezana, MIP Nova Gorica, Mlinotest in Fructal Ajdovscina, Droga Portoroz, Kolinška, Zito, Union in Corona Ljubljana, Era Velenje, Krka kozmetika in Tekstilna tovarna Labod Novo mesto ter Tovarna nogavice Polzela. Nagrajenci lahko prejmejo nagrade takoj oziroma 20 dni po zrebanju na upravi podjetja. Rezultati zrebanja so na voljo po vseh Preskrbi-

nih poslovalnicah. Za vse nerazdeljene dobitke bodo po poteku roka zrebanje ponovili 1. februarja. Prvih pet nagrad pa so razdelili takole:

1. Cimosov Citroen AX za kupon št 44101 izročen kupcu v sezanski zeleznini
2. Barvni TV za kupon št. 89141, v Povirju
3. Video rekorder za kupon št. 98939, Kurivo
4. Gorsko kolo za kupon 94231, v Podgrad
5. Sesalec za prah kupon 146801, sportna trgovina.

POSTOJNA / KRIMINAL?

Dva vedeja na čelu Postojnske jame p.o.

MATEJA GODEJSA

Dogajanja v podjetju Postojnska jama p.o. so se vedno precej zamotana. Vanja so vpleteni stiri, oziroma dva vodilna delavca podjetja (dva sta iz podjetja odšla že prej) in v.d. direktorja Peter Stefin. Vsi ti so po besedah predstavnikov DS in sindikata Neodvisnost predlanski avgusta sklenili visoka individualna zivljenjska zavarovanja z dodatnim nezgodnim zavarovanjem, premije zanje (dva milijona tolarjev) je plačalo podjetje. Zaradi prilascanja družbenega denarja je DS dvema vodilnima dal odpoved, v.d. direktorja pa razresil funkcije in kasneje

na to mesto imenoval odvetnika Milana Tavcarja. Te ukrepe je podprla približno polovica delavcev, druga pa je podprla Petra Stefina in na zboru delavcev konec decembra s 40 glasovi odpoklicala DS. Kot kaže se v podjetju zdaj uveljavlja "divje samoupravljanje". Stefin poslov noče predati Tavcarju, dokler ne bo odločilo sodišče združenega dela. Na svojih položajih sta tudi oba susednjirana delavca. Danes (12. januarja) bodo volitve za nov DS, odpoklicani se vedno sprejemajo odločitve. Zadevo o zavarovanjih zdaj raziskuje UNZ

N. GORICA

ECOS: pomoč iz Evropske skupnosti

V drugi polovici meseca (v sredo 20. januarja) bo v Novi Gorici sestanek skupnosti slovenskih občin in regij z generalnim sekretarjem podobne skupnosti pri ES v Parizu, italijanskim diplomatom Gianfrancom Martinijem. ES hoče pomagati novonastalim evropskim državam na področju ekologije. Za ta namen ima v prihodnjih treh letih na razpolago 5 milijonov euejev. Na srečanju z generalnim sekretarjem Martinijem bodo govorili o vključevanju nase države v program ECOS; slovenske občine in regije se zanimajo za gradnjo plinifikacijskih naprav, čistilnih naprav za vodo in zrak in za razvoj lokalne samouprave.

IDRIJA / TELEFONIJA

Boljše telefonske zveze s svetom bodo (tako obljublajo) že sredi leta

ROMAN BRIC

Brez telekomunikacijskih zvez danes ne gre več. Hudo je, če jih ni, se huje ce so slabe. Po besedah direktorja novogoriškega PTT podjetja Stanka Vidmarja bodo do letosnjega junija namestili novo telefonsko centralo, pred tem pa brezcilno radiorelejno telefonsko povezavo med Idrijo in Novo Gorico. S tem se bo bistveno povečala prepustnost telefonskih zvez, ki preko sedanje idrijske centrale po kabelski liniji hkrati prepusca le 70 istocasnih pogovorov, po novem pa naj bi jih 480.

Po direktorjevih zagotovilih so sredstva za nakup nove centrale ze v celoti zagotovljena, 95 odstotkov potrebnega denarja pa so zagotovili za opremo radiorelejnega prenosnega sistema. Priprave za namestitev treh vmesnih repetitorskih postaj za vzpostavitev brezcilne telefonske povezave med Novo Gorico in Idrijo, ki bodo postavljene nad Vipavo, na Golakih in na Javorniku, so že stekle, konec marca pa naj bi zaceli

tudi z nameščanjem. Z novo telefonsko centralo v Idriji, ki bo povečala prepustnost telefonskih zvez in možnost večjega števila priključkov na celotnem območju idrijske občine, se bo v sami Idriji povečalo število priključkov s sedanjih 2000 se za 960 števil. Samostojno postno podjetje Mobitel pa na Bevkovem vrhu nactuje namestitev repetitorja, ki bo izboljšal sprejem brezcilnih telefonskih zvez, na precejšnjem delu hribovitega idrijskega cerkljanskega območja.

NOVICE

Kdo bo novi predsednik IS

POSTOJNA - Na prvem letošnjem zasedanju občinske skupščine, ki bo 21. januarja, bodo odborniki najprej razpravljali o novem mandatarju. Dosedanega predsednika IS Bogdana Biscaka bodo morali te funkcije razresiti, ker prevzema v novem slovenskem parlamentu dolžnosti generalnega sekretarja. Za zdaj se se ne ve, ali bodo v občini izvedli predčasne volitve ali se bo odbornikom uspelo dogovoriti se o novem porededniku. O tem bomo kaj več zvedeli v sredo (13. januarja) na sestanku predstavnikov skupščinskih strank. (MG)

V Cerknem kabelska televizija

CERKNO - Krajevna skupnost Cerkno je z vrhniško Iskro-antene podpisala pogodbo za namestitev kabelske televizije po sistemu Hirschmann. Doslej so na sistem, ki omogoča 30 programov, trenutno pa sprejema 11 satelitskih, 2 zemeljskih in v perspektivi 2 lokalna programa, že priključili Hotel Cerkno. V teh dneh bodo priključke dobili v strnjem stanovanjskem predelu Sigade, nato pa bodo začeli priključevati posamezne naročnike v drugih predelih Cerknega. Cena skupinskega priključka naj bi po besedah predsednika KS Cerkno Janeza Rupnika znašala od 300 do 400 nemških mark. Če se bo za priključitev odločilo večje število krajanov, pa se lahko še zniža. Na sedanji kabelski sistem, katerega glavno postajo v vrednosti 63.000 nemških mark je financiralo podjetje ETA, je možno priključiti do 1000 naročnikov, vendar se je doslej za kabelsko TV odločilo le kakih 200 interesentov, raztresenih po celotnem naselju. Z namestitvijo kabelskega sistema je v Cerknem odprta tudi možnost za vzpostavitev lokalnega TV programa, katerega naj bi v dogovoru s krajevno skupnostjo poskusno pripravljala ekipa Radia Cerkno. (RB)

Skavti iz Chiogge pri beguncih

ILIRSKA BISTRICA - Skofijska Karitas iz italijanske Chiogge je v okviru stikov z ilirskobistriško Karitas že večkrat obiskala begunce, ki so nastanjeni v bistriskem zbirnem centru. Skupaj so preživeli dan pred božičnimi prazniki, pretekli teden pa so jim pripeljali večjo količino hrane. V nedeljo, 10. januarja je bistriski zbirni center obiskala skupina 25 skavtov iz omenjenega italijanskega mesta, glavni namen obiska pa je bil razvedriti in polepsati dan malim beguncem, ki poleg hrane in obleke potrebujejo predvsem igro in sprostitve. Otroci iz centra in skavti so dopoldan preživeli na igrišču, kjer so organizirali razne družabne igre ter zapeli in zaigrali na instrumente, ki so jih gostje prinesli s seboj. Prihodnjo nedeljo bo begunce obiskala druga skupina iz Chiogge, s seboj pa bodo pripeljali tudi glasbeni ansambel. (DP)

Poslanska pisarna v Idriji

IDRIJA - Na nedavnem pogovoru z novoizvoljenim poslancem Fedjo Klovora, predstavnikom interesov idrijske občinske vlade, je bilo dogovorjeno, da bo med poslanci in občinskim vodstvom vzpostavljeno tesno sodelovanje. Za občinska telesa bodo posebej pomembne informacije in seznanjanje z vsebino predlaganih zakonov, da bi nanje se v fazi priprav lahko vplivali s svojimi predlogi in stališči. Pri tem so posebej poudarili pomen predvidene zakonske regulative o lokalni samoupravi, nacionalnih programih izobraževanja, prometnih povezav in kmetijstvu. Zaradi boljsega stika, usklajevanja medsebojnih interesov in rednega poročanja poslancev o delu slovenskega parlamenta naj bi odprli tudi skupno poslansko pisarno za oba poslance v državnem zboru, dr. Janeza in Marjana Podobnika, ter Fedjo Klovora iz Tolmina, kjer bo omogočena redna izmenjava informacij. (RB)

Kolikšna je škoda se še ne ve

AJDOVSCINA - Burja, ki je divjala na Vipavskem, bi bila lahko se hujska: pihala je iz različnih smeri in ne pretežno iz ene kot običajno. Morda je bila prav zaradi vrtincenja vetra škoda tako velika, so menili na seji ajdovske občinske vlade. Čeprav s številnimi ovisni škoda na seji se niso razpolagali, je bilo iz poročila staba civilne zascite in javnih služb za reševanje in zascito zlahka razbrati, da je bila škoda zdaleč največja na nizko in visokonapetostnih elektrovodih. Predvsem na zgornjem Vipavskem je bilo izruvanih ali polomljenih nad 40 drogov. Predvsem gre za lesene drogeve, čeprav je bilo prelomljenih ali razpokanih tudi nekaj betonskih; po podatkih Elektro Gorica gre za stare drogeve iz Paracina (Srbija) ko tukajšnje SGP Primorje se ni izdelovalo tovrstnih izdelkov. Betonski drogevi morajo namreč prenesti moč burje med 160 in 180 in v obcasnih sunki cez 200 km/h. Zdajšnja burja je pokazala pravo stanje elektricnih vodov; ustrezne službe morajo takoj odpraviti škodo in poskrbeti za odpravo pomanjkljivosti vnaprej, je bilo rečeno. Burja je unicila tudi več kot polovico vertikalne prometne signalizacije. Na sliki: Le kaj dela ta drog sredi krizisca? (Foto: A. Lipovz.)

SLOVENIJA / DENARNI TRG

Po denarju so povpraševale banke, ki so pred sanacijo

JANEZ SAJE

Po padcu medbančnih obrestnih mer ob koncu preteklega leta, predvsem na račun trgovanja na »večemernem« medbančnem trgu, se je cena prostih likvidnih sredstev prejšnji teden spet vrnila na ustaljeno raven. Medtem ko je bila po izračunih Banke Slovenije (BS) povprečna ponderirana obrestna mera na dan 31. 12. 1992 le R + 13, 1 odstotka letno, so se v prvih dneh leta 1993 obrestne mere v povprečju gibale okrog R + 16, 5 odstotka letno. Razen bank v predsanacijskem postopku na trgu ni bilo večjega povpraševanja po denarju, saj banke v začetku novega obravnanskega obdobja za doseganje potrebnega povprečnega stanja obvezne rezerve se nimajo posebnih težav z izpolnjevanjem predpisanih pogojev.

Z novim letom se je »prebudila« tudi BS in na trgu intervenirala s ponudbami za pridobitev lombardnih kreditov. Tako so imele banke 7. 1. 1993 možnost pridobiti lombardni kredit na podlagi zastave blaginjskih zapisov BS v tujem denarju in zakladnih menic (te so v ponudbi uporabili pr-

vič!). Pri tem so morale v naslednjih sedmih dneh od podjetij odkupiti devizne prilive v višini 355 odstotka odobrenega lombardnega kredita. Na avkciji se je licitiral devizni tečaj, s pogojem, da ni nižji od 61, 42 SIT za eno DEM.

BS je v preteklem tednu tudi dvakrat spremenila pogoje za pridobitev interventnega lombardnega kredita na podlagi zastave blaginjskih zapisov BS v tujem denarju, katerega rok crpanja je 5 dni. Spremenil se je namreč minimalni tečaj za devizne prilive podjetij. Tečaj morajo vzdrževati banke, ki želijo crpati lombardni kredit. Po novih pogojih je ta 61, 51 SIT za eno DEM.

Pri lombardnih kreditih pa ostaja nespremenjena obrestna mera, ki se naprej znaša 26 odstotkov letno. Ob precejšnjem znižanju revalorizacijskega faktorja za mesec januar (1, 1 odstotka mesečno) je preračunana obrestna mera kar R + 11 odstotkov letno. Vsaj za tekoči mesec lahko torej ugotovimo, da so casi »realno negativni« obrestnih mer za lombardna posojila minili.

NOVICE

Rusija izvozila za 22 odstotkov več nafte

MOSKVA - Zacasni podatki kažejo, da je Rusija v preteklem letu izvozila za 22 odstotkov več nafte kot v primerjavi z letom 1991, so povedali na ministrstvu za energetiko in goriva. Rusija je za Savdsko Arabijo drugi največji proizvajalec nafte, čeprav je proizvodnja v zadnjih letih precej upadla. Vladimir Timofejev z ministrstva za preskrbo je Reuterju sporočil zadnje predčasne podatke, ki dokazujejo presežke, ki so bili nad običajnim izvozom nekdanje Sovjetske zveze, katere proizvodnja je bila 54, 1 milijona ton nafte leta 1991, v minulem letu pa je zrasla na 66, 2 milijona ton (1, 32 milijona sodčkov na dan). Dokončni podatki naj bi bili znani v začetku prihodnjega meseca, je se povedal Timofejev. Rusija je poleg tega izvažala nafto tudi v druge države nekdanje Sovjetske zveze, sedanje neodvisne države. V Ukrajino je izvozila 33, 1 milijona ton nafte, v Belo Rusijo 19, 7 milijona in v Kazakstan 11, 5 milijona. (Reuter)

Tuja vlaganja v Maleziji

KUALA LUMPUR - Nacrtovana tuja vlaganja v malezijsko tekstilno industrijo so se v letu 1992 zmanjšala za 42 odstotkov. Zmanjševala naj bi se še naprej sprico usihajočega svetovnega gospodarstva in tekme s Kitajsko, v Vietnamom in drugimi državami, ki imajo ceneno delovno silo, je v ponedeljek povedal vladni minister.

»V prihodnjem letu bomo zelo težko ohranili raven tujih vlaganj,« je v svojem letnem poročilu povedal Rafidah Aziz, minister za industrijo in mednarodno trgovino. Vrednost tujih investicij je v letu 1992 znašala 4, 55 milijarde ameriških dolarjev; leta 1991 pa 7, 81 milijarde. (Reuter)

Slovaški odobrili posojilo v višini 257 milijonov dolarjev

BRATISLAVA - Slovaski so odobrili posojilo v vrednosti 257 milijonov ameriških dolarjev, s katerimi naj bi vzpostavila 570 milijonov dolarjev vredno telefonsko omrežje optičnih vlaken, so uradno sporočili v ponedeljek. Posojila, ki naj bi bila dokončno odobrena v februarju in sproščena aprila, so zagotovile luksemburška Evropska investicijska banka, Svetovna banka in Evropska banka za rekonstrukcijo in razvoj iz Londona, kot so uradno sporočili iz slovaškega ministrstva za promet in komunikacije. Sredstva posojil naj bi zagotavljali več kot tri leta, kar je tudi čas, ki je potreben za izgradnjo omenjenega telefonskega omrežja. Da bi v celoti zagotovili predvideni znesek, so na ministrstvu sklenili za 50 odstotkov povečati ceno telefonskega impulza za krajevne pogovore in zmanjšati število postnega osebja. Krajevni pogovori trenutno stanejo eno krono za šest minut, na ministrstvu pa so povedali, da z njimi ta hip ne ustvarjajo nobenega dobička. (Reuter)

LJUBLJANA / SDK PREDLAGA STEČAJ

Podjetja, ki jih pravzaprav ni

Skoraj 11.000 podjetij sploh ne posluje

MILE ČUK

Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva je periodični obracun o trimesecnem prometu 30. septembra lani predložilo 16.449 gospodarskih podjetij, hkrati pa jih je bilo skupaj registriranih 27.353. To pomeni, da je bilo takrat registriranih skoraj 11.000 tako imenovanih speh podjetij, ki sploh ne poslujejo in nimajo prometa na ziro računih. V SDK so sklenili, da bodo preverili poslovanje vseh takšnih podjetij in primerih, ko nimajo prometa, predlagali uvedbo stečajnega postopka. Tatjana Kucej iz službe za statistiko in informacije pri SDK meni, da je dejstvo, da registrirana podjetja ne poslujejo, prica o tem, da imajo tisti, ki so jih ustanovili, vir zaslužka kje drugje. To tudi pomeni, da so bodisi prijavljeni kot nezaposleni bodisi so zaposleni v drugih službah, kar se tudi dogaja. Za ustanovitev podjetja je bilo treba plačati smesno nizko ceno, zato so jih je toliko tudi ustanovili. Kucejeva meni, da bi si marsikdo premislil, če bi bilo treba denimo plačati 20.000 nemških mark.

Čeprav uradnega stališča o vprašanju tako imenovanih speh podjetij Gospodarska zbornica

Slovenije se ni izoblikovala, pa pozitivno ocenjuje in podpira dejavnost Službe družbenega knjigovodstva. Veliko zmedo namreč povzročajo številna podjetja, ki so »za vsak primer« prijavila več dejavnosti. Posledica tega je, da jih v registru sploh ni mogoče razvrstiti po dejavnostih. V Gospodarski zbornici Slovenije sodijo, da bi kako strokovno združenje, recimo zbornično, moralo ob registraciji presoditi, kakšna je prevladujoča dejavnost podjetja, za katero je to usposobljeno in tudi pristojno, kar bi ustrezalo tudi tujim izkušnjam. Lahko bi se namreč celo zgodilo, da bi se sočasno na vseh osmih registrskih sodiščih prijavilo ravno toliko novih podjetij s popolnoma enakim nazivom, kar je dozdajšnja zakonodaja omogočala. Nujno je treba vedeti, koliko podjetij imamo, koliko jih v resnici deluje, kakšna je njihova gospodarska moč in kakšne davke konec koncev plačujejo, kar je navezadnje interes države v celoti. V Gospodarski zbornici tudi ugotavljajo, da so takšna podjetja pogosto speca samo navidežno, saj so gospodarsko dejavna, vendar prek drugega ziro računa in podo-

бно. Sicer pa v zbornici menijo, da to, da je formalno nastalo veliko novih firm, niti ni slabo, ekonomsko logično pa bi bilo, da bi nosila del bremen javne porabe in nadgradnje.

Po drugi strani pa v ministrstvu za malo gospodarstvo ocenjujejo, da je treba podpreti kakršnokoli pobudo, pa čeprav je to za začetek spece podjetje. Podsekretarka ministrstva Maja Subic je dejala, da tako imenovana speca podjetja nikomur ne odzira, da dela, treba pa bi bilo oceniti, koliko to stane, da bi tisti, ki ustanavljajo novo podjetje, poplačali vsaj vse stroške, ki jih ima statistika in drugi. V vmesnem obdobju med nekdanjim in sedanjim sistemom, po mnenju Subiceve, zadeve pač ni mogoče postaviti preveč ostro. Problem je le v tem, da tisti, ki se jim mudi in v resnici potrebujejo novo podjetje, zaradi takšnih speh podjetij na sodišču ne pridejo pravočasno na vrsto. Ta problem pa naj bi v prihodnje rešil zakon o gospodarskih družbah, ki ga je vlada že pripravila »zataknil« pa se je v republiški skupščini. Ustanovitveni kapital za nova podjetja bo namreč tolikšen, da bo propadlo precej podjetij.

Zdaj veljajo nova pravila

LJUBLJANA - Slovenska vlada je 21. decembra sprejela odredbo, s katero je spremenila poslovanje z vrednostnimi papirji, ki kotirajo na Ljubljanski borzi.

Vodstvo borze je navodilo ministrstva za finance včeraj začelo izvajati. Kot določa odredba, z vrednostnimi papirji, ki kotirajo na borzi ne smejo več trgovati podjetja, ki niso člani borze.

Ves promet naj bi sedaj tekel le prek borznih posrednikov, članov Ljubljanske borze. Borzni posredniki so podatke o vseh sklenjenih poslih dolžni javljati borzi vsak dan. Sredstva obveščanja bodo tako lahko objavljala poprečen tečaj celotnega prometa s posameznimi vrednostnimi papirji v Sloveniji, ne glede na to, ali je bil posel sklenjen na borznem parketu ali izven njega.

Se vedno pa ostajata odprti dve vprašanji: sankcije za podjetja, ki bodo z vrednostnimi papirji med seboj poslovala v nasprotju z odredbo, ter plačilo stroškov za kontrolo Službe družbenega knjigovodstva in borze. Tega z odredbo niso uredili.

Tako ni jasno, ali mora te stroške plačevati uprava borze ali njeni člani.

SLOVENIJA / ZAŠČITA POTROŠNIKOV

Jemo dobre ribe in slab krompir

Zaradi pomanjkanja denarja je Domus ocenjeval izdelke le na območju Ljubljane

IRENA PIRMAN

Izvršni svet SR Slovenije je leta 1993 ustanovil Centralni zavod za napredke gospodinjstva, ki se je leta 1988 preimenoval v DOMUS, s 1. januarjem 1993 pa je postal neprofitna organizacija, imenovana Center za zaščito potrošnikov. V svojo dejavnost vključuje raziskovanje, izobraževanje in informiranje, predvsem pa primerjalno ocenjevanje proizvodov široke potrošnje in storitev. Namen in smisel takega ocenjevanja je, da potrošnika informirajo o

tna raziskava pa je zaradi pomanjkanja sredstev zajela samo izdelke iz področja Ljubljane in njene okolice. Statistični pregled ocenjenih vzorcev ribjih vzorcev kaže, da so ribje konzerve v povprečju dobre kakovosti. Z oceno odlične je bil ocenjen izdelek Mirne iz Rovinja, Fileti skusa, od desetih naključno odvzetih vzorcev pa niti eden ni bil diskvalificiran. Pri mesnih izdelkih so bili po uradno še vedno veljavnem Pravilniku o kakovosti mesnih izdel-

lja), diskvalificirali pa so tri izdelke Leda Zagreb in Mega milk jagodo Mlekarn Kranj.

Rezultati ocenjevanja krompirja so po mnenju strokovnjakov dokaj povprečni, dve vrsti krompirja - vrsto Senta iz Mercatorja Trebnje ter jedilni krompir, katerega proizvajalec je neznan, pa so zaradi zdravstveno oporečne previsoke vsebnosti kadmija diskvalificirali.

Sadni in zelenjavni izdelki so zadovoljivi; kompot PKB Grocka iz Sr-

Previdnost pri nakupih ni odveč (Foto: TRIO)

MURSKA SOBOTA / PRORAČUN

Veliko načrtov, malo denarja

70 odstotkov za tekoči del stroškov, 30 za investicije

GEZA GRABAR

Čeprav proračun občine Murska Sobota se ni sprejel v tamkajšnjem izvršnem svetu pričakujejo, da ga bodo delegati v kratkem tudi uradno potrdili.

70 odstotkov proračuna, ki je večji od 1.400 milijonov tolarjev, bo šlo za tekoči del stroškov, 30 odstotkov pa za investicije.

Za investicije torej v letosnjem letu lahko porabijo okrog 550 milijonov tolarjev, kar je, glede na zelo obsežen program, relativno malo.

Največ sredstev iz občinskega proračuna za leto 1993 bodo namenili za investicije v gospodarsko infrastrukturo. Investicije so razdelili na tri segmente.

Letos naj bi modernizirali 35, 1 km občinskih cest. V obdobju med letoma 1993 in 1996 pa naj bi s sredstvi iz občinskega proračuna modernizirali (asfaltirali) kar 65, 92 km občinskih cest, na predlog krajevnih skupnosti pa se 35, 88 km. Razen dveh ali treh cestnih odsekov, potrebnih popravila, jih je skoraj 40 na manj razvitem in demografsko ogroženem severnem delu občine - na Gorickem.

Občina ima do tega moralno dolžnost, saj so v casih občinskih samoprispevkov (zadnji se je iztekel že pred več kot dvema letoma) v Goricko zelo malo vlagali, se posebej v infrastrukturo.

V infrastrukturne

objekte na področju krajevnih skupnosti pa bodo vlagali tam, kjer bo pri posameznih projektih sodelovalo več kot 90 odstotkov občanov in kjer bodo 100-odstotno poravnali lastno finančno udeležbo.

Pri družbenih, t.j. negospodarskih dejavnostih bodo iz proračuna letos investirali v osnovnošolske in vzgojno-ovarske objekte, nekaj investicij bo v zdravstvu, telesni kulturi in kulturi.

Pri investicijah v osnovnošolske objekte imajo v glavnem prednost tisti projekti, ki so jih zapisali že v program zadnjega občinskega referenduma oz. so jih načrtovali v odloku o razpisu referendumu v občini Murska Sobota za obdobje 1991-1995. Tu so nove telovadnice, kuhinje in druge podobne objekte bodo, razen dveh projektov v Murški Soboti in Bogojini, v glavnem gradili po gorickih osnovnih solah.

Od evidentiranih desetih objektov, ki bi jih morali dozdajati k osnovnim solam v občini, naj bi jih po srednjeročnem programu investicij v osnovnem solstvu zgradili pet.

Investicije bodo pokrili z občinskim proračunom, mestnim samoprispevkom (v Murški Soboti), 50 odstotkov normativnega deleža njihove vrednosti pa z republiškimimi sredstvi, namenjenimi demografsko ogroženim območjem.

KRANJ / TEKSTILINDUS

Na prvi dražbi ni bilo kupcev

Naprodaj je bil del premoženja - izklicna cena 31, 4 milijona DEM

VINE BESTER

KRANJ - Včeraj je bil na krajskem temeljnem sodišču razpisan prvi dražbeni narok za prodajo dela premoženja (funkcionalna celota na Gorenjesavski cesti 12 v Kranju - proizvodni del obrata I) stečajnega dolžnika, krajskega Tekstilindusa. Sodna dvorana, kjer so sicer pričakovali kupce, je bila prazna.

Ko je stečajna sodnica Senka Sisković pozvala stečajnega upravitelja Tekstilindusa Janeza Mlakarja, da pove, ali je bila vplačana varščina (10 odstotkov od sicer 31, 4 milijonov nemških mark v tolaški protivrednosti), je le-ta odgovoril

nikalno. Ker je bil to pogoj za udeležbo na dražbi, je bilo seveda jasno, da dražba z omenjeno izklicno ceno ne bo uspela.

Kot nam je kasneje povedala sodnica Siskovićeva, bo nova dražba verjetno čez mesec dni, a z nizjo izklicno ceno.

Da je bila previsoka cena vzrok neudeležbe kupcev, nam je potrdil tudi stečajni upravitelj Mlakar, ki je povedal, da je bil o prodaji dela Tekstilindusa obveščen širok krog morebitnih kupcev po vsej Evropi in da so se nekateri sicer zanimali za nakup, vendar kupcev v Kranju včeraj ni bilo.

ni. Ker je bil to pogoj za udeležbo na dražbi, je bilo seveda jasno, da dražba z omenjeno izklicno ceno ne bo uspela.

Kot nam je kasneje povedala sodnica Siskovićeva, bo nova dražba verjetno čez mesec dni, a z nizjo izklicno ceno.

Da je bila previsoka cena vzrok neudeležbe kupcev, nam je potrdil tudi stečajni upravitelj Mlakar, ki je povedal, da je bil o prodaji dela Tekstilindusa obveščen širok krog morebitnih kupcev po vsej Evropi in da so se nekateri sicer zanimali za nakup, vendar kupcev v Kranju včeraj ni bilo.

ni. Ker je bil to pogoj za udeležbo na dražbi, je bilo seveda jasno, da dražba z omenjeno izklicno ceno ne bo uspela.

Kot nam je kasneje povedala sodnica Siskovićeva, bo nova dražba verjetno čez mesec dni, a z nizjo izklicno ceno.

Da je bila previsoka cena vzrok neudeležbe kupcev, nam je potrdil tudi stečajni upravitelj Mlakar, ki je povedal, da je bil o prodaji dela Tekstilindusa obveščen širok krog morebitnih kupcev po vsej Evropi in da so se nekateri sicer zanimali za nakup, vendar kupcev v Kranju včeraj ni bilo.

ni. Ker je bil to pogoj za udeležbo na dražbi, je bilo seveda jasno, da dražba z omenjeno izklicno ceno ne bo uspela.

MAKEDONIJA / HUDO POMANJKANJE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Dvodnevne peturne omejitve niso zadostovale

Zaradi nizkih temperatur se je dnevna poraba povzpela na najmanj 20 milijonov kilovatnih ur

BIŠERKA POVŠE TASIĆ

Makedonija sama prideluje 18 milijonov kilovatnih ur električne energije, toda njena poraba se je v zadnjih dneh (predvsem zaradi nizkih temperatur) povzpela nad 20 milijonov kilovatnih ur. Ob uradnem pojasnilu, ces da Makedonija tokrat iz sosednjih držav ne more dobiti oziroma uvoziti razlike, ki jo potrebuje, se je republika odločila za uvedbo omejitve druge stopnje v porabi električne energije. Neuradno smo izvedeli, da je razliko vselej dobivala iz sosednje Srbije, natančneje s Kosova, ki je pred dnevi

očitno pripravilo pipo za sedo. Dvodnevne peturne omejitve so se ze na samem začetku izkazale kot nezadostne. Tako je republika z včerajšnjim dnem (nedelja) presla na deseturne omejitve, ki utegnejo, po današnjih informacijah, dobiti dosti dlje, povzročiti pa več škoda kot koristi.

Glede na uradno obvestilo elektro gospodarstva naj bi omejitve v notranjosti republike trajale od 12. do 2. ure, v Skopju pa od 14. do 24. ure. Del Skopja,

razdeljen na tri regije, naj bi tako ostal brez elektrike po deset ur vsak tretji dan. Ze prva nedeljska izključitev je pokazala, da ljudje ostanejo ne le brez elektrike, temveč tudi brez vode. Pri vnovičnem priključevanju na omrežje so nastale okvare, ki so, po pojasnilu pristojnih v mestnem elektro gospodarstvu, predvsem rezultat malomarnosti ljudi. Ti ob izključitvi kljub opozorilom niso izključili gospodinjstev in drugih naprav. S tem so izzvali tako

imenovane udare. Ob tako drastičnih redukcijah z vsemi spremljajočimi dejavniki se mnogi v Makedoniji že sprasujejo, ali je republika izbrala pravi način varčevanja. Znamenita Soroseva fundacija ji je namreč obljubila 25 milijonov dolarjev; od tega naj bi republika, glede na uradne informacije, z dobila dva milijona. Donator George Soros je ob tem izrazil željo, da bi prvi milijon namenili medijem, drugi milijon dolarjev pa uvozu nafte. Torej

bi lahko rekli, da je pred Makedonijo naslednja dilema: ali bo uvozila potrebne količine mazuta za termoelektrarne v Bitoli in Negotinu ali pa bo nadaljevala z drastičnimi redukcijami. Ce izberejo drugi predlog, bo nejevolja ljudi verjetno vse večja, malo koristi od privarčevanih kilovatov pa utegnejo »pojesti« dodatne okvare, povzročene ob izklapljanju ter vnovičnem vklapljanju potrošniških mest na omrežje. (Najbolj iskano blago na skopskem bit-pazaru ta hip so seveda svetilke na petrolej.)

MENJALNIŠKI TEČAJI

11. januar 1993

menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	61,35	62,45	8,70	8,85	6,15	6,70
Avtohiša Ljubljana*	62,00	62,60	8,70	8,83	6,30	6,68
Azur Grosuplje*	61,60	62,50	8,70	8,87	6,40	6,80
Banka Vipava Nova Gorica	61,80	62,43	8,51	8,78	6,37	6,63
Bobr Fuzine	61,90	62,40	8,70	8,88	6,60	6,90
Bobr Trzin	61,90	62,40	8,70	8,88	6,60	6,90
Brdar Koper	61,80	63,15	8,61	8,75	6,30	6,67
BTC terminal Sezana*	61,70	62,50	8,70	8,85	6,30	6,70
BTC d.d. Ljubljana	61,20	61,59	8,65	8,85	6,30	6,70
Burin Moste	61,90	62,60	8,60	8,85	6,20	6,60
Burin Center	62,00	62,55	8,60	8,85	6,20	6,60
Come 2 Us*	62,00	62,90	8,60	8,80	6,40	6,80
Creditanstalt - Nova banka	61,40	62,35	8,70	8,90	6,25	6,80
Dom na trgu	62,00	62,20	8,75	8,86	6,50	6,70
Dom - Kaffe Domzale*	61,70	62,20	8,75	8,88	6,50	6,75
Emona Globtour	61,20	62,60	8,66	8,90	6,10	6,70
Eros Ljubljana*	62,00	62,40	8,75	8,90	6,40	6,60
Eros Kranj-Stari Mayr*	62,00	62,50	8,75	8,90	6,50	6,70
Eurotours International*	61,90	62,70	8,70	8,85	6,60	6,95
Feniks d.o.o.*	61,61	62,20	8,64	8,81	6,44	6,69
Fiba Koper	61,70	62,48	8,60	8,76	6,43	6,90
Golfurist	61,70	62,60	8,69	8,90	6,30	6,90
Hida*	62,00	62,20	8,72	8,80	6,30	6,70
Hipotekarna banka Koper*	61,55	62,50	8,70	8,88	6,40	6,80
Hram Rožice Menges	62,00	62,30	8,70	8,90	6,10	6,90
Hranilno kreditna služba	61,95	62,70	8,67	8,83	6,32	6,86
Ilirika Ilirska Bistrica	61,20	62,34	8,55	8,72	6,41	6,69
Ilirika Slovenj Gradec	61,70	62,35	8,70	8,80	6,11	6,62
Ilirika Posojna	61,70	62,34	8,66	8,75	6,42	6,69
Ilirika Sezana	62,01	62,29	8,69	8,80	6,52	6,65
Italdesign Nova Gorica*	61,80	62,60	8,62	8,80	6,50	6,65
Klub Slovenijales	62,10	62,60	8,70	8,90	6,20	6,70
Komercialna banka Triglav	61,54	62,60	8,65	8,86	6,27	6,67
Kompas Hertz Celje*	61,80	62,20	8,74	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Velenje*	61,80	62,20	8,74	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Idrija*	61,80	62,20	8,74	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Tolmin*	61,80	62,20	8,74	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,80	62,20	8,74	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Krško*	61,80	62,20	8,74	8,85	6,40	6,80
Kompas Hertz Bled*	61,80	62,20	8,74	8,85	6,40	6,80
Kompas Fintrade	61,80	62,69	8,70	8,85	6,35	6,89
Kompas Holidays*	61,70	62,40	8,70	8,85	6,20	6,65
Ljubljanska banka d.d.	61,20	62,70	8,65	8,91	6,34	6,81
LB Banka Zasavje Trbovlje	61,40	62,50	8,73	8,88	6,55	6,90
LB Dolenjska banka N.M.	61,50	62,50	8,72	8,85	6,50	6,80
LB Komerc. banka N.G. d.d.*	61,06	62,55	8,57	8,96	6,32	6,68
LB Kreditna banka MB d.d.*	61,10	62,25	8,68	8,80	6,45	6,97
LB Splošna banka Celje	61,80	62,60	8,70	8,84	6,70	6,93
LB Splošna banka Koper*	61,01	62,36	8,54	8,73	6,29	6,61
MA - VIR	61,80	62,50	8,65	8,88	6,20	6,85
Media*	62,00	62,50	8,70	8,80	6,50	6,75
Mercator Turist	61,70	62,40	8,65	8,82	6,34	6,76
Petrol*	62,00	62,40	8,65	8,80	6,20	6,60
Poštna banka Slovenije*	61,25	62,35	8,50	8,86	6,00	6,45
Probanka Maribor	61,25	62,50	8,68	8,83	6,50	6,70
Publikum Ljubljana	62,05	62,30	8,75	8,85	6,45	6,69
Publikum Celje	61,85	62,29	8,71	8,81	6,35	6,80
Publikum Dobova	61,60	62,60	8,52	8,85	6,35	6,85
Publikum Kostanjevica	61,60	62,60	8,52	8,85	6,35	6,85
Publikum Kranj	62,00	62,38	8,80	8,81	6,30	6,79
Publikum Krško	61,60	62,60	8,52	8,85	6,35	6,85
Publikum Maribor	61,69	62,15	8,72	8,80	6,30	7,09
Publikum Metlika	62,00	62,50	8,60	8,80	6,30	6,70
Publikum Mozirje	61,50	62,29	8,70	8,85	6,60	7,00
Publikum Novo Mesto	61,80	62,50	8,65	8,80	6,20	6,75
Publikum Piran	61,50	62,20	8,56	8,70	6,42	6,70
Publikum Ptuj	61,50	62,30	8,70	8,80	6,20	6,60
Publikum Sevnica	61,70	62,50	8,55	8,85	6,45	6,79
Publikum Sentilj	61,69	62,15	8,72	8,84	6,30	6,87
Publikum Sentjur pri Celju	62,00	62,49	8,65	8,80	6,40	6,90
Publikum Trebnje	61,40	62,29	8,55	8,85	6,40	6,90
Publikum Zagorje	61,90	62,39	8,69	8,81	6,50	6,89
Publikum Zalec	61,85	62,29	8,69	8,81	6,35	6,75
Roja	61,90	62,40	8,76	8,86	6,30	6,80
Shalaby Koper	61,60	62,50	8,60	8,80	6,44	6,68
Simofisk*	61,70	62,50	8,70	8,85	—	6,90
SKB banka d.d. Ljubljana**	61,80	61,82	8,78	8,78	6,36	6,61
Slovenijaturist	62,00	62,40	8,72	8,82	6,40	6,50
Slovenska investicijska banka*	62,00	62,70	8,60	8,85	6,50	6,67
Sl.hranilnica in posojilnica	62,00	62,50	8,70	8,85	6,40	6,80
SZKB d.d. Ljubljana	61,95	62,70	8,67	8,83	6,32	6,86
Stajerska banka obrti in podj.	61,50	62,20	8,67	8,80	6,40	6,58
Tartarus Postojna	61,46	62,36	8,61	8,75	6,36	6,69
Tentours Domzale	62,00	62,50	8,60	8,85	6,30	6,80
Tori*	62,00	62,50	8,70	8,88	6,20	6,80
Tourist Service Portoroz	61,60	62,30	8,60	8,77	6,40	6,80
Trias*	62,00	62,50	8,70	8,83	—	6,75
Upimo*	62,05	62,25	8,75	8,85	6,45	6,65
Valuta	62,10	62,70	8,69	8,79	6,40	6,85
Wilfan Kranj	62,15	62,45	8,75	8,85	6,40	6,90

MENJALNICA HIDA
Pokriva trznica Ljubljana
IŠCEMO NOVE SODELAVCE
Pisne prijave z življenjepisom pošljite na naslov:
HIDA TRADE FINANCE, Kozeljeva 6, Ljubljana

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 7 z dne 11. januarja — Tečaji veljajo od 12. 1. 1993 od 00.00 ure dalje

država	sifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	67,0161	67,2178	67,4195
Avstrija	040	šiling	100	867,4874	870,0977	872,7080
Belgija	056	frank	100	296,6290	297,5116	298,4142
Kanada	124	dolar	1	78,2039	78,4392	78,6745
Danska	208	krona	100	1576,2233	1580,9662	1585,7091
Finska	246	marka	100	1824,5348	1830,1252	1835,6156
Francija	250	frank	100	1795,6434	1801,0465	1806,4496
Nemčija	280	marka	100	6103,4784	6121,8439	6140,2094
Grčija	300	drahma	100	—	45,8159	45,9533
Irski	372	fun	1	—	161,6779	162,1629
Italija	380	lira	100	6,6711	6,6912	6,7113
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	12,0000	—
Japonska	392	jen	100	79,5282	79,7676	80,0069
Nizozemska	528	gulden	100	5431,4854	5447,8289	5464,1724
Norveška	578	krona	100	1427,2984	1431,5932	1435,8880
Portugalska	620	escudo	100	68,1148	68,3198	68,5248
Švedska	752	krona	100	1347,6480	1351,7031	1355,7582
Švica	756	frank	100	6680,2570	6700,3581	6720,4592
Velika Britanija	826	fun	1	154,3569	154,8214	155,2859
ZDA	840	dolar	1	99,7613	100,0615	100,3617
Evropska Skupnost	955	ECU	1	119,9456	120,3065	120,6674
Španija	995	peseta	100	85,9980	86,2568	86,5156

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 12. JANUARJA 1993

st. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)		
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15. MARCA 1993:							
62	61,2184	117,9297%	120,8467%	119,3882%	1.000,000	589,648	604,233
					100,000	58,965	60,423

Od 31. 12. 1992 Banka Slovenije ne bo več objavljala podatkov za blagajniške zapise z dospelostjo 10. 12. 1992. Znesek za izplačilo teh zapisov je do 10. 12. 1995 enak znesku na dan 31. 12. 1992.

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

11. JANUAR 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Azur Grosuplje	9,00	12,00
Banka Zasavje	10,00	16,00
Golfurist	9,50	12,80
Hida*	9,00	12,00
Hipotekarna banka Koper	6,00	12,00
Kompas Holidays	11,00	18,00
Kompas Fintrade	9,00	12,90
Kreditna banka Maribor	9,00	13,00
Tentours Domzale	10,00	15,00
Tori	9,00	15,00
Upimo	10,00	13,00

Tečaj velja danes.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

11. JANUAR 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1475,00	1515,00
nemška marka	905,00	925,00
francoski frank	265,50	273,50
holandski gulden	803,00	828,50
belgijski frank	43,90	45,15
fun	2280,00	2350,00
irski šterling	2375,00	2445,00
danska krona	233,50	240,00
grška dramma	6,25	7,00
kanadski dolar	1155,00	1190,00
japonski jen	11,75	12,20
švicarski frank	995,00	1015,00
avstrijski šiling	128,00	132,25
norveška krona	211,00	217,00
švedska krona	200,00	206,00
portugalski escudo	9,30	10,35
španska peseta	12,50	13,15
avstralski dolar	990,00	1020,00
madžarski forint	11,00	15,50
slovenski tolar	14,50	15,00
hrvaški dinar	1,20	2,00

ZVEZA BANK CELOVEC

11. JANUAR 1993	v ŠILINGIH	

NOVICE

Večja vloga Nemčije v OZN

BONN - Generalni sekretar Združenih narodov Butros Gali se je z nemškim kanclerjem Helmutom Kohlom in zunanjim ministrom Klausom Kinkelom pogovarjal o novi vlogi Nemčije v svetovni organizaciji. Nemčija je že napovedala, da se bo pridružila mirovnim operacijam Združenih narodov. V Somalijo, kjer pod ameriškim vodstvom poteka človekoljubna akcija Vrnimo upanje, je Nemčija pripravljena poslati 1500 vojakov. Nemški kancler Kohl je dejal, da mora imeti združena Nemčija večjo vlogo v Združenih narodih, zato si prizadeva spremeniti ustavo, tako da bodo nemški vojniki lahko sodelovali v mednarodnih operacijah, kot je bila vojna v Perzijskem zalivu in človekoljubna akcija v Somaliji. Nemška opozicija pa se zavzema, da bi Nemci sodelovali le pri operacijah svetovne organizacije vzdrževanja, ne pa pri vzpostavljanju miru. (STA, AFP)

Bodo potrdili START II?

MOSKVA - V ruskih množičnih obcilih je vse bolj aktualno vprašanje potrditve rusko-ameriškega sporazuma o zmanjšanju strateškega jedrskega orožja START II, ki sta ga 3. januarja v Moskvi podpisala ruski predsednik Boris Jelcin in ameriški predsednik Bush. Po pisanju ruskega tiska bi ruski parlament z zavlačenjem potrditve sporazuma lahko podaljšal hladno vojno. Konservativna ruska opozicija se je že ob podpisu sporazuma odzvala precej negativno in dejanje označila kot enostransko razorožitev. Predsednik ruskega parlamenta Hasbulatov pa meni, da je potrebno sporazum natančno preučiti, preden ga potrdi parlament. (CINA)

Medverski spopadi v Indiji

BOMBAJ - V zahodni Indiji se nadaljujejo medverski spopadi med hindujci in muslimani. Medtem ko skušajo varnostne sile preprečiti nove izbruhe nasilja v 12-milijonskem Bombaju, pa ponekod skrajni hindujci se naprej s kamenjem in zazigalnimi steklenicami napadajo muslimanske hiše in trgovine. Doslej je v spopadih, ki so izbruhnili konec tedna, življenje izgubilo že več kot 220 ljudi. Obrambni minister Sarad Pavar pravi, da ne more več samo opazovati, kako skrajneži uničujejo Bombaj. »Vojakom sem naročil, naj z roparji in požigalci ravnajo brez usmiljenja,« je povedal indijski obrambni minister. Zaradi najnovejšega nasilja so v indijski trgovski prestolnici zaprli borzo, trgovine in banke. (Reuters)

Izbruh nasilja tudi v Kairu?

KAIRO - Voditelj skrajne islamske organizacije v Egiptu Marvan Mustafa je muslimanske in druge morebitne obiskovalce egiptovskega glavnega mesta pozval, naj se raje odpovejo obisku Kaira. »V večini kairskih četrti je pričakovati spopade z varnostnimi silami, če sedanja egiptovska vlada ne bo spremenila politike do Islama,« je povedal Mustafa. Z napadi na turiste in varnostne sile skušajo islamski skrajneži vlado, ki je v minulem mesecu aretirala številne pripadnike islamskih organizacij, spraviti ob največji vir zaslužka, devize. (Reuters)

Ameriški marinci na tržnici z orožjem

MOGADIS, ADIS ABEBA - Okoli 900 ameriških marincev je z oklepnimi vozili vdrla na glavni in največji somalski trg z orožjem v Mogadis. Ameriški poveljnik major Ken Roberts je povedal, da so zasegli precejšnje količine orožja in streliva, tako da bo na ulicah Mogadisa zdaj manj orožja. S takimi akcijami skušajo ameriški vojniki pripraviti glavno somalsko mesto za prihod mirovnih sil, ki bodo samo vzdrževale mir v državi. V Adis Abebi pa so se sprte somalske skupine dogovorile za takojšnjo sklenitev premirja. Zaceli naj bi tudi z razoroževanjem in umikanjem težke oborožitve, vendar diplomati menijo, da miru v Somaliji se ne bo tako kmalu. (Reuters)

SLOVAŠKA / ZMEDA PO RAZDRUŽITVI

Slovaki množično zamenjujejo denar

Zmeda zaradi uvedbe davka na dodano vrednost

PRAGA - V strahu pred razvrednotenjem denarja je na tisoče Slovkov v ponedeljek pohitelo v banke. Pred bancnimi okenci so v vrstah čakali po tri ure in več, vendar ne zato, da bi dvignili svoje prihranke, pač pa zato, da bi vložili krome (uradno valuto CSFR do razdružitve), saj se bojijo, da bi zaradi locitve Češke in Slovaške lahko prislo do izdajanja brezvrednih bankovcev. Ponedeljkovo vznemirjenje so povzročile govorice, da je Češka centralna banka začela tiskati nove krome, da bi se tako čimbolje pripravila na razdružitve tudi na demnem področju.

Jozef Bača, tiskovni predstavnik Slovaške centralne banke, je dejal, da bodo potrebovali najmanj teden dni za ureditev nastalih razmer. Po njegovih besedah so varčevalci vložili izredno velike vsote kron v strahu, da jih kasneje ne bi mogli zamenjati v novo valuto. Predstavniki nekaterih drugih bank v slovaškem glavnem mestu pa so povedali, da so prebivalci pokupili tudi veliko deviz, ker se bojijo, da bo nova slovaška valuta se manj vredna, kot je bil doslej veljavni denar.

Pred razdružitvijo Češke in Slovaške so njuni predstavniki 29. oktobra 1992 podpisali sporazum, po katerem bosta državi

uporabljali krono kot skupno plačilno sredstvo vsaj še šest mesecev po razdružitvi. Stevilni strokovnjaki pa zdaj predvidevajo, da bo do finančne osamosvojitve omenjenih držav prišlo veliko prej. Uslužbenec slovaškega finančnega ministrstva je Reuterjevem dopisniku med drugim dejal, da bo Slovaška kmalu začela tiskati lasten denar.

Po razdružitvi pa zmede ne povzročajo le govorice o skorajšnji zamenjavi denarja, pač pa tudi drugi ukrepi, ki jih neusklajeno sprejemata vladi ene ali druge nove države. Tako

so predstavniki slovaških oblasti napovedali možnost nadzora cen osnovnih živil. Češka vlada napovedanih ukrepov za zdaj se ni komentirala. Po besedah slovaškega kmetijskega ministra bo nadzor cen nujen zaradi davka na dodano vrednost, ki so ga uvedli po vzoru zahodnoevropskih držav prejšnji teden. Zaradi dodatne obdavčitve so se cene nekaterih živil povečale za pet odstotkov, cene drugih izdelkov pa za 23 odstotkov. Drobnoprodajne cene mesa in kruha so se zato povečale od 10 do 20 odstotkov v obeh drža-

vah. Če bodo uvedli nadzor cen, bo to le zacasen ukrep, je dejal slovaški kmetijski minister. Zmešnjava je še večja, ker trgovci ne vedo natančno, kako obracunavati omejeni davek, zato ga v nekaterih trgovinah ne upoštevajo. Po besedah češkega ministra za gospodarstvo Vladimírja Dlouhýja zna samo polovica trgovcev obracunati davek. Češki finančni minister Ivan Kocarník pa je dejal, da bodo oblasti morale ukrepati, če bodo trgovci in proizvajalci zaradi davčne zmede se naprej nenadzorovano bogateli.

Nova meja v srednji Evropi: Slovaška. (Foto: Arhiv)

NEMČIJA / ČAS SKRAJNEŽEV

Nestrpnost širijo intelektualci

V skrajno desničarske časopise dopisujejo tudi ugledni konservativni politiki

PETRA KAMINSKY/DPA, STA

BERLIN - Posnetki nemških neonacistov, ki z molotkovi in palicami napadajo zdomske domove, so obšli ves svet. Medtem pa desničarska elita založnikov, zgodovinarjev in mladih akademikov daleč od oči javnosti razširja ideje o narodnem ponosu in močni ocetnjavi. Ti ljudje so prepričani, da konec komunizma v vzhodni Evropi naznanja njihov vzpon.

»Desničarski intelektualci prihajajo,« je bil samozavesten naslov v novembrski številki skrajno desničarskega mesečnika Junge Freiheit (Mlada svoboda). V novinarskih krogih menijo, da je časnik z dvajsetimi stranmi »zvezda repatica« radikalnega desničarskega tiska. Letos namerava uredništvo mesečnik spremeniti v tednik. Časnik so leta 1986, ko je bil ustanovljen, tiskali v 400 izvodih, zdaj pa ga vsak mesec natisnejo v 30 tisoč izvodih. Formula, ki je mesečniku Junge Freiheit prinesla uspeh: nobenega izbiranja besed v komentarjih o »politični impotenci« leve, traktati proti sirjenju Evropske skupnosti in elitistne glasbene in književne kritike.

Drugi nemški desničarski časniki so se Nation und Europa (Narod in

Evropa), Criticon (8000 izvodov) in revista Mut («korajža»), ki je oblikovno zelo rafinirana.

Večina tako imenovane »nove desnice« pravi, da zavrača kakršno koli primerjavo svojih zamisli z ideologijo Hitlerjevega režima. V tej desničarski pahljaci so zajete politične stranke, profesorji, miselni trusti in zasebne »konverzacijske skupine« iz Münchna, Berlina in Leipziga. Medtem ko na večini univerz prevladuje politična apatija, postajajo konservativne študentske skupine v zahodnih mestih Aachnu, Hamburgu in Frankfurtu vse bolj dejavne.

Skrajno desničarski intelektualci se že leta niso mogli dogovoriti o cem takem, kar bi presevalo soglasje o uveljavitvi avtoritarnosti in nasprotovanju liberalizmu. Nacionalna demokratska stranka (NDP), ki se je dvignila na valovih desničarskega preroda v 60. letih, je čez nekaj let zdrsnila na obrobje, ker si s staromodno nacistično terminologijo ni zagotovila dovolj privrzenec.

Teško je presoditi, kakšno podporo skrajna desnica v resnici uživa, kajti delno se prekriva s konservativnim koncem demokratske pahljace. Tako Heinrich Lummer, član konservativne krščansko-demokratske zveze (CDU), kot Günter Rohmoser, zelo konservativen sociolog in svetovalec vladajoče krščansko-socialne zveze (CSU) na Bavarskem, sta že pisala za Junge Freiheit.

Nemška notranja obveščevalna služba pravi, da nadzoruje 40 tisoč desničarskih skrajnežev, o katerih je leta 1991 menila, da sestavljajo »protidržavno jedro« skrajne desnice.

Studentje uradno nasprotujejo nasilju proti tujcem. Krivdo za brutalnost drhali gologlavcev odločno zavračajo na svoje politične nasprotnike.

Gerhard Frey (Foto: DPA)

PISMO IZ ŠVICE

Toliko nezaposlenih v Švici ni bilo niti v največji krizi

ZVONE PETEK / ZÜRICH

V zadnjem letu se Svicarjem dogajajo nepojmljive reči. V deželi z najvišjim evropskim narodnim dohodkom na prebivalca (skoraj 30.000 dolarjev), ki tako odločno in samozavestno vztraja pri svoji samostojnosti in obraca hrbet skupnemu evropskemu gospodarskemu prostoru, že lep čas ne tečeta samo med in mleko. Svica se vse bolj ubada s problemi, lastnimi revnejšim sosedam, z acenski s skokovito naraščajočo nezaposlenostjo, ki je tokrat ne more uravnati s presežkom tuje delovne sile.

Konec lanskega leta je bilo v uradih za nezaposlene prijavljenih že 130.000 brezposelnih delavcev ali za Svico rekordnih 4, 2 odstotka aktivnega prebivalstva. BIGA (Zvezi ured za industrijo in delo) pričakuje, da bo letos stvelo nezaposlenih naraslo na nepojmljivih 165.000, pesimisti pa omenjajo številko 200.000. Kaj takega se v Švici se ni zgodilo niti v največjih krizah, vstevši tisto po prvi svetovni vojni. Leta 1975, po nafnem soku, je svicarsko gospodarstvo sicer zmanjšalo stvelo delovnih mest za 300.000 tisoč, vendar predvsem na račun tujih delavcev, ki so se tedaj množično vračali domov, tako da je bilo na zavodih prijavljenih vsega 10.000 brezposelnih Svicarjev. S podobnimi številkami so statistiki operirali vse do marca 1991, ko je stopnja nezaposlenosti gibala pod 1 odstotkom.

Lani pa je recesija storila svoje - 120.000 delovnih mest je bilo ukinjenih in posledica je neizmerna gneča pred nepriljubljenimi uradi za nezaposlene.

Najhuje je v tekstilni in obutveni industriji, pa tudi v strojogradnji in grafični industriji je zniževanje delovnih mest na dnevnem redu. Kriza ni obsla niti storitvenih dejavnosti, kjer je dobesedno »izginilo« 60.000 delovnih mest, pa naj bo to v trgovini ali celo v bankah. Najbolje se drži kemična in tradicionalna industrija ur, ki jo je od mrtvih obudil genialni oče Swatcha Ni-

colas Hayek. Politične napetosti (tudi notraj vladnih strank) povzročata tako ne samo deljeno mnenje o tem, koliko naj se Svica odpre Evropi, temveč tudi različne stopnje nezaposlenosti, ki so dalec najvišje v »proevropski« frankofonski Švici (Zeneva 6, 5 odstotka). Brez dela je tudi vse več mladih med 20 in 29 letom (14 odstotkov ali 45.000), kar je voda na mlin nacionalistom, ki že kažejo s prstom na tujece, češ da Svicarjem odzirajo delo. Tako agresivnega sovratstva do tujcev, kot ga pozna Nemčija, v Švici sicer se ni

cutiti, vendar so tudi v alpski demokraciji vse pogostejši napadi na azilantske domove, pa tudi tujski so velikemu delu prebivalstva trn v ocsu.

Pri tem je več kot polovica nezaposlenih tujcev, le da se ti ne vračajo domov tako množično kot v sedemdesetih letih, marsikdaj pa se tudi nimajo kam vrniti (nekdanji Jugoslavlani). Rajje hodijo vsak teden po pečat na urad za nezaposlene in živijo od nadomestila, ki doseže 80 odstotkov zadnje aktivne place. Pravico do nadomestila je vlada zaradi vedno večjega stvela nezaposlenih in slabih

konjunkturalnih napovedi podaljšala na dve leti, kar je seveda zahtevalo tudi izdatno povisvanje stopnje prispevka za nezaposlenost (prej 0, 2, zdaj 1, 5 odstotka).

Vlada si na vse pretege prizadeva zaustaviti vrtoglavi vzpon nezaposlenosti, tudi na račun tuje delovne sile. Tako bo posledje močno omejena dovoljenja za tujo sezonsko delovno silo, brez katere zlasti svicarski turizem ne more preživeti. Ali se bo računica izšla, bo pokazal čas, saj je podobnih poskus lokalnih oblasti v kantonu Wallis (Zermatt, Saas Fee, Crans Montana), dal bore malo sadov - kaže, da Svicarjem se ne gre tako hudo, da bi morali delati v turizmu, ponoci in čez vikende.

BIGA pa hkrati sporoča, »da je cutiti tudi pozitivna znamenja«, zlasti iz ZDA in vzhodne Evrope, ki postaja kljub prehodnim težavam zanimivo novo tržišče. Vsem pa je jasno, da je potem, ko so se Svicarji izrekli proti evropskemu gospodarskemu prostoru, pričakovani nalozbeni »boom« izostal in da bodo podjetniki prisiljeni dvigati produktivnost na račun delovnih mest in racionalizacije. Svica se mora zdaj resnično nasloniti na lastne sile. Pri tem bodo nasprotja med francosko in nemško Svico, med mestom in vasjo, med mladino in vse številnejšim ostarelim prebivalstvom in končno nestrpnost do tujcev vse prej kot spodbuda za ponovni vzpon.

MADŽARSKA / ŽRTVE REFORM

Tisoči podpisov proti vladi

Društvo najrevnejših Madžarov zahteva razpis novih volitev

BUDIMPESTA - Madžarsko vrhovno sodišče je pred težko odločitvijo. Presoditi mora, ali lahko volilci z referendumom razpustijo izvoljeni parlament. Skupina, imenovana Društvo ljudi, ki živijo pod najnižjo ravnijsko preživetja, je namreč že zbrala več sto tisoč podpisov, kolikor jih potrebujejo za referendum o novih volitvah. Desno sredinsko vlado obtožujejo, da je s svojimi gospodarskimi reformami, s katerimi skuša državo pripeljati iz komunizma v tržno gospodarstvo, pogrnala v revščino in bedo milijone Madžarov.

Vlada se zagovarja, da sta naraščajoča inflacija in dvostevilna nezaposlenost nujni spremljevalki zdravljenja gospodarstva, društvo pa naj bi s svojim

referendumom ogrozilo mlado madžarsko demokracijo. Referendum o novih volitvah bi bil sicer povsem zakonit, toda v tem primeru bi morala vlada odstopiti, Madžarska pa bi lahko pozabila na gospodarske reforme.

Vrhovno sodišče bo danes zaslišalo zagovornike in nasprotnike referenduma, morda pa bodo tudi že odločili o njegovi usodi. Društvo ljudi, ki živijo pod najnižjo ravnijsko preživetja, se je lani prvič oglašilo z gladovnimi stavkami ob predlogu o davčnih spremembah, s katerimi so na Madžarskem podražili hrano in druge osnovne potrebščine. Ko so do vodno davčno zakonodajo sprejeli, pa je društvo začelo zbirati podpise za nove volitve. (Reuters)

ŠVEDSKA / GOSPODARSKE TEŽAVE

Kriza ubija najbolj slavno socialdemokracijo sveta

STOCKHOLM - Švedska finančna ministrica Anne Wibble je v ponedeljek predlagala korenito zmanjšanje nadomestil za brezposelne, da bi tako ustavila nenadzorovano naraščanje primanjkljaja v državnem proračunu. Kljub temu, da strokovnjaki letos napovedujejo rekordno 6, 2-odstotno nezaposlenost, naj bi poleg nadomestil zmanjšali tudi državna sredstva za ustanjevanje novih delovnih mest, programe za prekvalifikacijo in celo sredstva za poskodbe na delovnem mestu. »Švedsko gospodarstvo je v globoki krizi,« je pred parlamentom povedala fi-

nančna ministrica. Poraba države pa bo v prihodnjem fiskalnem letu za 21,9 milijard dolarjev večja od dohodkov, samo plačevanje sedanjega državnega dolga pa bo zahtevalo 12, 8 milijard dolarjev.

Slavna švedska socialdemokracija zaradi gospodarskih držav pocasi izumira. V ponedeljek so pokopali tudi enako znamenito švedsko rododarnost do renejših narodov vsega sveta. Indija, Vietnam, Tanzanija, Mozambik in 15 drugih svetovnih nezavrtih držav lahko pozabijo na večji del doslej širokocrne švedske pomoči. (Reuters)

ZRJ / ZAHOD SE JE PUSTIL VLEČI ZA NOS

»Naučili so nas spoznavati le prefinjene lažnivce«

Svetovna diplomacija je dala Miloševiću še eno priložnost

ZORAN JELIČIĆ

BEOGRAD - Javnost je bila doslej prikrajšana za najpomembnejši del pogovora med Cyrusom Vanceom in Slobodanom Miloševićem, ki pojasnjuje Miloševićev odhod v Zenevo in tudi bistvo njegove vladavine. V stiriurnem pogovoru je Milošević namreč izjavil, da je treba razumeti tudi njegovo skrb za to, kakšno mesto mu bo pripadlo v zgodovini: ali bo v njej zapisan kot pravi razlagalec in zascitnik interesov srbskega naroda ali kako drugače.

Zgodovina je seveda njegova zadnja skrb. Omemba zgodovinskega mesta je samo udoben zaslon za pravo vprašanje: koga bo mednarodno sodišče obtožilo za vojne zločine na Balkanu. Če bi sklepali po tem, da je Vance odšel iz Beograda zadovoljen, se zdi, da je tudi svet doumel, da Miloševića, vsaj začasno, ne more pustiti brez možnosti umika. Lahko bi stavili, da nihče od odločilnih mednarodnih dejavnikov ne bo omenjal Miloševićeve krivde pri vojnih zločinih, dokler ne bo zagotovljen mir v BiH in zmanjšana napetost na jugovzhodu Balkana.

Miloševićev nastop je zelo pomemben, ce hočemo razumeti njegovo vla-

davino. Neki britanski diplomat je pred kratkim pojasnjeval, zakaj so bila svetu potrebna leta, da je spoznal Miloševića. »Solani smo za to, da prepoznamo prefinjeno neresnico. Če pa nam sogovornik ponudi, da nas bo po pogovoru s svojim rolce-royceom prepeljal do hotela, nam niti na kraj pameti ne pride, da si on pravzaprav tega ne zeli ali da takšnega avtomobila nima.«

Morda bo kakemu tujcu v tolažbo, ko bo spoznal, da so tudi Srbi z Miloševićem potegnili krajsi konec. Tragikomije je bilo poslušati, kako sta se vodja skrajnih desničarjev Seselj in predsednik ZRJ Čosić javno obtoževala, kateri je bil večji Titov privrženec in služabnik: Seselj očita Čosiću, da se je naučil lagati na Titovem Galebu, Čosić pa odgovarja, da je Seselj doktoriral iz Tita!

Navadni državljani se zgražajo, Milošević pa je nedvomno zadovoljen. Svet je izključil elektricni stol že s tem, ko ga klice na pogajanja. Zdaj mora poiskati samo se koga, ki bo mednarodnemu sodišču izročil Seslja in se nekaj vojnih zločincev. Tako bo tudi formalno izpolnil svojo predvolilno obljubo o zatiranju kriminala in korupcije.

Je ves Zahod možno ves čas vleči za nos? Slobodan Milošević (Telefoto:AP)

VOJVODINA / ČISTKE

Odvečni novinarji

Zaposleni, ki niso pogodu oblastem, na prisilnem dopustu

MILENA PUTNIK

BEOGRAD, NOVI SAD - Zdaj je že povsem jasno, da se je začelo. Najprej je slo samo za kuloarska ugibanja, da že obstajajo seznanjeni novinarji, ki ne bodo smeli več delati. Potem je direktor TV Srbije Vučelić pojasnil, da bo odslo na prisilni letni dopust najmanj 20 odstotkov zaposlenih. Vučelić je poudaril, da bodo vsi, ki bodo odsli na dopust, se naprej ostali v delovnem razmerju, saj ne bodo nikogar odpustili, dokler trajajo sankcije.

»Vsi novinarji, ki v državnih medijih niso disciplinirano opravljali novinarskih nalog, v teh medijih ne morejo ostati se naprej, pa tudi ne tisti, ki so se preveč izpostavili v imenu strankarskih interesov.« je izjavil Vojislav Seselj. Na povolilni tiskovni konferenci je Mihajlo Kovac (znani zunanje-politični komentator) poudaril, da je 20 odstotkov odpustenih s TV Srbije malo in da bo treba odpustiti se najmanj tretjino, ker »po teh volilnih rezultatih in v razmerah, ko bodo zmagovalci po volitvah sestavili vlado, vsi ti pač ne morejo ostati v državnih medijih«. Seselj je demantiral Vučelića, ki zatrjuje, da prisilni dopust ni politični obračun z drugimi mislečimi. Po se zmeraj

neuradnih podatkih pri beograjskih programih TV Srbije ne bo sodelovalo približno sto doslej zaposlenih. Med njimi so tudi znana novinarska imena: Milorad Petrović, Branka Mihajlović, Vlado Mares, Milica Lucić-Cavić, Milica Pešić, pa tudi ugledna literarna imena, med njimi Filip David. Za prisilni dopust je predviden tudi nekdanji direktor TV Beograd Cedimir Mirković, poleg njega pa se sporni komentatorji Dragan Nikitović, Petar Lazović in Vitoimir Vujević.

V novosadskem delu televizije je neformalno dostopen tudi spisek 72 delavcev, ki niso več nujno potrebni. Prisilni dopusti tam veljajo za nazaj od 1. januarja. Na TV Novi Sad nista več potrebna dva nekdanja direktorja, nekdanji direktor programa, trije nekdanji glavni uredniki... Neuradno je mogoče slišati, da je od celotne kulturno-umetniške produkcije za Novosadčane cisto dovolj samo - tajnica. Svojevrstno opozorilo pomeni novica, da je edini izdelovalec rotopapirja v ZRJ zacele ohlajati stroje in zaustavljati proizvodnjo zaradi pomanjkanja goriva. Ko bodo izrabljene vse rezerve, bo več kot dovolj razlogov, da grede vsi na dopust.

NOVICE

Mazowiecki na poti v Makedonijo

LJUBLJANA - Posebni odposlanec komisije Združenih narodov za človekove pravice Tadeusz Mazowiecki se je na poti v Makedonijo v nedeljo in ponedeljek dopoldne mudil na obisku v Ljubljani. S slovenskim zunanjim ministrom Dimitrijem Ruplom sta se pogovarjala o krizi na ozemlju nekdanje Jugoslavije. V Skopju naj bi se sestel s predstavnikmi makedonskih oblasti, strank in narodnostnih manjšin ter pokušal ugotoviti, kakšne so razmere v Makedoniji glede spoštovanja človekovih pravic. Mazowiecki naj bi obiskal tudi Zagreb, možnost obiska Sarajeva pa bo se preucil. Predvidoma naj bi se ponovno ustavil v Ljubljani v sredo, kjer naj bi se pogovarjal s predstavnikmi slovenskih oblasti. (STA)

V BiH kosita mrz in lakota

SARAJEVO - V petih izoliranih mestih vzhodne Bosne, kjer živijo predvsem Muslimani, je v 24 urah do ponedeljka popoldne od mrza in lakote umrlo približno 200 ljudi, je sporočil sarajevski radio. Kot so po radiu sporočili radioamaterji iz različnih mest, so 104 ljudi umrli v Zepi, 47 v Srebrenici, 22 v Konjević polju, 13 v Kamenici in 9 v Cerski.

Po nedeljskih uspehih pripadnikov bosansko-hercegovskih sil, ki so napadle več srbskih oporišč v južnem predelu Sarajeva, je bilo v ponedeljek dopoldne v bosansko-hercegovski prestolnici sorazmerno mirno. Srbske sile le občasno s pehotnim orožjem obstreljujejo Trg herojev in Hrasno brdo. Zaradi goste megle letala s človekoljubno pomočjo se naprej ne morejo pristajati. (STA)

Približno 400 francoskih vojakov bo v sredo v Sarajevu zamenjalo doseganje francoske sile, ki so v bosansko-hercegovskem glavnem mestu že šest mesecev. (STA)

Še ena skupna grobnica v vzhodni Slavoniji

ZAGREB - Oddelek za informiranje in raziskovanje hrvatskega ministrstva za zdravstvo je objavil poročilo o skupnih grobnicah na področju Vzhod v vzhodni Slavoniji, ki je pod nadzorom sil Unproforja.

Kot je povedal podpredsednik hrvatske vlade Mate Granić, so poročilo o tem je za posredovanje mednarodnim organizacijam, ki so zadolžene za raziskovanje vojnih zločinov na tem območju. V poročilu so zapisali, da je v vzhodni Slavoniji srbska vojska leta 1991 in 1992 v več krajih izvajala množične uboje civilnih prebivalcev in vojnih ujetnikov. V vasi Vucari naj bi bilo pet skupnih grobnic, v Tovarniku štiri, grobnica pa so tudi ob cesti Vukovar-Sotin v smeri proti Jakobovcu, v gozdu v bližini naselja Petrovci, v Ernestinovem in Trdinovcih, po poročilu sodec, pa naj bi bili najmanj dve skupinski grobnici tudi na pokopališču v Dalju. Podatke o tem je oddelek ministrstva za zdravstvo dobil iz izjav očitcev, predstavnikov Rdečega križa in pripadnikov ministrstva za notranje zadeve. Po besedah Ivica Kostovića je izginilo ali pa je bilo nasilno odpeljanih 13 tisoč oseb. (G. G.)

Grčija ostro protestira proti Jensenovim izjavam

ATENE - Grčija je ostro protestirala zaradi izjave danskega zunanjega ministra, hkrati tudi predsednika Evropske komisije, Uffa Ellemanna-Jensena glede možnega priznanja Makedonije. Namestnik grškega zunanjega ministra George Papatamkos je dejal, da je Jensenaova izjava o tem, da bodo Združeni narodi razpravljali o mednarodnem priznanju Makedonije, provokativna in za Grčijo nepremisljiva. Makedonsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da grška letala se naprej redno kršijo makedonski zračni prostor. Zaradi tega je grški vladi že poslalo uraden protest. Grška letala so že lani večkrat kršila makedonski zračni prostor, to pa se nadaljuje tudi letos, so sporočili z zunanjega ministrstva. (Reuter)

HRVAŠKA / DONOSNI TIHOTAPSKI POSLI

Kar se najprej izvozi v BiH, je potem na Hrvaškem trgu cenejše

Trgovino s cigaretami in drugim monopolnim blagom že v dobršni meri nadzorujejo tihotapske mreže - Trgovina s humanitarno pomočjo

GORAN VEZIĆ / ZAGREB

SPLIT - Postsocialistični ideal, naj bo vse manj države in vse več zasebne pobude, je opaziti tudi na splitskih ulicah, pa tudi po drugih hrvaških mestih, kjer lahko na cesti kupite cigarete skoraj za pol ceneje kot v trafikah.

Cigarete tobacnih tovarn iz Rovinja in Zagreba prihajajo tja, podobno kot kava Franck in drugi izdelki, po posodobljenih tradicionalnih hercegovskih »tobacnih poteh«. Dokaz boste našli tudi na praznem tihotapskem pultu. Na njem lahko preberete: »Danes ponoci so bile težave na hercegovski meji, jutri pa cigarete in kava bodo!«

Glede na to, da je pretihotapljen blago hrvaškega porekla, se srečujete z logicnim tihotapskim ka-

nalom, po katerem hrvaško blago legalno izvažajo in ga potem ilegalno uvajajo iz BiH. Blago, ki dejansko ali samo formalno potuje v BiH, včasih celo kot humanitarna pomoč, je oproščeno dajatev. Tako z nekaj tveganja hrvaško ilegalno tržišče uvaja hrvaški izvoz v BiH in ga potem ob velikanskih dobičkih, ceprav za navadnega državljana tudi občutno ceneje, preprodaja na različnih tihotapskih puljih.

Dobro obveščeni poznavalci teh kupcij zatrjujejo, da je na hrvaško-bosansko-hercegovski meji od Livna do Metkovića celo 19 ilegalnih tihotapskih prehodov. Pul-

lotne trgovine, hkrati pa je napovedal morebitno stavko trgovskih hiš na Hrvaškem. Vrhovi oblasti so zanimali njegove podatke o odstotkih mafijskega deleža v trgovini, niso pa zanimali tistega, kar lahko vidi vsak državljan - odkritega tihotapstva s prav tistimi izdelki, ki sodijo v državni monopol!

Da je poroznost hrvaško-hercegovske meje pravi eldorado za vse tiste, ki finančno bogatijo v senci vojne, dokazuje tudi to, da si je Metković že pridobil naslov hrvaško-hercegovskega Hong Konga, v katerem se, kot zagotavljajo poznavalci, ki so pri koritu najnovejšega biznisa, mesečno proda blaga za približno 60 milijonov ameriških dolarjev.

Direktor splitske trgovske hiše Dalma Ante Ivanković zatrjuje, da ima mafija v svojih rokah med 40 in 60 odstotki ce-

ČRNA GORA / DRUGI KROG VOLITEV

Bulatović bo še naprej predsednik

Obljublja odprtost in razvoj Črne gore

ZARKO RAJKOVIĆ

PODGORICA - Novi crnogorski predsednik je - stari. Tudi naslednjih pet let bo doseganji predsednik Momir Bulatović opravljal naloge crnogorskega predsednika. Volitev se je udeležilo več kot 50 odstotkov državljanov, med njimi jih je 62 odstotkov izkazalo zaupanje Bulatoviću, 24 odstotkov pa se jih je opredelilo za njegovega protikandidata Branka Kostića, nekdanjega podpredsednika predsedstva nekdanje Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Nedeljske volitve so prinesle nekaj zanimivih podatkov. Pricakovali so, da se bo drugega kroga volitev udeležilo manj volilnih upravičencev, vendar je bil odziv dober. V prvem krogu je Bulatović dobil dvakrat več glasov (44 odstotkov, prej 22 odstotkov).

Zdaj pa se je ta razlika povečala na 62 odstotkov proti Kostićevim 24 odstotkom. Na minulih volitvah je Bulatović povsem pogorel v vseh občinah, kjer živi večina Muslimanov in Albancev.

V drugem krogu pa je prislo do preobrata. V nedeljo je na primer v Ulcinju, kjer živi največ Albancev v Crni gori, Kostić dobil samo 200, Bulatović pa celo 6000 glasov. Podoben je bil položaj tudi v muslimanskih občinah Rozaje, Plav, Bijelo polje in drugod.

Kljub temu pa rezultati crnogorskih predse-

dniskih volitev ne pomenijo nikakršnega presenečenja. V svoji predvolilni kampanji je Branko Kostić igral na karto neločljive povezanosti med Srbijo in Crno goro, zaradi česar je pri opoziciji in vladajoči stranki dobil vzdevek podaljšane roke Miloševića. Bulatović ni zanimal potrebe po sodelovanju z Beogradom.

Prav nasprotno, ves čas je volilec sporočal, kako je ta vez potrebna, hkrati pa dopovedoval, da Crna gora ne bo slepo sledila sleherni potezi srbskega vodstva.

Na konkretno vprašanje, ali gre Crna gora v smer svoje samostojnosti, je Bulatović avtomatično odgovarjal, da se crnogorsko vodstvo zaveza za odpiranje v svet, ni pa mu jasno, ali bo po takšni poti krenilo tudi srbsko vodstvo.

Tako se mu je posrečilo pridobiti na svojo stran tudi tiste, ki so bili doslej njegovi najhujši nasprotniki, pripadnike Liberalne stranke, katere vodja Slavko Perović je pred volitvami svojemu članstvu sporočil: »Med dvojnimi zlom izberite manjše!«

Karikatura: Leo Korelec

ČRNA GORA / DRŽAVA TONE V IZGUBAH IN MALODUŠJU

Nezaposlenih je že skoraj sedemdeset tisoč ljudi, nova delovna mesta pa odpirajo v administraciji in policiji

DRAGAN PERKOVIĆ

PODGORICA - Crna gora je pred popolnim gospodarskim zlomom. To ve vsak Crnogorec, to vedo tudi Srbi, ki s Crnogorci delijo usodo v skupni državi. Glede na življenjsko raven njenega prebivalstva je bila nekdanja SFRJ na 54. mestu v svetu, zdaj pa je na 125.

Za Srbijo in Crno goro so zdaj le se Somalija, Kambodža, Kuba in Severna Koreja ter seveda - v vojni uničena Bosna.

»Le kaj nam je bilo tega treba? Vojno je začela Srbija, ne mi, potem pa se ji je naše vodstvo pridružilo in zdaj moramo po-

zreti tisto, cesar nismo skuhali,« menijo Crnogorci. V zadnjih dveh letih se je povprečna stopnja proizvodnje zmanjšala za 16,7 odstotka. Posledica tega je vse večja brezposelnost. Od leta 1988 do septembra letos se je število delavcev v industriji zmanjšalo za dobrih 19 odstotkov, medtem ko se je v zadnjih starih letih skupno število zaposlenih v Crni gori zmanjšalo za 20,8 odstotka. Na cesti so predvsem delavci iz

proizvodnje, število zaposlenih v administraciji, ki jo režim potrebuje, pa je ostalo skoraj enako. Uradniki so tudi veliko bolje plačani od tistih v proizvodnji. Zaradi množičnih odpuščanj je v Crni gori trenutno približno 66 tisoč nezaposlenih. Če bo večina zaposlenih delala v administraciji, ki dohodka ne ustvarja, je seveda vprašanje, kdo bo vzdrževal upokojence in nezaposlene. Sedanja oblast je močno povečala tudi število zaposlenih v

policiji in vojski. Crnogorce bi lahko rešila samo večja industrijska proizvodnja in uspešna turistična sezona. Toda v luksuznih apartmajih na Svetem Stefanu, v katerih so tudi veliko bolje plačani od tistih v proizvodnji. Zaradi množičnih odpuščanj je v Crni gori trenutno približno 66 tisoč nezaposlenih. Če bo večina zaposlenih delala v administraciji, ki dohodka ne ustvarja, je seveda vprašanje, kdo bo vzdrževal upokojence in nezaposlene. Sedanja oblast je močno povečala tudi število zaposlenih v

NOVICE

Nadaljevanje pogajanj o kolektivni pogodbi

LJUBLJANA- Na pobudo Zveze svobodnih sindikatov Slovenije so se nadaljevala pogajanja o spremembah in dopolnitvah Splosne kolektivne pogodbe (SKP). Pogajanj so se udeležili predstavniki Gospodarske zbornice, predstavniki slovenskih sindikatov, predstavniki vlade in predstavniki KNSS-Neodvisnost, ki ni podpisnik Splosne kolektivne pogodbe. Gospodarska zbornica bo ponovno preučila svoj sklep o enostranski odpovedi 30. in 32. člena, ki določata izhodne plače v slovenskem gospodarstvu. Na naslednjem sestanku pogajalskih skupin, ki naj bi bil se ta teden, bodo dokončno sprejeli poslovnik o vodenju pogajanj. (STA)

Poziv delavcem v industriji

LJUBLJANA- Izvršni odbor sindikata SKEI-Litostroj javno opozarja vlado, da večina industrijskih podjetij kolektivno pogodbo le delno uresničuje, delavci dobivajo plače z dolгими časovnimi zaostanki, poleg tega pa so njihove plače močno pod ravni plač v negospodarstvu. Vladi tudi očitajo, da izredno hitro reagira že samo na grozno o stavlki monopolistov v gospodarstvu (energetika, železnica), v sodstvu ali zdravstvu, nihče pa se ne zanima za probleme v industriji. Zato sindikat SKEI predlaga, naj se takoj nanovo definira tarifi del kolektivne pogodbe za gospodarstvo in negospodarstvo ter naj se obveznost industrijskih podjetij zmanjšajo vsaj na evropsko raven. Če ne bo odziva na ta javni apel, bodo tudi delavci v industriji ubrali vse legitimne poti za doseg svojih pravic. (A.Z.)

V Litostroju svirajo vlado pred stavkovnim valom

Čestitke angleške kraljice

LJUBLJANA- Iz kabineta predsednika Republike so posredovali obvestilo o čestitki, ki jo je Milanu Kučanu poslala angleška kraljica. Kraljica Elizabeta II. je predsedniku Kučanu čestitala ob izvolitvi in mu zazelela veliko uspehov v prihodnjem delu. (STA)

DRŽAVNI ZBOR / MEDNARODNI DENARNI SKLAD

Članstvo mora odobriti še slovenski parlament

Banka Slovenije bo imela vlogo fiskalnega agenta in depozitarja Republike Slovenije v Skladu

Na dnevnem redu današnje seje državnega zbora je tudi predlog zakona o članstvu Slovenije v Mednarodnem denarnem skladu (SKLAD). Poslanci so za ta zakon predlagali sprejem po hitrem postopku, torej brez poprejšnje obravnave osnutka besedila, saj bi članstvo v Skladu - kot ocenjujejo poslanci - nudilo pomembno podporo izvajanju programa prestrukturiranja in sanacije slovenskega gospodarstva in bank. Zakon o članstvu Slovenije bo podlaga za uresničitev nedavnega sklepa izvršnega odbora Sklada o nasledstvu članstva Jugoslavije in delitve njenih obveznosti in pravic v Skladu. Predlagano besedilo zakona o članstvu

Slovenije določa, da imajo vsi člani statuta Mednarodnega denarnega sklada v Sloveniji enako veljavni kot zakoni. Vse potrebne dokumente za sprejem Slovenije med članice Sklada bo - kot predvideva predlog zakona - pripravilo predsedstvo države. Za vse transakcije s Skladom, povezane z udeležbo Slovenije v oddelku posebnih pravic crpanja, bo pooblaščen Banka Slovenije, ki jo predlog zakona v tej zvezi določa za fiskalnega agenta Slovenije, hkrati pa tudi za depozitarja Mednarodnega sklada v naši državi, kar pomeni, da bo Banka Slovenije hranila vsa dobroimetja Sklada v slovenskem denarju. Predlog zakona o našem članstvu

v Skladu med drugim nalaga Banki Slovenije, da zaradi vplačila slovenske kvote v Skladu izda neprenosne in brezobrestne zadolžnice, vredne toliko, kolikor znašajo obveznosti Slovenije do Sklada. Za predstavnika Slovenije v tej najpomembnejši mednarodni finančni ustanovi predlog zakona o članstvu določa guvernerja Banke Slovenije in njegovega namestnika. V obrazložitvi predlaganega zakona lahko med drugim preberemo, da bo morala Slovenija ob sprejemu med članice »uradno seznaniti Sklad z načinom določanja tečajja tolara, mu predložiti reprezentativni tečaj tolara in skupaj s Skladom določiti menjalno proceduro.« (K. F.)

DRŽAVNI ZBOR / POSLOVNIŠKA KOMISIJA

Predsedniku lahko pomagajo samo svetovalci, predsedstvo pa nič več

Predsedstvo državnega zbora, da ali ne? - To je le eno izmed vprašanj, ki je bilo v ospredju včerajšnje prve seje komisije za poslovnik državnega zbora, ki se je lotila dela pri pripravi novega, celostnega poslovnika, k delu pa je pritegnila tudi strokovnjake s Pravne fakultete in Fakultete za družbene vede.

Na postavljeno vprašanje včeraj niso dokončno odgovorili, saj zbor pravzaprav ne more imeti predsedstva, kajti, kot so ugotavljali, je predsednik zbora že po nastavi samostojen, predsedstvo pa naj bi mu bilo nadrejeno. Zato poslovnik lahko pred-

vidi kolegij ali koordinacijo, ki bi jo sestavljali predsednik zbora, podpredsednik in vodje poslanskih skupin. Organ bi imel posvetovalno vlogo, zlasti pa bi bil pomemben pri določanju dnevnega reda seje zborov. Predsednik parlamenta Herman Rigelnik je tak način dela sicer že vpeljal, člani poslovniške komisije pa so menili, da ne bo odveč, če to prakso ukanijo tudi poslovniško. Pred končno odločitvijo bodo vsekakor pridobili še mnenja v svojih strankah.

Odpri to ostalo tudi, ali naj državni zbor voli ali imenuje člane delovnih teles. Glede na to da te člane pred-

lagajo stranke, je razumljivo, da jih zbor le imenuje. Problem pa tici v dejstvu, da zbor se ima nekatera delovna telesa (KVIAS, poslovniško in mandatano-imunitetno komisijo), ki jih je izvolil. Brez rešitve so člani poslovniške komisije ostali tudi ob vprašanju odpoklica predsednika zbora, saj so se mnenja močno razlikovala. Toda časa za iskanje najbolj smotnih rešitev je vendarle se dovolj, kajti poslovnik mora- jo oblikovati do konca februarja, sestajali pa se bodo redno vsak ponedeljek. Pri tem bodo upostevali tudi pomoč strokovnjakov Sveta Evrope. (I.M.)

Tancigovo ministrstvo naj bo samostojno (foto: TRIO)

PRED SEJO DRŽAVNEGA ZBORA

Mandatar brez vlade!

Za Drnovška bi glasovali dve tretjini poslancev - Stranke so se o vladi pogajale tudi ponoči - Še vedno mogoča velika koalicijska - Ljudska stranka ne podpira Drnovškove kandidature

TANJA STARIČ

kah, vendar sodelovanja v vladni koalicijski niso nikoli javno odklonili. Obe stranki pravita, da se bosta odločila po pogovorih o programu.

Bistvene za podobo nove vlade in razporeditev političnih razmerij sil pa so seveda odločitve velikih strank. Pri Združenih listih pravijo, da »enkrat ne bi pristali« na neuradno veliko koalicijsko, po kateri bi sicer imeli

»svoje« ministere, ne bi pa bili podpisniki koalicijske pogodbe - približno tako, kot so v vladi sodelovali doslej. Enako trdijo krščanski demokrati. Vendar je bilo sinoči spet slisati, da je sodelovanje SKD v koalicijski najbolj verjetno. Združena lista pa bi v tem primeru imela v vladi samo svoje ministre. Po najboljši »skrajnih« različicah naj bi bil dogovor se bolj zapleten -

vlada bi bila uradno lahko celo manjšinska; vendar pa bi jo podpirala velika večina strank, ki bi dobile v zameno nekaj pomembnih mest v vladi in v drugih državnih ustanovah.

Poskus ljudske stranke, da bi se desnica dogovorila o »alternativni« vladi, ni uspel. Marjan Podobnik je včeraj povedal, da so kljub temu zadovoljni, ker so »ponudili

izbiro« in »presenečeni«, ker so mislili, da so jim »njihovi desnosredinski partnerji bližje«. Povedal je se, da so imeli za mandatarja v mislih Iva Bizjaka in da bo zelo slabo, če bo ena desna stranka v vladi (SKD), druga pa v opoziciji (SLS). Ljudske stranke sploh ne moti, če bo ostala v opoziciji sama, namerava pa se upreti »avtokratskemu vodenju predsednika vlade in koncentraciji politične moči na levici«, kot so označili novi zakon vladi.

KAKŠNE SO DRNOVŠKOVE MOŽNOSTI?

Predsednike strank in vodje parlamentarnih frakcij smo vprašali, ali bodo poslanci njihovih strank danes podprli kandidature Janeza Drnovška za mandatarja ali ne.

IGOR BAVCAR
predsednik DS

Glavni odbor je sklenil podpreti kandidature dr. Janeza Drnovška ne glede na to, da imamo Demokrati formalne in vsebinske pripombe na osnutke koalicijske pogodbe, o kateri se potencialni koalicijski partnerji se niso skupno pogovarjali. Sicer pa smo pooblastili predsedstvo stranke, da aktivno sodeluje v koalicijskih pogovorih. O sodelovanju v koalicijski se bomo odločili, ko bomo seznanjeni z vsemi pogoji in s tem, kako so bile upostevane naše pripombe.

PETER BEKES
v.d. predsednika SDP

V tem trenutku se ni moge dati dokončnega odgovora na vprašanje, kako bomo glasovali o Drnovškovi kandidaturi, predvidevam pa, da jo bomo podprli. Obe stranki, naša in Drnovškova sta namreč oblikovali ekspertno pogajalsko skupino, katere delo daje za nas ugodne rezultate. Zahtevamo zagotovila o programskem delovanju vlade in naši vlogi v njej. Zdjaj kaže, da bomo dobili taka zagotovila.

ZMAGO JELINCIC
predsednik SNS

Smo za to, da čim prej konstituiramo vlado in začnemo delati, saj nekdanja vlada ni več sposobna voditi Slovenije. Ko bo dr. Drnovšek izvoljen, bo moral dokazati, kaj zmore. Če ne bo delal dobro, bomo predlagali zamenjavo. Nikogar pa ne nameravamo odstavljati naprej, tako kot to nameravamo nekateri. To pomeni, da bomo glasovali za kandidature Janeza Drnovška. Vedeti je treba, da bi se s težavami pri sestavi vlade srečeval vsak kandidat, ne le Drnovšek.

MARJAN PODOBNIK
predsednik SLS

Na temelju stalice vodstva stranke in aktivnosti Janeza Drnovška za oblikovanje vladne koalicijske bodo naši poslanci glasovali proti Drnovškovi kandidaturi. Oblikovanje levosredinske vlade ali vlade neformalne velike koalicijske namrec za nas ni sprejemljivo. Javnosti bi bilo treba jasno povedati, kdo je v vladi in kdo

NACE POLAJNAR
vodja poslanske skupine SKD

Stranka se ni sprejela stalice, ali podpreti imenovanje Janeza Drnovška ali ne. Prav tako se nismo sklepali o tem, ali naj naši poslanci na seji glasujejo po lastnem premisleku ali v skladu s stalico SKD. O vsem tem se bomo odločili na današnjem dopoldanskem sestanku poslanske skupine, naša odločitev pa bo odvisna od ponudb, ki jih bomo prejeli.

JOZE PUCNIK
predsednik SDSS

Naša stranka se se ni odločila, kako bo glasovala o Drnovškovi kandidaturi. Pogovori se potekajo, najbrž bo to trajalo danes se cel dan in prav lahko se zgodi, da bomo odločitev sprejeli tik pred 16. uro. Naša odločitev je odvisna od tega, koliko bodo upostevane naše pripombe h koalicijski pogodbi in kakšna bi bila naša zastopnost v novi vladi.

LEO SESERKO
vodja poslanske skupine ZS

Nase nacelo stalice je, da podpremo Janeza Drnovška kot kandidata za mandatarja, čeprav ne bomo vstopili v vladno koalicijsko. V tem trenutku ne vidimo nobenega drugega kandidata, ki bi Drnovšku lahko konkuriral. Mogoče je seveda, da bi v vladi kot strokovnjak samostojno sodeloval kakšen od naših članov. Sicer se zavzemamo za parlamentarno sodelovanje z LDS, podpiramo ekonomski program, ki ga je predstavil Drnovšek, od tega, kako bi njegova vlada priložila našim ekološkim zahtevam, pa bo odvisno tudi vsakokratno glasovanje naših poslancev.

STRANKE / ORGANIZACIJA VLADE

Težave z resorji

Vodje poslanskih skupin so poskušali še enkrat uskladiti stališča do zakona o vladi - Združena lista je presenetila

IVANKA MIHELČIČ

Ze usklajenemu predlogu zakona o vladi iz minulega četrtka so vodje poslanskih skupin na svoji včerajšnji seji - sodila je v okvir priprav na današnjo drugo sejo državnega zbora - dodali se nekaj dopolnil, izmed katerih je najpomembnejše tisto, s katerim se siri seznam ministrstev z dogovorjenih stiri na petnajst. Gre za ministrstvo za znanost in tehnologijo, ki naj bi tudi poslej delovalo kot samostojni vladni resor. Za njegovo samostojnost se je na včerajšnji seji posebno delovne skupine državnega zbora - vodil jo je tako kot minuli četrtki v.d. vodje poslanske skupine LDS Jozef Skolc - zavez Leo Seserko (ZS), podprl ga je Rado Bohinc (ZL), njunim argumentom

v prid ministrstva za znanost pa ni nasprotoval nihče.

Udeleženci seje so se sicer dobesedno sprehodili skozi vse člene predloga zakona o vladi in jih potrdili brez kakršnih koli dodatnih pripomb - izjema je drugi člen predloga zakona. Le-ta med drugim govori, da vlada opravlja svoje funkcije samostojno v okviru ustave in v skladu z zakonom. Zaradi vztrajanja Dimitrija Rupla (DS) in ob podpori Rada Bohinca (ZL) so se dogovorili, da zboru predlagajo, naj iz omenjenega določila crta besedo »samostojno«. V nasprotju bi namrec, po Ruplovih besedah, dikcijo sa-

dopolnila posredovala na sami seji državnega zbora. Podobno bodo storili tudi krščanski demokrati, ki se sicer zavzemajo za to, da delo in socialna ostaneta skupaj, želijo pa, da ministrstvo razširi krog svojega delovanja in se poslej imenuje ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

Brez kakršnih koli pripomb pa so udeleženci včerajšnje seje potrdili siceršnji dnevni red današnjega sklica državnega zbora, na katerem bo precej pozornosti namenjene tudi predlogu zakona o članstvu Republike Slovenije v Mednarodnem monetarnem skladu ter predlogu zakona o vpisu in vplačilu delnic v delniški kapital Evropske banke za obnovo in razvoj.

VIS na glas podpirajo le demokrati

Na seji delovne skupine prav nihče izmed navzočih predstavnikov poslanskih skupin ni sprožil vprašanja o primernosti vsebine 39. člena predloga zakona o vladi, ki govori o prehanjanju Varnostno-informativne službe (VIS) iz ministrstva za notranje zadeve pod neposredno jurisdikcijo vlade. Gre za tisti del člena, ki govori o tem, naj bi dotedanje pristojnosti notranjega ministra s tega področja prevzela vladna komisija, sestavljena iz najmanj treh ministrov. Kot smo že poročali, temu nasprotuje prav VIS, ki se sklicuje na besedilo prejšnjega osnutka predloga zakona o vladi. Po njem naj bi omenjene pristojnosti prevzel direktor VIS, posebna vladna komisija in tudi komisija slovenskega parlamenta pa naj bi nadzorovali to delo. V VIS menijo, da bi tako povečali operativnost službe. Toda parlamentarne stranke, razen demokratov, temu nasprotujejo, kar so jasno izpricale že na četrtkovi za javnost zaprti seji iste delovne skupine. Izvedeli smo tudi, da je včeraj potekalo kar nekaj neformalnih pogovorov na to temo in da so »simpatični« na strani VIS, vendar to se nič ne pomeni. Lahko se zgodi, da bo kdo izmed poslancev (demokrat?) vložil dopolnilo na predlog zakona, razprava pa bo pokazala, kakšni rešitvi so naklonjeni poslanci.

AVSTRIJA / PROGNOZA ZA LETO 1993

Stagnacija v turizmu?

DUNAJ - Cas velikih prirastkov v avstrijskem turizmu je očitno mimo: po najnovejši prognozi bo leto 1993 prineslo avstrijskemu turizmu samo še prirastek med 3 in 4 odstotki. Prirastek bo torej pozlra inflacija, ki je prognozirana v prav enakem obsegu!

Minister za gospodarstvo, Schüssel racuna

za leto 1993 s skupnim prometom v višini 400 milijard silingov (1992: 385 milijard), poudaril pa je, da bo najbolj problematična poletna sezona 1993, za katero pričakuje znatno nazadovanje. Manj skrbi mu dela zimska sezona 1992/93, ki bo po vsej verjetnosti dosegla izredno uspešne številke zimske sezone

1991/1992.

Najmočnejše turistične dežele v Avstriji so Salzburg, Tirolska in Koroska. Njihov delež znaša 70 odstotkov celotnega turističnega prometa.

Na sliki smučarski center Mokrine na Koroskem: tudi letos uspešna sezona, vendar verjetno ne na ravni lanskega leta. (I.L.)

OB 500. OBLETNICI ROJSTVA

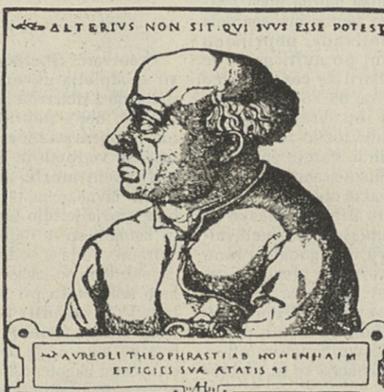
Beljak praznuje »Paracelzovo leto«

IGOR SCHELLANDER, IVAN LUKAN

DUNAJ/BELJAK - Za Celovcem drugo največje korosko mesto Beljak zelo dolgo varuje in neguje tradicijo Teofrasta Bombastusa Hohenheimskega, imenovanega Paracelsus. Po vsej Evropi sloveči zdravnik, ki se je rodil konec leta 1493 v kraju Einsiedeln v Švici (in 1541. leta umrl v Solnogradu), je kar nekaj let zivel v Beljaku, kjer je njegov oče deloval kot mestni zdravnik. Prestolnica zgornje Koroske je poleg Basla, Ferrare in Solnograda tako imenovano »Paracelzovo mesto«.

To je tudi razlog za to, da Beljak letos praznuje »Paracelzovo leto« z vrsto znanstvenih in medicinskih simpozijev ter kulturnih in izobraževalnih prireditiv. »Ob 500-letnici rojstva Paracelza,« tako sta avstrijskim casnikarjem sporočila beljaški župan Helmut Manzenreiter in mestna kulturna referentka Monika Kohl-Kircher na tiskovni konferenci na Dunaju, »se bo mesto Beljak slavnostnemu jubileju odzvalo z v evropskim merilu najboljše prireditvenim programom.

Uradno pa je »Paracelzovo leto« v petek zvečer odprl koroski kulturni referent Peter Ambrozy v Paracelzovi dvorani mestne hiše v Beljaku. Dejal je, da je bil Paracelz v dobi, v kateri je zivel, velik humanist. Spominsko leto pa naj bi vsem, ki nosijo politično odgovornost za dogajanja v Evropi bilo povod, da je mogoče odgovoriti na vojno v bivši Jugoslaviji oz. na problem desnega ekstremizma in

nacionalizma »samo z alijsko humanizma vseh demokratičnih sil in institucij, ki presega nacionalne meje«.

Beljak se od petdesetih let dalje spominja legendarnega zdravnika in filozofa v okviru redne podelitve »Paracelzovega prstana« - nagrade za izredne zasluge na področju zdravstva in humanih znanosti. »Kaj nam sporoča Paracelz danes?« je po besedah beljaškega župana okvirno geslo vseh aktivitet v okviru »Paracelzovega leta«. K sodelovanju so pridobili tudi zdravstvene ustanove in celovsko univerzo. 500-letnica Paracelzovega rojstva naj ne bo samo pogled v preteklost in rezime, poudarja kulturna referentka Monika Kohl-Kircher, temveč priložnost za osvetlitev aktualnih vidikov Paracelzove miselnosti in dejavnosti. Nekatere njegove smernice so danes aktualnejše kot kdajkoli, in to ne samo za medicino: stalno iskanje in odk-

rivanje, narava kot ključ boleznim in ozdravitve, fleksibilnost znanosti, celotnost gledanje na medicinske in druge probleme. Znani avstrijski zdravnik dr. Alois Starcher je na tiskovni konferenci omenil paralele med Paracelzovim casom, ko je prišlo do menjave paradigme in ko je Paracelz s svojimi novimi pristopi k zdravljenju prišel v oster konflikt s takratno zastarelo medicino grsko-rimskega porekla, ter današnjimi razpotji v medicini in zdravstvu. Zavzel se je za nov dialog med klasičnimi pristopi solske medicine in alternativnimi načini zdravljenja, pri čemer bi lahko zlasti Paracelzova miselnost postala most novega sporazumevanja.

V okviru »Paracelzovega leta« bodo v Beljaku potekale solske akcije, umetniške instalacije in tezični kulturni programi (tezične prireditve v okviru »Karantanskega poletja«, strokovne prireditve (forum »Zdravniki v pogovoru - razprava med solsko in alternativno medicino«) ter sporno-medicinski seminarji. Prireditvenik tega ob zalogiške prezentacije Paracelzovih del do razprav o paranznanstvenih in esoteričnih pristopih do človeka in njegovega zdravja. Eden izmed viskov bo tako imenovani »Paracelzov sejem« (od 14. do 17. januarja na celovskem sejmišču, kjer bodo prisotna tudi slovenska podjetja in zdravstvene strukture (zdravilišča).

NOVICE

Mladi iz Argentine navdušili koroske Slovence

CELOVEC - Na povabilo Krscanske kulturne zveze v Celovcu in Mesanega pevskega zbora Gallus, ki je avgusta lani obiskal slovenske centre v Argentini, sta se na Koroskem mudila pevski zbor in folklorna skupina Slovencev iz Buenos Airesa na avstrijskem Koroskem. Pevci so oblikovali bogoslužje v Globasnici in v Zelezni Kapli, skupno pa so nastopili ob prihodu na Korosko na Zvezni gimnaziji in Zvezni realni gimnaziji za Slovence v Celovcu, na Višji soli za gospodarske poklice v Sempturnu pri Sentjakobu in Rožu ter na koncertu v kulturnem domu »Danica« v Sempturnu v Podjuni.

Mladi gosti iz 12.000 kilometrov oddaljene Argentine so s svojimi nastopi navdušili obiskovalce njihovih koncertov, prav tako pa so sami bili nad vse presenečeni nad prisrčnim sprejemom med slovenskimi rojaki na Koroskem.

Dnevi petja za otroke

TINJE - Več kot 25 otrok se je zbralo na tradicionalnih dnevih petja in igre v domu prosvete, ki jih je organizirala katoliška mladina na celu s Pavletom Zablaticnikom. Gabi Amrus je z otroci pela, Rezi Kotler z njimi oblikovala svetilke iz glinice po glasbenem taktu, z otroci pa so se delali Jurij Buch (ples), Olga Kusej in Erih Oraze. Otroci pa so tudi spoznavali delo z mediji: pripravili so prispevek za tedensko slovensko televizijsko oddajo »Dober dan, Koroska!« in pisali so za otroško revijo »Nasa mavrica«.

Sproščeno razpoloženje na 41. Slovenskem plesu

CELOVEC - Tradicionalni, letos že 41. Slovenski ples Slovence prosvetne zveze, je bil prvi visok plesne sezone Slovencev na Koroskem. V nabit polni veliki dvorani Doma sindikatov se je zbralo nad 500 obiskovalcev iz vseh krajev dvojezične Koroske, kot vsako leto pa je bilo lepo stevilo gostov tudi iz Slovenije. Prireditelja pa so tokrat s svojim obiskom razveselili tudi mladi Slovenci iz Argentine, ko so v nedeljo končali tridnevno gostovanje na Koroskem. Med gosti so bili poleg predstavnikov slovenskih političnih, kulturnih in gospodarskih organizacij na Koroskem tudi slovenski minister za Slovence po svetu Janko Prunk, predsedniški kandidat SKD Ivan Bizjak, ter tudi zastopniki strank večinskega naroda. Za sproščeno, nadvse veselo razpoloženje ob mizah in na plesiscu pa so poskrbeli New Times Big Band iz Smihela pri Pliberku ter ansambla »Rubin« in »Agropop« iz Slovenije.

Dijaki počastili 100 let smrti Jožefa Stefana

CELOVEC - Ob 100-letnici smrti velikega koroskega rojaka, fizika Jožefa Stefana, so se v centru pred Geigerjevo hišo na Zrelski 88 v Celovcu, ki nosi Stefanovo spominsko obeležje (zal samo v nemščini) zbrali dijaki nekaj razredov višje stopnje tamkajšnje slovenske gimnazije.

Pobudnik za priložnostno spominsko svečanost je bil nekdanji profesor na tej gimnaziji koroski pisatelj Janko Messner. Brez velikih besed, bolj custveno, po korosko so zapeli in prebrali nekaj Stefanovih pesmi!

Lastnik sedanje hiše je bil nekako prijeten presenečen in povedal je, da sploh ni vedel, zakaj je spominska plošča na nje-

govi hiši.

Janko Messner je ob tem nacel vprašan dvojjezičnega spominskega obeležja in prav bi bilo, da bi ga v dogovoru z lastnikom podprle tudi slovenske organizacije na Koroskem.

Medtem ko so v Sloveniji po tem znamenitem koroskem Slovencu, fiziku in odkritelju (sevalni zakon) poimenovali vodilni znanstveno-raziskovalni inštitut, je Stefan v svoji Koroski skoraj pozabljen. Bolj ga priznava Dunaj, kjer je bil univerzitetni profesor in član Akademije znanosti in umetnosti. Prav zaradi tega je pohvalna pobuda literata Janka Messnerja - tudi zaradi Stefanovega pesništva. (H.V.)

AVSTRIJA / ALI AVSTRIJCI RES PREVEČ BOLEHAJO?

Gospodarstvo očita delavcem zlorabo socialnega sistema

Vranitzky nasprotuje načrtom ljudske stranke

IVAN LUKAN

odstotkov).

Ljudska stranka je Maderthanerjevo zahtevo po neizplačanju prvega dneva bolniške sicer ne popolnoma podprla, naznanila pa je, da bo treba »odpraviti zlorabo socialnega sistema«.

Socialdemokratski kancler Franz Vranitzky je nacrt ljudske stranke odločno zavrnil, socialni minister Robert Hesoun pa je v svoji reakciji govoril o »hudihih očitkih na račun avstrijskega delavca« in poudaril, da ne bo dopustil razbijanja socialnega sistema v državi. Naznanil je, da se bo »postavil pred delavce«.

Proti nacrtom vplivnega gospodarskega

krila Ljudske stranke se je izrekel tudi osrednji tajnik SPÖ, Josef Cap,

ter govornik Zelene alternative, Floß. Oba sta dejala, da si Avstrija ne more privoščiti demontažo socialnega sistema.

Rekord prodaje avtomobilov

DUNAJ - Lansko leto je bilo rekordno leto za prodajalce avtomobilov v Avstriji. Se nikdar poprej ni bilo prijavljenih v teku enega samega leta 325.000 novih avtomobilov. Pri tem je razveseljivo dejstvo, da se je delež osebnih vozil z manjšo emisijo okolju škodljivih snovi povečal na 51,6 odstotkov, poroca organizacija avtomobilistov ARBÖ. Za letos pričakujejo uvozniki avtomobilov prodajo 325.000 do 300.000 novih avtomobilov. (i.s.)

PORABJE / POBUDA ZVEZE SLOVENCEV

Letopis za slovensko manjšino na Madžarskem

Dogodki v letu 1992, koledar, fotografije in prispevki v domačem narečju

FERI LAINSEK

SLOVENSKI KOLEDAR 1993

MONOSTER - Zveza Slovencev na Madžarskem je tudi letos izdala obsežen Slovenski koledar, ki so ga pripravili sodelavci z obeh strani meje. Ob pomanjkanju slovenske tiskane besede v teh krajih, se zdi publikacija nadvse dragocena. V njej je navsezadnje kronološko zabeleženo

leto, ko se je položaj Slovencev v Porabju bistveno izboljšal in je zato, navidez socrealistično oblikovana naslovnica, s fotografijama obiska predsednikov Madžarske in Slovenije v krajih med Muro in Rabo, nadvse pomenljiva. V koledarju je sicer še obilica znanstvenega in poljudnega

branja o zivljenju za mejo, med katerimi velja posebej omeniti prispevek Vilka Novaka Slovencev in slovenscina - krizani in razpravo dr. Albine Necak Lük Matejinscina je imetje. Lepa posebnost so tudi teksti Irene Barber in Mikija Rosa, ki so natisnjeni v narečju.

DUNAJ / OPERNI PLES 1993

Zahteva po odpovedi manifestacije ali izročitvi dobička žrtvam vojne v BiH

DUNAJ - Bodo dunajska sikerija in prominentni gostje iz vsega sveta veselo zaplesali, medtem ko skorajda pred avstrijskimi hišnimi vrati, v Bosni in Hercegovini, grozovita vojna terja tisoče žrtev? Tradicionalni ples v dunajski operi je ponavadi zbujal veliko pozornost zaradi kritike s strani levicarskih, alternativnih, mladinskih in socialnopolitično angaziranih organizacij, ki sprico večajo se revščine v tretjem svetu in milijonov od gladu umirajočih, niso hotele ostati ravnodušne ob vsakoletnem spektaklu na gala-prireditvi arogant-

ne high-society. Na naslovnica gazeta so se namesto prominentnih gostov s kričecimi modnimi inovacijami in dragim nakitom, znašle cedalje pogosto slike o pretepu med pretežno mladinskimi demonstrantami proti opernemu plesu ter dunajsko policijo. 1991. leta je bil ples odpovedan - povod je bila vojna v Zalivu. Letos je operni ples napovedan za 18. februar. Uradno do zdaj se ni govora o kakšni odpovedi, vendar se je za formalna skupina prominentnih žena, ki sprico večajo se revščine v Bosni zahteva novo orientacijo.

»Vlada naj dobiček pri plesu - saj je to neke vrste državna prireditve - podvoji ali pomnoži, znesek pa naj da na razpolago za žrtve državljanske vojne.« zahtevajo bivša ministrica in zdajšnja referentka ljudske stranke za begunce, Marilies Flemming, generalna sekretarka stranke Ingrid Korosec, socialdemokratska referentka za zenska vprašanja Karlsson ter ministrica za okolje in družino Maria Rauch-Kallat (ÖVP). Organizatorji plesa pa poudarjajo, da ponovne odpovedi plesa finančno ne bi bilo mogoče pretrpeti. (i.s.)

AVSTRIJA / ETTMAYER ODHAJA

Odstop zaradi obtožb o zaposlitvi s prostitutkami

DUNAJ - Poslanec ljudske stranke (ÖVP) v avstrijskem parlamentu Wendelin Etmayer bo konec januarja oddal svoj mandat. Tako je sporočil svojim nadrejenim strankarskim medijem.

Klubiški vodja ljudske stranke Heinrich Neisser je Etmayerja od decembra dalje pozival k odstopu, kajti v decembru je dunajsko sodišče (v prvi instanci) potrdilo poročila dveh dunajskih novinarjev (ter trditve njihovih pric) o »intenzivni zaposlitvi« poslanca z romunskimi hotelskimi prostitutkami v okviru raziskovalne avstrij-

ske parlamentarne misije v Romuniji po burnih dogodkih leta 1990. Etmayer se je do zadnjega branil odstopa, vendar je bil pritisk stranke močnejši.

Vendar petdesetletni poslanec po 15 letih parlamentarnega dela - vsaj v materialnem smislu - ni utrpel velike škode, saj odhaja iz svoje politične funkcije z odpravnino v višini 1,107.512 silingov. Po petih letih ima pravico na penzijo kot politik v višini 46.000 silingov, dodatno pa mu teče še plača kot uradnik zunanjega ministrstva (nekoliko manj kot 50.000 silingov). (i.s.)

PRIREDITVE

Torek, 12. januarja 1993
TINJE
Dom prosvete: ob 19. uri
tečaj jage (za izurjene).

Četrtek, 14. januarja 1993
CELOVEC
Univerza - predavalnica
2: ob 20. uri Die Sezessionisten von Qumran - Wüstenge-meinde und Christentum. Predava univerzitetni prof. dr. Karl Woschitz. V nemščini.

Petek, 15. januarja 1993
CELOVEC
Novi trg: ob 17. uri Veriga luci »Ljudje proti sovražstvu do tujcev«.
DUNAJ
Klub slovenskih študentov, 7 (Mondscheingasse 11): ob 20. uri Predstavitev ceske narodnosti na Dunaju - predavanje in glasbeni večer.

NOVICE

Cocacola v novih plastičnih stekleničkah

ATLANTA - Cocacola je sklenila zamenjati dosedanje stekleničke klasične oblike z novimi, iz plastike za reciklazo.

Eksplozirala ladja z dinamitom

OSLO - Pri otoku Skjernoy, ki leži ob južni norveški obali, je eksplozirala ladja, ki je prevzala dinamit in vzgjalnike. Po poročilu policije ni bilo ranjenih. Eksplozija je bilo slišati v krogu nekaj 5 km, nesreča pa se je pripetila, ko je tovorna ladja Stavford nasedla na ceri. Za 120 prebivalcev otoka za sedaj ni nobene nevarnosti, nič pa se ne ve o usodi posadke.

Tajske prostitutke bodo prevzgojili v bolniške sestře

BANGKOK - Tajski notranji minister je v svojem nacrtu za boj proti prostituciji predlagal, da bi lahko izvedle prevzgojili v bolnišnicah in jih poslali na delo v Združene države. Na Tajskem je nastarejša obrt, poleg turizma, najsolidnejša gospodarska postavka, ki pa je privedla tudi do tega, da se je močno razširil aids. Minister Chavalit predlaga, da bi se spopadli z obema pojavoma tako, da bi organizirali triletno tečaj, s katerimi bi prevzgojili prostitutke v bolničarke.

Suša pesti Španijo

MADRID - V Španiji ne dežuje že dva meseca, kar je povzročilo dokajšnjo sušo, zaradi česar so morali sprejeti nekatere omejevalne ukrepe v Andaluziji, Estremaduri, in Kastilji. Tako je v Seville na primer prepovedano zalivati vrtove, prebivalci pa imajo vodo samo 12 ur na dan. V Avili, Cadizu in v Toledu imajo vodo samo 8 ur na dan, medtem ko v Madridu prebivalci pomanjkanja vode se niso občutili, ceprav se je gladina vode v zajetjih dramatično zmanjšala tudi pri glavnem mestu. Zmanjšanje količine vode v zajetjih je sicer že povzročilo povečanje koncentracije magnezija in sulfatov v pitni vodi, kar je pripeljalo do spora med oblastmi in naravovarstveniki, ki trdijo, da je voda že škodljiva za zdravje. Stanje je najslabše v Jaenu v Andaluziji, kjer bodo februarja, ce se položaj ne bo spremenil, popolnoma ukinili dobavo vode.

Škandal v iranskem nogometu

TEHERAN - Nogometni ambient v Iranu je pretresla policijska preiskava, ki se je končala z aretacijo starih znanih nogometasev in treh njihovih spremljevalk. Vsi so priznali policiji, da so se udeležili veselice, na katerih so uživali mamila in s izzivljali s prostitutkami. Kaze, da se je preiskava zacela, ko je policija opazila, v katerem sta bila dva nogometasa in zenska, ki ni bila oblečena tako kot ukazuje koran. Vsi tvegajo zelo stroge kazni, saj gre po iranskem zakoniku za enega najhujših zločinov.

Po sledih Belega očnjaka

MILWAUKEE - Dirke z vlečnimi psi so v Združenih državah zelo priljubljene. Nedeljska dirka pa je potekala v zelo težkih okoliščinah, saj so bile snežne razmere izredno neugodne. Malamut na sliki je povlekel sani, ki so tehtale kar nekajkrat več kot on.

VELIKA BRITANIJA / BRITANSKA VLADA UVEDLA PREISKAVO O VZROKIH NESREČE

Prebivalci Shetlandskih otokov prepuščeni na milost in nemilost naravnim elementom

Neurje in viharji vetrovi preprečili sleherni poskus, da bi rešili tanker Brear - Katastrofa ob Shetlandu pokazala, da je človek proti naravnim nesrečam nemočen - Nepredvidljive kratkoročne posledice

LONDON - »Na milost in nemilost smo prepuščeni naravnim elementom. Ostali sta nam le bolečina in moreča žalost, da se je to moralo zgoditi... Kot da je vsega konec. Ta del sveta je bil vedno tako lep in čist in to, kar se je zgodilo, navdaja človeka z brezmejno žalostjo... Shetlandski otoki ne bodo nikdar več takšni, kot so bili. Nafta je hudiceva.«

Takšni in podobni odmevi prihajajo z otoka Shetland, kjer pred tednom naselili tanker Brear se zmeraj pušca nafto.

V Liberiji registrirani tanker ameriških lastnikov je bil s 85.000 tonami nafte na poti iz Norveške v Kanado, ko so mu 5. januarja na jugu Shetlanda med Sumburgh Headom in otokom Fair odpovedali motorji. Reševanje se ni posrečilo in viharji vetrovi, ki v tem predelu pozimi dossegajo hitrost tudi do 160 kilometrov na uro, so tanker porinili v zaliv Quendale, kjer je ob skalnati obali nasedel.

Razlita nafta pušca že 25 morskih milj dolgo sled po morju in ob obali. Razlitje poleg onesnaženja, ki ga povzroča v morju, ogroža tudi ljudi, zivali in pridelke na zemlji. Močni vetrovi raznašajo po otoku zmes nafte in morske vode.

Tenka naftna plast pokriva zemljo južnega dela Shetlanda, neprijeten vonj po nafti pa se je razširil že cez polovico otoka. 65 kilometrov daleč od kraja nesreče ljudje tožijo zaradi ocesnih in kožnih vnetij. Na najjužnejšem delu otoka lokalne oblasti delijo ljudem dihalne maske in preplasenemu prebivalstvu omogočajo redne zdravstvene preglede, ceprav trdijo, da zaenkrat zdravje približno 600 najbolj ogroženih prebivalcev ni v nevarnosti in evakuacija se ni potrebna.

Ob obali so ekologi nasteli že več kot 500 mrtvih morskih ptic, opazili pa so tudi prve skupine umirajočih tjujnjev. Ekologi pravijo, da bodo posledice nesreče hujše, kot jih odkrivajo ob obali, kajti veliko mrtvih ptic morje ne bo naplavilo na obalo.

Prve dni po nesreči so iz letal skropili razlito nafto s kemikalijami, ki naj bi pomagale razpršiti naftni madež. Pred dvema dnevoma so tudi to opustili, ker so se otocani uprli, prepričani, da kemikalije povzročajo več škode kot koristi.

Ekoloska nesreča ob Shetlandu je pokazala, da je človek nasproti njej nemočen in niti ne ve, kakšne bodo kratkoročne in dolgoročne posledice.

Prebivalci Shetlanda so se stoletja ukvarjali pretežno z ribištvo, neprestan boj z neprijaznim okoljem pa jih je ob močnih vetrovih in razburkanem morju zelo utrdil. Življenje na otoku brez dreveja je bilo težko in ostajali so le najbolj vztrajni. Toda v sedemdesetih letih so na severnem delu otoka pri Sulom Vou zgradili največji naftni terminal v Evropi, tako da je nafta otocanom zagotovila sorazmerno blagostanje. Zgradili so sole, ceste in z mostovi povezali tudi druge manjše naseljene otoke. Pri tem pa so se ves čas zavedali nevarnosti nesreče, ki bi jo lahko povzročila razlita nafta.

Vendar se je nesreča zgodila na drugi strani otoka, tam, kjer je niso pričakovali, in nafta, ki je zagotavljala dobro življenje 23 tisoce prebivalcev, zdaj mnogim ogroža vsakdanji kruh.

Tretjina prebivalstva se se vedno ukvarja z ribištvo, ki shetlandske gospodarstvu prinaša 75 milijonov funtov letno. Prav ribištvo je zdaj ogroženo in ribiči so se prostovoljno odpovedali ribolovu na področju 400 kvadratnih morskih milj, da bi ohranili svoje dobro ime. Zaradi nevarnosti onesnaženja so zaprli tudi 16 farm lososov. Pri tem se otocani namreč zavedajo, da naftni viri v naslednjih desetih letih lahko usahnejo, in ce jim bo odvzeta možnost ribolova, bodo v velikih težavah. Znanstveniki jih sicer tolažijo, da po

ALJA KOŠAK

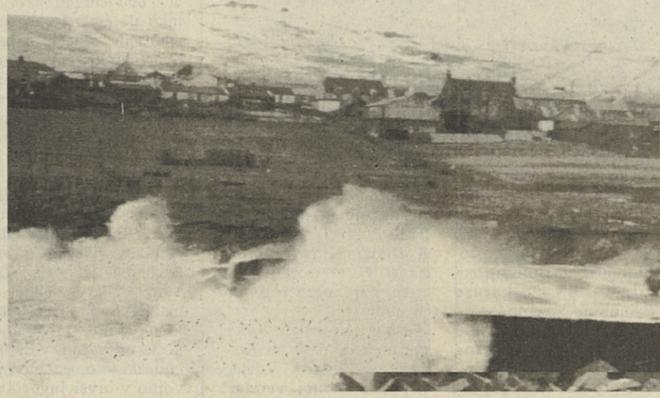
do sedanjih izkusnjah lahko zagotovijo, da si bosta morska flora in favna opomogli v petih letih. Naftna emulzija, ki jo veter zanasa v notranjost otoka, prekriva tudi pasnike in poljedelske pridelke. Prizadete so ovce in veterinarji svarijo, da onesnaženi pasniki

ogrožajo tudi ovčji zarod. Ribice in farmarje skrbiti dolgorodne posledice in prizadet ugled njihovih proizvodov, ki so jih ljudje kupovali predvsem zato, ker so prihajali iz čistega »zelenega« olja.

Britanska vlada je sicer uvedla preiskavo o vzrokih nesreče in opozicija zahteva, naj z evropsko konvencijo omejijo plovo tankerjev v bližini

ni obal in celo z razdarjem nadzorujejo njihovo gibanje na izpostavljenih področjih. Toda ekologi opozarjajo, da človek namerno izlije v morje 90 odstotkov od 3,5 milijonov nafte, ki jo morajo vsako leto sprejeti morja sveta, o čemer pa mediji sploh več ne poročajo. Zato bi morali končno zaceti resneje razmisljati in ukrepati tudi v tej smeri.

Neurje preprečuje vse posege na Shetlandih

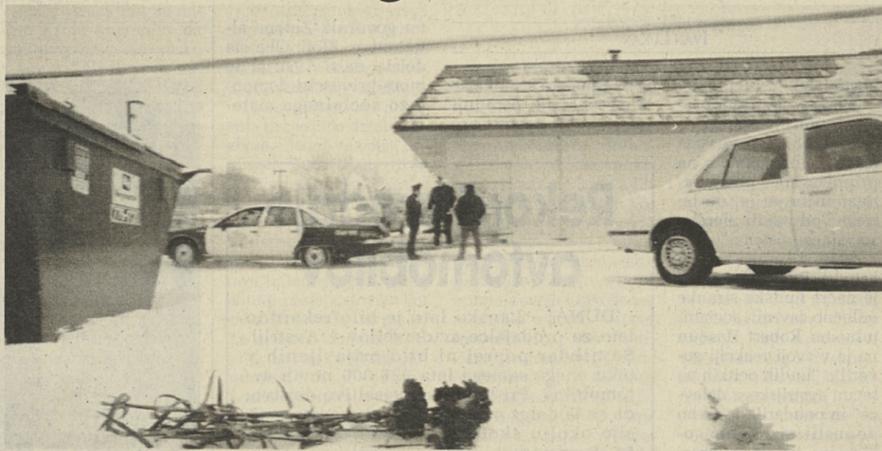

Razbesnelo morje je doslej preprečilo učinkovitejše posege (Telefoto AP)

LONDON - Silovito neurje z valovi do 20 metrov visine in z vetrom, ki je presegel 100 kilometrov na uro, je tudi včeraj preprečilo radikalnejše pobude ob razbitinah liberijskega tankerja Brear. Meteorologi napovedujejo delno izboljšanje vremena sele za jutri, tako da ni jasno, kdaj bo poseben nizozemski tanker poskusal pretociti preostalo nafto iz Brearja. Po mnenju izvedencev je je bore malo ostalo v brarjevih cisternah. Zaradi neurja sta morala tudi waleski princ in edimburški vojvoda odpovedati včerajšnji obisk na Shetlandskih otokih.

ZDA / SEDEM TRUPEL V HLADILNIKU RESTAVRACIJE

Krivci sobotnega pokola pri Chicagu še neznani

CHICAGO - Ameriška policija se ni odkrila neznanca, ki je konec prejšnjega tedna pokoncal 7 uslužbencev neke restavracije v kraju Palatine pri Chicagu in

njihova trupla potem skrili v hladilnik. Restavracija (na sliki AP) leži ob avtocesti, kjer je vedno ogromno prometa.

NEMČIJA / ZARADI BOLEZNI

Nekdanjega voditelja NDR Honeckerja bodo izpustili?

BERLIN - Berlinsko deželno ustavno sodišče bi lahko že danes odredilo izpustitev bivšega vzhodnonemškega partijskega in državnega voditelja Ericha Honeckerja. To je v intervjuju za Bild izjavil Wolfgang Ziegler, eden od treh odvetnikov, ki 80-letnega Honeckerja branijo na procesu zaradi zrtv prebegov cez berlinski zid.

Do sedaj so bili vsi prepričani, da bi do morebitne izpustitve Ericha Honeckerja lahko prišlo sele po četrtkovni razpravi, ko bodo sodniki preverili zadnje dokumenta-

cijo o njegovem zdravstvenem stanju. Honeckerjevi odvetniki so pred deželnim ustavnim sodiščem sprožili spor glede ustavnosti pripora za človeka, ki je zaradi »končnega raka« na smrtni postelji. Ce bo sodišče sprejelo ta ugovor, bo torej Erich Honecker lahko že danes zapustil zapor in odpotoval v Cile, kjer bi hotel v miru umreti. Ze prejšnji teden pa so sodniki ločili postopek proti Honeckerju od procesa proti ostalim članom vshodnonemškega obrambnega državnega sveta.

ARGENTINA / TRČILI TRIJE AVTOBUSI

55 mrtvih v nesreči

Pri argentinskem mestu San Tome, ki leži nekaj 500 km od Buenos Airesa so trčili trije avtobusi, pri čemer je bilo 55 ljudi ubitih in nekaj 70 ranjenih. Vzroki so še neznani (AP)

Vrniti morajo visok znesek

NEW YORK - Družbo za finančno posredovanje Painewebber je drago stal zgrešen nasvet vnuke Sama Waltona Johnu Robsonu, naj proda 403 delnic družinske družbe Wall-Mart, ker bo njihova vrednost padla. Proti pričakovanju Painewebberovih izvedencev se je vrednost delnic zvisala, tako da je John Robson utrpel za 8,7 milijona dolarjev izgube. Posredniško družbo je zato tožil pred arbitražno komisijo Wall Streeta, ki je razsodila, da mora družba Painewebber poravnati škodo.

Onesnaženost v zraku vpliva na neoporečnost ledeniške vode

RIM - Onesnaženje zraka, ki je v teh dneh spravilo na kolena številna italijanska mesta, ni znailno samo za urbane sredine, s smogom se ubadajo tudi na podeželju in celo na najvišjih vrhovih Alp, kjer sneg ni več devisko bel in rahel, ledniki pa so prevzeli nezavidljivo vlogo zbirališč v zraku prisotne nesnage.

Po besedah odgovornega pri inštitutu za zračno onesnaženje Vsedržavnega sveta za raziskave (CNR) Iva Allegrija so v snegu podobno kot v kislem dežju prisotni vsi onesnažujoči delci, ki se nahajajo v zemljskem ozračju. Za razliko od posledic kislega dežja, ki so takoj zaznavne, pa kisli sneg pokaze svoje negativne učinke sele po odjugi. Vsekaror pa položaj v Italiji ni tako dramatičen kot v severni Evropi. Giancarlo Pinchera iz Vsedržavne ustanove za alternativno energijo (ENEA) trdi, da je v Italiji prizadetih 42% gozdnih površin, od teh pa le 22% zaradi zračnega onesnaženja.

Med najbolj prizadetimi območji zaradi kislega dežja in snega je Piemont, presenetljivo mu sledita industrijsko nerazviti deželi Abruzzo in Molise, kamor prihaja onesnaženje od drugod. Najboljši je položaj v Venetu in v Kampanji, kjer so gozdovi najmanj ogroženi. Kisli dež je najbolj prizadel smreke, v manjši

meri macesne in borovce, med listavci pa predvsem kostanje, hrast in bukev.

Kot rečen za znanstvenike najbolj skrbiti ledeniki, ki so se iz zbralcev pitne vode spremenili v prava kemična smetišča. Po podatkih s 15 italijanskih ledenikov (Zahodne Alpe: Lyskamm, Tza de Tzan, Morillon, Plateau Rosa, Col Maudit in Gran Paradiso; Osrednje Alpe: Pomciagna, Ventina, Spodnji Scescen, Vitelli, Orter in Careser; Vzhodne Alpe Hochjochfener, Ubeltalferner in Mamolada), je najhujše onesnaženje v višinah od 3.000 do 3.700 metrov. Osrednje Alpe so najbolj onesnažene, manj Zahodne, se najmanj pa Vzhodne. Stopnja onesnaženosti se seveda spreminja iz meseca v mesec, z odjugo onesnažujoči delci prodirajo v notranjost ledenika, tako da so studije izredno zapletene. Vseeno se lahko iz vzorcev razbere, da je v zgornjih plasteh prisotnen predvsem svinec. Spodbudne so vesti o prisotnosti raznih zveplovih spojin, ki jih zasledimo le v najstarejših plasteh italijanskih ledenikov, ko so bila v rabi trda in tekoca goriva s precejšnjim odstotkom zvepla. Svinca je v nekaterih ledenikih že toliko, da je ob ledeniskem celu voda na meji pitnosti, na ledeniku Vitelli pri Sondriju pa je nepitna.

A P E L

Slovenskim poslancem

STOJAN PRETNAR

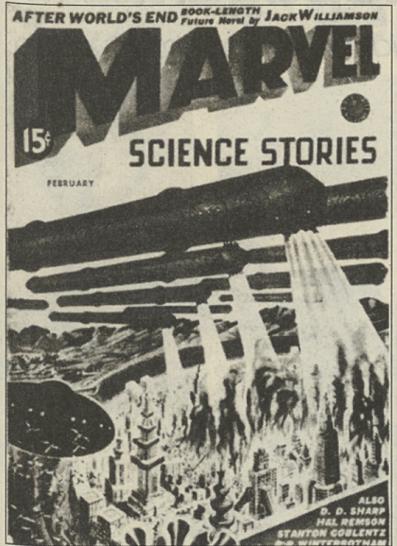
Davnega leta 1969 sem kot takratni direktor Zveznega zavoda za patente predsedniku SFRJ in Zveznemu izvršnemu svetu na lastno pobudo napisal dokument z naslovom »Vloga in mesto Jugoslavije v sodobni znanstveno-tehnološki revoluciji«. V dokumentu sem opozoril na katastrofalne ekonomske in družbene posledice, ki doletijo vsako družbo, ki ignorira zakonitosti znanstveno-tehnološke revolucije. Čeprav je takratni izvršni svet dokument uradno obravnaval in ga sprejel, mojih analiz in opozoril nihče ni vzel resno, kar je bila sicer splošna značilnost vseh, na enoumju in komunistični ideologiji slonečih režimov oblasti. Zato se ni čuditi, če je tako imenovani socializem povsod, ne samo v nekdanji Jugoslaviji zgodovinsko propadel; pri tem je ignoriranje znanosti in tehnologije kot ključnega gospodarskega in razvojnega dejavnika bistveno prispevalo k dokončnemu porazu enoumja in netrznega gospodarstva.

Ob razpadu Jugoslavije je Sloveniji s pridobitvijo lastne države uspel neponovljiv zgodovinski met. Odslej resnično sami krojimo svojo usodo, katere protagonisti ste v največji meri prav vi, demokratično izvoljeni poslanci državnega zbora.

V teh dneh je ena vaših prvih nalog, da sprejmete zakon o vladi. Gre za izredno pomembno odločitev, saj je od nje odvisno, ali bo naša mlada država znala dokazati sposobnost ne samo za preživetje, ampak tudi za svoj razcvet v okviru sodobne Evrope, ki temelji na tehnološkem razvoju.

Pri tem z osuplostjo v dnevnem časopisju berem, da naj bi v novi vladi opustili ministristvo za znanost in tehnologijo; znanost (brez tehnologije?) naj bi dodali ministristvu za solstvo in sport. Takšna resitev odseva enako logiko podcenjevanja znanosti kot neposrednega gospodarskega dejavnika, kakršno je s svojim propadom dokazal režim nase nekdanje domovine. Se več, združevanje znanosti in solstva nas vrača v čas Marije Terezije, ko sta solstvo in znanost dejansko predstavljal logično zaokroženo infrastrukturno celoto. Toda dandanes je znanost neposredni vir novih tehnologij, te pa so vir bolj konkurenčne industrije in s tem vsesplošnega gospodarskega napredka. En sam podatek je dovolj zgovoren: v deželah OECD (torej v tistem delu sveta, h katerem težimo) prispeva državni proračun približno 1/3, gospodarstvo pa preostali 2/3 sredstev za znanost, raziskave in razvoj. Zato, logično, znanstvene politike ni mogoče ločevati od tehnološke politike, slednje pa ni mogoče ločevati od gospodarsko-razvojnega politike.

Slovenija se je kot samostojna in neodvisna država rodila na pragu tretjega tisočletja, ko se bo neposredni vpliv znanosti na gospodarstvo samo še krepi. Zato enostavno ne razumem, da lahko v tem času po lastni volji uveljavimo skrajno neustrezne rešitve, ki so bile značilne za našo nekdanjo državo, o kateri upravičeno ne moremo imeti, blago povedano, dobrega mnenja. Če bo pri predlaganih rešitvah o novi vladi tudi ostalo, se bojim, da čaka našo mlado državo neizbežno enaka usoda, kakršna je doletela Jugoslavijo, ker jo pac posnema v eni njenih najslabših

tock. Nimam besed, s katerimi bi izrazil svojo zaskrbljenost, da bi se zgodovina v tem pogledu ponovila. Zato naslavljam na vas vse, spoštovani poslanci, apel, da ponovno pretehtate vaše odločitve o zgradbi vlade sodobnega časa: v dobi mikroelektronike, informatike, genetskega inženiringa. Upoštevajte tudi vašo odgovornost pred neizprosno zgodovino, ki je s popolnim propadom kruto kaznovala zgrešene ideologije, ki so same sebe postavljale iznad objektivnih ekonomskih in razvojnih zakonitosti časa, v katerem živimo. V tem pogledu oblikovanje vladne strukture prav gotovo ne more biti lahкотno dejanje, pri katerem bi se zaradi trenutnih političnih motivov ali razmer odpovedali razvojno in zgodovinsko pomembnemu enotnemu znanstveno-tehnološkemu resorju, ter znanost in tehnologijo razdvojili.

Na vas apeliram, da z novim zakonom o vladi ustanovite ministristvo za znanost, tehnologijo in razvoj, ki naj skrbi za to, da je znanost prek tehnološkega razvoja ključni motor vsestranskega družbenega napredka. S tem bi na izvršilni ravni razvaje zagotovili pomemben predpogoj za uspešen razvoj Slovenije.

Nenazadnje se s takšno odločitvijo ustrezno legitimiramo pred razvito Evropo, katere sestavni del zelimo biti. Sedaj predlagana rešitev pa nas nedvoumno legitimira kot državo, ki spada na obrobje razvite Evrope, v tako imenovano jugovzhodno Evropo, od katere smo se politično locili prav zato, ker k njej ne spadamo. Ali pač?

ARHEOLOGIJA / MOGOČE JE BILA PRAINDOEVRPOŠČINA GOVORICA JEZDECEV

NOVICE

Ko je človek prvič zajahal konja ...

MARIJAN ERJAVEC

... in se ozrl okrog sebe, se je kmilo zgodovine zasukalo. Z malo pretiravanja lahko rečemo, da je iz suznja postal kralj narave. Naenkrat je obvladal njene neprijazne elemente in prehitel večino zivali. To naj bi se zgodilo nekje v srednji Aziji, komaj 5000 let preden se je med bojevniki Bližnjega vzhoda pojavila tudi konjenica. Človek naj bi torej jezdil konja približno 3500 let. Da to ni res, so dokazale raziskave zobovja predzgodovinskega konja, izkopanega v Derejivki, ukrajinski vasi, kjer je v bakreni dobi cvetela kultura, med arheologi znana kot »Srednji Stog«. Konjevo zobovje je obrabila zvala povodca, torej jeza konj stara kakih 6.000 let, mnogo starejša od izuma kolesa, in je temeljito spremenila takratni način življenja, pa tudi današnje razumevanje, preseljavanja naših pradedov in razvoj jezikovnih skupin. Se pred 6.300 leti so se crede divjih konj pasle po stepah od Ukrajine pa vse do Mongolije. Na robovih teh step so služile tudi za hrano človeku, kar dokazujejo kupi izkopanih kosti. Divji konji živijo na dva načina. Samci begajo razkropljeni, credo samic z zrebici pa vodi en sam zrebec. Premika se počasno in pušca za seboj sled iztrebkov, katerim lahko sledijo lovci. Z zrebčiki vred je torej v njej le kaka tretjina zivali moškega spora in tako bi lovci večinoma pobijali samice. V udomaceni credi bi v nasprotju s tem človek ubjal predvsem mlade samce, ki so divji in za rejo nepotrebnji. Zal pa brskanje arheologov po kupih kuhinjskih ostankov ni dalo zazelenege odgovora o morebitnih udomacenihih credah. Spol zivali odkrivajo celjusti, teh pa med odpadki skoraj ni bilo. Na konjski glavi je namrec kaj malo mesa.

Pripadniki kulture »Srednji Stog« so bili pšjedelci in zivinorejci, kar spet dokazujejo kosti v kuhinjskih odpadkih. Med njimi je nesorazmerno veliko konjskih, se pravi, da so klali domace, ne pa lovili divjih zivali. Mnogo kosti so našli tudi na krajih, neprimerih za divje crede, torej je človek moral tja prignati ze udomacene zivali. Se vec. Prestevanje raznih kosti in racuni, podobni mesarskim, so kazali, da je bilo

konjskega vec kot polovica vsega pojedenege mesa. To in pa nekaj celjusti, ki pa so bile vse samcevske, dokazuje, da je bil tod konj takrat ze udomaceni. Ali so ga tudi jahali? To vprasanje je razjasnilo odkritje ostankov »kulturnega konja«. Kostki so bile pravilno zlozene med dvema prav tako zlozenima skeletoma psvo. Loncene figurice so pricale, da je slo za pravnici obredni pokop. Najzanimivejša pa sta bila dva preluknjana vejasta kovinska predmeta, ki bi bila lahko dela konjske uzde. Obredno zakopavanje konj je navada, ki se je med Burjati in Ojroti ohranila vse do danes in poveljuje koristi domačega konja. Dele konjskih zval so našli tudi drugod, celo na Poljskem vendar so mlajše, iz bakrene dobe.

Kako bi vendarle neizpodbitno dokazali, da so jezdili ze pred 6.000 leti, in to na bregovih Dnjepra? Te naloge sta se lotila D. Anthony in D. Brown iz New Yorka ob sodelovanju D. Telegina, arheologa iz Kijeve. Americana sta ravnala smiselno in pricale gledati konjem v zobe, kjer bi zvala po njunem pricakovanju morala pustiti kake sledove. In res sta jih našla. Pravilno položena zvala naj bi pocivala za sekalci na dlesni in jeziku obrzdanega konja. Zaradi občutljivosti teh mehkih tkiv naj bi bilo zival mogoče dobro voditi. V praksi pa, kot trdijo jahali, uzde niso položene povsem brezhibno in konj zvalo lahko prevali z občutljivih mehkih tkiv nazaj na prednje kočnice in jo zgrabi z zobmi. Da je temu res tako, sta Americana dokazala z rentgenskimi posnetki obrzdanega konja. Pogosto grizenje kovinske zvale bi moralo obrabiti prednje kočnice, tako da bi nastal nekaksen prečen jarek. Tezava pa je, da so konjski zobje ze tako ali tako močno obrabljeni zaradi vsakdanjega mletja razmeroma grobe krme. Raziskovalca sta si z elektronskim mikroskopom ogledala prednje kočnice dvajsetih divjih konj iz Neveda, ki niso bili nikoli obrzdati, in desetih domačih konj, ki so zvalo nosili. Posnetki so odkrili, da zvečenje v obeh primerih pušca za seboj sledove, katerih mikroskopska slika pa se jasno razlikuje od sledov zvale. Razlike

pa so bile tudi količinske, merljive v milimetrih. Oborožena s tem znanjem sta se Americana napotila k prijatelju Taleginu v Kijev in skupaj so pričeli proučevati celjusti konjskih izkopanin, starih med 25.000 in 1.000 let. Po merjenju brazd in po mikroskopskih posnetkih se je izkazalo, da je najstarejši obrzdati - in ohranjeni - konj prav tisti, ki so ga pred 6.000 leti obredno pokopali v Derejivki ob Dnjepru. Pokop je bil zglede opravljen in zato so bili tudi ostanki popolni in zgovorni. Zanimivo pa je, da takih sledov ni bilo na nekaterih celjutih, najdenih med goro »kuhinjskih« kosti. Obredna pozornost je očitno veljala le konju, ki so ga jahali. Odnosu zivali in člove-

ka arheosociologi na splošno pripisujejo velik pomen. Udomacena creda zivali je človeku pomenila večjo neodvisnost, ker je bilo meso vedno pri roki. Kmalu se je naučil uporabljati tudi sekundarne izdelke, kot so kože, volna in mleko. Ko je konja zajahal, se je spremeniло se več. Poučen vzorec takih dogajanj je dokaj dobro dokumentiran v zgodovini po odkritju Novega sveta, kamor so konja pripeljali v 1. stoletju. S pobezi in prodajo so se konji hitro razširili v osrčje kontinenta in domorodci so se naučili jahati, preden so prišli v stik z osvajalčevimi puškami in boleznimi. Vpliv jeze je bilo mogoče so dolgo opazovati brez odvisnosti od drugih dejavnikov Starega sveta. Jeza konj je med plemeni osrednjih planet

povzročila korenite spremembe načina življenja. V enem dnevu je jezdec prisel vsaj trikrat dlje kot pesec in dosegel je lahko prej neznanne dobrine, trzišca, prijatelje - in sovražnike. Lov je postal odvisen od spretnosti jahanja bolj kot od lovske sreče. Miroljubna naselja poljedelcev so postala tarča neulovaljivih plenilcev na konjih in so zato pričela izumirati. Cheyeni, Ara-paho in druga kmečka plemena so se preobrazila v lovce na konjih. Spopadi med plemeni so pomen konj se bolj zaostri. Konji so bili bogastvo, ki ga je bilo kaj lahko ukrasti, pa tudi etnične meje med rodovi je krojil jezdec laže kot pesec. Konjeniki so laže trgovali in družbene vezi so postajale

pogorjem, cvetela kultura »Cucuteni - Tripolye« s poljedelskimi mesti in vasi, bakreno metalurgijo in hisami v nadstropje. Okrasni predmeti, značilni za to ljudstvo, pa so se pričeli pojavljati tudi v Srednjem Povolžju, skoraj 1.000 kilometrov vzhodno od Dnjepra. Posredniki so bili najbolj verjetno jezdec kulture »Srednji Stog«. Razpršeni konjeniki so obvladovali vedno večje ozemlje, ljudstvo pod Karpata pa je pričelo svoja mesta utrjevati tako, kdo smo jih se pred nekaj stoletji pri nas, da bi se ubranili pred turškimi jezdec.

Povsem mogoče je, da so ti prvi jezdec iz današnje Ukrajine govorili jezik, ki bi mu lahko rekli praindoevropsčina, in ga zanesli v srednjo Azijo, kjer se je iz njega razvil sanskrt, pa tudi Homerjeva grščina in kasnejša latinščina. Da je takšen jezik obstajal, dokazujejo studije jezikoslovcev. Govorili naj bi ga ob Crnem in Kaspijskem morju. Tja pa naj bi ga zanesli po imenju nekaterih iz Anatolije, drugi pa so ze pred desetletji menili, da je prišel iz Ukrajine. Dejanska pot tega prajezika ostaja nerazjasnjena tako kot cas, ko naj bi se to dogajalo.

Razpršitev in delna nomadizacija prej poljedelskega ljudstva ob Dnjepru je terjala večje ozemlje. Prodor proti zahodu ni bil možen, ker so ta prostor zasedale us taljene močne kulture. Na vzhodu pa so bile globoke, kmetijstvu neprijatelne in zato prazne stepe, kjer je bila možna le pasa. Povsem naravno je torej bilo, da so to praznino pričele izpolnjevati majhne skupine zivinorejcev, ki so svoje crede obvladovali s konjskih hrbtov. Arheološke najdbe to potrjujejo. Selitev proti vzhodu je bila počasna in postopna. Kakih 2.000 let je moralo preteci, da se je jeza udomacila v srednji Aziji, se postopoma razširila proti jugu in spet nazaj proti zahodu. Ko se je konj z jezdecem spet pojavil na vzhodu, je od tam izpodrinil počasnejšega osla.

V zgodovini, dokumentirani s pisano besedo, se je pojavil okrog leta 1.800 pr. Kr., vendar sodobnejše obrzdati in vprežen v bojni voz. V dveh tisočletjih, ki so pretekla, odkar je človek konja zajahal, je namrec izumil tudi kolo in kmrilo svojega razvoja zasukal se enkrat.

SPLOŠNA MEDICINA

Kaj storiti, da bo noč krajša?

META PENTEK

Nespčnost (insomnia) je tezava, ki muči veliko število ljudi. Nekateri se pritožujejo, da sploh ne morejo zaspati, drugi se ponoči ves čas prebujajo in gledajo na uro, tretji se zbujajo v zgodnjih jutranjih urah po le nekaj urah spanja in ne morejo več zaspati. Vsem trem skupinam nespčnosti je skupno to, da so zjutraj utrujeni, nejevoljni in brez energije za nov dan. Nujno je ugotoviti vzrok za slabo spanje. Najpogostejše gre za najrazličnejša razburjenja in skrbi iz vsakdanjega življenja. Ponavadi se z resitvijo osnovnega problema razreši tudi problem spanja. Pametno se je izogniti nepotrebnemu razburjenju. Zakaj bi na primer

vsakic gledali prenos iz skupščine, če se potem vso noč premetavamo po postelji in se jezimo na poslance. Nekaterim razburjenjem pa se na zalost na da izogniti le s pritiskom na gumb. Če gre za na primer družinske probleme, jih je potrebno resiti. Resevanje problema je potrebno včasih odložiti, vsakakor pa ne v nedogled. Tako potiskanje reševanja problema se rado konca z motnjami v spanju. Vzrok za bedenje pozno

v noč je lahko tudi preobiln večerni obrok ali pa zaužitje večjih količin kave ali pravega čaja cez dan. Takemu pretiravanju se da izogniti in spanje je spet normalno. Nekateri ne morejo dobro spatii ponoči, ker si privoščijo eno ali več »epizod« dnevnega spanja. To je značilno predvsem za starostnike. Da bo noč krajša, se je potrebno dnevnu spanju odreci. Povečati (ali zmanjšati) in uskladiti je potrebno fizi-

čne in psihične dejavnosti cez dan. Do prehodnih motenj v spanju pogosto pride se pri spremembi okolja, pa naj bo to druga postelja, drugo stanovanje ali pa drug kraj bivanja. Prehodne učinke imajo tudi podnebne in časovne spremembe pri daljših potovanjih. Vse doslej nastete težave so kratkotrajne in prehodne. Z nekaj truda in samodiscipline jih zmore odpraviti vsak sam. Če posameznik težko zaspi, je dobro, da se navadi vsak

dan kakšni dve uri pred spanjem ponavljati enake opravke. Ustreden obred pred spanjem naj si poišče vsak sam. Lahko začnete na primer z enournim sprehodom. Ko pridemo domov, popijmo skodelico mleka z medom ali zeliščnega čaja. Temu sledi branje nezaburljive knjige v vedno istem, prijetno toplem prostoru in na istem stolu. Nato je na vrsti topla kopel ali tuš. Postelja naj bo zmeraj topla, a ne v pretoplem prostoru. Kadar se nespčnost vleče več tednov, morda mesecev, se je potrebno oglasti pri zdravniku in se o problemu pogovoriti. Morda je vzrok telesna sli psihična bolezen, ki jo je treba zdraviti.

Glasovi iz pekla

NEW YORK - Psihotiki, ljudje, ki so izgubili stik z resničnostjo, imajo pogosto prislube. Kdaj te glasove poslušajo, a kdaj se ne zmenijo zanje? Odgovor na to vprasanje išče psiholog John Junginger, ki mu je Nacionalni inštitut za mentalno zdravje za dveletne raziskave odobril precej denarja. Pomembno je namrec vedeti, kdaj utegnejo psihotiki ogroziti sebe ali druge. Vse dosedanje tolačenje strokovnjakov, zlasti pred sodiščem, je bilo namrec zasnovano na "vtislih". Prvi rezultati opazovanja 51 subjektov so pokazali, da vsebina ukaza ni v nikakršni povezavi z voljnostjo, da bo psihotik ukaz izvršil. "Dusevni bolnik se bo enako odzval na ukaz, naj izkljuci televizor oziroma naj koga ubije," poudarja Junginger. Pokazalo se je, da psihotik raje uboga glas, ki ga prepozna, in sicer ne glede na to, cigav je ta glas. "Nalogo" bo tudi prej opravil, ce se glas vklaplja v njegove sicersne privide. Nevarni so zlasti tisti psihotiki, ki trpijo za preganjavico in jih je strah, da jim ljudje iz njihove okolice strežejo po življenju - takšni psihotiki bodo prisluhom zelo radi podlegli. Njihova psihoza je namrec takšna, da v teh trenutkih "vse pade na svoje mesto in psihotiku se zdi, da obstajajo logicne povezave, ceprav so prividi očitno absurdni".

Fizikalna računalniška delavnica

LJUBLJANA - Na koncu preteklega tedna je Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo Univerze v Ljubljani, Oddelek za fiziko, v okviru programa permanentnega izobraževanja za profesorje fizike pripravila peto študijsko srečanje Fizikalna računalniška delavnica. Med drugim so bile na srečanju predstavljene tudi nekatere nove možnosti za pouk fizike s pomočjo računalnikov. Prikazano je bilo delovanje video projektorja Sony, ki omogoča projekcijsko sliko z računalnika na zaslon v velikosti 4 x 3 metre. Udeleženci srečanja so si ogledali simulacijo nekaterih znanih fizikalnih pojavov: gibanje v polju centralnih sil (planetov in satelitov), nihanja (prosto, dušeno, vsiljeno, resonanco in analizo nihanj), valovanje (stoječe, potujoče in analizo valovanj), porazdelitve (modelov plina in plazme v zunanjih poljih sil) in metodo Monte Carlo (simulacija prehoda curka nevtronov skozi steno reaktorja). Profesor Alojz Kodre je uvodoma v kratkem nagovoru utemeljil potrebo po računalniško podprtih didaktičnih programih za pouk fizike, pri čemer je doživetje in zelo plastično posredoval svoje izkušnje na tem področju. Ta srečanja so se posebej pomembna za fizikalno edukacijo Slovencev, ceprav jim množični mediji doslej niso bili kdo ve kako naklonjeni. Skoda!

Rekordni optični signal

TOKIO - Družba Kokusai Denshin Denwa je postavila svetovni rekord v prenosu superhitrih optičnih signalov. Njenim strokovnjakom, ki so si pomagali z ojačevalnim sistemom, razvitim v domači hiši, se je posrečilo, da so signal prenesli 4500 km daleč s hitrostjo 10 gigabaytov v sekundi (1 Gb = milijarda bytov podatkov, v grobem prav toliko crk in drugih znakov). Posredovana količina podatkov ustreza prenosu po 120 tisočih telefonskih linijah standardne hitrosti 64 kilobytov v sekundi. Pri tem poskusu so poleg 4500 km dolgega optičnega kabla (poloviciha razdalja med Japonsko in ZDA) uporabili 140 optičnih ojačevalnikov. Hitrost 10 Gb/s je kar dvakrat večja od hitrosti, nacrtovalne za transpacifični kabel, ki naj bi ga položili leta 1995.

Stefanov teden

LJUBLJANA - V počastitev stoletnice smrti Jozefa Stefana bodo na inštitutu, ki nosi njegovo ime, v času od 22. do 26. marca letos potekale aktivnosti, poimenovane Stefanov teden. To dogajanje bo pravzaprav bolj povezano z obletnico Stefanovega rojstva (24. marca 1835). Stefanov teden se bo predvidoma začel s predavanjem iz zgodovine, ki bo predstavilo čas, v katerem je Stefan živel. Nato pa se bodo zvrstila predavanja, ki bodo osvetlila njegovo življenje; zlasti njegovo raziskovalno delo, pesništvo in poljudno pisanje. Sledila bodo znanstvena predavanja iz naslednjih področij Stefanovega udejstvovanja: toplotne prevodnosti plinov, zakona o sevanju, difuzije, zmrzovanja vode in elektrotehnike. V okviru tega tedna bodo potekale se nekatere druge aktivnosti. Pripravljena bo razstava, na kateri bodo predstavljeni najpomembnejši dosežki Inštituta Jozef Stefan od ustanovitve do danes. Predvidena je tudi razstava o Stefanovem življenju in delu; promocija knjige Sandija Sitarja o Jozefu Stefanu. Na znanstvena predavanja bosta povabljeni dva Nobelova nagrajena. Ob tej priložnosti bodo imenovani častni in pridruzeni člani ter svetovalci IJS, podeljena pa bosta se prva dva zlata znaka inštituta (dve najboljšim doktorantom iz naravoslovja). O pripravah na Stefanov teden in o poteku te prireditve bomo se poročali (Nov. IJS).

Baza za vremenske napovedi

LONDON - Ocenjujejo, da je danes na svetu približno 4000 javnih podatkovnih baz, in sicer v lasti kakih 580 firm. V Veliki Britaniji so nedavno začeli uporabljati podatkovno bazo, ki vsebuje izključno informacije s področja meteorologije. "Meteorološka služba za informiranje" (MIST) je pod okriljem Britanskega meteorološkega zavoda in letalske družbe British Aerospace iz Bristolu. Ponuja karte, narejene na temelju radarskih in satelitskih posnetkov, in najnovejše napovedi vremena v svetovnih in krajevnih okvirih, vključno s podatki o vetrovih, oblacnosti, padavinah itd. Podatke je moč sprejemati po radijski zvezi ali prek modema in osebnega računalnika, namenjeni pa so komercialnim uporabnikom s področja letalstva, crpanja nafte, poljedelstva in trgovine. Vse podatke bodo s superracunom meteorološkega zavoda sproti azurirali.

LESTVICE

MLADINSKA KOŠARKA

Državni kadeti

IZIDI 10. KOLA: Stefanel - Udinese B. 81:79*, Ricreatori - Inter 1904 87:84, Bor Radenska - Don Bosco 67:76, Udine Club - Kontovel 73:69*, Latte Carso - Menta più Go 65:89, Italmonfalco - Arte GO 94:78.

VRSTNI RED: Stefanel 20, Udinese B. 18, Italmonfalco in Don Bosco 14, Menta Più Go in Udine Club Legnonord 12, Bor Radenska in Arte Go 8, Kontovel in Latte carso Servolana 6, Ricreatori 2, Inter 1904 0.

PRIHODNJE KOLO (v sob. 16.1.): Kontovel - Ricreatori (ob 16.00); Menta Più Go - Bor Radenska (19.00).

Deželni kadeti

IZIDI 8. KOLA: Don Bosco - Libertas 88:76, Sgt - Breg 112:45, Inter Muggia - Ferroviario prelozena.

VRSTNI RED: Sgt 14, Libertas in Don Bosco 10, Ferroviario in Santos 6, Intermuggia 4, Breg 2.

PRIHODNJE KOLO (16.1.): Breg prost.

Naraščajniki

IZIDI 10. KOLA: Sokol - Santos prelozena zaradi neuporabljive telovadnice, Don Bosco B - Ferroviario B 92:43, St. Azzurra - Stefanel 29:130, Inter 1904 - Lega Nazionale 110:45, Libertas - Bor Radenska 52:133, Ferroviario A - Ricreatori 117:35, Servolana - Don Bosco jutri.

VRSTNI RED: Stefanel 20, Ferroviario A in Don Bosco B 18, Bor Radenska 14, Ferroviario B 12, Inter 1904, Santos in Servolana 8, Sokol in Libertas 6, Don Bosco A in St. Azzurra 4, Ricreatori 2, Lega nazionale 0.

*Samo sest ekip je odigralo vseh deset tekem.

PRIHODNJE KOLO (16.1. in 17.1.): Stefanel - Sokol (ob 18.00), Bor Radenska - Ricreatori (ob 9.00).

MLADINSKI NOGOMET

Under 21

IZIDI 11. KOLA: Opicina - Risanese 2:0, Tavagnacco - Breg 1:1, Stella Azzurra - Pozzuolo 1:1, Servola - Fossalon neodigrana.

VRSTNI RED: Pozzuolo 16, Breg 14, Risanese in Opicina 13, Tavagnacco 12, Stella Azzurra 6, Fossalon 3, Servola 0 (Servola in Fossalon imata tekmo manj; Fossalon kaznovan z odvzemom ene točke).

PRIHODNJE KOLO (16.1.): Pozzuolo - Tvagnacco - Servola, Fossalon - Opicina, Risanese - Stella Azzurra.

Mladinci

DEZELNO PRVENSTVO

IZIDI: Itala San Marco - Ronchi 0:0, San Giovanni - Juventina 5:1, Trivignano - Lucinico 2:2, Fortitudo - Costalunga 0:2, San Luigi - Monfalcone 6:0, Pro Gorizia - San Canzian 4:1, San Sergio - Primorje 2:1, Union 91 - Cormonese 0:1.

VRSTNI RED: Pro Gorizia, San Sergio in San Sluigi 22, Ronchi in Itala San Marco 21, San Giovanni in Costalunga 19, Cormonese 15, Trivignano, Lucinico in Juventina 12, Monfalcone 11, Union 10, Fortitudo 7, Primorje 6, San Canzian 5.

PRIHODNJE KOLO: Itala San Marco - San Giovanni, Ronchi - Trivignano, Juventina - Fortitudo, Lucinico - San Luigi, Costalunga - Pro Gorizia, Monfalcone - San Sergio, San Canzian - Union 91, Primorje - Cormonese.

POKRAJINSKO PRVENSTVO

IZIDI: Campanelle - Chiarbola odlož., Zarja Adriampex - Zaula 4:2, Opicina - Olimpia 1:2, Ponziana - Domio 3:1, Don Bosco - Muggesana 1:1, Edile Adriatica prosta.

VRSTNI RED: Olimpia 19, Edile Adriatica in Ponziana 18, Portuale 16, Opicina 14, Domio 13, Zarja Adriampex in Muggesana 12, Chiarbola 8, Sant' Andrea 7, Don Bosco 6, Zaula 5, Campanelle 4.

PRIHODNJE KOLO: Edile Adriatica - Portuale, Sant' Andrea - Muggesana, Don Bosco - Domio, Ponziana - Olimpia, Opicina - Zaula, Zarja Adriampex - Chiarbola, Campanelle proste.

Naraščajniki

IZIDI: Montebello - Chiarbola 2:2, San Sergio - Zaula 3:0, Don Bosco - Olimpia 1:3, Sant' Andrea - San Giovanni 4:2, Ponziana - Esperia 6:2, Primorje - CGS 2:3, Fortitudo - Campanelle 2:0, Portuale prost.

VRSTNI RED: Sant' Andrea in Olimpia 22, San Sergio in San Giovanni 19, Ponziana 17, Portuale 16, Fortitudo 15, Chiarbola 13, Primorje 12, CGS 10, Campanelle 9, Esperia* in Montebello 7, Don Bosco 6, Zaula 5 (*Esperia kaznovana z odvzemom ene točke).

PRIHODNJE KOLO: Portuale - Fortitudo, Campanelle - Primorje, CGS - Ponziana, Esperia - Sant' Andrea, San Giovanni - Don Bosco, Olimpia - San Sergio, Zaula - Montebello, Chiarbola prosta.

Najmlajši

IZIDI: Costalunga Altura Muggesana 0:1, San Canzian - Primorje A 0:3, Esperia - Triestina 0:2, Fani Olimpia - Domio 3:1, Primorje B - CGS 0:0, Portuale - Montebello 0:3.

VRSTNI RED: Fortitudo in Montebello 22, Primorje A 21, Triestina 19, Alt. Muggesana 17, Portuale 15, Primorje B 12, Fani Olimpia 10, Costalunga 8, CGS in San Canzian 6, Domio 5, Esperia 3, Chiarbola 2.

PRIHODNJE KOLO: Montebello - Fortitudo, CGS - Chiarbola, Domio - Esperia, Triestina - San Canzian, Primorje A - Costalunga, Alt. Muggesana - Portuale.

MLADINSKA KOŠARKA / DRŽAVNI KADETI

Soliden odpor Bora Kontovel praznih rok

Kontovel KO po podaljškju - Borovci močno okrnjeni

Bor Radenska - Don Bosco 67:76 (35:43)

BOR: Oberdan 20 (6:8), Vidali 1 (1:5), Verri, Ursic 14 (2:4), Cupin 14 (1:2), Bandi, Porporatti 4 (2:6), Giacomini 10 (4:6), Pozar 2, Sancin 2; trener Martini.

PM: 16:31. PON: Oberdan (39'), Cupin (40'). SON: 25. 3T: Cupin 1.

Po tekmi nas je borov Martini trener prosil, naj v komentarju ne omenimo važnih odsotnosti obeh nosilcev ekipe Samca in Grbca, ki sta isti dan okrepila člansko peterko, kar bi razvednotilo izredno dobro igro ostalih članov kadetske ekipe. Po našem mnenju pa je ravno to najvažnejše dejstvo, saj so Giacomini, Cupin in ostali dokazali, da se lahko enakovredno borijo z boljšimi ekipami kategorije tudi brez obeh najboljših posameznikov.

Najslajša ugotovitev je prav gotovo izredna igra naraščajnikov (Oberdan, Sancin, Ursic in Pozar), ki so tokrat dopolnili ekipo kadetov, Tom Oberdan in Marko Ursic pa sta bila obenem tudi najuspešnejša v napadu, kar daje dobro upati za prihodnje nastope borove ekipe naraščajnikov.

Tekma je bila dalj časa izenačena, nekaj naivnih napak naših pa je omogočilo igralcem Don Bosca, da so najprej na-

Cingerla v prodoru med Cupinom in Oberdanom (foto Krizmančić)

doknadili zaostanek, zatem pa se povedli za 15 točk (35:50 v 23'). Borovci so se z veliko zagreznostjo približali gostom (65:71 v 38') v zadnjem delu tekme pa jim je zmanjkalo koncentracije in tokrat »prestrašeni« Don Bosco je spet povisal prednost. (VJ)

Udine Club Legno Nord - Kontovel 73:69 (64:64) (30:38)

KONTOVEL: Krizman 14 (0:1), A. Spadoni 16 (3:6), Daneu, M. Spadoni,

Zerjal, Colja 2, Cingerla 1 (1:1), Skerk 2 (0:1), Emili 4 (2:4), Cerne 30 (10:14); trener Vatovec.

PM: 16:27. SON: 24. 3T: A. Spadoni 1.

Kontovelci so se z videmskega gostovanja vrnili z grenkobo in ustih, saj so tekmo zgubili sele po podaljškju, ki so ga domačini izslili s kosom tik ob zvoku sirene.

Kontovelci so imeli tekmo že v svojih rokah, saj so bili v prvem delu mnogo boljši tekme. Vatovec fantje so praktič-

no vodili vseh stiri deset minut (najvišja prednost je znašala 13 točk), zlasti po zaslugi vse bolj presejnetljivega Deana Cerneta, v končnih potezah srečanja pa je nase kosarkarje zajela trema in Videmčanom je uspelo kronati zasledovanje s kosom v zadnji sekundi.

V podaljškju so bili domačini bolj odločni, Kontovelci pa so bili razočarani zaradi poteka tekme in niso več utegnili ponoviti učinkovite igre iz prvega dela. (VJ)

KOŠARKA / KADETI, NARAŠČAJNIKI IN DEČKI

Naraščajniki Bora za razred boljši

Kadeti Brega po sledeh članske ekipe (-67) Polet je pri dečkih tesno premagal Poggi

DEZELNI KADETI Ginnastica Triestina - Breg 112:45 (54:26)

BREG: Koren 4 (0:2), Pro 2, Gobbo 12 (2:2), Mingo, Bandi 2, Malalan 10 (2:2), Klabjan 11 (1:2), Canziani 4, Cah, Delise; trener Canciani.

PM: 5:8. SON: 18.

Kot je razvidno iz končne izida, so bregovi kadeti proti sicer prvovrstni Ginnastici, doziveli pravi polom, kar je pa najhuje, je dejstvo, da so 24 točk dali že do 10. minute prvega polčasa, nato pa so v preostalih 30. minutah uspeli doseči le skopih 21 točk, kar daje jasno sliko o tem, kakšen je bil potek tekme. Za sobotni poraz Brezanov ni nobenega opravičila in tako visoke razlike ni moč pripisati niti boljši igri nasprotnika, ki se je omejil le na to, da je pridno in sistematično izkoristil vse napake, ki so jih Brezani zagrešili zapovrstjo. (Cancia)

NARASČAJNIKI Libertas - Bor Radenska 52:133 (22:54)

BOR: Oberdan 26 (2:2), Pozar 10, Jogan 8, Velinski 6 (0:2), Sancin 19 (5:11), Ursic 19 (1:1), Kovac 4 (2:2), Lapelj 32 (4:6), Stokelj 10 (4:5); trener Krečič.

PM: 18/29. SON: 23.

V 10. kolu sta se pomerili postavi Bora in Libertasa, kjer nastopajo

V. Sancin (f. Krizmančić)

tudi nekateri borovi posamezniki (Caser, Carrer, Masala, Urđih, Zagar in Grgič), ki pa žal tokrat niso bili prisotni zaradi raznih osebnih razlogov. Vsi, z izjemo Caserja, so zaceteniki inv letosnji postavi Bora ne bi imeli možnosti igranja, pri Libertasa pa je število naraščajnikov omejeno, tako da je sodelovanje povsem uspelo.

O nedeljski tekmi ni kaj dosti povedati, saj je bila borova premoč ocitna in le v prvi četrtini sta

bili ekipi nekaj minut enakovredni. Krečičevi fantje so predvajali agresivno mož moza obrambo, s hitrimi protinapadi pa so polnili kos Libertasa kot so hoteli. Oberdan, Ursic in Sancin so redno uhajali domačinom v igri ena proti ena, pod kosema pa je kraljeval Enrico Lapelj, ki je odigral svojo »življensko tekmo«: 32 točk, mnogo skokov in se nekaj blokad.

S to zmago so se borovci povzpeli na četrto mesto, v prihodnjem kolu pa imajo spet lahko nalogo proti Ricreatoriju. (M.J.)

DEČKI Polet - Poggi Basket 71:63 (31:32)

POLET: Petaros, Senica 16 (2:4), Sosic 11 (3:6), Lista 8, Slavec 13 (1:2), Baldi 1 (1:2), Slama, Lakovic 18 (4:6), Zerjal, Genardi 4; trener Vrevec.

PM: 11:20. SON: 19.

V petem kolu prvenstva dečkov je ekipa Poleta premagala ekipo Poggi Basket, ki uvrsta v svojih vrstah samo igralce letnikov 80 in so torej eno leto mlajši od poletovcev. V prvih dveh četrtinah so bili v prednosti mladi Trzcani, v zadnjih dveh četrtinah pa se je igra spremenila in korist Opencev, ki so se končno zavedli lastne moči in prepriljivo zmagali. (A.V.)

NOGOMET / DEŽELNI MLADINCI

Juventina dobra le v prvem delu, nato ...

Tudi naraščajniki Primorja ostali praznih rok

Trener mladinske ekipe Juventine Luciano Moseffi. (foto Ferrari)

San Giovanni - Juventina 5:1 (1:1)

STRELEC ZA JUVENTINO: Ferfolja v 30. min.

JUVENTINA: Peric, Todde (Trampus), Peteani, Florenin, Zanier, Romano, Ripa, M. Dario, Gergolet, Ferfolja, Simone.

V prvem polcasu je bilo srečanje zelo izenačeno in juventinci so bili celo boljši. Vseeno pa so prvi povedli gostitelji in to iz dvomljičnega nedovoljenega položaja (off-sideja). Sledila je odločna reakcija naših nogometišev, ki so tudi povsem zasluženo izenačili s Ferfoljo. Juventina je nato dosegla se en gol, ki pa ga je sodnik razveljavil zaradi off-sideja.

V nadaljevanju so bili naši se naprej enakovredni gostiteljem. V 15. min. je San Giovanni po napaki naših branilcev po-

vedel. Nato pa je sodnik izključil Simoneja in Juventina je dobila se tri zadetke ter visoko izgubila.

V prihodnjem kolu bo Juventina igrala doma v soboto ob 14.30 proti Fortitudu.

NARASČAJNIKI Primorje - CGS 2:3 (0:2)

STRELECA ZA PRIMORJE: Ban in Kuk.

PRIMORJE: Emili, Turk, Ferfolja, Braini, Svara, Nadlisek, Ban, Zangari, Balbi, Kuk, Luksa, 12 Husu, 13 Lovrecič.

Rdece-rumeni so tokrat izgubili in to proti enakovredni ekipi, ki pa je na lestvici slabše uvrščena od Prosecanov.

Proseca najsterica je v prvem delu takoj napadla in že v prvi minuti imela priložnost z Banom, ki je streljal v vratarja. Primorjasi so se na-

prej napadali in zamudili nekaj ugodnih priložnosti. Gostje pa se niso zaprli v obrambo, temveč so se odločno podali v napad in kmalu prišli v vodstvo po napaki prosekkih branilcev. CGS pa je nato se povečal rezultat po nesporazumu domače obrambe.

V nadaljevanju so se Prosecani podali v napad in prišli do zadetka po zaslugi Bana, ki je dobil lepo podajo in z učinkovitim strelom premagal gostujočega vratarja. Zal pa je bila nato proseška obramba spet naivna in je omogočila gostom, da so dosegli se tretji zadetek.

Proti koncu srečanja je Kuk, ki je prej zastreljal enajstmetrovko, dosegel drugi zadetek, več pa nasi nogometasi niso zmogli. Bilo je namreč prepozno, da bi lahko stanje izenačili. (Gorazd)

MLADINSKA KOŠARKA / PROPAGANDA IN MINIBASKET

V prvem kolu visoka zmaga Jadranove »propagande«

Kontovel tesno zgubil proti Miljam - Bor zmagal brez boja

PROPAGANDA Jadran - Ricreatori 97:43 (44:18)

JADRAN: Stefancic 12, Mura 1 (1:2), Spacapan 4, Corbatti 20, Brundula 4, Fonda 12, Hrovatin 12, Lakovic 12, Kalc 6, Zobin 6, Tavcar 5 (1:2), Guštin 9 (1:2); trener Vrevec.

PM: 3:6. SON: 14.

V 1. kolu prvenstva propaganda je ekipa Jadrana z lahkoto premagala sibko postavio Ricreatori Comunali. Kronika tekme je dokaj skopa, saj so bili jadrancovci od vsega zacetka premočni. V vseh 4. četrtinah se Trzcani niso mogli nikakor upirati igri plavih. Pohvalo zasluži celotna ekipa. (A.V.)

Kontovel - Intermuggia 55:61 (31:29)

KONTOVEL: Bukavec 12 (2:5), Pauletic 18 (2:4), Budin 6, Sirca 8, Bogatec 1 (1:2), Grilanc 0(2), Milic 6, Puntar 4, Msasten 0(2), Obad, Lupinc, Brezigar; trener Meden.

PM: 5:12. SON: 27.

Po izredno izenačeni tekmi so mladi Kontovelci utrpeli tesen poraz proti miljski peterki, ki je bila v zadnjih minutah pri-sebnejša.

Bor - Fiamma 2:0

Svojo prvo prvenstveno tekmo so borovci zmagali brez boja, kajti nasprotna ekipa se ni predstavila.

MINIBASKET - trofeja Ewiva il minibasket (tolazilna skupina)

Don Bosco B - Polet 38:48 (16:8)

POLET: Kocijancic 12, Gustin 6, Ferfolja 4, Piccini 3, Gregori 12, Milojevic, Sibela 2, Grilanc 4, Zagar 2, Ferluga 5 (1:2); trener Vrevec.

PM: 1:2. SON: 15.

Mladi Openci so zasluženo premagali ekipo Don Bosca. Poletovci so bili v prvih treh četrtinah stalno v zaostanku, v zadnji četrtini pa so strnili vrste in z delnim izidom 21:6 zmagali. Vsi igralci so se tokrat izkazali zaradi poztrovalnosti in pametne igre. (A.V.)

Štuparich - Bor 98:52 (59:22)

BOR: Verri 2, Mirceta 6, Smilovic, Gaburro 3 (1:2), Miralem 3 (1:2), Stokelj 27 (4:6), Lovriha 4 (2:2), Pitacco, Valassi 5 (1:2), S. Corbatti 2; trener St. Corbatti.

PM: 9:14. SON: 16.

V drugem delu turnirja se borovci proti Štuparich na malem in spolzkem igrišču nikakor niso znašli in visoko izgubili. (S.C.)

Andrej Hrovatin polaga na nasprotnikov koš (f. Ferrari)

KOŠARKA / ČLANSKA PRIMORSKA LIGA

Jutri zanimivi tekmi Latte Carso - Bor Radenska in Kontovel - Kraški zidar

Ta teden bo na sporedu zadnje kolo prvega dela članske kosarkarske Primorske lige, ki jo prireja SZ Jadran.

Jutri bosta dve tekmi, v četrtek ena, jadrancovci pa bodo v tem kolu prosti, ker je njihov tekmeč tega kola Koper odstopil.

Kontovelci se bodo jutri v telovadnici doma Ervati pri Briscikih s pricetkom ob 20.30 spoprijeli z vodilnim Kraškim zidarjem iz Sezane. Za Kontovelce bo jutrisnje srečanje se kako koristno pred sobotnim prvenstvenim spopadom D lige proti

Don Boscu, ki je zanesljivo v vodstvu in se nepremagan. Sezanci so sicer jutri nesporni favoriti za zmago, Banovi varovanci pa ne bodo vnaprej vrgli puske v koruzo.

In favorit za zmago je jutri tudi Servolana Latte Carso, ki bo igrala doma proti Boru Radenska. Tudi za borovce, ki bodo v nedeljo igrali zelo pomembno domače prvenstveno srečanje proti goriskemu Arteju, bo jutrisnja tekma zelo koristna.

V četrtek pa bo v Novi Gorici, v telovadnici M. Strukelj ob 19.30

srečanje med domačo Iskro in Italmonfalco-nejem iz Trzica. Na tej tekmi ni favorita. Novogoricani so zelo nevarni se zlasti na domačem igrišču in so kot edini tudi premagali sezanskega Kraskega zidarja.

Naša pionirska selekcija v Postojni
V četrtek se bo nadaljevalo tudi pionirska kosarkarska Primorska liga za letnika 1978 in 79. Selekcija Jadrana ZSSDI bo tokrat gostovala v Postojni, kjer bo ob 15.30 v občinskih športnih dvorani igrala proti domači ekipi.

SMUČANJE / SMUK ZA SVETOVNI POKAL

Zmagal Mahrer
Heinzer pa tretji

Padec Cretiera (Fr) ni bil tako hud

GARMISCH - PAR-TENKIRCHEN - Na slo-viti progi Kandahar je bil včeraj še drugi smuk za svetovni smučarski pokal. Zmagal je Švicar Daniel Mahrer, nedeljski zmagovalec, njegov rojak Franz Heinzer, pa je bil tokrat tretji. Mednju se je vrnil Avstrijec Peter Rzehak, Italijan Vitalini, ki je v nedeljo s startno številko 34 presenetljivo osvojil drugo mesto, pa je tokrat padel.

Zelo dober je spet bil Marc Girardelli, ki je tako se povečal svojo prednost na skupnem vrstnem redu za svetovni pokal in težko je verjeti, da ga bo lahko kdo sploh se dohitel. Proga v Gar-

mischu je bila včeraj izredno hitra in nevarna, zato spektakularnih padcev ni manjkalo. Najhuje jo je skupil Francoz Jean Luc Cretier, ki je med skokom pred ciljem izgubil ravnotežje, padel na hrbet, po cilju pa se je zaletel v zascitno ograjo. Zvečer se je izvedelo, da je njegovo zdravstveno stanje precej boljše, kot je sprva kazalo, zaradi brazgotin in udarcev po vsem telesu pa danes vseeno ne bo nastopil na superveleslalomu v tem kraju.

Organizatorji sobotnega smuka in nedeljskega slaloma so medtem sporočili, da v Kitzbühlu ni dovolj snega, zato bodo

tekmi verjetno prestavili v Sankt Anton (Avstrija), bosta pa že v petek in soboto. Končni sklep o tem bo sicer padel sele danes.

Vrstni red smuka
1. Mahrer (Svi) 1:53, 26; 2. Rzehak (Av) 1:53, 57; 3. Heinzer (Svi) 1:53, 75; 4. Rey (Fr) 1:53, 85; 5. Girardelli (Luks) 1:53, 98; 6. Wasmeier (Nem) 1:54, 14; 7. Runggaldier (It) 1:54, 20; 8. Assinger (Av) 1:54, 23; 9. Skaardal (Nor) 1:54, 30; 10. Mader (Av) 1:54, 46; 11. Ghedina (It) 1:54, 60; 12. Colturi (It) 1:54, 68; 13. Trinkl (Av) 1:54, 70; 14. Piccard (Fr) 1:54, 83; 15. Boyd (Kan) 1:54, 85; 16. Stock (Av) 1:54, 85; 17. Höflehner (Av) 1:54, 98; 18. Plé (Fr) 1:55, 07; 19. Alphand (Fr) in Lehmann (Svi) 1:55, 09.... 23. Perathoner (It) 1:55, 21.

Smuk - skupno
1. Heinzer (Svi) 224 tock; 2. Besse (Svi) 216; 3. Stock (Av) 179; 4. Girardelli (Luks) 169; 5. Mahrer (Svi) 150.

Svetovni pokal - sku-pno
1. Girardelli (Luks) 613 tock; 2. Tomba (It) 472; 3. Aamodt (Nor) 425; 4. Heinzer (Svi) 318; 5. Fogdøe (Sve) 285; 6. Stock (Av) 259; 7. Kjus (Nor) 254; 8. Thorsen (Nor) 249; 9. Besse (Svi) 232; 10. Mader (Av) 224.

Švicar Daniel Mahrer včeraj boljši od Heinzerja (AP)

KOŠARKA / SMELT OLIMPIJA DANES PROTI TURKOM

Ob zmagi še lov
na razliko +18

JURE ZORCIC

LJUBLJANA - »Prav v Istanbulu smo poleg tekme proti Pullyju v Sviči igrali eno izmed najslabših tekem v zadnjih dveh sezonah. Visoko smo izgubili in skoraj nam je ze zmanjkalo samozaupanja. Zdaj je najpomembnejše, da se Smelt Olimpija vidno prebija v evropski konkurenci, današnja zmaga proti neugodnim Turkom pa bi ze lahko pomenila velik korak naprej k uspehu v evropskem pokalu. Efes Pilsen je dobra ekipa, imajo odličnega organizatorja igre, Makedonca Petra Naumovskega, in vsestranskega Americana Richarda. Nevaren je se visoki reprezentančni center Oyguc. Nikakor ne smemo sprejeti njihove igre, v kateri počasi gradijo napade in umirajo ritem, v obrambi pa sta glavni značilnosti odlični skok in agresivnost. Njihov izbor igralcev je skromnejši, ponavadi igrajo le s šestimi, največ sedmimi kosarkarji, kar pomeni, da bomo na petorko na igrišču neprestano »pritskali« po celem igrišču,« je pred današnjim gostovanjem Efes Pilsna v Ljubljani dejal trener Smelta Olimpije Zmago Sagadin.

Roman Horvat (na sliki desno) v vse boljši formi (Foto Živilović/TRIO)

Turški kosarkarji so v prvem kolu pokala pokalnih prvakom doma zmagali kar 69:52, drevo pa naj bi tivolski kosarkarji lovili tudi razliko 18 tock, ki je ob enakem številu tock na koncu lahko odločilna. V taboru Ljubljancanov so vse podredili prvi tekmi drugega dela, saj bi ravno tri zmage iz Tivolija in morebitni uspeh v Rigi praktično ze pomenili napredovanje. V soboto je v ligi SBA po dolgem premoru zaradi poškodbe zaigral center Slavko Kotnik, ki pričakovano ni v najboljši formi, se

vedno pa lahko igra več in bolje kot skoraj negibljivi Kraljevič, ki bo jutri odšel v zdravilišče na terapijo za hrbtenico. Vprašljiv je tudi nastop tretjega centra, Americana Langstona, ki je ravno v zadnjih tekmah igral zelo dobro, pred dnevi pa si je na treningu poškodoval tetivo na nogi. Tudi Daneu po udarcu v stegno se vedno ni čisto naređ.

Tekma bo ob 20. uri v dvorani Tivoli, vstopnice po znanih cenah (500 in 300 tolarjev) pa bodo prodajali ze od 17. ure dalje. Tekmo bodo

spremljale tudi ljubljanske mazoretke, nagrade za izzrebane vstopnice pa bo tokrat prispevalo podjetje Elma iz Crnuč. Kot zanimivost omenimo se, da bo ljubljanski zupan danes ob 17. uri priredil sprejem za vodstvi obeh klubov.

Pari 6. kola evropskega pokala - skupina A: Zaragoza - Hapoel, Smelt Olimpija - Efes Pilsen (ob 20. uri), Broceni - CSKA.

Skupina B: Budivelnik - Slobodna Dalmacija, Benfica - Cholet, Aris - Hapoel Galil.

Jure Zorcic

RALLY PARIZ - DAKAR / MED AVTOMOBILISTI

Francoz Saby
še trdno vodi

Francoz Brubo Saby na mitsubishiju je še vedno precej trdno v vodstvu med avtomobilisti na rallyju Pariz - Dakar (Telefoto AP)

BOJ ZA OBLAST V NOGOMETNI ORGANIZACIJI SRBIJE IN ZRJ

Crvena zvezda pripravlja ustanovitev nove nogometne zveze

V Nogometni zvezi Jugoslavije se bojijo, da bi to lahko ogrozilo jugoslovansko članstvo v mednarodni nogometni organizaciji

MAJA MARSICEVIĆ

BEOGRAD - S tradicionalnim skupnim treningom s tehničnim direktorjem Draganom Dzajicom so igralci Crvene zvezde, pri temperaturi minus šest stopinj, v Beogradu zaceli z zimskimi pripravami. Na prvem treningu ni bilo Vladana Lukića, zadnjega že uveljavljenega igralca, ki je zapustil pomlajeno mostvo, ker niso pristali na njegov ultimatum, da mu podelijo kapetanski trak. Na prvem sestanku so igralci Dragan Dzajic od svojih igralcev ni zahteval naslova, zahteval je samo, naj se trudijo in

pokažejo največ, kar zmorejo.

Poleg zelo mladega in neizkušenelega mostva imata direktor Zvezde in Vladimir Cvetković, minister za sport v vladi Srbije in sekretar tega velikega kluba, se nekatere druge skrbi. Nesoglasja pri volitvah novega vodstva Nogometne zveze Srbije in vodstva Nogometne zveze ZR Jugoslavije so dosegla svoj vrh. Trije največji in najbolj uspešni klubi: Crvena zvezda, Partizan in Vojvodina so izstopili iz Nogometne zveze Srbije, enkrat in za zmeraj, kot

je nekdo izjavil, pripravljeno, da ustanovijo novo Nogometno zvezo Republike Srbije.

Odhod največjih klubov iz NZ Srbije ni bil nepričakovan, ceprav se ni mogoče ubraniti vtisa, da večina nogometnih delavcev vendarle ni verjela, da se kaj takega lahko zgodi. Najbolj odgovorni iz največjih klubov niso našli skupnega imenovalca pri Nemanji Stankoviću, ki naj bi postal predsednik Nogometne zveze Srbije. Mo-

tilo jih je, ker imajo pre-majhen vpliv na delo republike zveze in ker jim, v pravzaprav okorelih birokratskih okoljih, ki ze desetletja niso pripravljena spremeniti svojih navad, ne prisluhnejo z ustrežno pozornostjo in razumevanjem. Med drugim bi klubi radi odpravili številne dajatve in izplačila pri finančnem prenosu, radi pa bi tudi ustvarili ligo in sistem tekmovanj, ki bi bila najboljša za nogo-

Vicini - naslednik?

vala za naslov prvaka, a se manj je bilo pričakovati, da bo mostvo po 15. kolih na petnajstem mestu z 12 tockami in kar osmimi porazi (tri pred

domačimi gledalci), brez zmag na gostovanjih in s tretjim najslabšim napadom v ligi. Kar pa je za navijace najbolj nedopustno, osorovljeni mestni tekme Lazio je na lestvici tretji z osemnajstimi tockami.

Predsednik kluba, gradbenik Ciarrapico, je včeraj potrdil, da Boskov polozaj ni vprašljiv, toda marsikdo meni, da bo vojvodinski trener moral zapustiti ekipo, ce bo v nedeljo doma proti Sampdoriji vnovic potegnili krajsi konec. Brezposelnih nogometnih trenerjev v Italiji res ne manjka. S kovčki in vozovnico za Rim v rokah ze cakajo Fascetti, Rocca, De Sisti in nekdanji selektor reprezentance Vicini...

PRI ROMI / KLJUB SLABIM REZULTATOM

Vujadin Boškov
zaenkrat ostaja

RIM - Odkar je »večno mesto« zapustil brazilski as Falcao, copate na klin pa je obesil tudi domači zastavonoša in nekdanji svetovni prvak Bruno Conti, nastopa nogometni klub Roma spet v senci velikih milanskih in turinskih mostev.

Iz sivine naj bi enajstereico lani spet izvelkel trener Bianchi, akter »scudetta« Napolija, vendar muhasti lombardski strokovnjak ni »vzgal src« navijacev, zato je vodstvo poleti zaupalo mostvo bolj temperamntnemu Vujadinu Boskovu, staremu mačku evropske nogometne scene, ki je v Genovi s Sampdorijo zaključil uspešni petletni ciklus. Seveda, nihče ni upal, da se bo Roma letos potego-

vala za naslov prvaka, a se manj je bilo pričakovati, da bo mostvo po 15. kolih na petnajstem mestu z 12 tockami in kar osmimi porazi (tri pred

domačimi gledalci), brez zmag na gostovanjih in s tretjim najslabšim napadom v ligi. Kar pa je za navijace najbolj nedopustno, osorovljeni mestni tekme Lazio je na lestvici tretji z osemnajstimi tockami.

Predsednik kluba, gradbenik Ciarrapico, je včeraj potrdil, da Boskov polozaj ni vprašljiv, toda marsikdo meni, da bo vojvodinski trener moral zapustiti ekipo, ce bo v nedeljo doma proti Sampdoriji vnovic potegnili krajsi konec. Brezposelnih nogometnih trenerjev v Italiji res ne manjka. S kovčki in vozovnico za Rim v rokah ze cakajo Fascetti, Rocca, De Sisti in nekdanji selektor reprezentance Vicini...

NOVICE

Rozman zmagovalec
mini maratona

CONEGLIANO (Morel) - Celjski maratonec Stane Rozman je zmagal na mednarodnem mini maratona v italijanskem mestecu Conegliano. Na 21 kilometrov dolgi progi je bil Rozman z Italijanom Zoiem razred zase. Vse do cilja sta tekla z rami ob rami, v finišu pa je slovenski maratonec tesno prehitel tekmovalca z Apeninskega polotoka. Vrstni red: 1. Rozman 1:06, 56, 2. Zoia (It) 1:06, 57, 3. Bekir (Mar) 1:07, 21.

Timman ali Short

ESKORIJAL - Danes se bo v Eskorijalu, nedaleč od spanskega glavnega mesta, zacel finalni turnir kandidatov za izzivalca svetovnega šahovskega prvaka Kasparova. Timman in Short bosta do 2. februarja odigrala 14 partij, v kolikor pa do takrat ne bo znan zmagovalec, bodo dvoboju podaljšali z dodatnimi partijami. Kljub temu, da ima mlajši Anglež Short višji rating, dajejo strokovnjaki tekmeceema enake možnosti, saj je Nizozemec ze desetletje v vrhu svetovnega šaha. Leon Costiša, nosilec brnaste kolajne z olimpijade v Manili, je pred dvo-bojem izjavil, da se strinja z napovedmi prdnovalecev, vendar daje kljub temu manjšo prednost Angležu. (M.Đ.)

Avstrijski orli tokrat premočni

WÖRGL - Na sedmi tekmi smučarskih skalacev za evropski pokal je zmagal Avstrijec Stefan Horn-gacher pred Norvežanom Knutom Müllerjem in rojakom Heinzem Kuttnom. Nasi skalalci se niso uvrstili med dobitnike tock; najboljši je bil Robi Meglic na 19. mestu. Rezultati: 1. Horn-gacher (Av) 229, 6 (88, 87), 2. Müller (Nor) 227, 9 (87, 86), 3. Kuttn (Av) 226, 3 (85, 85), 4. Jesin (Rus) 226, 3 (86, 86), 5. Vodnev (Kaz) 225, 0 (87, 5, 86, 5), 6. Brathen (Nor) 220, 3 (86, 5, 80, 5) in Moser (Av) 220, 3 (85, 5, 84), 8. Widhözl (Av) 217, 8 (87, 81), 9. Reinthaler (Av) 216, 9 (87, 81), 10. Neuländtner (Av) 219, 9 (85, 80, 5), 19. Meglic 203, 3 (84, 5, 77, 5), 20. Komovec 201, 6 (84, 5, 78), 29. Fras 194, 4 (83, 75), 33. Dolhar 189, 7 (79, 77), 36. Jekovec (vsi Slo) 187, 2 (81, 72, 5).

Courier še vedno na vrhu

MONACO - Na lestvici najboljših svetovnih teniskih igralcev (ATP) ni prišlo do večjih sprememb. Becker je prehitel Ivanisevica, s katerim sta zamenjala mesti, Nemeč pa s tem dokazuje, da je upravičeno napovedal nasok na prvo mesto. Vrstni red: 1. Courier (ZDA) 3.599 tock, 2. Edberg (Sve) 3.244, 3. Sampras (ZDA) 3.074, 4. Becker (Nem) 2.751, 5. Ivanisevič (Hrv) 2.716, 6. Chang (ZDA) 2.277, 7. Korda (Česka) 2.174, 8. Lendl 1.985, 9. Agassi (oba ZDA) 1.852, 10. Krajicek (Niz) 1.801. (Reuter)

Alibegovićev Mangiaiebevi
»bogatejši« za dve točki

BOLOGNA - Disciplinska komisija italijanske kosarske zveze je sprejela priziv bolonjskega Mangiaiebeviya glede prvenstvenega srečanja A-2 lige 29. novembra lani. Tedaj je bolonjsko mostvo gostovalo v Marsali in izgubilo proti Mediniformu s 96:103.

Med tekmo pa so navijaci v 9. min. razbili zascitno steklo za bolonjsko klopjo in pri tem ranili igralca Nerija, ki tako ni mogel več na igrišče.

Mangiaiebevi, pri katerem igra tudi slovenski reprezentant Teoman Alibegović, je sedaj s 24 tockami sam na drugem mestu lestvice. Vrh lestvice pa po včerajšnji določitvi disciplinske komisije izgleda takole: Hyundai Desio 26, Mangiaiebevi Bologna 24, Sidis Reggio Emilia, Ticino Siena, Glaxo Verona in Cagiva Varese 22 itd.

KVC Beljak prvi,
KAC brez tock zadnji...

CELOVEC - V drugem kolu avstrijskega prvenstva v hokeju na ledu je vodeci Beljak premagal Innsbruck s 6:3 (1:0, 4:0, 1:3), celovski KAC pa je izgubil v gosteh proti Zell am See z 1:3 (0:1, 0:2, 1:0). Mostvo kanadskega trenerja Barta Crashleyja, ki je očitno zašlo v hudo krizo, tako se naprej ostane brez tock na zadnjem mestu. EC Gradec je premagal VEU Feldkirch s 7:4. Vrstni red: 1. VSV/Beljak 8 tock, 2. Gradec 7, 3. Feldkirch 5, 4. Innsbruck 4, 5. Zell am See 4, 6. KAC 0.

Poraz odbojkarjev Doba

DUNAJ - Odbojkarji Doba so v prvem kolu play off tekmovanja za naslov avstrijskega prvaka izgubili proti vodecem na lestvici SVS Möma Wien z 1:3 (8:15, 15:13, 7:15, 6:15). Ekipa kapetana Goloba po dolgi pavzi ni zaigrala najbolje, toda tudi doslej neporaženi Dunajčani so imeli svoje težave. Dob je samo v drugem nizu, ki ga je tudi dobil, dosegel svoje možnosti, tretji in četrti niz pa gladko izgubil. Kljub porazu so odbojkarji iz Podjune obdržali tretje mesto, točko pred Hypo VBK Celovec, ki je tokrat premagal Enns s 3:0. LESTVICA: 1. SVS Möma 15 (3:1), 2. Amstetten 12 (3:1), 3. Dob 10 (1:3), 4. Celovec 9 (3:0), 5. Gleisdorf 9 (1:3), 6. Enns (0:3). (I.L.)

Prva sankaska tekma
za pokal »Obir«

ZELEZNA KAPLA - Slovenski sportni klub »Obir« je v nedeljo v Zelezni Kapli priredil prvo sankasko tekmo za pokal Obir. Tekmovanja se je udeležilo okoli 60 tekmovalcev iz vse Koroške. Na sportnih sankah je pri moskih zmagal Jozef Jug iz Sel, pri ljudskih sankah pa Bruno Bischof iz Sentvida ob Glinji. Pri ženskah pa je bila najboljša Inge Karnicar iz Obirskega. Pri dvojecih pa sta zmagala brata Johi in Jozi Osina. V ostalih skupinah so zmagali: solarke Krista Urbancic, solarji Dominik Mosmann, mladinke Sandra Karnicar, mladinci Toni Korol, juniorke Vera, juniori Andreas Urbancic. V splošnem razredu pa je pri ženskah zmagala Gabrijela Haderlpr, pri seniorih II pa Josef Jug. Naslednja tekma za pokal Obir je na sporedu 24. januarja v Lepini, sledijo pa tekne 31. januarja na Obirskem in 7. februarja v Smarjeti v Rožu. (I.L.)

odbojka - izidi

Mladinke

IZIDI 13. KOLA: Koimpex - Prevenire 3:0, Altura - Sgt 3:0, Bor Friulexport - Cus 3:0, Breg - Sant'Andrea 3:1, Virtus ni igral.

VRSTNI RED: Bor Friulexport 22, Koimpex 20, Altura 16, Sgt 14, Virtus 10, Cus in Breg 6, Prevenire in Sant'Andrea 4.

(Prevenire ima dve tekmi manj, Bor Friulexport, Altura, Sant'Andrea, Cus in Breg imajo tekmo manj)

PRIHODNJE KOLO: Breg - Bor Friulexport, Cus - Altura, Sgt - Koimpex, Prevenire - Virtus, Sant'Andrea je prost.

Dečki

IZIDI 8. KOLA: Rozzol - Bor Furlani 0:3, Nuova Pallavolo - Volley club 3:2, Sloga - Cus 3:0, Pallavolo Trieste ni igrala.

VRSTNI RED: Sloga in Nuova Pallavolo 12, Bor Furlani 10, Volley club 6, Pallavolo Trieste 4, Cus 2, Rozzol - 2.

(Sloga, Volley club in Pallavolo Trieste imajo tekmo manj)

PRIHODNJE KOLO: Cus - Nuova Pallavolo, Volley club - Rozzol, Pallavolo Trieste - Sloga, Bor Furlani je prost.

Deklice

IZIDI 8. KOLA: Club Altura - Virtus 2:3, Bor Friulexport - Sant'Andrea danes ob 19.30 na »1. maju«, Sgt - Koimpex 0:3, Ricreatori - Oma bo jutri, Cus in Sokol nista igrala.

VRSTNI RED: Bor Friulexport, Oma in Cus 10, Sokol in Koimpex 8, Ricreatori in Virtus 6, Sant'Andrea in Sgt 2, Club Altura 0.

PRIHODNJE KOLO: impex - Ricreatori, Sant'Andrea - Sgt, Sokol - Bor Friulexport, Club Altura - Cus, Virtus je prost.

Naraščajniki

IZIDA 5. KOLA: Rozzol - Bor Furlani 2:1, Nuova Pallavolo - Pallavolo 0:3.

VRSTNI RED: Bor Furlani in Pallavolo Trieste 8, Sloga in Rozzol 7, Nuova Pallavolo Trieste 0.

PRIHODNJE KOLO: Nuova Pallavolo - Bor Furlani, Pallavolo Trieste - Sloga, Ropzzol je prost.

Naraščajnice

IZIDI 5. KOLA: Sokol - Sgt 2:1, Altura - Virtus 3:0, Pallavolo Trieste - Oma 0:3, Kontovel - Bor Friulexport 0:3, Ricreatori - Sloga 2:1, Cus ni igral.

VRSTNI RED: Koimpex 12, Cus in Ricreatori 11, Bor Friulexport 9, Oma 8, Kontovel, Sokol, Altura in Virtus 4, Sgt 1, Pallavolo Trieste - 2.

(Bor Friulexport ima dve tekmi manj, Sokol, Ricreatori, Kontovel, Oma in Cus imajo tekmo manj)

PRIHODNJE KOLO: Bor Friulexport - Ricreatori, Oma - Kontovel, Cus - Pallavolo Trieste, Sgt - Altura, Sloga - Sokol jutri ob 15:15 na Opcinah.

ODBOJKA / V PRVENSTVU MLADINK

Tokrat popoln uspeh Zmagal je tudi Breg ki zdaj ni več na dnu

Odločilne tekme za vrh šele prihajajo

V odbojarskem prvenstvu mladink so tokrat vsi trije naši predstavniki preprosto zmagali. Za Bor Friulexport in Koimpex ni to pravzaprav nobena novost, končno pa je do novih točk prišel tudi Breg, ki je ekipi Sant'Andrea prepustil nevhvaležno zadnje mesto.

V tej kategoriji je vsekakor položaj jasen. Borovke, slogašice in Altura so za razred boljše od ostalih in o naslovu prvaka odločajo njihove medsebojne tekme, pri čemer so v prvem delu borovke premagale oba tekmeca in startajo pred povratnimi dvoboji z izdatno prednostjo.

Koimpex - Prevenire 3:0 (15:9, 15:3, 15:5)
KOIMPEX: Ciochi, Ferluga, Fonda, Kosmina, Milic, Novaković, Spacal.

Koimpex je tokrat nastopil kar brez treh standardnih igralok, saj sta bili odsotni Briscova in Starceva, Miliceva pa je zaradi nerazpoložnosti sedela na rezervni klopi. Kljub temu so proti skromnemu Prevenireju slavile brez težav. Gostje so le v tretjem povedle s 4:0, ko se je po seriji pozitivnih servisov Natase Novaković stanje takoj

spremenilo v 11:4 in tekme je bilo s tem praktično konec. (Inka)

Breg - Sant'Andrea 3:1 (15:8, 15:12, 4:15, 15:8)

BREG: Kosmac, Laurica, A. Mauri, S. Mauri, Metlika, Pettiroso, F. Sancin, M. Sancin.

Brezanke so s pravim korakom stopile v novo leto. V nedeljo so se gostjam oddolžile za pekoč poraz iz prvega dela prvenstva in tako po dolgem času spet osvojile zmago. Do-

macinke so tokrat zaigrale veliko bolj prepričljivo in učinkovito kot doslej. Očitno boljše so bile v obrambi in v napadu. Izjema je bil tretji set, ko so si nase takorekoč privoščile daljši odmor. Ob koncu gre pohvaliti vse nastopajoče, se posebno prijetno presenečenje pa predstavlja igra, ki so jo prikazale nestandardne igralke, ki so dočela izkoristile prilžnost, da se izkazajo.

(Sain)
Bor Friulexport - CUS 3:0 (15:3, 15:1, 15:4)

BOR FRIULEXPOR: Gregori, Azman, Vodopivec, Flego, Benevol, Pitacco, Vidali, Gruden, Faimann, Calligaris.

Borovke v prvenstvu mladink nadaljujejo s serijo zmag in Cus prav gotovo ni bil tak nasprotnik, ki bi to serijo lahko prekinil. Plavim se ni bilo treba preveč potruditi za gladko zmago, sama tekma pa je bila dokaj nezanemljiva, saj gostje z Monte Cengia niso nudile praktično nobenega odpora. Za zmago je plavim zadostalo ze nekoliko ostreje serviranje. Trener Sorb je na igrišče poslal vseh deset razpoložljivih igralok.

Na sliki borovka Martina Flego

ODBOJKA / V PRVENSTVU NARAŠČAJNIC

Plavim derbi na Proseku Prvi spodrslijaj slogašic

V derbiju s Kontovelkami so borovke delale manj napak
Sokolovke z dobrimi servisi do drugega para točk

Prizor iz derbija med Kontovelkami in borovkami na Proseku (Foto Krizmančič)

Prvenstvo naraščajnic je zdaj v polnem teku in obeta se zanimiv boj za vrh. Osrednja ta kola je bila med nepremaganima Ricreatorjem in Slogo, ki se je končala v korist Ricreatorja. Resno pa je treba računati tudi na Bor Friulexport (tri zmage s 3:0) in Oma, ki prav tako se nista okusila grenkobe poraza, a sta odigrali manj tekem. Plave so v slovenskem derbiju premagale Kontovelke, ki so do zdaj dosegle manj kot v drstvu pricakovali. Sokolovke pa so se dokopale do druge zmage in trenerka Kraljeva je z njihovimi dosedanjimi rezultati zadovoljna.

Kontovel - Bor Friulexport 3:0 (15:3, 15:11, 15:8)
KONTOVEL: Sossa, Starec, Brezovec, Kobau, Skrk, Bukavec, Bezin, Ferluga, Bogatec, Krizman, Rebula.

BOR FRIULEXPOR: Bogatec, Orel, Severi, Tomaselli, Cermelj, Ruzzier, Flego, F. in K. Mezgec, Rogelja, Sadlowski.

Derbi se je končal s prepričljivo zmago borovk. Tekma je bila glede na starost igralok dokaj privlačna in tudi precej je trajala več kot dobro uro. Kontovelke so igrale na svojem nivoju: obcasno dobro, a s prevelikimi pavzami, tehnično boljše borovke pa so bile bolj samozavestne in so naredile zelo malo napak, kar je sicer značilno za ekipe, ki jih trenira Betty Nacinovijeva.

Zacetek je pripadel borovkam, ki so povedle kar z 10:0. Po minuti odmora, ki jo je zahteval trener Kusar, so Kontovelke zaigrale kot prerjone, vendar je bil zaostanek prevelik, da bi ga lahko nadoknadile. Bolj izenačena sta bila preostala dva seta, ceprav zmaga borovk ni bila vprasljiva, saj si Kontovelke niso nikoli priborile večje prednosti (le v drugem nizu so vodile s 6:4, v tretjem pa s 3:0).

Ricreatori - Sloga 2:1 (11:15, 15:12, 15:7)
SLOGA: Ban, Cibi, Criti, Ferluga, Kalc, Kocijančič, Sossi.

Tekma med se nepremaganima ekipama se je žal končala z zmago domačink, ki pa so si točki povsem zaslužile. Z igr, ki so jo nasa dekleta tokrat predvajala, ne moremo biti zadovoljni. Potem ko so osvojile prvi set, so precej popustile zlasti v sprejemu, kar je seveda olajšalo Ricreatorju po do zmag, slogašice pa so se morale zadovoljiti s samo eno novo točko na lestvici. (Inka)

Sokol - Sgt 2:1 (4:15, 15:8, 15:8)
SOKOL: Udovic, E. in L. Legisa, Hrovatin, Kosmina, Rebula, Tuta, Sanna, Svava.

Po zelo slabi igri v prvem setu so se sokolovke prebudile in predvsem z dobrimi servisi Hrovatinove, na koncu pa tudi Sannove ter s poztvovalno igro Rebulove in ostalih strle odpor nasprotnic in sicer izenačenem srečanju. Sokolovke v zadnjih casih zaradi praznikov niso trenirale, temu je treba pripisati slabši zacetek, v nadaljevanju pa so potrdile napredek v igri, saj ne gre pozabiti, da so skoraj vse zacetnice. V tej luci je njihov dosedanj obracun dober, saj so navsezadnje v stiri tekmah dvakrat zmagale.

NARAŠČAJNIKI

Rozzol - Bor Furlani 2:1 (15:10, 15:6, 10:15)
BOR FURLANI: Mauri, Bosari, Krmec, Pussini, Savarin, Seppi.

Borovci so tokrat zaradi ene poškodbe in boleznii nastopili v zdesetkani postavi in doživeli prvi poraz. Kljub temu pa ob koncu prvega dela hranjanju prvo mesto na lestvici, le da ga zdaj delijo z ekipo Pallavolo Trieste.

Plavi so odlično pričeli in povedli z 10:0. Nato so izgubili pravico do serviranja in si niso več opomogli. Drugi niz je bil bolj borben. Borovci so tudi vodili (5:4), a set so znova osvojili nasprotniki. V tretjem setu so plavi končno le prevzeli vajeti igre v svoje roke in po izenačenem zacetku (6:5) povedli z 11:9, na koncu pa prepričljivo zmagali.

Prvi del je torej mimo, zdaj se bodo ekipe med sabo pomerili se dvakrat (skupno torej trikrat). Obeta se hud boj, tudi zaradi vprasljivega kriterija podelitve točk, po katerem se tockuje vsak dobljeni niz. (Adriana Janežič)

RAZISKOVALNA DEJAVNOST / PO ODPRAVI NA HIMALAJO

Predstavitev izidov zdravstvenih testiranj

Trziški župan Cesare Calzolari je dr. Spacalu izročil posebno priznanje trziške Občine (foto Marko Jarc)

Pred nedavnim je v avditoriju trziške bolnice potekal dvodnevni kongres o znanstveni odpravi »Monfalcone Himalaya 1992«, na katerem je oddelek za pnevmologijo trziške bolnišnice predstavil rezultate odprave, ki jo je vodil dr. Borut Spacal. Prvi večer je bil le predstavitev in namenjen širši publici.

Pozdrav organizatorjev je prinesel prof. Serra, ki vodi pnevmološki oddelek v Trzicu. Serra je podčrtal znanstveno tezo odprave, ki je pomenila nadaljevanje in dopolnitev prejšnje iz leta 1990. Na otvoritvi so bili prisotni tudi predstavniki oblasti in na zacetku je v pozdravnem nagovoru trziški župan Calzolari podelil spominsko plaketo dr. Borutu Spacalu in bolničarju Franku Marzanu, ostalim članom odprave pa je izročil spominsko medaljo. Calzolari je tudi poudaril pomen raziskovalne dejavnosti, ki jo ta ima za ugled celotne trziške stvarnosti.

Borut Spacal je nato s pomočjo dia pozitivov predstavil znanstvene meritve in ugotovitve izvedene na terenu. Pri udeležencih odprave so zaznali značilne motnje zaradi visine, bodisi glede dihanja, ki je povezano z aklimatizacijo in so izvedli več testiranj delovanja srca. Pokazalo se je, da so bile na dnevnem redu vsakovrstne aritmijske in merili so količino kisika v krvi, med spanjem in med hojo oz. naporem. Vsekakor so vsi člani odprave imeli značilne visin-

ske motnje (glavobol, nespečnost, živčnost itd.), kar je dajalo raziskovalcem se dodatne možnosti preverjanja.

Predstavili so tudi videokaseto s podatki o merjenju visine Everest. Dolocene elaboracije podatkov so se v teku in šele tokrat bo do centimetra dokončno znana prava visina Everest. Za gledalce je bila tudi precej zanimiva videokaseta s posnetki celotne odprave na Everest.

Naslednjega dne so se zbrali izvedenci, govor pa je bil o prilagajanju cloveskega telesa v visokogorju, o fizični pripravljenosti in o prehrani trekingasev in alpinistov, ki se podajajo v visine nad 4000 m.

Član odprave dr. Rafko Dolharje predaval o visokogorskem planinstvu v zvezi s starostjo, dr. Daniel Zerjal (tretji Slovenec na odpravi) pa je skupaj s prof. Steliom Caffauomposredoval podatke o spremembah hematokemičnih in imunoloških standardov po visinskem bivanju. Prof. Serra in dr. Spacal sta nato posredovala podatke glede dihanja članov odprave in primerjav med podatki o testih v Trzicu in v Nepal. Borut Spacal pa je na koncu predaval se o preprečevanju visokogorskih boleznii.

Za konec se povejmo, da dr. Spacal pripravlja tudi gradivo za knjigo, ki bo med drugim vsebovala tudi zdravniška priporočila za trekingase in alpiniste. (Marko Jarc)

ODBOJKA / V PRVENSTVU DEČKOV

Slovenski šesterki nadigrali nasprotnika

Slogaši in borovci brez izgubljenega niza

V tej kategoriji so odigrali prvo kolo povratnega dela oziroma druge faze. Le malo je manjkalo, da bi prišlo do velikega presenečenja, saj bi Volley Club skoraj presenetil najvernejšega tekmeca Sloge v boju za prvo mesto ekipo Nuovo Pallavolo. Tekma med tema ekipama se je končala s 3:2. Ta rezultat je za slogaše vsekakor ugoden, kajti zdaj imajo bistveno boljši kolcnik v nizih, borovci pa lahko tudi z večjim optimizmom gledajo na možnost osvojitve drugega mesta. Sicer pa je prvenstvo se dolgo, saj ekipe igrajo med sabo kar trikrat.

Rozzol - Bor Furlani 0:3 (2:15, 2:15, 7:15)
BOR FURLANI: Furla-

nič, Domjo, Sustersic, Furlani, Pieri, Cuk, Smotlak, Sancin.

Borovci so svojo popolno premoč na igrišču dokazali po samih 36 minutah igre. Skromni nasprotnik nikakor ni mogel zaustaviti zadovoljivega napada plavih, ki so se enkrat dokazali, da spadajo v vrh te kategorije.

Proti manj dobremu nasprotniku pa prav gotovo pridejo do izraza tudi hibe ekipe. Tako smo tokrat ponovno zabeležili preveliko stevilo zgrenenih servisov, nekaj napak pri obrambi in kritju, kljub temu pa lahko recemo, da so, ne glede na rezultat, ki ni bil nikdar v dvomu, perspektivni borovci povsem zadovoljili in da je

resnost na treningih plačana z učinkovito igro. (S.M.)

Sloga - CUS Prevenire 3:0 (15:3, 15:5, 15:5)

SLOGA: Drasic, Germani, Kralj, Marc, Micallesi, Plesnicar, Volcic.

Pred tekmo je v Sloginem taboru vladala rahla zaskrbljenost, seveda ne zaradi nasprotnikove moči, ampak gripe, ki se je lotila mladih slogasev, ki zaradi nje sploh niso trenirali. Za sreco se je vse srečno izteklo in našim fantom je uspelo nadigrati skromnega nasprotnika. Veliko točk so slogaši dosegli ze s samim servisom in kajpak po tej zmagi se naprej trdno vodijo, saj niso doslej izgubili se nobenega seta. (Inka)

Obvestila

SPORTNO DRUSTVO

POLET

obvesca, da bo 25. redni letni občni zbor v četrtek, 14. januarja 1993, v dvorani Prosvetnega doma na Opcinah ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju. Devni red: 1. poročila, 2. razprava, 3. razno. Vabljeni!

SD BREG

SMUCARSKA SEKCIJA

organizira 17., 24., in 31. januarja 1993 smucarske izlete z možnostjo tečajev, katere bodo vodili društveni kvalificirani vaditelji. Prvi izlet bo v avstrijski Gerlitz (Kanzel) blizu Beljaka. Vpisovanje za prvi izlet se danes v prostorih dolinske občinske telovadnice od 20.30 do 22.00.

SMUCARSKI KLUB

DEVIN

organizira 17. in 24. januarja prevoz in tečaj na snegu v Podklostru (Arnoldstein). Za informacije in vpisovanje lahko telefonirate Skerku - 200236 ali Sosicu 220423.

ODBOJKA / V PRVENSTVU DEKLIC

Bor Friulexport trdno vodi

V tem kolu igral le Koimpex in gladko premagal ekipo Sgt

Ker pokrajinska odbojarska federacija po odgovodi Killjoja ni spremenila ze tako zapletenega in nepreglednega kalendarja prvenstva »deklic« (letnik 1977 in mlajše), je tu zmeda kar precejšnja. Mnoge ekipe imajo namreč dve tekmi v zaostanku, nekaj srečan je bilo odloženih. Najslabše je bilo prav v minulem koncu tedna, saj so odigrali le dve tekmi. Kakorkoli že, edina nepremagana sesterka je Bor Friulexport, ki bo menda drevi proti Sant'Andrea vknjizili se novi točki. Ceprav do konca prvega de-

la manjkajo se tri kola, vse kaže, da plave nimajo enakovrednega tekmeca, saj so do zdaj ze premagale tako Cus, kot Oma, s katerim delijo prvo mesto na zacasnih (in varljivih) skupnih lestvicah.

Dobro se držita tudi ostali dve slovenski sesterki (slogašice so zmagale, Sokol pa je bil tokrat prost), ki sta v prvenstvu sli brez večjih ambicij, a sta ze zbrali vsaka po stiri zmage. Treba je vsekakor reči, da konkurenca nikdove kako dobra in raznolika v kakovosti med posameznimi ekipami je kar precejšnja.

Sgt - Koimpex 0:3 (6:15, 10:15, 10:15)

KOIMPEX: Ban, Cibi, Criti, Grgič, Kocijančič, Kufersin, Novakovic.

V prvem poprazničnem nastopu je Koimpex osvojil novi par točk na račun precej skromnejših nasprotnic. Trzaska ekipa sicer napreduje iz tekme v tekmo, vendar kljub vsem prizadevanjem ni nikoli ogrozila pozitivnega nastopa slogašic, ki so kljub okrnjenemu sestavu, zaslužno osvojile gladko zmago. (Inka)

Gledališča

Slovenija LJUBLJANA

CANKARJEV DOM
DANES: ob 19. uri (Callusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Vstopnina 600, 500 in 400 SIT.
V PRIHODNIH DNEH: 20. t. m. ob 11. uri ter 21. t. m. ob 18. uri (Callusova dvorana) W. Shakespeare: Kralj Lear. Avtor projekta: Radko Polić. Režija: Dušan Jovanović. Vstopnina je 600, 500 in 400 tolarjev.
15. t. m. ob 19.30 uri (Callusova dvorana) goštevovanje baletnega ansambla HNK iz Zagreba s predstavo posvečeno 200-letnici W. A. Mozartove smrti: Amadeus Monumentum, koreografija Miko Sparemblek. Cena vstopnice 500 in 350 SIT.
16. t. m. ob 19.30 uri (Callusova dvorana) goštevovanje baletnega ansambla HNK iz Zagreba s predstavo Balade, ki jih prinaša veter, v koreografiji Vasca Wellenkampa. Cena vstopnice 500 in 30 SIT.
17., 18., 19., 20. in 21. januarja ob 19.00 in 21.30 uri (Linhartova dvorana) Molitveni stroj Noordung. Balet Opere in baleta SNG Ljubljana. Cena vstopnic 750 in 600 SIT.
NAPovedujemo: 28. in 30. t. m. ter 1. 2. ob 19. uri (Callusova dvorana) G. Verdi: Don Carlos, naj se pripravi na naslov: Studio, SNG Opera in balet, Zupanciceva 1, do 15. t. m. O avdiciji boste pravočasno obveščeni.

DRAMA SNG LJUBLJANA
JUTRI: ob 19.30 uri predpremiere (abonma Studentski prvi) Arthur Schnitzler: Anatol. V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 19.30 uri predpremiere (abonma Studentski drugi) A. Schnitzler: Anatol.
15. t. m. ob 20. uri, premiera (izven, konto) A. Schnitzler: Anatol.
Informacije in rezervacije vsak delavnik od 11. do 12. ure ter od 18. ure do zacetka predstave na tel. 061/221-511.

KULTURNI DOM SPANSKI BORCI
V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 20. uri Mirolav: Moz moje zene, komedija. Nastopata Ivo Ban in Iztok Valic. Režija Marjan Bevk.
OPERA IN BALET SNG
DANES IN V PRIHODNIH DNEH (do 15. t. m.): Studio SNG Opera in balet vabi k sodelovanju vse vrste glasbeno scenskih (po)ustvarjalcev. Posebej so zazeleni moški glasovi, vendar so dobrodošli vsi potencialno kvalitetni pevci. Studio omogoča izpopolnjevanje v petju, plesu, gledaliških vesticah in odskih praksi. Kogar tako dejavnost zanima in ima ustrezne dispozicije, naj se prijavi na naslov: Studio, SNG Opera in balet, Zupanciceva 1, do 15. t. m. O avdiciji boste pravočasno obveščeni.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO
DANES: ob 19.30 uri (abonma Torek in izven) E. Flisar: Kaj pa Leonardo?
Ob 18. uri (Mala scena MGL) Z. Petan: Juan in Leporella. Predstava je zaključena za so- lo.
JUTRI: ob 15.30 uri (abonma Sreda popoldan in izven) A. P. Cehov, T. Brasch: Platonov. Informacije in rezervacije vsak dan od 10. do 12. ure ter uro pred predstavo na tel. 061/210-852.

MARIBOR

SNG DRAMA
V PRIHODNIH DNEH: 15. in 16. t. m. ob 19.30 Carmen - popoldan na robu evropske zgodovine.
17. in 18. t. m. (Minoritska cerkev na Lentu) Gram-Zlatar-Frey: Dogodek v mestu Gogi. Informacije na tel. 062/211-461.

SNG OPERA

DANES: ob 19.30 uri (red Repriza in izven) G. Puccini: La Boheme.
JUTRI: ob 19.30 uri (red Premierski in izven) G. Puccini: La Boheme.
V PRIHODNIH DNEH: 20. t. m. ob 19.30 balet Luna nad Mississippijem, po motivih baleta Sedem smrtnih grehov B. Brechta.
22. t. m. G. Puccini: La Boheme.
Informacije in rezervacije vsak dan, razen nedelje, od 11. do 16. ure, ob sobotah do 13. ure, ter uro pred predstavo na tel. 062/211-461.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE
SLG Celje razpisuje abonma za Dneve komedije, ki bodo potekali vsak petek in soboto od 12. do 6. 3. 1993, redni abonenti SLG Celje imajo 10 odstotkov popusta.
Spored: Frayn: Hrup za odrom (Mestno gledališče Ljubljansko), Vitrac: Volkodlak (PDG Nova Gorica), Moliere-Rozman: Tartif (Slovensko mladinsko gledališče Ljubljana), Nicolai: Hamlet in pikantni omaki (Slovensko stalno gledališče Trst), Moliere: Svata po sili (Drama SNG Ljubljana), Cooney: Zbeži od zene (Prešernovo gledališče Kranj), Nicolai: Blagi pokojniki, dragi moški (Drama SNG Ljubljana), Moliere: Namisljeni bolnik

(SLG Celje).

Vpis abonmaja od 11. do 29. t. m. vsak delavnik med 9. in 11. uro. Tel. 063/25-332.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE
JUTRI: ob 13. uri H. Ibsen: Nora, zaključena za Gimnazijo Kranj.
JUTRI: ob 11. uri H. Ibsen: Nora, zaključena za CSUI Jesenice.
Informacije na tel. 064/222-681, 222-701.

SOLKAN

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALIŠČE
V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 20. uri (red Cetrtek in izven) Roger Vitrac: Volkodlak - Don Juan v norišnici. Režija: Dušan Jovanović. Igrajo: Janez Starina, Rade Rezbidžija, k. g., Joze Hrovat, Stane Leban, Ivo Barišič, Veronika Drolc, k. g., Teja Glazar, Nevenka Sedlar, Mira Lampevičič, Metka Franko, Dusanika Ristić in Alenka Vidrih.
Informacije in rezervacije vsak dan od 10. do 16. ure na tel. 065/25-326.

ZAGORJE

KULTURNI DOM
V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 19.30 Marowitz: Sherlockov zadnji primer. Gostovanje SLG Celje.

LENART

KULTURNI DOM
V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m. ob 19.30 uri Marowitz: Sherlockov zadnji primer. Gostovanje SLG Celje.

KOPER

GLEDALIŠČE KOPER
V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m., ob 20. uri goštevovanje ansambla Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta z uprizoritvijo dela A. P. Cehova Cesnjev vrt. Režija Boris Kobal. Nastopata Mira Sardoč. Predstava za abonma in izven. Rezervacije vstopnic po tel. 21-027, predprodaja na seždezu ZKO Koper.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
KULTURNI DOM
DANES: ob 16. uri Cesnjev vrt A. P. Cehova v režiji Borisa Kobala.
Ponovitev v torek, 19. t. m., ob 20. uri.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

JUTRI, ob 20.30. premierska predstava - Stalno gledališče FJK in gledališka skupina Glauca Maurija bosta uprizorila delo A. Schnitzlerja Anatol. Režija Nanni Garella, v glavni vlogi Roberto Sturmo. Predstava v abonmaju: odrezek st. 6. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

DVORANA TRIPCOVICH

DANES: ob 20. uri (red A) premierska predstava - Čajkovski - balet Hrestač (Lo schiacciano-c), Balet in orkester gledališča Verdi, dirigent Guerrino Gruber. Koreografija Giuliana Barabasi.

GLEDALIŠČE CRISTALLO

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 16. t. m., ob 20.30 komedija Eduarda Scarpetta Nina Bonè v izvedbi gledališke skupine Consorzio '90 iz Neaplja. Režija Livio Galassi. V glavni vlogi Dalia Frediani.

VIDEM

GLEDALIŠČE LUIGI BONE - COLIGNA
V PRIHODNIH DNEH: 15. in 16. t. m. gostovanje gledališča Teatro delle Briciole z delom Il grande racconto.

Koroška

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE
DANES: ob 19.30 ur podzemlju.
JUTRI: ob 19.30 - W. Shakespeare - Der Widerspenstigen Zähmung. Zadnja ponovitev v petek, 15. t. m., ob 19.30.

Glasba

Slovenija

LJUBLJANA

KLUB K4
V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 22. uri Zdenka Kovacicek & Vanja Lisjak Trio.
17. t. m. ob 22. uri The Aftertouch - koncert techno gay skupine z Dunaja.
21. t. m. ob 22. uri Jazz delavnica Nina de Gleirie in Vlada Battiste.
Tel. 061/322-468

SLOVENSKA FILHARMONIJA

V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 19.30 uri Antologija slovenske glasbe za klavirski trio Trio Lorenz, ob njegovi 35-letnici umeniškega delovanja, v sodelovanju TV Slovenija. Cena vstopnic 200 SIT. Informacije na tel. 061/213-624.

CD

V PRIHODNIH DNEH: 15. t. m. (Klub CD) ob 21.30 uri Jazz Quartet Roberta Bonisola. Vstopnica 600 SIT. Informacije vsak delovnik od 13. do 20. ure na tel. 061/222-815.

MARIBOR

OPERA SNG
V PRIHODNIH DNEH: 16. 19. in 21. t. m. G. Verdi: Nabucco. Concertna izvedba.
23. in 24. t. m. Rossini: Stabat Mater. Informacije na tel. 062/211-461.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

GLEDALIŠČE ROSSETTI
V PRIHODNIH DNEH: v ponedeljek, 18. t. m., ob 20.30 koncert Trzaskoga koncertnega društva. Nastopil bo Wiener Streichsextett.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

Ul. Diaz 27
JUTRI: ob 20.30 koncert sopranistke Veronice Vascotto in pianista Ennia Silvestrija ob otvoritvi razstave »Il suono e la forma«. Na programu liederji E. Griega in R. Straussa. Vstop prost.

GLEDALIŠČE MIELA

V PRIHODNIH DNEH: V petek, 15. t. m., ob 21. uri koncert trombitarja Enrica Rave in njegovega kvarteta.

BBC CLUB

Ul. Donata
DANES: ob 21. uri koncert pianista Stefana Franca.
V PRIHODNIH DNEH: v cetrtek, 14. t. m., ob 21. uri koncert rock skupine Jimmy Joe and the Youngs.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALIŠČE
JUTRI: ob 20.30 koncert orkestra Radiotelevizije Slovenije pod vodstvom Antona Nanuta, pianist Francois Joël Thiollier. Na programu Rimskij-Korsakov, Prokofiev, Smitke, Skrjabin.

Razne prireditve

Slovenija

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM
DANES in JUTRI: ob 20. uri (Kosovelova dvorana) Boemsko življenje, film režiserja Akija Kaurismakija. Cena vstopnic 300 SIT.
Informacije vsak delavnik od 13. do 20. ure, ob sobotah od 9. do 14. ure na tel. 061/222-815.

KLUB K 4

DANES: ob 22. uri Zamujena priloznost - ponovitev hvaljene monodrame - multimedialnega performanca Matjaza Coka, ki je razboril javnost tudi na mednarodnih gledaliških dnevih G West v Grazu septembra 1992.

V PRIHODNIH DNEH: 18. t. m. ob 21. uri Srečanje - multimedialna predstava Igorja in Alenke Dranic-Kersevan. Glasba, ples.
19. t. m. ob 22. uri Prometje brez skodelice. Predstava Rerazev, eksperimentalnega gledališča s PA.

Vrocni telefon Kluba K4 061/113-282.

FRANCOSKI KULTURNI CENTER

DANES: ob 16.30 in 18.30 Kulturni oddaji: Bouillon de culture (vodi Bernard Pivot), Caractères (vodi Bernard Rapp).
V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 18. uri Entree des artistes, film Marca Allegretta. Slavošpev igralcem in gledaliscu.

Center je odprt od ponedeljka do petka med 8. in 19.00 uro, informacije na tel. 061/224-883.

PEDAGOSKI INSTITUT

DANES in vse do 15. t. m. bodo vsak dan ob 17. uri predavanja na temo Poučevanje in oblast. Predaval bo dr. Michael Apple, profesor na oddelku za preučevanje kurikularne, izobraževalne in vzgojne politike na univerzi Winconsin-Madi-

son v ZDA. Predvanje bo v okviru programa Cultural Studies, ki ga organizira Institutum Studiorum humanitatis.

FILozOFska fakulteta

DANES: ob 17. uri predavanje, v okviru Humanističnega simpozija, dr. Boruta Telbana: Strah pred biti viden in strah pred nevidnostjo v vasi Anbonwari na Papui-Novi Gvineji.

VELENJE

DOM KULTURE
V PRIHODNIH DNEH: 14. t. m. ob 19.30 uri Goran Gluvič: Svečana predstava ob 30-letnici delovanja AG Velenje.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KINO EXCELSIOR
Ul. Muratti 2

Dvorana Excelsior

JUTRI: ob 17.30 - Alpe Adria Cinema: v okviru niza Nuovo Cinema Libertà bodo predvajali filme: Poljska - »Aby do gwizdka« (1986) Leszek Komorowski; »Diably, diably« (1990) Dorota Kedzierawska, ob 20.30 »Rycerz« (1990) Stanislaw Lenartowicz, »Korczak« (1991) Andrzej Wajda. Filmi so v originalu s podnapisi v italijanscini. Ob 22.30: »La pista« (1991) Gianluigi Toccafonda in Simone Maluzani, »Amoroso« (1991) Maurizio Forestierija, »In viaggio verso Est« (1992) Beppa Cina.

Dvorana Azzurra

Ob 15. uri - niz Videorama: Madzarska - »Brémai szabadság«, »Videópalyázat«, ob 20. uri »A Nagy vizit«, »Négy, hat, nyolc«, »Herbal«, »1989 The real power of TV«, »Children of Apocalypses I e II«. Video filmi so v originalni verziji. Vstop prost.

GORICA

KNJIZNICA DAMR FEIGEL

Ul. Croce 3
V PRIHODNIH DNEH: v cetrtek, 14. t. m., ob 18. uri »Srečanje z avtorjem«. Gost večera bo slovenski pesnik Kajetan Kovič. Njegovi najnovejši zbirki poezij bo predstavljal prof. Lucana Budal.

Koroška

CELOVEC

CELOVSKI SEJEM

(Hali 5 in 11)
V PRIHODNIH DNEH: v cetrtek, 14. t. m. ob 9. uri otvoritev Paracelzovega sejna (do 17. januarja - vsak dan od 9. do 18. ure).

BELJAK

MESTNA HISA

PARACELZOVA DVORANA
V PRIHODNIH DNEH: v petek, 15. t. m., ob 19.30 Življenje in pomembnost Paracelza. Predava univerzitetni prof. Kurt Goldhammer, prvi no-

Za najmlajše

ZA NAJMLAJŠE

Slovenija

LJUBLJANA

KULTURNICA, ZIDOVSKA STEZA
DANES: ob 17. uri predstava (za izven) LS Klepeluhi kluba mladih lutkarjev: Kako so izumrli roznati dinozauri. Rezervacija ni.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ

Do 31. januarja bo na ogled razstava V svetu lutk - poskus otroškega muzeja (razstava Muzeja novejšje zgodovine Celje). Odprto od ponedeljka do petka med 9.00 in 18.00 uro in v soboto med 9. in 13.00 uro. Vsak dan potekajo tudi lutkovne igrice po posebnem programu.
DANES: ob 10. uri lutkovna igrila L. Kovacic: Hisica dveh zmerjavcev.
JUTRI: ob 16. uri »Naredimo lutkovno predstavo«
Zaradi lažje razpreditve naprosajo, da obiske skupin vnaprej pravočasno sporočite na tel. številko 061/213-024.

VITESKA DVORANA KRIZANK:

V PRIHODNIH DNEH: 17. t. m. in vse nedelje v januarju ob 17. uri Kuzek postruzek na obisku. Gledališče Jaz in ti. Tel. 061/322-544.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE
DANES: ob 10. in 12. uri L. F. Baum: Carovnik iz Oza (abonma Cebelica 1 in 3). Informacije na tel. 063/24-637.

ORMOŽ

KULTURNI DOM

JUTRI: ob 11. in 13. uri L. F. Baum: Carovnik iz Oza. Gostuje Slovensko ljudsko gledališče Celje.

KOPER

GLEDALIŠČE KOPER
V PRIHODNIH DNEH: 16. t. m., ob 10. uri Andersenova pravljica Slavec v izvedbi PDG Nova Gorica. Predstava je za otroški sobotni abonma in izven.

KOBARID

KINODVORANA
DANES: ob 9.30 in 11.30 uri gostovanje Primorskega dramskega gledališča s predstavo A. Goljevšček: Cudezni kamen.

TOLMIN

KINOGLEDALIŠČE
JUTRI: ob 9.30 in 11.30 uri gostovanje Primorskega dramskega gledališča s predstavo A. Goljevšček: Cudezni kamen.

Furlanija-Juljska krajina

TRST

KULTURNI DOM
SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
JUTRI: ob 18. uri premiera Andersenove pravljice »Cesarjeva nova oblačila«, ki jo je za SSG v verziji napisal Milan Jesih. Režija Vladimir Jurc, Scenograf Marijan Kravos, kosumisti Marija Vidau, komponist Miran Kosuta, svetovalec za magijo Viki. Nastopajo Gojmir Lesnjak, Alojz Svete, Maja Blagovica, Adrijan Rustja, Lucka Pockaj, Stojan Colja, Vladimir Jurc in Franko Korošec. Predstave bodo trajale do 19. t. m.

Koroška

CELOVEC

FELSENTEATER
V PRIHODNIH DNEH: v petek, 15. t. m., ob 19.30 SUSD - gostovanje Mladinskega gledališča iz Ljubljane.

Razstave

Slovenija

LJUBLJANA

KUD FRANCE PRESE-REN
DANES: ob 21. uri otvoritev razstave fotografija Igorja Anderlica.

CANKARJEV DOM

Do 31. t. m. si lahko v Galeriji CD ogledate razstavo Arnulfa Reinerja: Carinzia/Venezia-Topografia superiore. Cena vstopnice 100 SIT, za dijake in studente 50 SIT.

MODERNA GALE-RIJA

Do 31. t. m. razstavlja Gojmir Anton Kos.
V PRIHODNIH DNEH: ob 14. t. m. do 14. februarja bo na ogled razstava oljnih slik, palstik in grafiki Jozeta Gorjupa.

Galerija je odprta vsak dan, razen v ponedeljek, od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Cena vstopnice za odrasle 100, za studente 50 SIT. Tel. 061/214-106.

MALA GALERIJA

Od danes do 21. februarja bo na ogled razstava skulptur in fotografij blegijskega umetnika Jana Fabreja.

Odprto vsak dan razen ponedeljka od 10. do 18. ure, ob nedeljah od 10. do 13. ure. Tel. 061/214-106.

MESTNA GALERIJA

Do 17. t. m. bo na ogled razstava slik akademske slikarke Jasne Kozar-Huthesing (v okviru odprtega ateljeja).

Galerija je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 18. ure, v nedeljo od 10. do 13. ure. Tel. 061/212-896.

MEDNARODNI GRA-FCINI LIKOVNI CENTER

Do 17. t. m. je na ogled pregledne razstave grafik Andraja Jemca (več kot 100 grafik, ki jih je umetnik ustvaril v letih 1961 - 1992). Tel. 061/319-752.

JAKOPICEVA GALERIJA
Do 31. t. m. je na ogled razstava Varstvo kulturne in naravne dediscine v Sloveniji v letu 1992. Tel. 061/223-340.

GALERIJA ZDSLJU

Do 14. t. m. je na ogled razstava slik Jorga Immen-dorja. Tel. 061/320-730.

GALERIJA KRKA

Do 17. t. m. je na ogled je razstava umetniške keramike Roka Souka.

GALERIJA EQURNA

Na ogled je razstava članov ob 10. obletnici. Galerija je odprta med 10. in 13.00 ter med 17. in 19. uro, ob sobotah med 10. in 13. uro, ob nedeljah in praznikih zaprto.

GALERIJA STO-PNISC

JUTRI: ob 21. uri bo otvoritev razstave Fotomorfoza - o gledanju, oblikah in svetlobi, fotografije Gorazda Majarona. Galerija je odprta vsak delovnik od 8. do 4. zjutraj. Informacije na tel. 061/313-926.

GALERIJA KAPELI-CA

Na ogled je razstava skupine 63/70 - risbe: Andrej Brumen-Cop, Milan Golob, Maja Licul, Robert Lozar, Katarina Toman, Mojca Zaklar. Tel. 061/113-282.

SLOVENSKI ETNO-GRAFSKI MUZEJ

Do 20. februarja 1993 je na ogled razstava »Ta trava je sacana...«, ki sta jo za Odslek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v Trstu pripravili Kristina Kovacic in Martina Repinc.

MUZEJ NOVEJSE ZGODOVINE

Na ogled so tri razstave: slike iz zgodnjega opusa slikarke Dore Klemencic, predstavitev graficnega oblikovanja in ilustracij v južni Moravski: Vizualne interpretacije, Življenje v listkih 1945-1990.</

V naročju vetra (13)

Edini družabniki na širnem Atlantiku so ptice in morski psi — Vse kaže, da bo krmilo zdržalo do Martiniqua, od katerega me loči le še 140 milj

Sobota, 4. 1.

Ze dva dni preletava okrog barke ponoči črna ptica. Velika je kot lastovka in izredno gibčna. Pravi, da so se v teh pticah naselile duše umrlih pomorščakov. Če so to nebesa, niti niso slaba.

»Luknjice« na nebu

Po nekaj dneh je končno malo zapihalo. Ne sicer močno, a barke se je začela premikati. Merjenje višine sonca pa je danes pravi srečlov. Je oblačno z »luknjicami« v oblakih. Skoraj celo uro čepim in visim pri vhodu v kabino in čakam na sonce. Nekajkrat opazujem, kako sončni zarek polzi po morju kakih sto metrov daleč, mene pa se usmili. Hkrati se od severa valijo ogromni, zelo dolgi valovi mrtvega morja. Ko se sonce končno le pokaže, moram delati zelo hitro in natančno, da si ne zapravim priložnosti!

No, čez uro ali dve je sonca na pretek. Kot bi se mi nekdo posmehal.

Novo krmilo prihaja za menoj

Po radiu sem organiziral, da bo prišlo na Martinique za menoj novo krmilo. Izdelali ga bodo v delavnici pod

Smarno goro, kjer je bila narejena tudi moja barica, slovenski turisti ga bodo odnesli v Las Palmas, tam pa ga bo prevzela posadka ameriške jadrnice Rhiannon, ki bo priplula za menoj na Martinique, kamor je že tako namenjena. Upam, da se bo akcija posrečila in da bom z Martiniqua odplul z obema krmiloma.

Ponoči me spet daje veter. Na sporedu so nevihte in iz vsake pihne druge. Vso noč krajšam in daljšam jadra ter obracam barko. Ne spim skoraj nič.

10. 1., trinajsti dan

Končno sem enkrat dobro spal in lepo sanjal. Dopoldan vremenske napovedi ne ujamem, se pa priključim na Transatlantic Maritime Mobile net, ki ga vodi na amaterski valovni dolžini operatorka Trudy z Barbadosa. Najprej poslušam, ce je kak klic v silo, potem se oglasimo mi na barkah in sporočimo svoj položaj in stanje vremena, na koncu pa od nje dobimo vremensko napoved. Trudy je zame že vedela, povedala pa mi je tudi, da je Rhiannon se v Las Palmasu.

Za kosilo sem si skuhal dobre vampe, potem pa sem jih uspešno stre-

sel po tleh. Skleda se mi je namrec izmuznila iz klesca, s katerimi jo držim nad ognjem. Ampak teh vampov ne dam! Spravim jih nazaj v skledo, jih se enkrat prevrem in z užitkom pojem... Pa naj se kdo rece, da morje ni najboljše kuharica.

Danasnja pozicija: 19°03'N, 34°48'W. Do Martiniqua se 1550 milj. Pogled na karto mi pove, da sem nekje med severnoamerškimi pristanisci in Rtom Dobrega upanja. Zvečer po radiu izvem od Janeza, da je v Buenos Airesu kar 30 stopinj Celzija. V Torontu pa je mraz, -40C. Ponoči spet telovadim z jadri. Plujem tudi bolj proti jugu, da bi se izognil depresijskemu polju, ki je pred menoj.

Dobil sem spremljevalca

Zjutraj uživam v fantastičnih barvah sončnega vzhoda. Obzorje je čisto nežno zeleno, potem pa si nazgor sledijo rumena, pa vsi odtenki rdeče do vijoličaste. Fantastično. Svoje dodajo se odsevi vseh teh barv na oblakih...

Z vetrom spet ni nič. Noč za nočjo dezuram pri vhodu v kabino in obracam jadra. Danes proti jutru pa mi je bilo vsega dovolj. Zvil sem

jadra in sel v kabino spat. Ura spanja se mi je prav prilegla. Opoldan sem se 1335 milj do cilja. Opazujem, kako se iz morja mečejo ribe. Kar veliki »kosi«. Rekel bi, da je nekdo pri kosilu. No, potem se tisti »nekdo« tudi pokaže. Okrog barke zaokroži spostovanja vreden morski pes. Dolg skoraj kot moja barica...

16. 1., devetnajsti dan

Končno je zapihalo. Tokrat celo malo preveč. Nevihta sledi nevihti. Veter poganja barko s hitrostjo pet ali šest vozlov, in to kljub sedemdesetim metrom vrvi, ki jo vlečem za jadrnico. Hitrost je odločno previsoka. Ko barko vrže iz kurza, me pri srcu kat stisne in pričakujem, da bo slo krmilo rakom zvižgat... K sreči zaenkrat se ne kaže zelje, da bi se dokončno razklalo. Vreme je oblačno in sonca ni veliko na spregled. Bom sploh lahko določil pozicijo?

Določil sem jo. Do Fort de Franca je se 1150 milj. Skoraj ne morem verjeti, da sem popoldan »odbrenkal« za devetnajsti dan na morju. Zelo sem izmučen. Bolj psihično kot fizično. Sicer pa se temu sploh ne čudim.

Okoli barke se vedno krozi tista zverina. Najbrz caka name, da ji bom skocil v gobec...

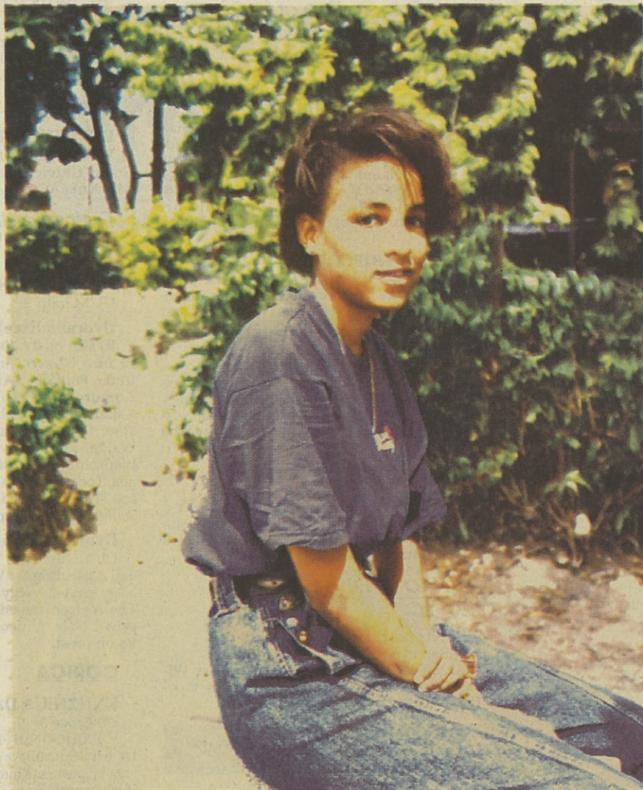
Slovenijo so priznali Čile, Argentina in Urugvaj. Dobro bi bilo, da bi nas priznali se Venezuela in Panama. In to preden priplujem tja.

22. 1., petindvajseti dan

Ze nekaj časa mi log ne deluje. Kakal sem, da bo padel veter, da bi se vsaj malo pomirilo morje. Moral bi se namrec spustiti v morje in pogledati, ce se v vijak, ki poganja log, ni kaj zapletlo. Seveda tudi tistega »necesa«, kar plava okoli Neodvisne Slovenije, ne bi smelo biti v bližini. Dopoldan se mi je zdelo, da je priloznost kar pravsna in prav potihem sem se spravil v morje. Na vijaku ni bilo niceasa. Torej bo treba napako iskati drugje. Hitro se spravim iz morja in niti za trenutek prepozno ni bilo. Se nisem dobro stopil na palubo, ko je okrog barke zaokrožila trikotna plavut...

Šest dni kasneje, tik pred ciljem

Pr eden grem spat, jadra nekoliko navijem. Malo zaradi vremenske napovedi, ki obljublja močne vetrove, malo pa

O lepoticah, kot je ta z Martiniqua, lahko sredi Atlantika le sanjaš Foto: J. Šterk

tudi zato, da barka ne bi plula prehitro in da si zdaj, ko sem že skoraj na cilju, zaradi neucanosti vsega ne pokvarim. Gotovo je bila največja verjetnost, da to krmilo »vzame konec«, takoj po trčenju s tistim NPP (neznani plavajoči predmet). Nevarnost pa narašča tudi s časom plovbe, ker se počeni material utruja. Nobeno spanje ni pravo, nobeno kosilo ni pravo, moje misli so zmeraj tam nekje, na krmi pri krmi-

lu. Ponoči me zbudi glasba z radia. Margerita mundial je v akciji. To venezuelsko radijsko postajo poslušam vsakokrat, ko se približujem Karibom. Na sporedu so rumbe, mambe, tudi sambe... Pa reklame. Zdjaj za »888 loterias« na primer...

Zunaj je topla noc, vetra ravno prav, prepeva globok alt. Na to sem posebno »občutljiv«. Vabi me na »carneval caliente«, vroči karne-

val. Doslej tukajšnjega karnevala se nisem dozivel, letos pa mi zagotovo ne udie. Pa naj bo ze kjerkoli v teh toplih krajih.

Zjutraj spet akcija določanja pozicije. Najprej zmerim »visino« Lune, nato pa se malo mučim, preden »najdem« Venero. Kaže, da me romantična objekta še vedno »marata«, ce jima merim višino »sex«-tantom. Do cilja je se 140 milj.

(Nadaljevanje jutri)

JUTRI

13. januarja

Največji stilist v angleški literaturi, James Augustine Aloysius Joyce, rojen 2. februarja 1882 v Dublinu, predstavlja začetek novega načina pisanja. Realizem in naturalizem sta gradila na zunanjem izkustvu, svet Jamesa Joycea pa je bilo notranje izkustvo človekovih občutkov, zaznav in predstav o samem sebi. Ta svet ni bil daleč od tistega, v katerega je prodiral Freud. Temu je, v jezuitskih solah vzgojeni pisatelj, dodal nedoseženi artizem, obvladovanje tehnike pisanja, svojsko simboliko in skrbno oblikovano umetniško formo. Njegova dela so predstavljala puritanskim angleškim založnikom težak zalogaj.

Joyce se je priziviljal s poučevanjem angleščine kot tujega jezika. Tako je večino svojega življenja preživel v tujini. Za nas je zanimivo, da je precej časa živel v Trstu in Puli, dokler ni moral zaradi vojne leta 1915 oditi v Zürich. Od leta 1920 do 1940 je živel v Parizu, nato pa se je vrnil v Zürich, kjer je 13. januarja 1941 umrl.

Ceprav je skoraj vse življenje živel v prostovoljni emigraciji, je njegova rodna Irska vseskozi prisotna v njegovi literaturi.

RECEPT

Porove rulade

SESTAVINE (za 4 osebe):

200 g pora, 200 g korenja, 350 g kuhanega krompirja, 2 jajci, 100 g naribanega sira (gavda), 30 g masla, 1/8 l goveje juhe, 1/4 l smetane, kurkumo, 70 g naribanega sira, 2 žlici omake za pečenko
CAS PRIPRAVE: približno pol ure

Por očistimo, operemo in ga razdelimo na liste. Korenje očistimo in ga narežemo po dolgem na tanke rezine. Zelenjavo 1 minuto blansiramo. Krompir zmečkamo, vmesamo jajce in sir. Za 12 rulad vzamemo po en list pora in rezine korenja in polozimo eden na drugega. Ostale rezine pora in korenja na drobno narežemo in vmesamo v krompirjevo maso. To maso razdelimo na liste pora in zvijemo v rulade. Na vroči masčobi popečemo, dodamo juho in 10 do 15 minut dušimo. Rulade vzamemo ven in damo v posodo smetano in kurkumo. Nato dodamo sir in pocakamo, da se razpusti. Dodamo še pečenko omako in tako naredimo sirovo omako, s katero polijemo porove rulade.
(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Leča s črno redkvijo v solati

SESTAVINE:

200 g oranžne, zelene ali rjave leče, 2 korenčka ali 1 jabolko, 1 črna redkev, 1 kislis kumara, sol, 3 žlice bučnega olja, 1 žlica jabolčnega kisa, 150 g radiča

Lečo namočimo za nekaj ur in jo nato skuhamo, odcedimo, vodo pa prihranimo za juho. Korenčka in črna redkev narežemo in jo zmesamo. Kislo kumaro narežemo na kockice. Vse sestavine stresemo v skledo, premešamo, zabelimo z oljem, okisamo in posolimo. Nazadnje premešamo opran radič.
Lečo lahko pripravimo tudi kot fizolovo solato samo z naribano črno redkvijo.

(Neva Miklavcic Predan)

NUMIZMATIKA

Kovanci FAO

VITOMIR COP

Denar je naucinkovitejša informacijsko sredstvo. Kovanec vsak dan zamenja več lastnikov in vsak lahko prebere kratko sporočilo na njem. To lastnost denarja so izkoristili že v rimskih casih, ko so z njim prenašali v oddaljene kraje imperija vesti o pomembnih bitkah in zamenjavah vladarjev.

Tudi na modernem denarju lahko poleg podatkov o njegovi vrednosti najdemo mnogo zanimivosti o deželi, ki je ta denar izdala. Oglejte si samo risbe na bankovcih in kovancih, ki jih imate v denarnici.

Leta 1968 je Organizacija za prehrano in kmetijstvo v okviru OZN - FAO (Food and Agriculture Organization) sprožila akcijo izdajanja kovancev, s katerimi naj bi zbrali

del sredstev za boj proti lakoti.

Samo v prvem desetletju se je akciji pridružil več kot 80 držav, danes pa skoraj ni več azijske, afriške ali južnoameriške države, ki ne bi izdala vsaj enega kovanca z oznako FAO. Zal so med njimi le manj razvite države, od vzhodnih socialističnih in razvitih zahodnih pa so se akciji pridružile le redke.

Od evropskih držav so kovanec FAO doslej izdale Vatikan, Jugoslavija, Poljska, Madzarska, Italija, San Marino, Portugalska, otok Man, Malta, Ciper in Turčija. Vsaka država, ki izda te kovanec, jih določeno količino pošlje posebnemu uradu organizacije FAO v Rimu, ki jih nato prodaja zbiralcem. Tako zbirala sredstva za boj proti lakoti. Nekateri od teh kovancev so izdani v majhnih

količinah in so zato za zbiralce toliko bolj zanimivi, drugi pa v stotimilijonskih nakladah, da lahko svoje sporočilo prenesejo v najširši krog prebivalstva. Predvsem v deželah z visokim odstotkom nepismenih svoje sporočilo prenašajo z izrazitimi likovnimi resitvami. Kovani so v vseh zlitinah od aluminija, bakra, medenine in niklja do srebra in zlata.

Med najaktivnejše države na tem področju prav gotovo sodi Indija, ki jo poleg lakote pesti tudi prenaseljenost in množice brezdomcev. Vsako leto skuje serijo kovancev FAO z drugimi motivom in geslom, kot na primer Hrana za vse. Pridelajmo več hrane, Varčujmo za razvoj, in tako dalje.

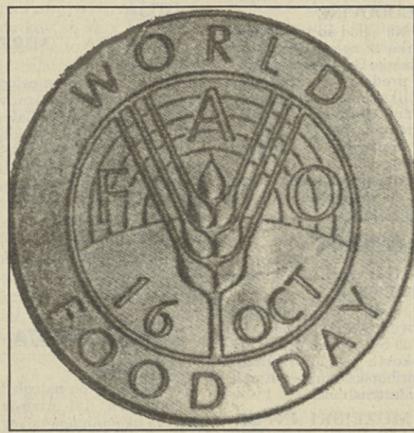
Vzhodnokaribske države Antigua, Barbados, Dominika, Grenada, Montserrat, St. Kitts, Sv. Lucija in Sv. Vincent so izdale serijo 4-dolarskih kovancev z motivom sladkornega trsa in banan pod geslom Pridelajmo več hrane za clovestvo. Tudi Banglades propagira pridelavo več hrane, zaposlovanje in nactrotvanje družine. Geslo bolivijskega kovanca za 1 peso je Vojna proti lakoti. Brazilija je na svojih kovancih prikazala gojenje sladkornega trsa, soje in kave ter zivinorejo. Zivinoreja je glavna tema botsvanskih, somalskih, ugandskih in nekaterih dru-

gih afriških kovancev. Na madagaskarskih kovancih FAO je prikazana razlika med ročnim in traktorskim obdelovanjem zemlje. Zelenortska republika je svoje kovanec namenila izobraževanju, kmetijstvu in ribstvu. Belize, Jamajka, Madzarska in Tajska s kovanci FAO pozivajo k pogozdovanju, kovanci zahodnoafriških držav pa k varovanju pitne vode. Nekateri obmorske države so svoje kovanec posvetile ribstvu. Singapur je izdal kovanec z geslom Več hrane iz morja. Na kovancih s Tonge pa je poleg ribis-

tva, zivinoreje in kokosovih palm prikazano tudi čebelarstvo. Jamajka je poleg kovancev izdala tudi bankovce FAO.

Poleg običajnih motivov je cela vrsta držav skovala kovanec FAO tudi ob nekaterih posebnih priložnostih, kot na primer ob 16. oktobru 1981 - svetovnem dnevu prehrane ali pa ob svetovni ribski konferenci 1983 - 1984.

Zbiranje kovancev FAO je ena najpriljubljenejših tem zbiralcev po vsem svetu, zato si želimo, da bi se tudi Slovenija pridružila tej plemeniti akciji.

VINOTEKA

»Ščurek« ali »muren«

DUSAN BREIC

Gospod Ščurek iz Medane, iz Brd, prideluje celo paleto vin in med njimi tudi rebulo, ki jo bom skušal opisati tokrat.

Najprej pa nekaj besed o enigmatični etiketi, na kateri je naslikana drobna zuzelka, ki slisi na ime muren. Med Brici naj bi veljalo, da je ščurek - muren! Zlobneži in nevedneži radi trdijo, da gre za scurka, kar pa ni res. Treba bo iti v prirodoslovni muzej. Poleg murna je naslikana violina, na katero igra na pomlad, in vsi vemo, da pri scurkih ni iskati umetniške nravi. Ce pa gre pri preimenovanju za kancet pesniške svobode, bo potrebno to sele dokazati.

Rebula letnika 1991 je se prav sveže in mlado vino, ki dobro skriva letnico rojstva. Je svetle, kar blede rumenkaste barve, razmeroma nevtralnega vonja, ki mu ne moremo pripisati niti cvetnih niti sadnih vonjav. Vcasih pravimo, da ima »mineralni značaj«, kar pa nikakor nima slabšalnega pomena. V okusu izstopa kislost vina, kar prispeva k večji svežini. Vse skupaj govori o tipičnem aperitivnem vinu, saj je povsem suho in torej primerna spremljava za mnoge ribje jedi.

Rumena rebula letnika 1990 pa je povsem nekaj drugega. V tretjem letu je se prav lepo vince in zanika sicer razširjeno misljenje, da je rebula predvsem »enoletno« vino. Je malo močnejše rumenkaste barve kot letnik 1991, brez znakov oksidacije (rjavkastih odtenkov), opazi se rahlo maslen vonj, predvsem pa deluje zelo polno. Kislost je se vedno občutna. Vino je uglajeno a kot večina rebul - preprosto. Z n a presenetiti tudi poznavalca.

Pri nas je ze kar nekaj vinskih etiket, na katerih nastopajo različne »zverce«. Poleg murna se najdejo tudi pički in konji in samo bog ve, katera zivalca nas se caka ...

Rebula

ODDAJE V SLOVENŠČINI

Table for SLOVENIJA 1 channel, listing programs from 10:00 to 22:45.

Table for SLOVENIJA 2 channel, listing programs from 09:55 to 22:15.

Table for KANAL A channel, listing programs from 10:25 to 01:00.

Table for KOPER channel, listing programs from 18:00 to 18:00.

Table for RAI 1 channel, listing programs from 6:50 to 24:00.

Table for RAI 2 channel, listing programs from 6:10 to 0:10.

Table for RAI 3 channel, listing programs from 6:45 to 0:35.

Table for RETE 4 channel, listing programs from 6:00 to 23:00.

Table for CANALE 5 channel, listing programs from 6:30 to 23:05.

Table for ITALIA 1 channel, listing programs from 6:30 to 23:30.

Table for TMC channel, listing programs from 7:00 to 2:10.

Table for ITALIA 7 channel, listing programs from 7:30 to 2:15.

Table for TELEFRULI channel, listing programs from 10:30 to 19:30.

Table for Koper channel, listing programs from 13:00 to 23:25.

Table for Avstrija 1 channel, listing programs from 09:00 to 23:25.

Table for Avstrija 2 channel, listing programs from 11:25 to 22:07.

Table for Hrvaska 1 channel, listing programs from 07:00 to 21:00.

Table for Hrvaska 2 channel, listing programs from 17:30 to 23:40.

Table for Madžarska channel, listing programs from 05:40 to 00:40.

SATELIT

Table for SUPER channel, listing programs from 5:30 to 24:00.

Table for SKY ONE channel, listing programs from 7:00 to 24:00.

Table for EUROSPORT channel, listing programs from 9:00 to 23:00.

Table for SCREENSPORT channel, listing programs from 8:00 to 23:00.

Table for MTV channel, listing programs from 8:00 to 3:00.

Table for SKY MOVIES channel, listing programs from 7:00 to 24:00.

Table for MOVIE CHANNEL channel, listing programs from 6:00 to 3:35.

Table for PRO 7 channel, listing programs from 6:00 to 22:00.

Table for RTL channel, listing programs from 6:00 to 1:00.

Table for SAT 1 channel, listing programs from 5:30 to 1:25.

Table for PREMIERE channel, listing programs from 7:00 to 24:00.

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ V SOVI

Neverjetne zgodbe javnega tožilca

Odletel bom, ameriška barvna nadaljevanka

Nova Sovina nadaljevanka je nastala po scenariju Joshua Branda in Johna Falseya...

sam skrbi za tri otroke. Najstarejši, petnajstletni sin se je odločil za roko...

RADIO

Table listing radio frequencies and programs for Slovenia 1, Slovenia 2, Slovenia 3, Radio Koper, and Radio Trst A.

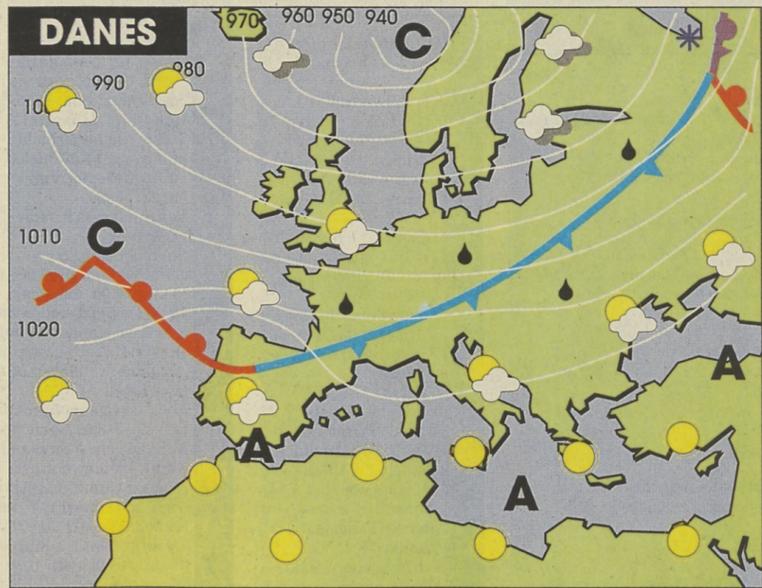
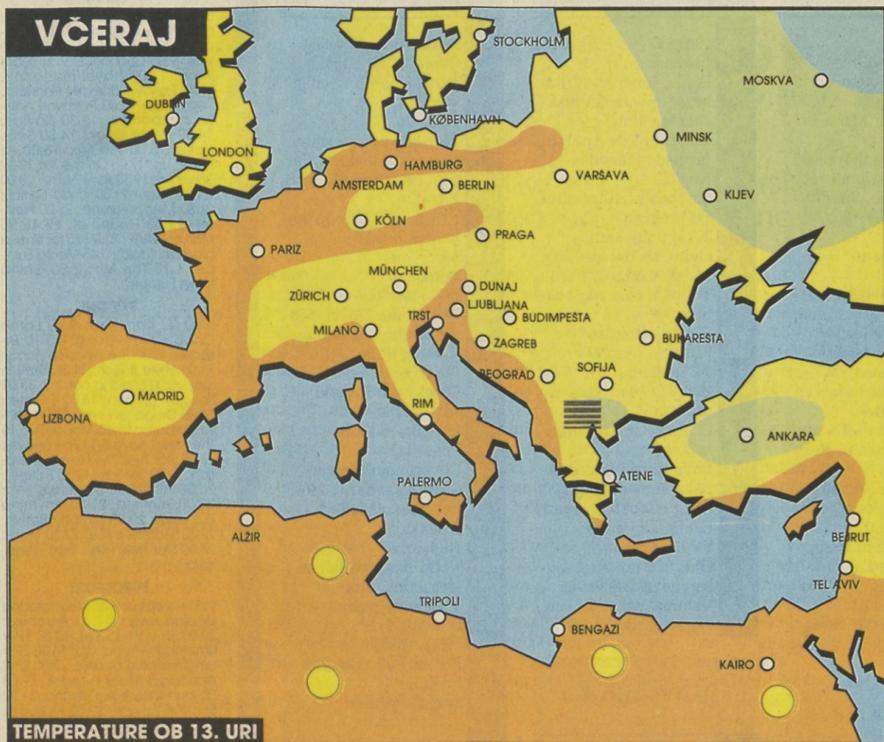
Table listing radio frequencies and programs for Radio Koper (Italian program), Radio Općine, and Radio Koroška.

Table listing radio frequencies and programs for Radio Trst A, Radio Općine, and Radio Koroška.

EVROPA / OBLAČNO Z DEŽJEM, V JUŽNEM SREDOZEMLJU ŠE SONČNO

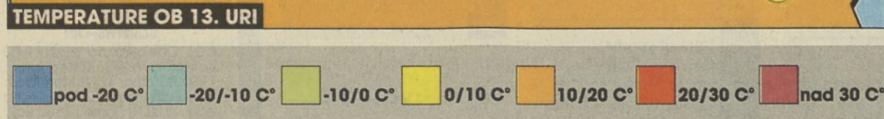
VREMENSKE NAPOVEDI
HIDROMETEOROLOŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

HELSINKI	1/3
OSLO	0/1
STOCKHOLM	2/4
KØBENHAVN	5/6
MOSKVA	-3/-1
BERLIN	9/10
VARSAVA	4/5
LONDON	9/13
AMSTERDAM	9/12
BRUSELJ	9/12
BONN	10/12
FRANKFURT	10/11
PARIZ	10/12
DUNAJ	0/5
MÜNCHEN	4/11
ZÜRICH	6/9
ŽENEVA	6/10
RIM	6/11
MILAN	3/7
BEOGRAD	-5/4
NICA	7/14
BARCELONA	3/13
BUKAREŠTA	-9/-3
CARIGRAD	-1/6
MADRID	0/10
LIZBONA	7/8
ATENE	2/9
LARNAKA	6/12
TUNIS	6/17
ALZIR	4/19
MALTA	12/17
JERUZALEM	1/6
KAIRO	9/15

VREMENSKA SLIKA
Nad severno in zahodno Evropo je obsežno in globoko območje nizkega zračnega pritiska. Hladna fronta bo popoldne oslabiljena prešla Slovenijo. V višinah priteka k nam od zahoda razmeroma toplel in vlažen zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzhlo ob 07.42 in zašlo ob 16.40. Dan bo dolg 8 ur in 58 minut. Luna bo vzhla ob 22. uri 05 minut in zašla ob 09. uri 35 minut.

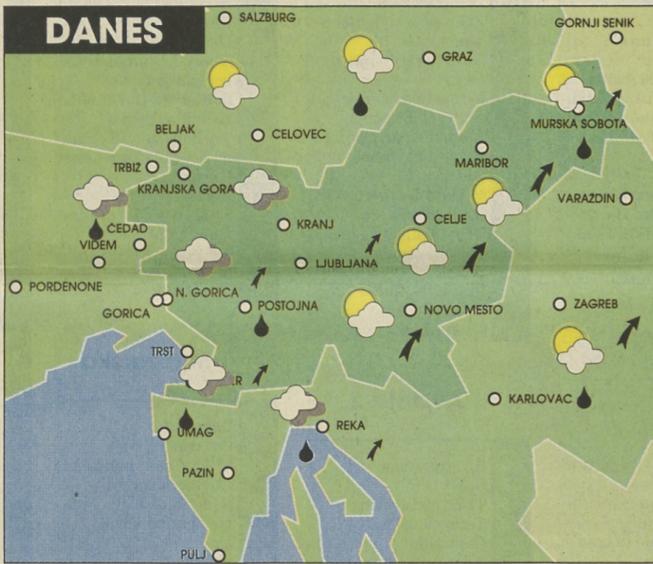
PLIMOVANJE
Danes: ob 0.00 najvišje 47 cm, ob 5.57 najnižje -21 cm, ob 11.25 najvišje 30 cm, ob 17.50 najnižje -51 cm.
Jutri: ob 0.39 najvišje 44 cm, ob 6.50 najnižje -20 cm, ob 12.11 najvišje 19 cm, ob 18.25 najnižje -40 cm.

ALPE-JADRAN / OBLAČNO, PONEKOD RAHEL DEŽ

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

LJUBLJANA	0/7
TRST	9/9
CELOVEC	-3/4
BRNIK	0/6
MARIBOR	4/11
CELJE	7/9
NOVO MESTO	11/6
NOVA GORICA	4/5
MUR. SOBOTA	4/10
PORTOROŽ	6/9
POSTOJNA	5/7
BISTRICA	6/8
KOČEVJE	8/9
ČRNOMELJ	8/11
SL. GRADEC	-2/5
BOVEC	0/3
RATEČE	-2/5
VOGEL	0/0
KREDARICA	2/5
VIDEM	4/5
GRADEC	-3/4
MONOŠTER	2/9
ZAGREB	-4/11
REKA	9/10

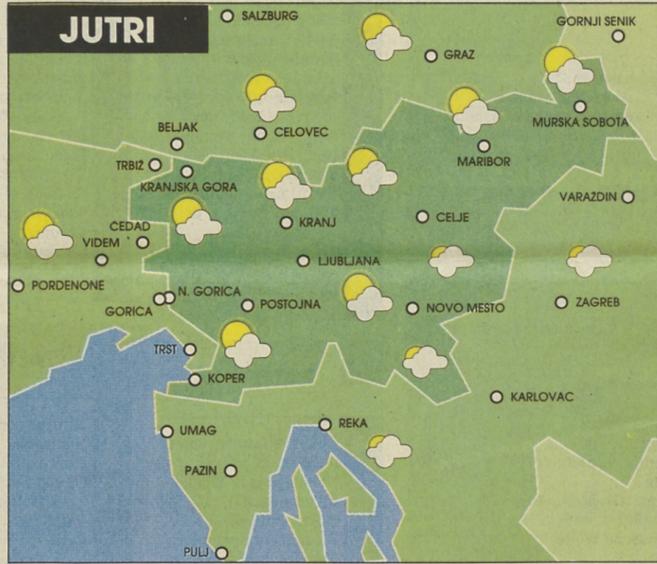

V SLOVENIJI: V zahodni in osrednji Sloveniji oblačno, ponekod bo rosilo ali rahlo deževalo. V vzhodnih krajih sprva še delno jasno. Najvišje dnevne temperature od 5 do 10, v južnih krajih do 13°C.

SOSEDNJE POKRAJINE: Na območju Alp bodo manjše padavine, ki se bodo proti večeru razširile na Madžarsko in Hrvaško. Pihal bo jugozahodni veter.

OBLAČNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60

VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: V sredo bo prevladovalo suho in razmeroma toplo vreme. Jugozahodnik bo ponehal.

OBETI: V četrtek se bo še nadaljevalo razmeroma toplo vreme. Spet bo začel pihati jugozahodni veter.

ONESNAŽENOST ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	83
Maribor	94
Celje	213
Trbovlje	154
Hrastnik	120
Zagorje	127
Šoštanj	57

Kritična 24 ura koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri:

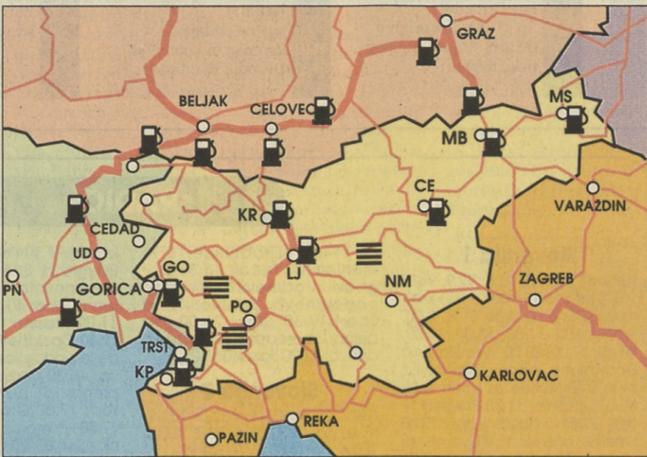
Mura, G. Radgona:	107
Drava HE Dravograd:	43
Sava Radovljica:	43
Sava Sentažakob:	175
Sava Radeče:	128
Sora Suha:	104
Ljubljanica Moste:	66
Savinja Laško:	101
Krka Podbočje:	82
Kolpa Radenci:	81
Soča Solkan:	188

HOROSKOP

Pisec: Aleksandra Zorc Berco

- OVEN 21-3/20-4:** Razburljivo vzdušje v službi bi lahko pomenilo, da boste dobili novo in zanimivo nalogo, ki bo predstavljala pravi izziv za vaše poslovne sposobnosti.
- BIK 21-4/20-5:** Čaka vas zelo energičen dan, sicer ne prav razburljiv, pa vendarle se boste zvečer ulegli v posteljo zadovoljni z opravljenim delom.
- DVOJČKA 21-5/21-6:** Novi položaj zahteva vašo največjo zbranost in pogum, da se prepustite neznanim vodom. Če boste priložnost znali izkoristiti, boste imeli tudi dober rezultat.
- RAK 22-6/22-7:** Zelo prepričljivi boste in zato vam bo danes uspelo zbrati številne podatke, ki so bistvenega pomena za vašo poslovno prihodnost.
- LEV 23-7/23-8:** Danes boste v službi veliko naredili. Do izraza bo prišel vas cut za praktičnost. Vse težave, ki se jih boste lotili, boste z levo roko uspešno rešili.
- DEVICA 24-8/22-9:** Danes je vaš dan na družabnem in romantičnem področju. Ustvarjalni ste, zato izkoristite priložnost, da boste zadostili tudi notranjim potrebam.
- TEHTNICA 23-9/22-10:** Odgovori se vam bodo ponujali na pladnju. Ugotovili boste, da ste naredili prav, ko ste se za nekaj časa umaknili ocem javnosti in razmišljali na samem.
- ŠKORPIJON 23-10/22-11:** Če zelite delati v svojo korist, bi danes morali na dan privleči svoje vplivne zveze in poznanstva. Vse se odvijva v vaše zadovoljstvo; večer bo neponovljiv.
- STRELEC 23-11/21-12:** Vaša včerajšnja pozornost za ovire je bila predpriprava za današnje dosežke. Držite se svojih daljnovidnih finančnih nartov.
- KOZOROG 22-12/20-1:** Razburjenje in dinamika bosta označevala današnji dan ze od zgornjih ur naprej. Prejeli boste številne klice, ki prinasajo novice iz oddaljenih krajev.
- VODNAR 21-1/19-2:** Danes lahko samozavestno nastopite na osnovi preteklih izkušenj ter tistega, kar ste se naučili od drugih. Če boste iskali uslugo, je današnji dan za to primeren.
- RIBI 20-2/20-3:** Če ste samski, vas lahko tisto, kar boste naredili in povedali, približa oltarju bolj kot kdaj koli doslej. Končno cutite, kako cveti vaše ljubzensko življenje.

CESTE / MOKRE IN SPOLZKE

Ceste po Sloveniji so večinoma mokre in spolzke. Ponekod, zlasti v višjih legah in na izpostavljenih mestih, je v večernih in jutranjih urah precejšnja nevarnost poledice. Megla ponekod zmanjšuje vidljivost, in sicer na avtomobilski cesti Razdrto - Postojna in na cesti čez Črni vrh. Megla se pojavlja tudi na cestah na območju Krškega. Sicer pa je promet v notranjosti in na mejnih prehodih tekoč.

SLOVENIJA	FURLANIJA-JK	KOROŠKA			
Kope	50/50	Cimolais	-/-	Podklošter	30/65
Zelenica	10/30	Claut	5/5	Bad Kleinkirchheim	30/80
Golfe	25/25	Plancavallo	40/80	Pilberk/Peca	30/50
Stari vrh	10/20	Zabnice/Ovčja vas	25/30	Sloveniji Plajberk	15/60
Rogla	30/30	Railb	-/-	Dobroč	30/70
Kanin	10/115	Forni Avoltri	0/0	Nassfeld/Mokrine	40/90
Cerkno	30/30	Forni di Sopra	40/100	Spittal/Goldeck	15/70
Soriška planina	25/25	Prato Carnico	-/-	Hellgenblut	25/140
Vogel	20/20	Zoncolan	20/60	Katschberg	80/120
Kobla	20/20	Sauris	30/45	Koralpe/Golica	15/40
Mariborsko Pohorje	25/45	Sella Chianzutan	30/60	Kötschach/Mauthen	30/70
Kranjska gora	20/20	Nevejsko sedlo	20/40	Mallnitz	30/150
Pokljuka	20/20	Višarje	35/60		
Rog - Črmošnjice	30/30				
Polzevo	30/30				
Jezerko	20/20				
Ulovka	15/15				
Straža pri Bledu	30/30				
Črni vrh	20/20				

- ZASTOJI
- ZAPRTA CESTA
- POPRAVILA NA CESTIŠČU
- POLEDJCA
- SAMO Z ZIMSKO OPREMO
- SPORTNA PRIREDITEV
- GOSTA MEGLA
- BENCINSKE ČRPALKE 24 UR

V VEDNOST

Predpisi o varstvu okolja

Emisija škodljivih snovi označuje količino škodljivih snovi, ki se izpuščajo v zrak. Doloca se v masnih enotah škodljive snovi, ki se izloči v določeni časovni enoti. Največkrat se izraza v kilogramih na uro ali v gramih na sekundo, pri velikih virih onesnaženja pa tudi v tonah na uro. Letne vrednosti se izražajo v tonah na leto. Pri emisiji je pomembno, kaksna je skupna količina škodljivih snovi in kaksna je koncentracija snovi v izpušnih oziroma dimnih plinih. O tem govori Odlok o mejnih količinah oziroma koncentracijah škodljivih snovi, ki se smejo izpuščati v zrak (emisija), ki je leta 1988 izšel v Uradnem listu SRS st. 19. S tem odlokom se dolocajo:

- mejne količine in koncentracije škodljivih snovi, ki se smejo izpuščati v zrak iz posameznih virov onesnaževanja (emisija),
- ostale zahteve, ki jih morajo izpolnjevati viri onesnaževanja zraka zaradi preventivnega varstva pred škodljivimi snovmi, postopki za ugotavljanje emisij.

V odloku so definirani pojmi v zvezi z emisijo škodljivih snovi, kot so mejna emisijska koncentracija, vir, izstopni plini, izpusni plini, dimni plini, prag vonjanja in podobno. V odloku je predvidena tudi situacija, kadar je v izstopnih plinih hkrati prisotnih več snovi iz različnih skupin. Takrat velja:

- skupna emisija snovi iz iste skupine ne sme presežati mejne emisijske koncentracije za posamezno snov iz te skupine,
- skupna emisija snovi iz več skupin ne sme presežati mejne emisijske koncentracije, pri tem pa morajo biti izpolnjene tudi zahteve za vsako skupino posebej.

Mejne emisijske koncentracije različnih škodljivih snovi in različne virov snovi, o katerih govori emisijski odlok, bomo opisali v naslednjih prispevkih.

Dipl. ing. meteorologije
Tone Planinšek